

Hallitus 25.4.2019

Kokoustiedot

Aika 25.4.2019 klo 10.12 - 13.11

Paikka Kuntatalo
Toinen linja 14, Helsinki

Osanottajaluettelo

Varsinaiset jäsenet

Puheenjohtaja	Paatero Sirpa	SDP,
I varapuheenjohtaja	Rautio Sari	Kok.
II varapuheenjohtaja	Tölli Tapani	Kesk.
	Rautava Risto	Kok.
	Lehtonen Harri	SDP, saapui klo 11.21
	Lyly Lauri	SDP, poistui klo 11.40
	Lehtosalo-Lönnberg Eevakaisa	Kesk.
	Taponen Merja	Kesk.
	Rantanen Tuomas	Vihr.
	Kankaanniemi Toimi	PS
	Korhonen Martti	Vas.
	Nylander Mikaela	RKP

Varajäsenet puolueittain sijaantulojärjestyksessä

Autto Heikki	Kok., poistui kokoustaun aikana
Korhonen Ari	SDP
Röppänen Neeta	SDP
Peltari Pekka	Kesk., poistui kokoustaun aikana
Seppälä Topi	Kesk.
Karjalainen Mira	Kesk.
Saario Mari	Vihr.
Reijonen Minna	PS, poistui klo 10.18, saapui klo 11.17

Valtuuskunnan puheenjohtaja ja varapuheenjohtajat

Puheenjohtaja	Pekkarinen Mauri	Kesk.
I varapuheenjohtaja	Räsänen Joonas	SDP
II varapuheenjohtaja	Markkula Markku	Kok.

Muut läsnäolijat

Karhunen Minna	toimitusjohtaja
Reina Timo	varatoimitusjohtaja
Tainio Hanna	varatoimitusjohtaja
Eriksson Nina	kokouksen sihteeri

Hallitus 25.4.2019

Asiat

- 26 Kokouksen avaus
- 27 Kokouksen laillisuuden ja päätösvaltaisuuden toteaminen
- 28 Pöytäkirjan tarkastajan valinta
- 29 Esityslistan hyväksyminen
- 30 Ajankohtaiskatsaus
- 31 Salassa pidettävä asia, B-esityslista
- 32 Ruotsinkielisen ja kansainvälisen yksikön johtajan valinta, B-esityslista
- 33 Kuntaliiton talouskatsaus, helmikuu 2019
- 34 Suomen Kuntaliiton ja Kuntaliitto-konsernin tilinpäätös ja toimintakertomus vuodelta 2018
- 35 Suomen Kuntaliiton vuosikertomus 2018
- 36 Suomen Kuntaliiton jäsenluettelo ja yhteistyöjäsenet 2018
- 37 Neuvottelukuntien toimintakertomukset 2018
- 38 Muutokset Suomen Kuntaliitto ry:n sääntöihin sekä valtuuskunnan vaalijärjestykseen ja työjärjestykseen
- 39 Kuntaliiton valtuuskunnan kevätkokous 22.-23.5.2019
- 40 Kuntaliiton lausunto Eläkejärjestelmien erillisyyss -työryhmän loppuraportista
- 41 Kuntaliiton maaseutu- ja pienkuntapainopisteet asiakkuus- ja ohjelmatyössä
- 42 Yhtiökokousedustaja sekä toimiohje Kuntaliitto Holding Oy:n yhtiökokoukseen
- 43 Ehdotus uudeksi jäseneksi Kevan valtuuskuntaan
- 44 Kuntaliiton johtajiston vastuualuejako
- 45 Kuntaliiton hallituksen päätöstiedote
- 46 Kuntaliiton hallituksen seuraaviin kokouksiin suunnitellut asiat
- 47 Kuntaliiton hallituksen seuraava kokous
- 48 Muut asiat
- 49 Kokouksen päättäminen

Hallitus 25.4.2019

26

Kokouksen avaus

Kokouksen puheenjohtaja avaa Kuntaliiton hallituksen kokouksen.

Ehdotus

Todetaan.

Päätös

Puheenjohtaja Sirpa Paatero avasi kokouksen klo 10.12.

27

Kokouksen laillisuuden ja päätösvaltaisuuden toteaminen

Liite 1, 27 § Allekirjoitettu läsnäololista

Sääntöjen mukaan hallitus kokoontuu puheenjohtajan kutsusta. Kutsu lähetetään hallituksen varsinaisille jäsenille ja varajäsenille 18.4.2019.

Hallitus on päätösvaltainen, kun saapuvilla on enemmän kuin puolet sen jäsenistä. Hallituksen kokouksiin osallistuvat myös varajäsenet.

Hallituksen jäseniä ja varajäseniä sekä muita läsnäolijoita pyydetään allekirjoittamaan läsnäololista, joka otetaan pöytäkirjan liitteeksi.

Ehdotus

Todetaan kokouksen osanottajat ja päätösvaltaisuus.

Päätös

Suoritetussa nimenhuudossa todettiin kokoukseen osallistuvat hallituksen jäsenet ja varajäsenet. Puheenjohtaja totesi kokouksen laillisesti koolle kutsutuksi ja päätösvaltaiseksi.

28

Pöytäkirjan tarkastajan valinta

Hallituksen pöytäkirjan allekirjoittavat kokouksen puheenjohtaja ja sihteeri. Hallitus päätti 16.2.2018, että pöytäkirjan tarkastaa yksi kussakin kokouksessa valittava jäsen.

Ehdotus

Hallitus päättää, että tämän kokouksen pöytäkirjan tarkastajaksi valitaan hallituksen jäsen Toimi Kankaanniemi.

Päätös

Hyväksyttiin ehdotuksen mukaisesti.

29

Esityslistan hyväksyminen

Ehdotus

Hallitus päättää hyväksyä kokouksen esityslistan muutoksitta/seuraavin muutoksin:

Päätös

Hallitus päätti hyväksyä kokouksen esityslistan muutoksitta.

Hallitus 25.4.2019

30
Ajankohtaiskatsaus

Kuntaliiton maaseutu- ja pienkuntapainopisteet asiakkuus- ja ohjelma-työssä

erityisasiantuntija Taina Väre

Kuntaliiton lausunto Eläkejärjestelmien erillisyys -raportista

pääekonomisti Minna Punakallio

Muutokset Suomen Kuntaliitto ry:n sääntöihin sekä valtuuskunnan vaalijärjestykseen ja työjärjestykseen

johtava lakimies Riitta Myllymäki

Salassa pidettävä asia

toimitusjohtaja Minna Karhunen

Toimitusjohtajan katsaus

toimitusjohtaja Minna Karhunen

Ehdotus

Merkittään tiedoksi.

Päätös

Merkittiin, että salassa pidettävää asiaa selostettiin viimeiseksi.

Merkittiin, että muut läsnäolijat poistuivat kokouksesta salassa pidettävän asian selostuksen ajaksi. Kokoukseen jäi hallituksen jäsenet ja varajäsenet, valtuuskunnan puheenjohtajisto, Kuntaliiton toimitusjohtaja ja varatoimitusjohtajat, viestintäjohtaja, kokouksen sihteeri sekä asian esittelijät.

Merkittiin annetut selostukset tiedoksi.

Merkittiin, että Minna Reijonen poistui tämän asian käsittelyn aikana klo 10.18.

Merkittiin, että Mauri Pekkarinen saapui tämän asian käsittelyn aikana klo 10.37.

Merkittiin, että Minna Reijonen saapui tämän asian käsittelyn aikana klo 11.17.

Merkittiin, että Harri Lehtonen saapui tämän asian käsittelyn aikana klo 11.21.

Merkittiin, että Lauri Lyly poistui tämän asian käsittelyn aikana klo 11.40.

Kokoustauko ryhmäkokousten ajaksi alkoi klo 12.15.

31
Salassa pidettävä asia, B-pöytäkirja

Hallitus 25.4.2019

32

Ruotsinkielisen ja kansainvälisen yksikön johtajan valinta, B-pöytäkirja

33

Kuntaliiton talouskatsaus, helmikuu 2019

Liite 1, 33 § Kuntaliiton talouskatsaus, helmikuu 2019
Liite 2, 33 § Talousraportti, helmikuu 2019
Liite 3, 33 § OP Varainhoidon kuukausiraportti, helmikuu 2019

Kuntaliiton varsinaisen toiminnan tuotot ovat helmikuussa 2019 yhteensä 3 655 300 euroa ylittäen budjetin 3 635 700 euroa 19 600 eurolla. kustannukset ovat helmikuussa 2019 yhteensä 3 370 600 euroa, jolloin budjetti 4 084 800 euroa alittuu 414 200 eurolla.

Tuotto-/kulujäämä ennen sijoitus- ja rahoitustoimintaa on -15 200 euroa budjetin ollessa -449 100. Eroa budjettiin on +433 800 euroa.

Sijoitus- ja rahoitustoiminnan tulos on 3 183 600 euroa budjetin ollessa +266 700 euroa. Eroa budjettiin on +2 916 900 euroa.

Suomen Kuntaliitto ry:n tulos helmikuussa 2019 on +3 168 400 euroa, kun se on budjetissa -182 400 euroa. Ero budjettiin on +3 350 800 euroa.

Suomen Kuntaliitto ry:n taseen oma pääoma oli tilikauden alussa 85,3 milj. euroa ja helmikuussa 88,5 milj. euroa. Muutos tilikauden aikana on +3,2 milj. euroa. Taseen loppusumma 28.2.2019 on 114,9 milj. euroa.

Ehdotus Merkitään tiedoksi. /MK

Päätös Merkittiin tiedoksi.

34

Suomen Kuntaliiton ja Kuntaliitto-konsernin tilinpäätös ja toimintakertomus vuodelta 2018

Liite 1, 34 § Kuntaliiton tilinpäätös ja toimintakertomus 2018

Kuntaliiton sääntöjen mukaan yhdistyksen tilit päätetään kalenterivuosittein. Niiden samoin kuin muiden yhdistyksen hallintoa ja taloudenpiitoa koskevien asiakirjojen on oltava valmiina tilintarkastajan tarkistettavaksi huhtikuun 20. päivään mennessä.

Edelleen sääntöjen mukaan valtuuskunnan tehtävänä on kevätkokouksessaan hyväksyä hallituksen kertomus yhdistyksen toiminnasta edellisenä vuonna samoin kuin vahvistaa yhdistyksen tilinpäätös saatuaan asiasta tilintarkastajan lausunnon. Kunnallisen työmarkkinalaitoksen tulojen ja menojen tilitys sisältyy liiton tilinpäätökseen.

Kuntaliitto-konsernin 2018 ylijäämä on 6.139.101 euroa ja Kuntaliiton (emoyhdistys) alijäämä 3.816.553,57 euroa. Konsernitaseen loppusumma on 136.588.180 euroa ja Kuntaliiton (emoyhdistys) taseen loppusumma on 107.438.773,40 euroa.

Hallitus 25.4.2019

Liitteenä olevan Suomen Kuntaliiton (emoyhdistys) vuoden 2018 tilinpäätöksen keskeisiä lukuja ovat:

1000 euroa	Tilin- päätös 2018	Talous- arvio 2018	Tilin- päätös 2017
Varsinainen toiminnan kulujaäämä	- 20.294	- 20.369	- 19.040
Varainhankinta	18.949	18.945	18.949
Sijoitus- ja rahoitustoiminta	- 2.471	1.600	17.243
Tilikauden tulos	- 3.817	177	17.153

Luvut ovat tilintarkastettuja.

Esityslistan liitteenä on ehdotus Suomen Kuntaliiton ja Kuntaliitto-konsernin tilinpäätökseksi ja toimintakertomukseksi vuodelta 2018.

Ehdotus

Hallitus päättää

1. hyväksyä ja allekirjoittaa Suomen Kuntaliiton ja Kuntaliitto-konsernin vuoden 2018 tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen esityslistan liitteen mukaisena,
2. esittää liiton valtuuskunnalle, että valtuuskunta päättää hyväksyä esityslistan liitteen mukaisen tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen vuodelta 2018 ja
3. esittää liiton valtuuskunnalle, että Suomen Kuntaliiton vuoden 2018 tilikauden alijäämä 3.816.553,57 euroa vähennetään liiton omasta pääomasta. /MK

Päätös

Hyväksyttiin ehdotuksen mukaisesti.

35

Suomen Kuntaliiton vuosikertomus 2018

Liite 1, 35 § Suomen Kuntaliiton vuosikertomus 2018

Vuosikertomuksessa on esitelty liiton toimintaa ja toiminnan tuloksia vuonna 2018.

Ehdotus

Hallitus päättää

- hyväksyä Suomen Kuntaliiton vuosikertomuksen 2018 esityslistan liitteen 1, 35 § mukaisena,
- antaa tiedoksi liiton valtuuskunnalle Kuntaliiton vuosikertomuksen 2018 esityslistan liitteen 1, 35 § mukaisena,
- valtuuttaa Kuntaliiton toimitusjohtajan tekemään tarvittaessa kertomukseen mahdollisia viimeisteleviä muutoksia ennen sen julkaisua /MK

Hallitus 25.4.2019

Päätös Hyväksyttiin ehdotuksen mukaisesti.

36

Suomen Kuntaliiton jäsenluettelo ja yhteistyöjäsenet 2018

Liite 1, 36 § Kuntaliiton jäsenet 2018

Liite 2, 36 § Kuntaliiton yhteistyöjäsenet 2018

Yhdistyslain (11 §) mukaan hallituksen on pidettävä luetteloa yhdistyksen jäsenistä. Kuntaliiton säännöissä on määräykset yhdistyksen jäsenyydestä, yhdistykseen liittymisestä, erottamisesta ja jäsenmaksusta sekä kuntien muodostamien yhteisöjen palvelusta. Jäsenmaksu on suoritettava vuosittain maaliskuun ensimmäiseen päivään mennessä, jollei valtuusto toisin päättä. Yhdistyksen hallitus voi erottaa jäsenmaksun laiminlyöneen jäsenen yhdistyksestä, mikäli jäsenmaksua ei ole maksukehotuksen jälkeen maksettu määräajassa.

Yhdistyksen jäsenluettelo (311 kuntaa) on käytännön mukaan ollut listattuna valtuuston talousarviopäätöksen yhteydessä jäsenmaksuja päätettäessä. Lisäksi Kuntaliitto palvelee yhteistyöjäsenenä kuntayhtymiä ja muita kuntien muodostamia ja omistamia yhteisöjä. Liitteinä ovat luettelot jäsenistä ja yhteistyöjäsenistä 2018.

Kaikki jäsenet ovat suorittaneet jäsenmaksunsa.

Ehdotus Hallitus päättää merkitä tiedoksi jäsenmaksutilanteen 2018. /MK

Päätös Merkittiin jäsenmaksutilanne 2018 tiedoksi.

37

Neuvottelukuntien toimintakertomukset 2018

Liite 1, 37 § Pienten kuntien neuvottelukunnan toimintakertomus 2018

Liite 2, 37 § Ruotsinkielisen neuvottelukunnan toimintakertomus 2018

Hallituksen hyväksymän neuvottelukuntien toimisäännön mukaan neuvottelukunnan on laadittava vuosittain toimintakertomus.

Valtuuskunta on asettanut seuraavat neuvottelukunnat:

- Pienten kuntien neuvottelukunta
- Ruotsinkielinen neuvottelukunta

Neuvottelukuntien toimintakertomukset vuodelta 2018 ovat tämän esityslistan liitteinä.

Ehdotus Hallitus ehdottaa valtuuskunnalle, että valtuuskunta merkitsee tiedoksi esityslistan liitteiden mukaiset neuvottelukuntien toimintakertomukset vuodelta 2018. /MK

Päätös Hyväksyttiin ehdotuksen mukaisesti.

Hallitus 25.4.2019

38

Muutokset Suomen Kuntaliitto ry:n sääntöihin sekä valtuuskunnan vaalijärjestykseen ja työjärjestykseen

Liite 1, 38 § Voimassa olevat säännöt ja muutosehdotukset sääntöihin
Liite 2, 38 § Voimassa olevat vaalijärjestys ja työjärjestys ja muutosehdotukset vaalijärjestykseen ja työjärjestykseen

Kuntaliiton valtuuskunta valittiin syksyllä 2017 ensimmäisen kerran vaalilla. Aiemmin Kuntaliiton valtuusto valittiin yhdistyksen kokouksessa. Valtuuskunnassa edustettuina olevien puolueiden kunnallissihteerien kanssa on arvioitu uuden valintamenettelyn toimivuutta. Johtopäätöksinä todettiin mm. että vaalijärjestyksen määräyksiä koskien ehdokaslistojen käsittelyä vaalilautakunnassa, vaalipiirikohtaisia kuntapäiviä sekä Ahvenanmaan maakuntaa edustavan jäsenen ja varajäsenen valintaa olisi syytä täsmentää. Kunnallissihteerit linjasivat valmistelua myös siten, että rekisteröityjen puolueiden valtakunnalliselle sitoutumattomien rekisteröidylle yhdistykselle tulee antaa mahdollisuus valmistella ehdokaslista vaalipiirin kuntapäivien käsittelyyn.

Valmisteluryhmä (Riitta Myllymäki, Nina Eriksson ja asianajaja Oili Kela) on käynyt läpi säännöt ja vaalijärjestyksen. Suurimmat muutostarpeet ovat vaalijärjestyksessä. Samalla valmisteluryhmä kävi läpi myös valtuuskunnan työjärjestyksen. Muutosehdotukset on käsitelty kunnallissihteerien kanssa 5.2.2019 ja hallituksen työvaliokunnassa 4.4.2019. Muutosehdotukset on merkitty liitteiden rinnakkaistekstiin punaisella.

Patentti- ja rekisterihallitus on ennakotarkastanut säännöt ja 27.3.2019 antamallaan päätöksellä hyväksynyt säännöt.

Keskeisimmät muutosehdotukset **yhdistyksen sääntöihin**:

7 § Yhdistyksestä eroaminen

- Uusi määräys tarkoittaisi käytännössä vain sitä, että jos jäsenkunta on jättänyt eroilmoituksen, mutta ero ei ole vielä tullut voimaan, jäsenkunta ei voisi osallistua vaalipiirin kuntapäiville eikä valtuuskunnan vaaliin.

14 § Valtuuskunnan kokoonpano ja toimikausi:

- Uusien varajäsenten määrääminen on sääntöasia (14.7 §), nykyisin ko. määräys on vaalijärjestyksessä.

16 § Vaalipiirikohtaiset kuntapäivät

- Uusi määräys (16.1 §) antaisi vaalilautakunnalle mahdollisuuden päättää kunnan edustajien sähköisestä osallistumisesta vaalipiirikohtaisille kuntapäiville.

17 § Valtuuskunnan tehtävät

- Uusi määräys (17.1 §) olisi valtuuskunnan toimivaltaan liittyvä varmistus, jotta ei voisi tulla tilannetta, jossa päätöksen tekemiseen tarvittaisiin yhdistyksen kokous.

Keskeisimmät muutosehdotukset **valtuuskunnan vaalijärjestykseen**:

12 § Vaalilautakunta

13 § Valmistavat toimenpiteet

- Vaalilautakunnan kokoonpanoa, päätöksentekomenettelyä ja tehtäviä on täsmennetty.

Hallitus 25.4.2019

14 § Ehdokasasettelu

- Uusi määräys sitoutumattomien valtakunnallisen rekisteröidyn yhdistyksen oikeudesta valmistella ehdokaslista (14.6 §).
- Jokaisessa vaalipiirissä voidaan asettaa vähintään kuusi ehdokasta ehdokaslistalle, tästä poiketen Ahvenanmaan vaalipiirissä voidaan asettaa enintään kolmen ehdokkaan ehdokaslista.
- Lisäksi määräyksiä on täsmennetty mm. koskien ehdokaslistassa mainittavia tietoja, ehdokaslistan yhteyshenkilön antamia vakuutuksia ja ehdokaslistojen kieltä.

15 § Ehdokaslistojen tarkastaminen

- täsmennetty, että vaalilautakunta tarkastaa ehdokaslistat ennen kuntapäiviä
- määritelty mitä tarkastetaan ja mistä asioista vaalilautakunta voi antaa huomautuksen
- määritelty perusteet ehdokkaan poistamiselle, uuden ehdokkaan nimeämiseksi poistetun tilalle ja ehdokaslistan hylkäämiselle

16 § Vaalipiirikohtaiset kuntapäivät

- voidaan järjestää myös vaalipiirin ulkopuolella
- määräykset toimivallasta

19 § Vaalin toimittaminen

- 19.3 §:n määräyksen nojalla Ahvenanmaan vaalipiirissä ei tarvitsisi järjestää vaalia, mikäli vaalilautakunnalle saapuu vain yksi ehdokaslista Ahvenanmaan vaalipiiristä. Ehdokaslistasta voitaisiin yksimielisesti päättää Ahvenanmaan maakunnan kuntien kokouksessa.

21 § Tasauspaikat

- kuvattu miten tasauspaikat määräytyvät kahdessa vaiheessa

Valtuuskunnan työjärjestykseen ehdotetaan tarkempia määräyksiä äänestyksestä, vaalista ja varajäsenten kutsumisesta sekä eräitä täsmennyksiä.

Ehdotus

Hallitus ehdottaa valtuuskunnalle, että valtuuskunta hyväksyy liitteiden 1, 38 § ja 2, 38 § mukaiset muutokset Suomen Kuntaliitto ry:n sääntöihin sekä valtuuskunnan vaalijärjestykseen ja työjärjestykseen. /MK

Päätös

Hyväksyttiin ehdotuksen mukaisesti.

39

Kuntaliiton valtuuskunnan kevätkokous 22.-23.5.2019

Liite 1, 39 § Valtuuskunnan kokousohjelmaluonnos ja kokouksessa käsiteltävät asiat

Kuntaliiton sääntöjen mukaan valtuuskunta kokoontuu varsinaiseen kokoukseen kahdesti vuodessa, kevätkokoukseen maalis-heinäkuussa ja syyskokoukseen syys-joulukuussa hallituksen määräämänä aikana ja paikassa.

Hallitus hyväksyi 30.8.2018 Kuntaliiton hallintoelinten kokousaikataulun vuodeksi 2019 ja sen mukaan valtuuskunta kokoontuu kevätkokoukseen 22.-23.5.2019 Kuntatalolla.

Hallitus 25.4.2019

Kuntaliiton sääntöjen mukaan kutsu valtuuskunnan kokoukseen on toimitettava kullekin jäsenelle tämän ilmoittamaan osoitteeseen lähetetyllä kirjeellä tai sähköisesti vähintään kymmenen päivää ennen kokousta. Kutsuun on mahdollisuuksien mukaan liitettävä esityslista. Valtuuskunnan esityslista laaditaan sekä suomen että ruotsin kielellä. Kuntaliiton hallituksen tulee valmistella valtuuskunnan käsiteltäväksi tulevat asiat.

Hallituksen puheenjohtajalla, varapuheenjohtajalla ja jäsenillä, toimitusjohtajalla ja muilla johtajilla sekä muilla yhdistyksen valtuuskunnan määräämillä henkilöillä on oikeus olla läsnä valtuuskunnan kokouksissa ja ottaa osaa keskusteluun.

Edellä olevan nojalla Kuntaliiton hallitus päättää kutsua Kuntaliiton valtuuskunnan kevätkokoukseen ja hyväksyä sille tämän asian liitteen mukaisen asialistan.

Ehdotus

Kuntaliiton hallitus kutsuu liiton valtuuskunnan koolle kevätkokoukseen 22.-23.5.2019 Kuntatalolle.

Samalla hallitus hyväksyy valtuuskunnan kokouksessa käsiteltävät asiat hallituksen esityslistan tämän asian liitteen mukaisesti. /MK

Päätös

Hyväksyttiin ehdotuksen mukaisesti.

40

Kuntaliiton lausunto Eläkejärjestelmien erillisyyss -työryhmän loppuraportista

Liite 1, 40 § Lausuntoluonnos

Sosiaali- ja terveydenhuollon ja maakuntauudistuksen projektiryhmän asettama Eläkejärjestelmien erillisyyss -työryhmä päätyi loppuraportissaan arvioon, että kunnallisen ja yksityisen sektorin eläkejärjestelmän yhdistäminen olisi mahdollista ja tarkoituksenmukaista. Eläkejärjestelmien yhdistämisen hyötynä olisi riskien jakaminen yhdessä. Yhdistäminen poistaisi esimerkiksi sektorien välisistä työvoiman siirtymistä aiheutuvat vaikutukset eläkejärjestelmien maksupohjiin.

Työryhmän mukaan yhdistäminen tulisi toteuttaa niin, että jatkossa kaikki työ vakuutettaisiin yksityisen sektorin eläkejärjestelmän TyEL:in mukaan. Työryhmä ehdottaa, että Kevasta tulisi TyEL-laitos, joka toimeenpanisi työntekijän eläkelakia. Rahoitusteknisesti kuntatyöntekijöiden TyEL:ä vastaava osa karttuneista ja maksussa olevista eläkkeistä siirrettäisiin TyEL-järjestelmään. Työntekijän eläkelain tason ylittävä osa eläketurvasta jätettäisiin ns. Julkis-Kevaan. Se hoitaisi myös valtion eläkkeitä.

Tämä jako ei kuitenkaan yksinään riitä, sillä kunnallisen eläkejärjestelmän työvoima on ikääntyneempää ja naisvaltaisempaa kuin TyEL:ssä. Muun muassa se nostaa kunnallisen eläkejärjestelmän palkkasummaan suhteutetut eläkemenot noin 1,5 prosenttiyksikköä yksityistä eläkejärjestelmää korkeammaksi. Lisäksi erotus kasvaa voimakkaasti 2020-luvulla. Jos eläkejärjestelmien yhdistämisessä ei tehtäisi mitään muita toimia, yhdistäminen aiheuttaisi TyEL-maksutasoon huomattavan korotuspaineen. Tämän korotuspaineen poistamiseksi työryhmä ehdottaa, että eläkejärjestelmien yhdistäminen toteutetaan maksuvaikutuksiltaan

Hallitus 25.4.2019

neutraalilla tavalla. Eläkejärjestelmien rahoituksesta vastaavien sektoreiden maksurasitus ei siten muutu pitkän aikavälin tarkastelussa.

Työryhmässä tehtyjen laskelmien perusteella maksun korotuspaineen neutralointi edellyttää, että kunnallisesta eläkejärjestelmästä siirretään TyEL:n tasoisen vastuuvelan ja vakavaraisuuspääoman lisäksi maksuvaikutusten neutraloinnin edellyttämä määrä varoja TyEL-järjestelmälle. Työryhmän laskelmien mukaan tarvittavan siirron suuruus olisi 10,5 miljardia euroa, mutta neutralointisumma tarkentuu jatkovalmistelussa. Summan suuruutta kuvaa se, että keskimääräisen kunnallisveron nosto yhdellä prosenttiyksiköllä tuottaa kuntien kassaan noin yhden miljardin euron lisäverotuottoja.

Neutralointisummasta osa pystytään rahoittamaan Kevan varoista, mutta osa tullaan keräämään kuntakentältä Julkis-Kevan muita sektoreita korkeampina eläkemaksuina. On kuitenkin muistettava, että maksuvaikutusten neutraloimiseksi tarvittava rahamäärä 10,5 miljardia euroa on summa, joka olisi järjestelmien säilyessä erillisinä joka tapauksessa kerätty kunnallisen eläkejärjestelmän rahoittajilta pitkällä aikavälillä.

Työvaliokunta on käsitellyt asiaa kokouksessaan 8.11.2018, 13.12.2018, 31.1.2019 ja 4.4.2019. Eläkejärjestelmien erillisyys -raportti on parhaillaan lausuntokierroksella muun muassa kunnissa ja työryhmän työhön osallistuneissa organisaatioissa. Myös Kuntaliitto on laatinut raportista lausuntoluonnoksen, joka käsitellään ja hyväksytään hallituksessa 25.4.2019.

Ehdotus Hallitus hyväksyy liitteenä 1, 40 § olevan lausuntoluonnoksen Kuntaliiton lausunnoksi Eläkejärjestelmien erillisyys -työryhmän loppuraportista. /TR

Päätös Hallitus hyväksyi lausuntoluonnoksen Kuntaliiton lausunnoksi Eläkejärjestelmien erillisyys -työryhmän loppuraportista muutamien muutoksin. Lopullinen lausunto on pöytäkirjan liitteenä 1, 40 §.

41

Kuntaliiton maaseutu- ja pienkuntapainopisteet asiakkuus- ja ohjelmatyössä

Liite 1, 41 § Maaseutu- ja pienkuntapainopisteet asiakkuus- ja ohjelmatyössä

Kuntaliiton pienten kuntien ja maaseudun edunvalvonnan ja kehittämistoiminnan tueksi on koottu "Kunta maaseudulla - maaseutu kaupungissa, Kuntaliiton maaseutu- ja pienkuntapainopisteet Kuntaliiton asiakkuus- ja ohjelmatyössä". Asiakirjaa on työstetty vuonna 2018 pienten kuntien neuvottelukunnassa sekä useissa työpajoissa. Vuonna 2019 työ jatkui keskusteluilla Kuntaliiton eri yksiköissä. Painopisteet on käsitelty ja hyväksytty Kuntaliiton kehittämissyöryhmässä 6.2.2019 sekä Kuntaliiton laajennetussa johtoryhmässä 4.3. 2019.

Kuntaliitossa pienten kuntien edunvalvontaa ja maaseudun kehittämistä toteutetaan sekä pienten kuntien neuvottelukunnan että muiden verkostojen ja työryhmien kautta. Pienten kuntien neuvottelukunnan lisäksi vuonna 2019 työtä tehdään mm. maaseutupolitiikan Maaseudun INFRA-verkostossa, useissa erilaisissa työryhmissä sekä kesällä 2019 käynnistettävässä pienkuntaverkostossa.

Hallitus 25.4.2019

Maaseutu- ja pienkuntapainopisteet ovat: kuntatalous ja kunnan itsehallinto, toimintaympäristö, infra ja asuminen, elinkeinot ja työllisyys, koulutus, kulttuuri, liikunta ja vapaa-aika sekä hyvinvointipalvelut. Lisäksi on tunnistettu läpileikkaavat teemat: digitalisaation edellytykset ja hyödyntäminen, ilmastonmuutos, työn murros ja työpaikat. Painopisteiden on tarkoitus antaa raamit ja suunta käytännön kehittämistoiminnalle ja edunvalvonnalle ja ne konkretisoituvat tavoitteiksi ja toimenpiteiksi eri asiantuntijaryhmissä ja mm. perustettavassa pienten kuntien verkoston toiminnassa.

- Ehdotus Hallitus hyväksyy liitteenä 1, 41 § olevat painopisteet tueksi maaseutu- ja pienkunta-asioiden kehittämiseksi ja edunvalvonnalle Kuntaliitossa.
/TR
- Päätös Hyväksyttiin ehdotuksen mukaisesti.

42

Yhtiökokousedustaja sekä toimiohje Kuntaliitto Holding Oy:n yhtiökokoukseen

Liite 1, 42 § Kuntaliitto Holding Oy:n tilinpäätös 2017
Liite 2, 42 § Tilintarkastuskertomus 2017
Liite 3, 42 § Kuntaliitto Holding Oy:n tilinpäätös 2018
Liite 4, 42 § Tilintarkastuskertomus 2018

Kuntaliitto Holding Oy:n yhtiökokous pidetään 9.5.2019.

Yhtiökokouksessa käsitellään yhtiöjärjestyksen mukaiset sääntömääräiset asiat.

Kuntaliitto Holding Oy:n yhtiökokousta ei pidetty vuonna 2018, joten vuoden 2019 yhtiökokouksessa on sääntömääräisten asioiden lisäksi käsiteltävä vuoden 2017 tilinpäätös, osingonjako ja vastuuvapauden myöntäminen hallituksen jäsenille ja toimitusjohtajalle tarkastetulta tilikaudelta.

Kuntaliitto Holding Oy:n hallituksen jäsenet ovat esteellisiä osallistumaan Suomen Kuntaliitto ry:n hallituksessa toimiohjeen antamiseen Kuntaliitto Holding Oy:n yhtiökokoukselle.

- Ehdotus Hallitus päättää valtuuttaa Kuntaliiton johtava lakimies Pirkka-Petri Lebedeffin edustamaan Suomen Kuntaliitto ry:tä Kuntaliitto Holding Oy:n yhtiökokouksessa.

Hallitus päättää antaa yhtiökokousedustajalle seuraavan toimiohjeen:

Kuntaliitto Holding Oy:n tilinpäätös 2017 vahvistetaan ja hallituksen jäsenille ja toimitusjohtajalle myönnetään vastuuvapaus tarkastetulta tilikaudelta.

Hyväksytään tilikauden 2017 hallituksen esitys yhtiökokoukselle, että tilikauden tulos 1 267 350,66 euroa siirretään edellisten tilikausien voitto/tappio -tilille eikä osinkoa jaeta.

Kuntaliitto Holding Oy:n tilinpäätös 2018 vahvistetaan ja hallituksen jäsenille ja toimitusjohtajalle myönnetään vastuuvapaus tarkastetulta tilikaudelta.

Hallitus 25.4.2019

Hyväksytään tilikauden 2018 hallituksen esitys yhtiökokoukselle, että tilikauden tulos 1 400 518, 83 euroa siirretään edellisten tilikausien voitto/tappio -tilille eikä osinkoa jaeta.

Kuntaliitto Holding Oy:n hallitukseen seuraavaksi toimikaudeksi valitaan seuraavat seitsemän (7) jäsentä:

Paatero Sirpa	Suomen Kuntaliitto	puheenjohtaja
Rautio Sari	Suomen Kuntaliitto	
Tölli Tapani	Suomen Kuntaliitto	
Kankaanniemi Toimi	Suomen Kuntaliitto	
Korhonen Martti	Suomen Kuntaliitto	
Lumela Meri	Suomen Kuntaliitto	
Nylander Mikaela	Suomen Kuntaliitto	

Yhtiön hallituksen jäsenille on maksettu kokouspalkkioina 400 euroa kokoukselta.

Tilintarkastajalle on maksettu laskun mukaan.

Päätetään, että yhtiön hallituksen jäsenten palkkiot säilytetään ennallaan ja että tilintarkastajalle maksetaan kohtuullisen laskun mukaan.

Kuntaliitto Holding Oy:n tilintarkastusyhteisönä jatkaa KPMG Oy Ab Suomi.

Päätös

Merkittiin, että Sirpa Paatero, Sari Rautio, Tapani Tölli, Toimi Kankaanniemi, Martti Korhonen ja Mikaela Nylander poistuivat kokouksesta tämän asian käsittelyn ajaksi.

Merja Taponen valittiin kokouksen puheenjohtajaksi tämän asian käsittelyn ajaksi.

Harri Lehtonen valittiin tämän asian pöytäkirjantarkastajaksi.

Hyväksyttiin ehdotuksen mukaisesti.

43

Ehdotus uudeksi jäseneksi Kevan valtuuskuntaan

Kevasta annetun lain (66/2016) 8 §:n 2 momentin mukaan valtuuskunnassa on 30 jäsentä sekä jokaisella heistä henkilökohtainen varajäsen, jotka valtiovarainministeriö määrää neljäksi vuodeksi kerrallaan. Vähintään neljä jäsentä ja yhtä monta varajäsentä määrätään kunnallisessa pääsopimuksessa tarkoitettujen pääsopijajärjestöjen ehdottamista henkilöistä. Muut jäsenet ja varajäsenet määrätään Suomen Kuntaliitto ry:n ehdottamista henkilöistä siten, että kunnat ja kuntayhtymät ja maan eri osat saavat valtuuskunnassa tasapuolisen edustuksen. Näitä jäseniä ja varajäseniä määrättäessä otetaan lisäksi huomioon eri ryhmien kunta-vaaleissa saama ääniosuus vaalilaissa säädetyn suhteellisuusperiaatteen mukaisesti.

Valtiovarainministeriö on asettanut Kevan valtuuskunnan toimikaudeksi 1.9.2017 - 31.8.2021. Tomi Kaismo, kotikunta Oulu ja edustaa Kansallista Kokoomusta, on pyytänyt eroa valtuuskunnan jäsenen tehtävästä. Koska Tomi Kaismo on Kuntaliiton ehdottama jäsen, valtiovarainministeriö pyytää Kuntaliittoa ehdottamaan uutta jäsentä hänen tilalleen.

Hallitus 25.4.2019

Ehdotus	Hallitus ehdottaa valtiovarainministeriölle, että Kevan valtuuskuntaan nimetään jäljellä olevaksi toimikaudeksi Tomi Kaismon tilalle varsinaiseksi jäseneksi toimitusjohtaja Jarmo J Husso, kotikunta Oulu (Kansallinen Kokoomus).
Päätös	Hyväksyttiin ehdotuksen mukaisesti.

44

Kuntaliiton johtajiston vastuualuejako

Liite 1, 44 Ehdotus Kuntaliiton johtajiston vastuualuejaoksi

Kuntaliiton sääntöjen 20 §:n 4-kohdan mukaan hallituksen tehtävänä on päättää toimitusjohtajan ja varatoimitusjohtajien ottamisesta ja erottamisesta sekä heidän keskinäisestä vastuualuejaostaan.

Toimitusjohtajan vaihdon yhteydessä on ollut esillä Kuntaliiton johtajiston vastuualuejaon päivittäminen. Ehdotus päivitettyksi vastuualuejaoksi, jota on valmisteltu johtajien yhteistyönä, on liitteenä 1, 43 §.

Ainoa varsinainen muutos vastuualuejaossa on, että kuntakehitys, tuotavuus ja tutkimustoiminta siirtyy toimitusjohtajan vastuualueelta varatoimitusjohtaja Timo Reinan vastuualueeseen. Tämän lisäksi vastuualuejaosta on poistettu maininta vanhaan strategiaan liittyvistä prosesseista.

Ehdotus	Hallitus hyväksyy liitteenä 1, 44 § olevan ehdotuksen Kuntaliiton johtajiston vastuualuejaoksi.
Päätös	Hyväksyttiin ehdotuksen mukaisesti.

45

Kuntaliiton hallituksen päätöstiedote

Kuntaliiton hallituksen esityslista liitteineen julkaistaan Kuntaliitto.fi-palvelussa viikkoa ennen kokousta. Hallituksen kokouksen pöytäkirja liitteineen julkaistaan Kuntaliitto.fi-palvelussa kun pöytäkirja on tarkastettu. Tämä voi viedä 2-4 viikkoa.

Keskeisistä päätöksistä ja linjauksista on syytä tiedottaa mahdollisimman pian kokouksen päätyttyä. Avoimuus ja selkeys ovat Kuntaliitolle tärkeitä arvoja ja päätöstiedote palvelee näitä päämääriä.

Hallituksen työvaliokunta käsitteli asiaa kokouksessaan 4.4.2019 ja päätyi ehdottamaan hallitukselle, että hallituksen päätöksistä julkaitaan jatkossa päätöstiedote kokouksen jälkeen.

Ehdotus	Hallitus päättää, että hallituksen päätöksistä julkaistaan jatkossa päätöstiedote kokouksen jälkeen.
Päätös	Hyväksyttiin ehdotuksen mukaisesti.

Hallitus 25.4.2019

46

Kuntaliiton hallituksen seuraaviin kokouksiin suunnitellut asiat

Hallituksen lähiajan kokouksiin on suunniteltu valmisteltaviksi seuraavat, tässä vaiheessa tiedossa olevat asiat.

22.5.2019 klo 10

- Ajankohtaiskatsaus
- Kuntaliiton talouskatsaus
- Kuntaliiton kv-toiminnan vuosikatsaus
- Kuntaliiton Sivistyksen suunta-ohjelma

29.8.2019 klo 10

- Ajankohtaiskatsaus
- Kuntaliiton talouskatsaus
- Kuntaliiton hallintoon liittyvät kokoukset - kokousohjelma 2020

Ehdotus Merkitään tiedoksi.

Päätös Merkittiin tiedoksi.

47

Kuntaliiton hallituksen seuraava kokous

Kuntaliiton hallituksen seuraava kokous pidetään keskiviikkona 22.5.2019 klo 10.00 Kuntatalossa Helsingissä.

Ehdotus Merkitään tiedoksi.

Päätös Merkittiin tiedoksi.

48

Muut asiat

Todettiin, että muita asioita ei ollut.

49

Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 13.11.

Allekirjoitukset

Puheenjohtaja

Puheenjohtaja

Sihteeri

Sirpa Paatero

Merja Taponen
asia 42 §

Nina Eriksson

Hallitus 25.4.2019

Käsitellyt asiat 26 § - 30 §, 33 § - 49 §

Pöytäkirjan tarkastus

Aika ja paikka

Allekirjoitus

Toimi Kankaanniemi

Harri Lehtonen
asia 42 §

25.4.2019

Suomen Kuntaliiton hallitus

Varsinaiset jäsenet

Puheenjohtaja

Sirpa Paatero

SDP

I varapuheenjohtaja

Sari Rautio

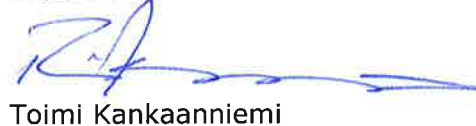
Kok.

II varapuheenjohtaja

Tapani Tölli

Kesk.

Jäsenet

Toimi Kankaanniemi

PS

Annika Kokko

Kok.

Martti Korhonen

Vas.

Harri Lehtonen

SDP

Eevakaisa Lehtosalo-Lönnberg

Kesk.

Meri Lumela

Vihr.

Lauri Lyly

SDP

Mikaela Nylander

RKP

Tuomas Rantanen

Vihr.

Risto Rautava

Kok.

Janne Sankelo

Kok.

Merja Taponen

Kesk.

25.4.2019

Varajäsenet

Heikki Autto

Kok.

Thomas Blomqvist

RKP

Sirpa Hertell

Vihr.

Veronika Honkasalo

Vas.

Mira Karjalainen

Kesk.

Ari Korhonen

SDP

Leena Kostiainen

Kok.

Kaisa Lepola

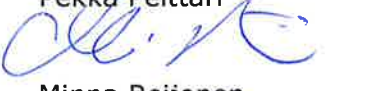
SDP

Tapani Mäkinen

Kok.

Pekka Pelttari

Kesk.

Minna Reijonen

PS

Neeta Röppänen

SDP

Mari Saario

Vihr.

Topi Seppälä

Kesk.

Mari-Leena Talvitie

Kok.

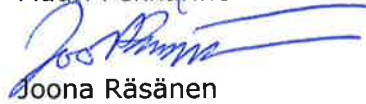
25.4.2019

Valtuuston puheenjohtaja ja varapuheenjohtajat

Mauri Pekkarinen

Kesk.

Joona Räsänen

SDP

Markku Markkula

Kok.

25.4.2019

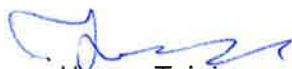
Muut läsnäolijat

Minna Karhunen

Timo Reina

Hanna Tainio

Kristina Wikberg

Nina Eriksson

Maira Kettunen

Pirjo Vuorimo

Riitta Nevasola

Kirsi Pohjola

25.4.2019

Muut läsnäolo-oikeutetut

Jenni Airaksinen

Margareta Björklund

Marja Honkakorpi

Jarkko Huovinen

Markku Jalonen

Tommi Karttaavi

Riikka Komu

Lauri Lamminmäki
Hannele Lindfors

Juha Myllymäki

Tarja Myllärinen
Marko Nurmikolu
Markus Pauni

Terhi Päivärinta

Ilari Soosalu
Arto Sulonen
Taina Väre

Minna Punakallio

WILHELM EKLUND
DITMAR
KAI HOLKKANEN
DITMAR
PIRKA SAARINEN
KPMG
RIIKKA PALMU
KPMG Oy Ab
RAULI HILANEN

25.4.2019

Muut läsnäolo-oikeutetut

Riitta Myllymäki

Pirkka-Petri Lebedeff

Raili Hilakari, KL-Kuntahankinnat Oy (ks. sivu 5)

Kunnallissihteerit

Risto Kankaanpää, Vihr.

Mikko Koikkalainen, Vas

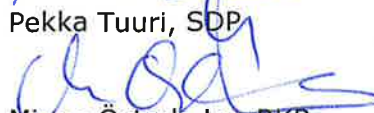

Heimo Konttinen, PS

Jouni Markkanen, Kok.

Helena Pakarinen, Kesk.

Mikko Rekimies, KD

Pekka Tuuri, SDP

Minna Österholm, RKP

Kuntaliiton talouskatsaus, helmikuu 2019

TUOTOT

Kuntaliiton varsinaisen toiminnan tuotot ovat helmikuussa 2019 yhteensä 3 655 300 euroa ylittäen budjetin 3 635 700 euroa 19 600 eurolla.

Myytävät palvelut, tuotteet ja vuokrat

Asiantuntijapalvelutuotot ovat 31 900 euroa alittaen budjetin 56 500 euroa 24 600 eurolla. Kunnia- ja ansiomerkkien myynti helmikuussa 2019 on 78 100 euroa budjetin ollessa 90 800 euroa eli budjettialitus on 12 800 euroa. Muita tuloja kertyi 43 400 euroa. Niiden budjetti on 75 800 euroa eli alitusta on 32 400 euroa.

Palvelutuotot, tuotemyynti ja muut tulot ovat helmikuussa 2019 yhteensä 153 400 euroa. Niiden budjetti on 223 200 euroa eli budjetti alittuu 69 800 eurolla.

Ulkoinen rahoitus

Ulkoiset rahoitustuotot (projektit ja hankkeet) ovat 376 200 euroa budjetin ollessa 262 900 euroa, joten budjetti ylittyy 113 300 eurolla.

Jäsenmaksut (kunta- ja yhteistyöjäsenet)

Jäsenmaksut ovat 3 125 700 euroa. Budjetti 3 149 600 euroa alittuu 23 900 eurolla. Ero budjettiin aiheutuu yhteistyöjäsenmaksuista.

KUSTANNUKSET

Henkilöstökulut

Henkilöstökulut (ml. palkat, palkkiot, eläkkeet ja henkilösivukulut) helmikuussa 2019 ovat 2 361 700 euroa budjetin ollessa 2 457 200 euroa, jolloin budjetti alittuu 95 500 eurolla.

Muut henkilöstö-, koulutus-, matka-, markkinointi-, suhdetoiminta- ja edustuskulut

Yhteisummaltaan 190 300 euron muut henkilöstö-, koulutus-, matka-, markkinointi-, suhdetoiminta- ja edustuskulut alittavat budjetoidun 226 400 euroa yhteensä 36 100 eurolla.

Muita henkilöstökuluja toteutuu 100 600 euroa budjetin ollessa 89 000 euroa, mikä ylittyy 11 600 eurolla. Matkakustannuksia toteutuu helmikuussa 52 700 euroa mikä alittaa budjetoidun 109 500 euroa 56 800 eurolla. Markkinointi-, suhdetoiminta- ja edustuskuluja on

helmikuussa 2019 yhteensä 37 100 euroa, kun niitä budjetoitiin 27 900 euroa, joten budjetti ylittyy 9 100 eurolla.

Ulkopuoliset palvelut

Ulkopuoliset palvelut helmikuussa 2019 ovat 238 300 euroa budjetin ollessa 316 800 euroa, jolloin budjettialitus on 78 600 euroa. Asian-
tuntija- ja muut ostopalvelut alittavat budjetin 25 800 eurolla. Laki-
asian- ja tilintarkastuspalveluissa budjettialitus on 52 700 euroa.

Muut toimintakulut

Konserniveloitukset

Konserniveloituksia toteutuu 438 400 euroa, mikä ylittää budjetoidun 341 600 euroa 96 800 eurolla:

- Talous- ja muita hallintoveloituksia toteutuu 432 400 euroa budjetin ollessa 240 600 euroa. Budjetti ylittyy 191 700 eurolla.
- Ict-veloituksia toteutuu 6 100 euroa, mikä alittaa budjetin 101 000 euroa 94 900 eurolla.

Muut erät

Muita eriä toteutuu 165 800 euroa. Niiden budjetti on 191 500 euroa, joten budjetti alittuu 25 600 eurolla:

- Ulkopuolisia ict-kuluja, kuten ylläpitopalveluita ja laitevuokria, toteutuu 39 100 euroa. Budjetti 68 900 euroa alittuu 29 900 eurolla.
- Kokous- ja neuvottelu-, toimisto- ja muut hallintokuluja toteutuu 88 800 euroa. Budjetti 100 400 euroa alittuu 11 600 eurolla.
- Vakuutus- ja jäsenmaksuja toteutuu 18 000 euroa. Budjetti 17 000 euroa alittuu 1 000 eurolla.
- Ulkopuolisten projektien rahoitusta toteutuu 20 000 euroa. Budjetti 5 100 euroa ylittyy 14 900 eurolla.

Muut toimintakulut yhteensä

Muita toimintakuluja toteutuu helmikuussa 2019 yhteensä 874 400 euroa. Niitä budjetoitiin 1 079 100 euroa, joten budjetti alittuu 204 700 eurolla.

Muut kulut yhteensä

Muut kulut yhteensä ovat 1 303 000 euroa. Budjetti 1 622 300 euroa alittuu 414 000 eurolla.

KUSTANNUKSET YHTEENSÄ

Kaikki kustannukset ovat helmikuussa 2019 yhteensä 3 370 600 euroa, jolloin budjetti 4 084 800 euroa alittuu 414 200 eurolla.

TUOTTO-/KULUJÄÄMÄ ELI OPERATIIVISEN TOIMINNAN TULOS

Tuotto-/kulujäämä ennen sijoitus- ja rahoitustoimintaa on -15 200 euroa budjetin ollessa -449 100. Eroa budjettiin on +433 800 euroa.

SIJOITUS- JA RAHOITUSTOIMINTA

Sijoitus- ja rahoitustoiminnan tulos on 3 183 600 euroa budjetin ollessa +266 700 euroa. Eroa budjettiin on +2 916 900 euroa.

Sijoitussalkun tuotto on +698 500 euroa budjetin ollessa +133 300 euroa. Eroa budjettiin on +565 200 euroa.

Kuntaliiton sijoitusomaisuus on hoidettavana kolmella varainhoitajalla (OP, SEB ja Evli), jotka hoitavat sijoitusomaisuutta Suomen Kuntaliitto ry:n hallituksen hyväksymän sijoituspolitiikan mukaisesti, joka löytyy eksaitista ja Teamsista. Varainhoidon kuukausiraportti kuvaa sijoitusomaisuuden arvonkehityksen markkina-arvoihin perustuen.

Sijoitustoiminnan tuotot esitetään kirjanpidossa varovaisuuden periaatetta noudattaen, jolloin sijoituksen hankintamenoa alempi arvo kirjataan aina, mutta kurssivoitto vain myynnin yhteydessä.

Osinkoja toteutuu 0 euroa. Osinkoja ei budjetoitu erikseen.

Korkoja ja muita rahoituskuluja toteutuu 38 200 euroa. Rahoituskuluja ei budjetoitu erikseen.

YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ

Suomen Kuntaliitto ry:n tulos helmikuussa 2019 on +3 168 400 euroa, kun se on budjetissa -182 400 euroa. Ero budjettiin on +3 350 800 euroa.

YHTEENVETO

Helmikuun 2019 kumulatiiviset tuotot ovat 19 600 euroa budjetoitua suuremmat.

Helmikuun 2019 kumulatiiviset kustannukset ovat 414 200 euroa budjetoitua suuremmat.

Helmikuun 2019 kumulatiiviset sijoitus- ja rahoitustoiminnan tuotot ovat 2,9 milj. euroa budjetoitua suuremmat.

Kuntaliiton tulos 1-2/2019

KUNTALIITTO (pl. KT)
(1000 €)

TUOTOT

	TOT 1-2/2019	BUD 1-2/2019	TOT - BUD	EDV 1-2/2018	TOT - EDV
Myytävät palvelut, tuotteet ja vuokrat	153	223	-70	176	-22
Ulkoinen rahoitus	376	263	113	246	130
Jäsenmaksut	3 126	3 150	-24	3 128	-2
Tuotot yhteensä	3 655	3 636	20	3 550	105

KUSTANNUKSET

Palkat ja palkkiot	-1 970	-2 048	78	-1 897	-73
Eläke- ja muut henkilösivukulut	-391	-409	18	-385	-6
Henkilöstökulut yhteensä	-2 362	-2 457	95	-2 282	-80

Poistot

	-6	-5	-1	-6	0
Muut henkilöstökulut ja koulutus	-101	-89	-12	-111	10
Matkat	-53	-110	57	-69	17
Ulkopuoliset palvelut	-238	-317	79	-317	79
Markkinointi, suhdetoiminta ja edustus	-37	-28	-9	-14	-23
Muut toimintakulut	-874	-1 079	205	-1 162	287
Muut kulut yhteensä	-1 303	-1 622	319	-1 673	370

KUSTANNUKSET YHTEENSÄ
Tuotto-/kulujäämä

	-3 671	-4 085	414	-3 961	290
	-15	-449	434	-411	395
Sijoitus- ja rahoitustoiminta	3 184	267	2 917	214	2 969
YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	3 168	-182	3 351	-196	3 365

SUOMEN KUNTALIITTO RY

TILINPÄÄTÖS JA TOIMINTAKERTOMUS

1.1. – 31.12.2018

	sivuno
Toimintakertomus	1 - 2
Tuloslaskelma	3
Tase	4 - 5
Konsernin tuloslaskelma	6
Konsernin tase	7 - 8
Liitetiedot	9 - 18
Luettelo kirjanpitokirjoista ja tositelajeista	19
Tilinpäätöksen allekirjoitukset	20

Liitteet:
budjettivertailu

Tämä tilinpäätös on säilytettävä 31.12.2028 asti.

Osoite Toinen linja 14
 00530 HELSINKI

Y-tunnus 0926151-4
Kotipaikka Helsinki

SUOMEN KUNTALIITTO

Suomen Kuntaliitto -konsernin tilinpäätös ja toimintakertomus 2018

Suomen Kuntaliitto ry:n (Y-tunnus 0926151-4) konsernitilinpäätökseen sisältyy Kuntaliiton oman ja KT Kuntatyönantajien tilinpäätöksen lisäksi KL-Kuntahankinnat Oy:n sekä Kuntaliiton omistaman Kuntaliitto Holding -konsernin tilinpäätökset. Kuntaliiton toimintaa on selvitetty vuosikertomuksessa erikseen ja toiminnasta on lisäksi annettu erillinen raportti valtuustolle. KT Kuntatyönantajien tuottojen ja kulujen yhteismäärä sisältyy Kuntaliiton tilinpäätökseen.

Suomen Kuntaliitto ry:n (emoyhdistys) tilinpäätös

Kuntaliiton tilinpäätöksen tulos on 3 816 553,57 euroa alijäämäinen.

Helsingissä päivänä huhtikuuta 2019

	2018	2017
Tulos	(1000 euroa)	(1000 euroa)
Tilikauden ali-/ylijäämä (konserni)	6 139	16 671
Suomen Kuntaliitto ry:n tilikauden ali-/ylijäämä, (emoyhdistys)	-3 817	17 153
Tytäryhtiöiden jakamat osingot yhteensä	1 586	4 800
Liikevaihto		
Varsinainen toiminta (konserni)	14 718	14 216
Suomen Kuntaliitto ry (emoyhdistys)	4 260	4 583
Varainhankinta (emoyhdistys)	18 949	18 949
Taseet		
Taseen loppusumma (konserni)	136 588	132 121
Suomen Kuntaliitto ry (emoyhdistys)	107 439	109 839
Henkilökunta (keskimäärin)		
Henkilökunta (konserni)	1051	1 043
Henkilökunta (Kuntaliitto)	180	162
Henkilökunta (KT Kuntatyönantajat)	55	54
Henkilökunta (tytäryhtiöt)	816	827

Liiton sijoitus- ja rahoitustoiminta on 2 471 327 euroa alijäämäinen. Kuntaliiton varainhankinta perustuu sääntöjen mukaiseen ja valtuuston hyväksymään jäsenmaksuun, jonka suuruus on 17 070 965 euroa. Kuntayhtymät maksoivat lisäksi jäsenmaksurahoitteista palvelua vastaavista palveluista erillistä palvelumaksua, jonka suuruus on 1 877 877 euroa.

Muutokset konsernirakenteessa

Viron tytäryhtiö FCG Invincta Oü myytiin helmikuussa 2018. FCG Prodacapo Group Oy myytiin lokakuussa 2018. Uusia yrityksiä ostettiin elokuussa 2018 FCG Flowmedik Oy sekä FCG Smart Transportation Oy.

Toiminnan ja talouden riskit

Kunta- ja maakuntakenttää koskeva keskeinen rakenteiden ja lainsäädännön muutostyö jatkuu. Tämä aiheuttaa haasteita koko kuntakentälle ja edellyttää liitolta keskeistä roolia yhteiskunnallisena toimijana.

Kuntaliiton sijoitussuunnitelmassa on vahvistettu sijoitussalkun sijoitustuotteittaiset ja alueelliset valinnat. Tässä on pyritty löytämään mahdollisimman hyvä tuottotaso normaalitilanteessa käyttäen yleisiä riski-tuottoperiaatteita.

Vuoden 2019 toiminta ja talous

Vuoden 2019 talousarviossa on Kuntaliiton toiminnallisen tuloksen arvioitu olevan noin -264 503 euroa alijäämäinen sijoitus- ja rahoitustuottojen jälkeen.

Henkilökunta

Kuntaliiton palveluksessa oli tilivuoden 2018 lopussa 176 henkilöä, joista 60 henkilöä hoiti KT Kuntatyönantajien tehtäviä. Palkkojen ja välittömien henkilöstösivukulujen yhteismäärä oli 18 026 535 euroa. Tästä on KT Kuntatyönantajien osuus 4 343 535 euroa. Henkilöstökertomus on erillisenä julkaisuna.

Ympäristönsuojelu

Kuntaliitto vaikuttaa ympäristöpäämäärien toteutumiseen edunvalvonnan kautta. Tässä pyritään tunnistamaan ja ottamaan huomioon kuntien kannalta olennaiset ympäristökysymykset ja ne pyritään sisällyttämään Kuntaliiton neuvontapalveluihin.

Hallitus ehdottaa, että Suomen Kuntaliitto ry:n 2018 tilikauden alijäämä 3 816 553,57 euroa vähennetään muusta omasta pääomasta.

Helsingissä 25. päivänä huhtikuuta 2019

Paatero Sirpa
puheenjohtaja
Rautio Sari I varapuheenjohtaja
Tölli Tapani II varapuheenjohtaja

Kankaanniemi Toimi
Kokko Annika
Korhonen Martti
Lehtonen Harri
Lehtosalo-Lönnberg Eeva-Kaisa
Lumela Meri
Lyly Lauri
Nylander Mikaela
Rantanen Tuomas
Rautava Risto
Sankelo Janne
Taponen Merja

TULOSLASKELMA

		2018		2017
Varsinainen toiminta				
Kunnallinen edunvalvonta				
Tuotot		4 259 605,93		4 582 647,33
Kulut				
Henkilöstökulut	-13 683 000,01		-12 759 260,66	
Poistot	-34 068,20		-33 183,87	
Muut kulut	-10 836 607,10	-24 553 675,31	-10 829 777,30	-23 622 221,83
		<u>-20 294 069,38</u>		<u>-19 039 574,50</u>
KT Kuntatyönantajat				
Tuotot		6 947 702,23		6 764 158,85
Kulut				
Henkilöstökulut	-4 343 534,69		-4 228 440,61	
Poistot	-2 169,56		-2 131,56	
Muut kulut	-2 601 997,98	-6 947 702,23	-2 533 586,68	-6 764 158,85
		<u>0,00</u>		<u>0,00</u>
Kulujäämä		-20 294 069,38		-19 039 574,50
Varainhankinta				
Tuotot		18 948 842,43		18 949 260,73
Kulujäämä		-1 345 226,95		-90 313,77
Sijoitus- ja rahoitustoiminta				
Tuotot	2 654 552,65		20 069 446,77	
Kulut	<u>-5 125 879,27</u>	-2 471 326,62	<u>-2 826 038,08</u>	17 243 408,69
Tuotto-/Kulujäämä		-3 816 553,57		17 153 094,92
Tilikauden yli-/alijäämä		<u><u>-3 816 553,57</u></u>		<u><u>17 153 094,92</u></u>

SUOMEN KUNTALIITTO

	31.12.2018	31.12.2017
V a s t a a v a a		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet	826,52	4 133,24
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	115 237,17	115 237,17
Koneet ja kalusto	184 769,19	175 253,69
Muut aineelliset hyödykkeet	<u>346 691,80</u>	<u>346 691,80</u>
	646 698,16	637 182,66
Sijoitukset		
Osuudet saman konsernin yrityksissä	35 343 366,67	35 343 366,67
Saamiset saman konsernin yrityksiltä	3 583 386,90	3 583 386,90
Muut osakkeet ja osuudet	972 848,83	972 848,83
Muut saamiset	<u>535 718,58</u>	<u>535 718,58</u>
	40 435 320,98	40 435 320,98
Pysyvät vastaavat yhteensä	41 082 845,66	41 076 636,88
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Valmiit tuotteet/Tavarat	93 253,09	132 299,00
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	561 130,88	1 119 753,41
Saamiset saman konsernin yrityksiltä	710 992,74	402 390,17
Muut saamiset, lyhytaikainen	17 704,50	180 176,46
Siirtosaamiset	<u>2 078 882,53</u>	<u>1 272 781,22</u>
	3 368 710,65	2 975 101,26
Rahoitusarvopaperit		
Muut arvopaperit	62 826 314,32	65 431 593,91
Rahat ja pankkisaamiset	<u>67 654,68</u>	<u>223 128,44</u>
Vaihtuvat vastaavat yhteensä	66 355 932,74	68 762 122,61
Vastaavaa yhteensä	<u><u>107 438 778,40</u></u>	<u><u>109 838 759,49</u></u>

SUOMEN KUNTALIITTO

	31.12.2018	31.12.2017
V a s t a t t a v a a		
Peruspääoma	16 818 792,65	16 818 792,65
Muu oma pääoma	72 346 832,81	55 193 737,89
Tilikauden yli- / alijäämä	-3 816 553,57	17 153 094,92
OMA PÄÄOMA	<u>85 349 071,89</u>	<u>89 165 625,46</u>
 PAKOLLISET VARAUKSET		
Muut pakolliset varaukset	8 216 605,36	8 681 500,00
 VIERAS PÄÄOMA		
Lyhytaikainen vieras pääoma		
Saadut ennakot	488 966,06	386 805,28
Ostovelat	772 081,74	799 296,63
Velat saman konsernin yrityksille	8 483 486,78	6 589 274,89
Muut velat	403 695,54	396 448,39
Siirtovelat	3 724 871,03	3 819 808,84
	<u>13 873 101,15</u>	<u>11 991 634,03</u>
 Vieras pääoma yhteensä	13 873 101,15	11 991 634,03
 Vastattavaa yhteensä	<u>107 438 778,40</u>	<u>109 838 759,49</u>

SUOMEN KUNTALIITTO

KONSERNI (1000 euroa)

TULOSLASKELMA

	Liitetieto		
	no		
	1-3	2018	2017
Varsinainen toiminta			
Kunnallinen edunvalvonta			
Tuotot		14 718	14 216
Kulut			
Henkilöstökulut	-18 464		-17 567
Poistot	-361		-632
Muut kulut	-12 255	-31 080	-11 593
		<u>-16 362</u>	<u>-15 576</u>
KT Kuntatyönantajat			
Tuotot		6 948	6 764
Kulut			
Henkilöstökulut	-4 344		-4 228
Poistot	-2		-2
Muut kulut	-2 602	-6 948	-2 534
		<u>0</u>	<u>0</u>
Kulujäämä		-16 362	-15 576
Varainhankinta			
Tuotot		<u>18 949</u>	<u>18 949</u>
Kulujäämä		2 586	3 374
Sijoitus- ja rahoitustoiminta	4		
Tuotot		96 489	98 602
Kulut		-92 937	-85 304
		<u>3 553</u>	<u>13 298</u>
Tilikauden ali-/ylijäämä		<u>6 139</u>	<u>16 671</u>

SUOMEN KUNTALIITTO**KONSERNI (1000 euroa)****TASE 31.12.2018**

VASTAAVAA	Liitetiedot	2018		2017	
PYSYVÄT VASTAAVAT					
Aineettomat hyödykkeet	6				
Aineettomat oikeudet		2 428		46	
Muut pitkävaikutteiset menot		763		874	
Konserniliikearvo		<u>3 062</u>	6 254	6 785	7 705
Aineelliset hyödykkeet	7				
Maa- ja vesialueet		207		207	
Rakennukset ja rakennelmat		0		0	
Koneet ja kalusto		2 406		2 380	
Muut aineelliset hyödykkeet		<u>369</u>	2 982	370	2 957
Sijoitukset	8				
Lainasaamiset		0		536	
Osuudet saman kons yritysissä		0		434	
Osuudet omistusyhteisyritysissä		338		339	
Osakkeet ja osuudet		1575		1 576	
Muut saamiset		<u>536</u>	2 450	168	3 053
Pysyvät vastaavat yhteensä			11 685		13 715
VAIHTUVAT VASTAAVAT					
Vaihto-omaisuus					
Aineet ja tarvikkeet		126		67	
Valmiit tuotteet/Tavarat		<u>0</u>	126	132	199
Lyhytaikaiset saamiset	10				
Myyntisaamiset		16 272		16 664	
Lainasaamiset		36		62	
Siirtosaamiset		1 195		13 556	
Muut saamiset		<u>14 402</u>	31 905	838	31 121
Rahoitusarvopaperit	11				
Muut arvopaperit		<u>67 372</u>	67 372	<u>70 194</u>	70 194
Rahat ja pankkisaamiset			<u>25 500</u>		<u>16 892</u>
Vaihtuvat vastaavat yhteensä			124 903		118 407
Vastaavaa yhteensä			<u><u>136 588</u></u>		<u><u>132 121</u></u>

KONSERNI (1000 euroa)

VASTATTAVAA		2018	2017	
OMA PÄÄOMA	12			
Peruspääoma		16 819	16 819	
Edell.tilikaus.ylijäämä		72 316	53 524	
Tilikauden ali-/ylijäämä		<u>6 139</u>	16 671	87 014
VÄHEMMISTÖOSUUS			211	513
PAKOLLISET VARAUKSET	13		8 440	8 935
VIERAS PÄÄOMA	14			
Pitkäaikainen				
Lainat rahoituslaitoksilta		576	4 331	
Laskennalliset verovelat		<u>303</u>	319	4 649
Lyhytaikainen vieras pääoma				
Saadut ennakot		7 627	7 297	
Ostovelat		4 846	4 475	
Lainat rahoituslaitoksilta		417	1 288	
Siirtovelat		14 716	13 655	
Muut lyhytaikaiset velat		<u>4 178</u>	4 295	<u>31 010</u>
Vieras pääoma yhteensä			32 663	35 660
Vastattavaa yhteensä		<u>136 588</u>	<u>132 121</u>	

SUOMEN KUNTALIITTO KONSERNI

TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

31.12.2018

TILINPÄÄTÖKSEN LAADINTAPERIAATTEET

Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden arvostus

Rakennukset	20-30 vuotta
Rakennuksissa olevat koneet	20-30 vuotta
Tutkimusalus	15 vuotta
Laboratoriokalusto	7 vuotta
Toimistokalusteet	7 vuotta
Ajoneuvot	4 vuotta
ATK-laitteet	3 vuotta
Ohjelmistot	5 vuotta
Liikearvo	5 vuotta
Konsernin liikearvo	5-10 vuotta *
Muut pitkävaikutteiset menot	5 vuotta

* Konserni liikearvon vaikutusaika on katsottu olevan 10 vuotta 5 vuoden sijaan.

KT Kuntatyönanantajien käyttöomaisuushankinnat poistetaan kokonaan hankintavuonna tilivuositain tasattavien kuntakohtaisten maksuosuuksien vuoksi.

Vaihto-omaisuuden arvostus

Vaihto-omaisuus on aktivoitu varovaisuuden periaatetta noudattaen välittömään hankintamenoonsa tai sitä alempaan todennäköiseen myyntihintaan.

Pitkän valmistusajan vaativien hankkeiden tuloutus

FCG-konserni: Projektit, joilla on kiinteä budjetti, kirjataan tuotoksi tehdyn työn mukaan varovaisesti siihen asti kun budjettia on käytettävissä. Budjetin ylittävät työt ja kulut kirjataan projektin kuluksi. Näitä vastaavia tuottoja ei jaksoteta. Muut hankkeet tuloutetaan juoksevasti laskutuksen mukaan.

Tutkimus- ja tuotekehitysmenot

Tutkimus- ja tuotekehitysmenot on kirjattu vuosikuluksi niiden syntymisvuonna.

Sijoitus- ja rahoitusomaisuuden arvostus

Sijoitus- ja rahoitusomaisuuden arvopaperit on arvostettu hankintamenoon tai sitä alempaan markkinahintaan.

Konsernitilinpäätöksen laajuus

Suomen Kuntaliiton konsernitilinpäätökseen sisältyy Kuntaliiton oman ja KT Kuntatyönantajien lisäksi liiton kokonaan omistaman tytäryhtiön KL-Kuntahankinnat Oy:n tilinpäätökset sekä Kuntaliiton 100 % omistaman Kuntaliitto Holding- konsernin tilinpäätös. Konsernitilinpäätökseen ei ole yhdistelty SIPU AB-nimistä 60%:sti omistettua yhtiötä. Yhdistelemättä jättäminen perustuu kirjanpitolain 6 luvun 3 pykälän 1. kohtaan.

SUOMEN KUNTALIITTO

Konsernitilinpäätöksen laskentaperiaatteet

Konsernin sisäinen omistus on eliminoitu hankintamenomenetelmällä. Konsernin sisäiset saamiset ja velat sekä sisäinen voitonjako on eliminoitu.

Osakkuusyhtiöt on yhdistetty pääomaosuusmenetelmällä. Omistusosuuden mukainen osuus osakkuusyhtiön tilikauden tuloksesta on esitetty rahoitus- ja sijoituserissä.

Tuloslaskelmassa tytäryhtiöt on yhdistetty siihen toimintoon, johon ne luonteensa vuoksi kuuluvat. KL-Kuntahankinnat Oy, KL-Kustannus Oy, KL-Tarkastuspalvelut Oy, Kuntaliitto Holding Oy ja Kuntaliitto Palvelut Oy liiton varsinaiseen toimintaan, FCG Finnish Consulting Group -konserni ja sen tytäryhtiöt sekä Kunta-Efeko Oy sijoitustoimintaan.

Toimintokohtaisiin eriin tuotoiksi ja kuluiksi yhdistetään tytäryhtiöiden tuotot tuottoihin ja kulut ao. kuluihin. Toiminnanaloille on kohdistettu toiminnan erilliskulut. Sijoitus- ja rahoitustoiminnan tuotoiksi ja kuluiksi yhdistetään tytäryhtiöiden rahoitustuotot ja -kulut sekä sijoitustoimintaa palvelevien tytäryhtiöiden tulos.

Tuloverot

Verot on esitetty sijoitustoiminnan kuluina.

Laskennalliset verovelat ja -saamiset

Kertyneistä poistoeroista on laskettu laskennallinen verovelka.

Valuuttamääräiset erät

Ulkomaanrahan määräiset saamiset ja velat on muutettu Suomen rahaksi tilinpäätöspäivän kurssiin. Noteeraamattomien valuuttojen osalta on käytetty liikepankkien ohjeellisia kursseja. Ulkomaisten konserniyhtiöiden tuloslaskelmat on muutettu tilikauden keskikurssiin ja taseet on muutettu euromääräisiksi tilinpäätöspäivän kurssiin ja kurssiero sisältyy tilikauden voittoon.

Konsernin sisäisen omistuksen eliminoinnista syntyvä muuntoero on esitetty edellisten vuosien voittovaroista.

Eläkevastuut

Kuntaliiton ja sen tytäryhtiöiden palveluksessa olevien henkilöiden eläketurva on järjestetty Kevan kautta, lukuun ottamatta FCG Finnish Consulting Group Oy:tä, jonka eläkevakuutukset on hoidettu työeläkevakuutusyhtiöiden kautta.

Kevan valtuuskunta vahvistaa vuosittain eläkemenoperusteisen eläkemaksun kokonaismäärän. Kokonaismäärä jaetaan jäsenyhteisöjen maksettavaksi sen perusteella, miten paljon nyt maksussa olevista eläkkeistä on karttunut kunkin jäsenyhteisön palveluksessa ennen vuotta 2005 tehdystä työstä. Eläkemenoperusteisen eläkemaksun kokonaismäärä vuonna 2018 on yhteensä 653 miljoonaa euroa (vuonna 2017 yhteensä 663 miljoonaa euroa). (Lähde: Keva.fi)

Kuntaliiton ja KL-Kustannus Oy:n eläkevastuu on arvioitu Finanssivalvonnan säännösten mukaan tehdyn laskelman perusteella ja kirjattu pakolliseksi varaukseksi. Kuntaliiton vastuun kokonaismäärä on 7,1 milj. euroa v 2017. KT Kuntatyöntantajien lainsäädännön perusteella, kuntien vastuulla oleva 120 472. euroa on kirjattu tulosvaikutteisesti v2018. Laskelma tehdään kahden vuoden välein.

Koko konsernin eläkemenoperusteinen varaus on tilinpäätöshetkellä 7,2 milj. euroa. Eläkevastuu KUEL:n ulkopuolisista varhennetuista eläkkeistä esitetään pakollisena varauksena. Liitolla ei ole muita kattamattomia eläkevastuita.

SUOMEN KUNTALIITTO

Tuloslaskelman liitetiedot (1000 €)

1 Liitetiedot henkilöstöstä

	Konserni		Emoyhdistys	
	2018 henkilöä	2017 henkilöä	2018 henkilöä	2017 henkilöä
1.1 Henkilöstön lukumäärä keskimäärin	996	1 043	235	219
KT Kuntatyönantajien osuus	55	54	55	54

1.2 Henkilöstökulujen erittely

	Konserni		Emoyhdistys	
	2018	2017	2018	2017
Palkat ja palkkiot	-51 899	-49 338	-14 826	-14 029
Eläkekulut	-8 313	-7 866	-2 652	-2 417
Muut henkilösivukulut	-2 425	-2 604	-548	-542
Henkilöstökulut	-62 637	-59 808	-18 027	-16 988

Henkilöstökulut sisältyvät
tuloslaskelmaan seuraavasti:

Kunnallinen edunvalvonta	-18 464	-17 567	-13 683	-12 759
KT Kuntatyönantajat	-4 344	-4 228	-4 344	-4 228
Sijoitustoiminta	-39 829	-38 012	0	0
	-62 637	-59 808	-18 027	-16 988

1.3 Johdon palkat ja palkkiot

Johdon palkat, hallituksen-, työvaliokunnan ja valtuuston palkkiot	2 388	2 762	941	869
---	-------	-------	-----	-----

2 Poistot

Poistojen kokonaismäärä

	Konserni		Emoyhdistys	
	2018	2017	2018	2017
Aineettomat hyödykkeet	-3 066	-3 667	-3	-3
Koneet ja kalusto	-598	-802	-33	-32
	-3 664	-4 470	-36	-35

Poistot sisältyvät tuloslaskelman eriin seuraavasti:

Kunnallinen edunvalvonta	-361	-632	-34	-33
KT Kuntatyönantajat	-2	-2	-2	-2
Sijoitustoiminta	-3 301	-3 835	0	0
	-3 664	-4 470	-36	-35

3. Kokonaistuotot ja -kulut

	Konserni		Emoyhdistys	
	2018	2017	2018	2017
Varsinaisen toiminnan tuotot	21 665	20 980	11 207	11 347
Varainhankinta	18 949	18 949	18 949	18 949
Sijoitus- ja rahoitustoiminnan tuotot	96 489	98 602	2 655	20 069
Tuotot yhteensä	137 103	138 531	32 811	50 366
Varsinaisen toiminnan kulut	-38 028	-36 556	-31 501	-30 386
Sijoitus- ja rahoitustoiminnan kulut	-92 937	-85 304	-5 126	-2 826
Kulut yhteensä	-130 964	-121 860	-36 627	-33 212
Tilikauden tulos	6 139	16 671	-3 817	17 153

3.1 Tilintarkastajan palkkiot

	Konserni		Emoyhdistys	
	2018	2017	2018	2017
Tilintarkastuspalkkiot	-151	-181	-32	-46
Vero-,lakineuvonta	-74	-191	0	0
Muut palkkiot	-147	-161	-21	-57
	-372	-533	-53	-103

4. Sijoitus- ja rahoitustoiminta

	Konserni		Emoyhdistys	
	2018	2017	2018	2017
Tuotot				
Osinkotuotot	176	278	171	3 523
Korkotuotot	3	5	32	28
Myyntivoitot	1 131	15 140	903	14 442
Arvonpalautukset rahoitusarvopapereista	1 591	2 077	1 548	2 077
Muut rahoitustuotot	0	1 010	0	0
Tuotot yhteensä	2 901	18 510	2 655	20 069
Kulut				
Korkokulut	-96	-176	-21	-19
Muut rahoituskulut	-63	-49	-41	-15
Myyntitappiot, arvopaperit	-883	-1 088	-510	-897
Arvonlennukset rahoitusarvopapereista	-4 830	-2 058	-4 554	-1 894
Kulut yhteensä	-5 872	-3 372	-5 126	-2 826
 Liiketoiminnan tulos	 6 534	 -1 340		
Osuus osakkuusyhtiön tuloksesta	141	0		
Yhteensä	6 674	-1 340		
 Sijoitus- ja rahoitustoiminta yhteensä			-2 471	17 243

4.1 Sijoitus- ja rahoitustoimintaan sisältyvä liiketoiminta eriteltynä

	Konserni	
	2018	2017
Liikevaihto	82 569	79 574
Liiketoiminnan muut tuotot	10 879	517
Materiaalit ja palvelut	-18 746	-17 705
Henkilöstö- ja muut henkilösivukulut	-39 829	-38 012
Poistot ja arvonalentumiset	-3 301	-3 835
Liiketoiminnan muut kulut	-23 808	-20 515
Liikevoitto	7 764	23
Rahoitustuotot ja -kulut	-240	501
Verot	-990	-1 841
Vähemmistön osuus	141	-23
Tilikauden voitto	6 674	-1 340

5 Tilinpäätössiirrot

	Konserni	
	2018	2017
Tuloverot	-1323	-1799
Laskennallisen verosaamisen muutos	-5	-1
Poistoero	-84	-68
Ruotsin vapaaehtoinen varaus	31	27
	-1380	-1841

SUOMEN KUNTALIITTO**Taseen vastaavia koskevat liitetiedot (1000 €)****PYSYVÄT VASTAAVAT****6 Aineettomat hyödykkeet**

	Konserni		Emoyhdistys	
	2018	2017	2018	2017
Aineettomat oikeudet				
Hankintameno 1.1.	2 065	2 033	10	10
Lisäykset	260	33	0	0
Vähennykset	-48	-1		
Hankintameno 31.12.	2 405	2 065	10	10
Kertyneet poistot ja arvonalennukset	-2 025	-1 968	-6	-2
Luovutusten kertyneet poistot	0	1		
Tilikauden poisto	-89	-58	-3	-3
Kertyneet poistot 31.12.	-2 114	-2 025	-9	-6
Kirjanpitoarvo 31.12.	291	40	1	4

Liikearvo

Hankintameno 1.1.	1 099	1 106
Lisäykset	1 700	0
Vähennykset	0	-7
Hankintameno 31.12.	2 798	1 099
Kertyneet poistot ja arvonalennukset	-1 092	-1 077
Luovutusten kertyneet poistot	0	7
Tilikauden poisto	-90	-22
Kertyneet poistot 31.12.	-1 182	-1 092
Kirjanpitoarvo 31.12.	1 617	6

Konserniliikearvo

Hankintameno 1.1.	21 489	18 133
Vähennys	-3 708	0
Lisäys, uudet tytäryhtiöt	1 514	3 250
Lisäykset	994	105
Hankintameno 31.12.	20 289	21 489
Kertyneet poistot ja arvonalennukset	-14 704	-11 422
Tilikauden poisto	-2 523	-3 282
Kertyneet poistot 31.12.	-17 227	-14 704
Kirjanpitoarvo 31.12.	3 062	6 785

Kehittämismenot

Hankintameno 1.1.	719	0
Lisäys	275	150
Lisäys, uudet tytäryhtiöt	65	580
Vähennys	-218	-11
Hankintameno 31.12.	841	719
Kertyneet poistot		
Kertyneet poistot, uudet tytäryhtiöt	-218	-55
Tilikauden poistot	-103	-163
Kertyneet poistot 31.12.	-321	-218
Menojäännös 31.12.	520	501

Muut pitkävaikutteiset menot

Hankintameno 1.1.	4 482	4 374
Lisäykset	651	106
Lisäys, uudet tytäryhtiöt	0	13
Vähennykset	0	-11
Hankintameno 31.12.	5 134	4 482
Kertyneet poistot ja arvonalennukset	-4 109	-3 975
Vähennysten kertyneet poistot	0	9
Kertyneet poistot, uudet tytäryhtiöt	0	-1
Tilikauden poisto	-261	-142
Kertyneet poistot 31.12.	-4 370	-4 109
Kirjanpitoarvo 31.12.	763	373

7 Aineelliset hyödykkeet

Maa- ja vesialueet, liittymismaksut

Hankintameno 1.1.

Luovutukset

Hankintameno 31.12.

Kirjanpitoarvo 31.12.

Konserni
2018 2017

Emoyhdistys
2018 2017

227 227

-19 -19

207 207

207 207

115 115

0 0

115 115

115 115

Rakennukset ja rakennelmat

Hankintameno 1.1.

Lisäykset

Luovutukset

Hankintameno 31.12.

Kertyneet poistot ja arvonalennukset 1.1

Vähennysten/luovutusten kertyneet poistot

Tilikauden poisto

Kertyneet poistot 31.12.

Kirjanpitoarvo 31.12.

44 87

0 0

0 -43

44 44

-44 -76

0 33

0 0

-44 -44

0 0

Koneet ja kalusto

Hankintameno 1.1.

Lisäykset

Lisäys, uudet tytäryhtiöt

Vähennykset

Väh. Yrit sis siirrosta

Hankintameno 31.12.

Kertyneet poistot ja arvonalennukset

Kertyneet poistot, uudet tytäryhtiöt

Vähennysten kertyneet poistot

Tilikauden poisto

Luovutusten kertyneet poistot

Kertyneet poistot 31.12.

Kirjanpitoarvo 31.12.

10 055 11 044

769 840

0 119

-176 -1 928

0 -21

10 649 10 055

-7 675 -8 023

0 -24

31 1 174

-598 -802

0 0

-8 243 -7 675

2 406 2 380

521 521

109 60

-98 -61

532 521

-345 -323

31 9

-33 -32

0 0

-348 -345

185 175

Muut aineelliset hyödykkeet

Hankintameno 1.1.

Lisäys

Lisäys, uudet tytäryhtiöt

Vähennys

Hankintameno 31.12.

Kertyneet poistot 1.1.

Vähennysten kertyneet poistot

Tilikauden poistot

Kertyneet poistot 31.12.

Menojäännös 31.12.

370 372

25 3

1 1

-27 -7

369 370

369 370

347 347

347 347

347 347

347 347

347 347

347 347

347 347

8 Sijoitukset

	Konserni		Emoyhdistys	
	2018	2017	2018	2017
Hankintameno 1.1.	3 053	2 802	40 435	40 435
Lisäykset	0	516	0	0
Lisäys, uudet tytäryhtiöt	0	166		
Vähennykset	-603	-432	0	0
Hankintameno 31.12.	2 450	3 053	40 435	40 435

8.1 Kuntaliiton tytäryhtiöosakkeet

	Kpl	Konsernin omistus- osuus %
KL-Kuntahankinnat Oy, Helsinki	2 500	100 %
Kuntaliitto Holding Oy, Helsinki	35 340 867	100 %

8.2 Omistukset konserniyrityksissä

Kuntaliitto Holding Oy tytäryhtiöt:		
Kuntaliitto Palvelut Oy, Helsinki	25	100 %
KL-Tarkastuspalvelut Oy, Helsinki	4	100 %
Kunta-Efeko Oy, Helsinki	1 000	100 %
KL-Kustannus Oy, Helsinki	100	100 %
FCG Finnish Consulting Group Oy, Helsinki	19 679 000	100 %
FCG Finnish Consulting Group Oy tytäryhtiöt:		
FCG Koulutus Oy		100 %
FCG Suunnittelu ja tekniikka Oy		100 %
FCG Konsultointi Oy		100 %
FCG International Oy		100 %
FCG International Danismanlik Hizmetleri Limited Sirketi, Turkki		100 %
FCG City Portal Oy		80 %
FCG Talent Oy		100 %
FCG Smart Transportation Oy		75 %
FCG Flowmedik Oy		100,0 %
FCG SIPU International AB, Ruotsi		100 %
SIPU AB, Ruotsi		60 %
Oma pääoma 31.8.2018	33 438,00	
Tulos 1.9.2015-31.8.2016	-27,11	
FCG Anzdec Ltd, Uusi Seelanti		100 %
Finnish Consulting Group SRL, Romania		100 %
POVVIK EAD, Bulgaria		100 %
LLC Finnish Consulting Group, Ukraina		100 %
FCG Swedish Development AB, Ruotsi		100 %
Orgut Finland Oy		100 %
Orgut UK Ltd, Iso-Britannia		100 %
FCG Kenya Ltd, Kenia		98 %
Finnish Consulting Group Asia Pte. Ltd, Singapore		100 %

8.3 Osuudet omistusyhteisyrityksissä

	Konsernin omistus- osuus %	oma pääoma	voitto/tappio
Oü Projektkeskus, Viro	27,3 %	2914	-1658
Kiinteistö Oy Södra Bergbacka	21,7 %	1 440 084	-3882,54

VAIHTUVAT VASTAAVAT

	Konserni		Emoyhdistys	
	2018	2017	2018	2017
9 Vaihto-omaisuus				
Aineet ja tarvikkeet				
Hankintameno 1.1.	199	98	132	71
Lisäys	0	101	0	61
Vähennys	-74	0	-39	0
Hankintameno 31.12.	126	199	93	132
10 Lyhytaikaiset saamiset				
	2018	2017	2018	2017
10.1 Myyntisaamiset	16 272	16 664	561	1 120
10.2 Saamiset saman konsernin yrityksiltä				
Myyntisaamiset			333	300
Muut saamiset			378	102
			711	402
10.3 Siirtosaamiset ja muut lyhytaikaiset saamiset				
Muut lyhytaikaiset saamiset				
Kuntien maksusuudet	867	140	867	40
Henkilöstöön liittyvät saamiset	41			
Projektiennakot	72			
Muut	215	698	18	140
	1 195	838	885	180
Lyhytaikaisten siirtosaamisten olennaiset erät				
Projektirahoitus	10 979	10 250	730	659
Vuokrat	6	241	0	0
Palkkionpalautukset	85	119	85	119
Rahoitusarvopaperit, avoin tapahtuma	0	339	0	339
Verosaamiset	102	103	0	0
Laskennallinen verosaaminen	48	51	0	0
Työttömyysvakuutuspalautus	5	77	5	25
Henkilöstöön liittyvät saamiset	245	385	86	64
Siirtyvä laskutus	123	95	123	
Muut	2 809	1 897	182	67
	14 402	13 556	1 212	1 273
11 Rahoitusarvopaperit				
	2018	2017	2018	2017
Muut arvopaperit				
Kirjanpitoarvo 31.12.	67 372	70 202	62 826	65 432
Markkina-arvo	67 431	71 007	62 880	66 219
	59	805	53	788

Rahoitusarvopaperit sisältävät pääasiassa julkisen kaupankäynnin kohteena olevia rahastosijoituksia. Rahoitusarvopaperit arvostetaan alkuperäiseen hankintamenuon tai sitä alempan markkina-arvoon.

Rahat ja pankki saamiset

Konsernilla on käytössään konsernipankkitili, jonka omistaja on konsernin emoyhtiö. Tilinpäätöshetkellä tytäryhtiöiden tilien varat/velat raportoidaan emoyhtiön rahavaroissa. Vastaavasti tytäryhtiöissä tilin varat/velat esitetään lyhytaikaisissa saamisissa/veloissa emoyhtiölle.

Taseen vastattavia koskevat liitetiedot (1000 €)

	Konserni		Emoyhdistys	
12 Oman pääoman ja rahastojen muutokset	2018	2017	2018	2017
Oman pääoman muutokset				
Peruspääoma 31.12.2015	16 819	16 819	16 819	16 819
Voitto edellisiltä tilikausilta 1.1. oikaisut ed.vuosien tulokseen	70 195	50 588	72 347	55 194
	2 360	3 071	0	0
Muuntoeron muutos	-239	-135		
Voitto edellisiltä tilikausilta 31.12.	72 555	53 659	72 347	55 194
Tilikauden voitto (tappio)	6 139	16 671	-3 817	17 153
Oma pääoma yhteensä	95 274	87 014	85 349	89 166

	Konserni		Emoyhdistys	
13 Pakolliset varaukset	2018	2017	2018	2017
Eläkevaraus	8 440	8 912	8 217	8 682
Muut pakolliset varaukset	0	23		
Eläkevaraukset ovat työnantajan maksamia lisäeläkkeitä varten sekä varautuminen eläkemenoperusteiseen maksuun	8 440	8 935		

14 VIERAS PÄÄOMA

Vieraaseen pääomaan kuuluvat olennaiset erät

	Konserni		Emoyhdistys	
	2018	2017	2018	2017
Lyhytaikainen vieras pääoma				
Projektitoimintaan liittyvät ennakot	7 627	7 289	489	387
Velat saman konsernin yrityksille				
Ostovelat	0	0	490	404
Muut velat	0	0	7 994	6185
	7 627	7 289	8 483	6 589
Siirtovelkojen olennaiset erät				
Lomapalkkavelka ja muut palkatsos menoineen	8 312	8 700	3 399	3 064
Projektitoimintaan liittyvät velat	388	2 680	0	30
Lisähinta yrityskaupoista	994	0	0	0
Verot	0	153	0	0
Korot	0	15		
Muut siirtovelat	5 022	2 106	326	726
	14 716	13 655	3 725	3 820

15 Kuntaliiton taseeseen sisältyvät KT

Kuntatyönantajien saatavat ja velat

	Emoyhdistys	
	2018	2017
Lyhytaikaiset saatavat		
Myyntisaatavat	221	363
Muut saamiset	44	757
Maksusuudet	867	140
Siirtosaamiset	334	168
	1 466	1 427
Pakolliset varaukset, eläkevastuut	-434	449
Lyhytaikaiset velat		
Ostovelat	-82	115
Muut velat	-85	81
Lomapalkkavelka sos menoineen	-777	713
Siirtovelat, muut	-88	70
	-1 466	1 427

16. Vakuudet ja vastuusitoumukset	Konserni		Emoyhdistys	
	2018	2017	2018	2017
Samaan konserniin kuuluvien yhtiöiden puolesta annettu vakuus				
Yrityskiinnitykset *	15 001	15 001	0	0
*) annettu rahoituslimiitin ja pankkitakausten vakuudeksi				
Leasingvastuut	Konserni		Emoyhdistys	
Leasing sopimusten maksamatta olevat määrät				
	2018	2017	2018	2017
Erääntyy seuraavana vuonna	872	1 108	133	172
Myöhemmin maksettavat	807	1030	50	154
Yhteensä	1 679	2 138	183	325
Toimitilojen vuokravastuut				
Erääntyy seuraavana vuonna	2 256	1 904		
Myöhemmin maksettavat	7 794	8 983		
Yhteensä	10 051	10 887		
Koronvaihtosopimukset				
Käypä arvo	0	-7		
Nimellisarvo	0	975		
Pitkäaikaiset lainat, jotka erääntyvät 5 vuoden jälkeen				
Velat saman konsernin yhteisölle	2 389	2 389		
Muut velat	0	0		
Korvausvastuu				
Gustavelund-kokoushotellirakennuksen peruskorjaus-				
kustannukset enintään 500 000 euroa ja 70%				
korjauskustannuksista. Korvausvastuuta käytetty 100 000 v2018,				
joten vastuuta jäljellä 135 000.				
Kuntaliiton osuus 52,94%		260		
Kuntaliitto Palvelut Oy:n osuus 47,06%		135		
		395		

Lähipiiritapahtumia koskevat liitetiedot

Kuntaliitto-konsernin emoyhteisö on Suomen Kuntaliitto ry, jonka lähipiiriin kuuluvat yhteisöt ja säätiöt, joissa Suomen Kuntaliitto ry suoraan tai välillisesti käyttää määräysvaltaa tai huomattavaa vaikutusvaltaa, liiton ja yhtiöiden hallitusten jäsenet ja varajäsenet, liiton valtuuston puheenjohtajisto, liiton ja yhtiöiden toimitusjohtajat, varatoimitusjohtajat, liiton hallintojohtaja sekä heidän perheenjäsenensä sekä sellaiset yhtiöt, yhdistykset tai säätiöt joissa em. lähipiiriin kuuluva henkilö käyttää määräysvaltaa tai huomattavaa vaikutusvaltaa.

Kaikki lähipiirin kanssa tehdyt liiketoimet ovat olleet markkinaehtoisia.

Kunta-Efeko Oy:llä on FCG Finnish Consulting Group Oy:n kanssa sopimus, jossa FCG sitoutuu ostamaan Kunta-Efeko Oy:n henkilöstön työpanoksen ja vastineeksi vastaa näiden henkilöiden palkka-, toimitila- ja työvälinekustannuksista.

Konserniin kuuluvaa kirjanpitovelvollista koskevat liitetiedot

Suomen Kuntaliitto ry:n konsernitilinpäätös säilytetään osoitteessa:
Toinen linja 14, 00530 Helsinki.

SUOMEN KUNTALIITTO**KÄYTETYT TOSITELAJIT JA -NUMEROT 2018**

Yhtiön pääkirjanpito on tehty Wintime-nimisessä kirjanpitojärjestelmässä

	TOSITELAJI	
OP tositteet	1902	paperitositteet
Danske tositteet	1911	paperitositteet
Nordea tositteet	1914	paperitositteet
Bryssel pankkitositteet	1960	paperitositteet
Bryssel kassatositteet	1962	paperitositteet
Myyntilaskut, Wintime	2030	sähköinen
Myyntilask. viitesuoritus	2040	sähköinen
Myyntilask. muut suoritus	2050	sähköinen
Myyntilask. kuittaukset	2060	sähköinen
Ostolaskut	3010	sähköinen
Ostolaskujen suoritus	3020	paperitositteet
Approval laskut	3050	sähköinen
Palkkatositteet	4010	paperitositteet
Tuntikirjaukset	4090	paperitositteet
Matkalaskut	5010	sähköinen
Käyttöomaisuus tos.	5020	paperitositteet
Muistiot	6010	paperitositteet
Sisäiset	6020	paperitositteet

LUETTELO KÄYTETYISTÄ KIRJANPITOKIRJOISTA

PÄIVÄKIRJA	sähköinen
PÄÄKIRJA	säh
TILINPÄÄTÖS TILIKAUDELTA	sähköisenä tiedostona
MYyntIRESKONTRA TIETOKONETULOSTEINA	sähköinen
OSTORES KONTRA TIETOKONETULOSTEINA	sähköinen
PALKKAKIRJANPITO	paperitulosteina
PALKKIOKKIRJANPITO	paperitulosteina
KÄYTTÖOMAISUUS	sähköinen

SUOMEN KUNTALIITTO**TILINPÄÄTÖKSEN JA TOIMINTAKERTOMUKSEN ALLEKIRJOITUKSET**

SUOMEN KUNTALIITTO RY:N HALLITUS

Helsingissä 25. päivänä huhtikuuta 2019

 Paatero Sirpa
 hallituksen puheenjohtaja

 Rautio Sari
 I hallituksen varapuheenjohtaja

 Tölli Tapani
 II hallituksen varapuheenjohtaja

 Kankaanniemi Toimi

 Kokko Annika

 Korhonen Martti

 Lehtonen Harri

 Lehtosalo-Lönnberg Eeva-Kaisa

 Lumela Meri

 Lyly Lauri

 Nylander Mikaela

 Rantanen Tuomas

 Rautava Risto

 Sankelo Janne

 Taponen Merja

 Minna Karhunen
 Toimitusjohtaja

TILINPÄÄTÖSMERKINTÄ

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Helsingissä päivänä huhtikuuta 2019

KPMG Oy Ab
 Tilintarkastusyhteisö

 Heidi Vierros
 KHT

SUOMEN KUNTALIITTO

TULOSLASKELMA 1000 €

	Talousarvio 2018		2018		2017	
Kunnallinen edunvalvonta						
Tuotot		3 952		4 260		4 583
Kulut						
Henkilöstökulut	-13 978		-13 683		-12 759	
Poistot	0		-34		-33	
Muut kulut	-10 342	-24 321	-10 837	-24 554	-10 830	-23 622
		-20 369		-20 294		-19 039
KT Kuntatyönantajat						
Tuotot		7 148		6 948		6 764
Kulut						
Henkilöstökulut	-4 433		-4 344		-4 228	
Poistot	0		-2		-2	
Muut kulut	-2 715	-7 148	-2 602	-6 948	-2 534	-6 764
Kulujäämä		-20 369		-20 294		-19 040
Varainhankinta						
Tuotot		18 945		18 949		18 949
Kulujäämä		-1 423		-1 345		-90
Sijoitus- ja rahoitustoiminta						
Tuotot	1 600		2 655		20 069	
Kulut	0	1 600	-5 126	-2 471	-2 826	17 243
Tilikauden ali/ylijäämä		177		-3 817		17 153

Kuntaliiton vuosikertomus

2018

Kuntaliitto
Kommunförbundet

2018

Sisällysluettelo

Kuntaliiton vuosikertomus 2018	3
Toimitusjohtajan tervehdys	4
Kuntaliiton strategia ja uudistuminen	5
Onnistuva Suomi tehdään lähellä	5
Kuntaliiton strategiset painopisteet	6
Henkilöstö uudistumisen voimavarana -toimintakulttuurin muutosohjelma muutoksen mahdollistajana	6
Ennakoiva henkilöstösuunnittelu	6
Työkyvyn hallintamalli tukee työhyvinvointia	7
Systemaattinen asiakkuustyö uudistumisen välineenä	7
Kuntaliiton verkostotoiminta	8
Tiedostamo: Kuntaliiton tiedon hallinnan kehitysohjelma	8
Toiminnan keskeisimmät tulokset 2018	9
Strategiset ohjelmat ja kokonaisuudet	10
Lakiasiat	12
Kuntatalous	14
Kuntakehitys, demokratia ja johtaminen	16
Tietoyhteiskunta	18
Ruotsinkieliset ja kansainväliset asiat	20
Alueet ja yhdyskunnat	22
Opetus ja kulttuuri	24
Sosiaali- ja terveyspalvelut	26

Kuntaliiton vuosikertomus 2018

Suomen Kuntaliitto on kuntasektorin edunvalvoja, kehittäjäkumppani sekä asiantuntija- ja tietopalvelujen tarjoaja. Kuntaliiton jäseniä ovat Suomen kunnat ja kaupungit. Toiminnassamme ovat mukana myös maakuntien liitot, sairaanhoitopiirit, muut kuntayhtymät sekä kuntataustaiset osakeyhtiöt.

Toteutamme perustehtäväämme:

Edunvalvonnalla

Edunvalvontamme lähtökohta on turvata kunta-alalle riittävät toimintaedellytykset ja resurssit tuottaa laadukkaita palveluita asukkailleen sekä edistää alueensa elinvoimaa. Olemme vahva yhteiskunnallinen vaikuttaja, joka on askeleen edellä vaikuttamassa kansalliseen ja kansainväliseen päätöksentekoon ministeriöissä, eduskunnassa ja Euroopan unionissa.

Kehittämällä

Kuntaliiton tutkimus- ja kehittämistoiminnan tehtävänä on edistää kuntien ja koko kunta-alan uudistumista. Haluamme olla luomassa edellytyksiä kuntien kestäväälle ja tulokselliselle uudistumiselle sekä elinvoimaisuuden ja kuntalaisten hyvinvoinnin ja osallisuuden vahvistamiselle.

Tarjoamalla palveluja

Tarjoamme monialaiseen osaamiseen perustuvia asiantuntija- ja tietopalveluja sekä koostamismahdollisuuksia kunnille ja kuntataustaisille yhteisöille.

Hyvä ystävä,

aloitin Kuntaliiton toimitusjohtajana 1.2.2019. Tämä tarkoittaa, että liiton vuosi 2018 on minulle toisten kertomaa, ei itse elettyä. Järjestö on kuitenkin minulle tuttu aiempien työpaikkojeni ansiosta. Sanoin aloittaessani, että tämä on minulle ”unelmaduuni”. En ole joutunut syömään sanojani. Ensimmäiset kuukaudet ovat hurahaneet tavatessa keskeisempiä sidosryhmiä ja ennen kaikkea talon asiantuntijoihin tutustuesssa.

Kuntaliitto on täynnä osaavia ja motivoituneita työntekijöitä. Itse haluan rohkaista kuntaliittolaisia vieläkin enemmän puhumaan omasta työstään ja ottamaan kantaa. Uskon, että tällä tavalla tietämys Kuntaliiton ja kuntaliittolaisten laajasta osaamisesta edelleen vahvistuu. Kuntaliiton edunvalvonta on myös sitä tehokkaampaa, mitä useammalla tasolla sitä hoidetaan. Kaikki tarvitaan mukaan.

Kuntaliiton vuotta 2018 hallitsi pitkälti sote-maku -uudistukseen vaikuttaminen. Uudistuksen odottelu toi myös epävarmuutta Kuntaliiton asemaan. Nyt olemme varmemmalla ja vakaammalla pohjalla. Kuntien merkitys ja kunnissa tehtävä työ on ollut laajasti esillä viime kuukausien aikana ja uskon, että jos Suomessa aletaan vielä suunnitella uutta hallintomallia, niin Kuntaliiton kantoja kuunnellaan entistäkin herkemällä korvalla. Uuden hallituksen linjauksia odotellessa keskitymme Kuntaliitossa tukemaan kuntia heille itselleen parhaiden ratkaisujen löytämisessä.

Toivotan Sinulle hyvää kevättä ja kesää.

Parhain terveisin
Minna Karhunen
Toimitusjohtaja

Kuntaliiton strategia ja uudistuminen

Kuntaliiton strategia ”Onnistuva Suomi tehdään lähellä” antaa Kuntaliiton toiminnalle ja päätöksenteolle yhteisen tulevaisuuden suunnan muutosten keskellä. Strategia on suunnattu valtuustokauden 2017–2021 ajalle. Strategiassa on hahmotettu toimintaympäristön muutosajureita, Kuntaliiton olemassaolon merkitystä nyt ja tulevaisuudessa sekä mitä liiton toiminnalla tavoitellaan.

Strategia konkretisoidaan vuosittain toimenpiteiksi koko Kuntaliittoa koskevassa toimintasuunnitelmassa sekä yksiköiden toimintasuunnitelmissa. Strategia päivitetään vuoden 2019 aikana.

Onnistuva Suomi tehdään lähellä

Kuntaliiton visio ”Onnistuva Suomi tehdään lähellä” viittaa siihen, että kestävät ratkaisut hyvinvoinnin ja elinvoiman edistämiseksi syntyvät parhaiten tekoina alhaalta ylöspäin läheisyysperiaatteen mukaisesti paikallisyhteisöissä, kunnissa, kaupungeissa, kaupunkiseuduilla ja maakunnissa – kunkin omista lähtökohdista ja toimintaympäristön ominaispiirteistä käsin.

Kunnilla tulee olla riittävät taloudelliset ja toiminnalliset edellytykset sekä vapaus tehtäviensä toteuttamiseen. Onnistuvan Suomen visiossa valtion makrotasoinen ohjaus jättää liikkumavaraa paikallisiin olosuhteisiin perustuvalle harkinnalle, kehittämiselle ja innovaatioille.

MISSIO

**TEEMME KUNTIEN JA
MAAKUNTIEN KANSSA
KESTÄVÄÄ TULEVAISUUTTA**

**VISIO
ONNISTUVA SUOMI
TEHDÄÄN LÄHELLÄ**

Asukkaiden mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa lähellä oleviin asioihin on onnistuvan Suomen kivijalka. Onnistuva Suomi on jatkuvasti uudistuva, paikallisesti globaali, verkostoitunut ja älykkääseen teknologiaan nojaava hyvinvointiyhteiskunta.

Kuntaliiton strategiset painopisteet

Askeleen edellä

Ennakoiva edunvalvonta, kehittäminen ja palvelu tuottavat parhaan lisäarvon Kuntaliiton jäsenille. Siksi Kuntaliiton tavoitteena on vahvistaa ennakkointikykyään kaikessa toiminnassaan. Kuntaliitto tukee jäseniään muutoksen hallinnassa sekä ennakkoinnissa. Edunvalvontamme keskeisenä tavoitteena on huolehtia proaktiivisesti siitä, että tulevaisuuden kunnilla on avainrooli elinvoiman, osaamisen ja hyvinvoinnin edistäjinä.

Yhteistyötä yli rajojen

Kuntaliitto haluaa edistää toimijoiden välistä yhteistyötä alueellisesti ja kansallisesti. Myös Kuntaliiton sisällä tavoitellaan yhä vahvempaa toimialat ylittävää yhteistyötä. Toimintamme perustuu kumppanuuteen ja verkostoitumiseen jäsentemme kanssa.

Uudistava kulttuuri

Kuntaliitto haluaa tukea uudistavan ja kokeilevan toimintakulttuurin syntymistä julkisen sektorin muutosten keskellä. Siten voidaan saavuttaa aidosti taloudellisia ja toiminnallisia hyötyjä. Samalla haluamme edistää jatkuvasti uudistavaa ja kokeilevaa toimintakulttuuria myös Kuntaliitossa.

Henkilöstö uudistumisen voimavarana -toimintakulttuurin muutosohjelma muutoksen mahdollistajana

Strategiaan kirjatut painopisteet Askeleen edellä, Yhteistyötä yli rajojen sekä Uudistava kulttuuri ovat valintoja, joiden mukaisesti toimimalla voimme saada aikaan muutosta. Käynnistimme 2017 toimintakulttuurin muutosohjelman tukemaan strategisten tavoitteidemme saavuttamista. Ohjelma jatkuu edelleen. Muutos edellyttää mahdollistavaa johtamista sekä toiminnan suuntaamista itseohjautuvampaan suuntaan. Tavoitteenamme on saavuttaa ketterää ja läpinäkyvää päätöksentekoa sekä vastuunottoa läpi organisaation. Olemme pohtineet työpajoissa, millaista johtamisotetta itseohjautuva toimintakulttuuri edellyttää ja minkälaista johtamista tarvitsemme tulevaisuuden muuttuvassa toimintaympäristössä. Toimintakulttuurin muutosta tukemaan otimme vuonna 2018 pilottikäyttöön LaaS-järjestelmän (Leadership as a Service), jonka avulla pyrimme tarjoamaan työntekijöillemme sellaisia johtamispalveluita, joita he tarvitsevat.

Ennakoiva henkilöstösuunnittelu

Henkilöstösuunnittelun periaatteena on ennakoida ja määritellä tulevaisuuden henkilöstömäärä, -rakenne ja ydinosaaminen perustuen liiton strategiaan ja siitä johdettuihin toimintasuunnitelmiin. Kohdistamme liiton toiminnan henkilöresurssit ydintoimintoihin siten, että vahvis-

tamme ydinosamista strategisesti keskeisillä osa-alueilla. Liiton henkilöstömäärä on laskenut edellisten viiden vuoden aikana, mikä pääasiassa johtuu toteutetusta konsernirakenteen muutoksesta sekä tiukasta rekrytointipolitiikasta. Henkilöstökulut muodostavat yli puolet kaikista Kuntaliiton kustannuksista. Henkilöstökulut viime vuonna olivat 18 miljoonaa euroa. Vuoden 2018 henkilöstömäärä kuitenkin nousi hieman edellisestä vuodesta johtuen pääasiassa määräaikaisten työsuhteiden lukumäärän kasvusta. Määräaikaiset työntekijät työskentelivät joko palkattomalla vapaalla olevan sijaisena tai osittain tai kokonaan rahoitettavissa projekteissa.

Työkyvyn hallintamalli tukee työhyvinvointia

Hyvinvoiva, osaava ja sitoutunut henkilöstö on liiton tärkein voimavara. Kuntaliiton tavoitteena on edistää työhyvinvointia ylläpitämällä avointa, arvostavaa ja luottamuksellista ilmapiiriä, jossa kaikilla on hyvä työskennellä ja jossa suvaitaan erilaisuutta ja rakentavaa keskustelua. Oikeudenmukaisuuden kokeminen vaikuttaa työhyvinvointiin. Kuntaliitossa on käytössä työkyvyn hallintamalli, jonka tavoitteena on tukea työkykyä ja siten työhyvinvointia. Mallin avulla pyritään tunnistamaan työkykyä uhkaavat tekijät, jotta merkittäviin häiriöihin osattaisiin puuttua ajoissa ja työssä suoriutumista voitaisiin tukea. Dokumentoitu ja käytössä oleva keskustelumalli ”Sopuisasti eteenpäin” sisältää ohjeet, kuinka häirintäepäilyt käsitellään ja kuinka havaittuun epäasialliseen kohteluun puututaan.

Kuntaliitossa toteutettiin laaja työyhteisökysely (Parempi Työyhteisö (ParTy)® -kysely ©Työterveyslaitos) vuonna 2018. Kyselyssä mitataan mm. henkilöstön hyvinvointia, työyhteisön toimivuutta ja kehittämisedellytyksiä sekä esimiestyön onnistumista. Vuoden 2018 tulokset osoittivat, että henkilöstön työtyytyväisyys sekä hyvinvointi ovat samaa tasoa kuin tutkimuksen viiteaineistolla keskimäärin.

Systemaattinen asiakkuustyö uudistumisen välineenä

Vuosi 2018 oli Kuntaliiton systemaattisen asiakkuustyön 2. toimintavuosi. Jo tätä ennen on luotu Verkostoituva Kuntaliitto -toimintatapa, jonka varaan asiakkuustyötä on voitu rakentaa. Jäsenkenttä on segmentoitu erityyppisiin asiakasryhmiin, joiden tarpeisiin pyritään vastaamaan entistä räätälöidymmällä palveluilla ja edunvalvonnalla. Tavoitteena on tuottaa kunkin kunnan jäsenmaksulle entistä enemmän katetta ja lisäarvoa.

Vuoden aikana panostettiin erityisesti asiakastyön uusien työkalujen kehittämiseen ja käyttöönottoon. Kuntapulssi-kyselyillä kartoitettiin jäsenten näkemyksiä mm. sote-uudistuksen vaikutuksista, vanhuspalvelujen kehittämisestä sekä kuntaomisteisten yhtiöiden toiminnasta. Kuntalive-streamaukset laajenivat mm. maaseutu- ja sote-palveluihin.

Kuntaliiton asiakasviestintää tehostettiin mm. uuden uutiskirjekonseptin avulla. Maakuntaforumit kokosivat kuntien ja maakuntien sote-uudistuksen valmistelijoita pohtimaan yhdessä uudistuksen täytäntöönpanoon liittyviä kysymyksiä.

Asiakkaiden kokemus Kuntaliiton palveluista parani edelliseen vuoteen verrattuna jonkin verran. Erityisesti seutukaupunkien ja kehyskuntien kohdalla palaute on ollut kannustavaa. Yleisesti ottaen Kuntaliitto koetaan luotettavana toimijana ja yhteistyökumppanina. Se tuntee jäsentensä toimintaympäristön sekä muutoksen tuomat haasteet. Jatkossa tulisi panostaa erityisesti edelläkävijäroolin sekä toiminnan vaikuttavuuden ja asiakaslähtöisyyden vahvistamiseen.

Kuntaliiton verkostotoiminta

Kuntaliitto koordinoi lukuisia verkostoja. Kehyskunta- ja seutukaupunkiverkosto ovat esimerkkejä eri kuntatyyppejä edustavista verkostoista. Näiden verkostojen jäsenet ovat Kuntaliiton asiakastyytyväisyysmittauksen perusteella tyytyväisimpiä saamiinsa palveluihin. Kehyskunta-verkoston toimintaa uudistettiin vuonna 2018 laatimalla erillissopimukset jokaisen verkostoon kuuluvan 28 kunnan kanssa. Sopimuksen mukaisesti Kuntaliitto osoitti verkoston jäsenkuntien erillismaksuosuutta vastaan koordinaattorin verkoston palvelukseen. Tämän toimintamallin myötä verkoston toiminta tehostui ja muuttui tavoitteellisemmaksi.

Seutukaupunkiverkosto on toiminut aktiivisesti reilun kymmenen vuoden ajan. Viime vuosina verkoston toiminta on laajentunut edunvalvontakärjestä yhteiseen tutkimustiedon kartuttamiseen sekä viestinnän ja seutukaupunkien tunnettavuuden vahvistamiseen. Vuoden 2018 aikana esimerkiksi tilattiin tilastoihin perustuvaa elinvoima- ja vetovoimatietoa tuottanut ”T55 seutukaupunkianalyysi” (Aro & Haanpää, MDI) sekä ryhdyttiin kokoamaan seutukaupunkien viestintävastaavien omaa verkostoa tukemaan varsinaisen verkoston työtä.

→ [Kehyskuntaverkosto](#)

→ [Seutukaupungit ja seutukaupunkiverkosto](#)

Tiedostamo: Kuntaliiton tiedon hallinnan kehitysohjelma

Kuntaliitossa on tunnistettu tarve kehittää liiton tietoa ja tietopääomaa. Tahtotilana on tuottaa kunnille arvoa liiton tiedolla, tietotuotteilla, -palveluilla ja osaamisella. Haluamme tehdä tämän entistä määrätietoisemmin, systemaattisemmin ja johdetummin. Tunnistettu tarve johti Kuntaliiton tiedon hallinnan kehittämisohjelman suunnitteluun vuonna 2018. Strateginen kehittämisohjelma Tiedostamo (2019–2020) käynnistyi 1.1.2019. Kehitämme tietovarantojamme, -prosessejamme ja pelisääntöjamme. Luomme mallia yhteiselle kehittämiselle ja polkua tiedon johtamiselle ja tiedolla johtamiselle Kuntaliitossa.

A photograph of a woman with dark hair and glasses, wearing a grey sweater and a beaded necklace, pointing out of a window. A young child with blonde hair, wearing a blue and orange striped shirt, is sitting next to her, looking out the window. The window is decorated with colorful paper cutouts of faces and shapes. The background shows a wooden building exterior.

Toiminnan keskeisimmät
tulokset 2018

Strategiset ohjelmat ja kokonaisuudet

Maakunta- ja sote-uudistuksen edunvalvonta ja muutostuki

Kuntaliitto on ollut keskeisessä asemassa sote- ja maakuntauudistuksen edunvalvonnassa. Vuonna 2018 edunvalvonta keskittyi erityisesti toimimiseen asiantuntijana eduskunnan sosi-aali- ja terveystieteiden valiokunnassa ja perustuslakivaliokunnassa. Kuntaliitto on alusta asti kiinnittänyt huomiota hallituksen esityksiin sisältyneisiin perustuslaillisiin ongelmiin, joista osa lopulta johti uudistuksen raukeamiseen. Kuntaliitto edotti esityksiin lukuisia muutoksia, jotka osaltaan olisivat parantaneet edellytyksiä uudistuksen toteutumiselle (ns. korjaussarja).

➔ Kuntaliiton tiedote: Kooste Kuntaliiton huomioista maakunta- ja sote-uudistuksen valmisteluun toimitusten käyttöön

Uudistukseen liittyvän lainsäädäntövalmistelun venyminen ja keskeneräisyys vaikuttivat merkittäväällä tavalla Kuntaliiton muutostuen järjestämiseen vuoden 2018 aikana. Liiton asiantuntijat osallistuivat aktiivisesti ministeriöiden vetämien valtakunnallisten verkostojen toimintaan. Yhdessä ministeriöiden kanssa valmisteltiin useita uudistuksen täytäntöönpanoon liittyviä op-paita ja ohjeita. Muutoksen tilannekuva -ajankohtaiskatsaus ilmestyi loma-aikaa lukuun otta-matta kuukausittain.

Täytäntöönpanoa tukeville Kuntaliiton maakuntafoorumeille osallistui kuukausittain yli 100 kuntien ja maakuntien asiantuntijaa. Foorumeilla kohtasivat niin vastuuvastuunvalmistelijat kuin kun-tien ja maakuntien johtajat sekä poliittiset päättäjät eri puolilta Suomea. Foorumit toimivat keskeisten teemojen ja vertaisoppimisen alustana.

Maakuntafoorumit järjestettiin seuraavista teemoista vuonna 2018:

- Maakunnan johtaminen
- Henkilöstösiirrot sekä sopimusten siirrot ja hankintalainsäädännön reunaehdot
- Maakunnat markkinoilla
- Palveluintegraatio ja hyvinvoinnin edistäminen kunnan ja maakunnan yhteistyönä
- ICT ja tiedolla johtaminen
- Kasvupalvelut ja työllisyys

Kuntaliiton toteuttaman, talous- ja henkilöstöhallinnon palveluja tuottamaan tarkoitetun Hetli Oy:n kilpailuoikeudelliseen asemaan liittyvän selvityksen tuloksena hallitus päätti luopua koko hankkeesta.

Kunnat 2021 -ohjelma

Kunnan tulevaisuuden roolien jäsenitys ja levitystyö oli vuonna 2018 valtakunnallisesti laajaa. Kunnat 2021 -ohjelma on kehittänyt yhdessä kuntien kanssa hyvinvoinnin, osaamisen ja elinvoiman toimintatapoja. Lisäksi on kehitetty johtamisen, ennakoinnin, päätösten ennakkovaikutusten arvioinnin, digitalisaation ja osallisuuden edistämisen toimintatapoja ja työkaluja.

Kunnat 2021 -ohjelman vaikuttavuus on kohdistunut erityisesti niihin kuntiin, jotka ovat mukana ohjelman verkostoprojekteissa tai ovat aktiivisia ohjelmaan kytketyissä ”substanssiverkostoissa”. Yhtenä suurena haasteena on ollut se, miten tavoitetaan kaikki kunnat ja luottamushenkilöt ja missä asioissa se on tarpeen.

Kunnat 2021 -ohjelma on edistänyt myös kuntien poikkihallinnollista yhteistyötä. Ohjelmatyössä on edistetty hyvinvoinnin ja elinvoiman yhteyttä, hyvinvoinnin ja sivistyksen yhteyttä, hyvinvoinnin ja osallisuuden yhteyttä, digitalisaation ja osallisuuden yhteyttä. Ohjelmaryhmän oma osaaminen ja Kuntaliiton sisäinen ”yhteistyötä yli rajojen” -toimintatapa on sitä kautta myös edistynyt. Kunnat 2021 -ohjelma on omalta osaltaan laittanut vauhtia ilmiölähtöiseen ja poikkihallinnolliseen toimintakulttuuriin sekä kunnissa että Kuntaliitossa.

Kaupunkipolitiikka ja -ohjelma

Kuntaliitto linjasi vuoden 2018 toimintasuunnitelmassaan, että se käynnistää uudenlaisen kaupunkipoliittisen ohjelmatyön ja prosessin, jossa täsmennetään painopisteet, konkretisoidaan tavoitteet sekä käynnistetään uusia tutkimus- ja kehitysprojekteja. Kokonaisuuden tavoitteena on:

1. Kaupunkien merkityksen tunnistaminen ja näkyväksi tekeminen
2. Kaupunkien tulevaisuustyön ja kansainvälistymiskehityksen tukeminen
3. Rakentavan vuorovaikutuksen tukeminen sekä kaupunkien ja valtion välillä että kaupunkiseuduilla
4. Kaupunkien edunvalvonta

Kaupunkiohjelmassa on käynnistetty useita tutkimus- ja kehitysprojekteja, joista merkittävimpinä mainittakoon Meaningful Cities, Sosiaalisesti kestävät kaupungit sekä Kaupunkien tulevaisuustarinat. Kaupunkipoliittinen työryhmä kokoontui vuonna 2018 viisi kertaa. Kaupunginjohdajien osallistumisaste työryhmän kokouksiin oli korkea. Työryhmä mm. hyväksyi käytettäväksi kaupunkien yhteisen kaupunkipoliittisen kannanototon ”Kaupungit edellä – koko maan hyväksii” (11.4.2018) ja kannanoton Kaupunkien osallistuminen valtiolle kuuluvan infrastruktuurin rahoittamiseen (14.11.2018). Työryhmän työtä uudistetaan osana Kuntaliiton asiakkuusmallia, ja uudet toimintatavat otetaan käyttöön vuonna 2019.

Lakiasiat

Kilpailulain muutokseen liittyvä edunvalvonta (kilpailuneutraliteetti)

Kilpailulakiin on lisätty uusi kilpailuneutraliteettisäännös, jonka mukaan julkisyhteisöllä ja niiden määräysvaltaan kuuluvalla yksiköllä, kuten kunnan tytäryhteisöllä, on velvollisuus pitää erillistä kirjanpitoa eri toiminnoistaan silloin, kun toimija harjoittaa sekä kilpailutilanteessa markkinoilla tapahtuvaa että muuta toimintaa. Sääntelyn tavoitteena on kilpailuneutraliteettiin kohdistuvien vahingollisten vaikutusten ennaltaehkäiseminen, lainsäädännön noudattamisen varmistaminen ja viranomaisvalvonnan edellytysten parantaminen. Lainvalmistelun yhteydessä harkittiin tulisiiko sääntelyn tavoitteiden toteuttamista vahvistaa myös vastaavan tyyppisellä seuraamusmaksu- ja vahingonkorvaussäännöksillä kuin mitä nyt on voimassa kartelleissa tai määräävän markkina-aseman väärinkäyttötilanteissa.

Kuntaliitto kannatti kirjanpidon eriyttämismääräyksen sääntelyä, koska se vahvistaa sitä peruslähtökohtaa, että kunta voi yleisen toimialan rajoissa yhtiömuodossa toimia markkinoilla, kunhan toiminta ei aiheuta kilpailuneutraliteettihäiriöitä. Kuntaliitto esitti, ettei kilpailulain kilpailuneutraliteettisääntelyyn tule sisällyttää seuraamusmaksujärjestelmää eikä erityisiä vahingonkorvaussäännöksiä eikä niitä lopulta sisällytetty kilpailulakiin. Kilpailulain kirjanpidon eriyttämismääräystä koskevat säännökset tulevat voimaan 1.1.2020.

Konkurssilain muuttaminen

Konkurssilain muuttamista koskevassa esityksessä ehdotettiin, että konkurssilakiin otettaisiin säännökset julkisoikeudellisten ympäristövastuiden asemasta konkurssissa. Säännöksistä ilmeni, miltä osin konkurssipesällä olisi velvollisuus huolehtia ympäristövastuista omalla kustannuksellaan ja miltä osin kustannusvastuuta ei olisi.

Kuntaliitto totesi lain valmistelun yhteydessä, että konkurssisääntelyn kehittämiseksi konkurssipesän julkisoikeudellisen ympäristövastuun osalta on olemassa selkeä tarve, mutta esitetyssä sääntelyssä konkurssipesän toimimisvelvollisuudelle ympäristövastuiden hoitamiseksi on asetettu liian korkea kynnyks ei siinä ole tasapuolisesti otettu huomioon ympäristölainsäädännön turvaamia etuja ja velkojien tasapuolista kohtelua. Esitetty sääntely olisi siirtänyt laajasti julkisoikeudelliseen ympäristövastuuseen liittyvät taloudelliset kustannukset konkurssipesältä ja sen velkojilta viimekädessä kuntien kannettavaksi.

Konkurssilakiehdotuksesta poistettiin kokonaisuudessaan konkurssipesän julkisoikeudellista ympäristövastuuta koskeva 16 a luku perustuslakivaliokunnan lausunnon vuoksi. Perustuslakivaliokunta oli lausunnossaan kiinnittänyt huomioita osittain samoihin ongelmiin kuin Kuntaliitto.

Turvataarkastukset kunnissa

Kuntaliitto valmisti valtiovarainministeriölle aloitteen turvatarkastusten mahdollistamiseksi kuntien tiloissa ja tilaisuuksissa. Aloite asian eteenpäin viemiseksi on tullut Espoon kaupungilta ja Kuntaliiton hallitus totesi sen olevan aiheellinen ja tarpeellinen. Vastaava sääntely on ollut Ruotsissa voimassa jo vuodesta 2008. Kuntakentällä tilaisuuksien turvallisuuden varmistaminen tällä hetkellä on mahdollista ainoastaan jälkikäteisesti puuttamalla häiritsemiskynnyksen ylittävään käyttäytymiseen. Lainsäädäntö ei mahdollista ennakollista henkilöiden ja tavaroiden tarkistamista. Kuntaliitto on esittänyt mahdollisimman avointa sääntelyä, jonka tulisi mahdollistaa tarkastukset, mutta ei velvoittaa niihin.

Valtiovarainministeriö on käsitellyt aloitetta ja todennut kirjelmässään 10.12.2018, että aloite on perusteltu. Ministeriö on pitänyt tarpeellisenä selvittää asiaa tarkemmin: Asiassa tulee arvioida tarkastustoiminnan sisällöllistä laajuutta ja alueellista ulottuvuutta samoin kuin asian oikeudellisia vaatimuksia ja reunaehdoja. Selvitystyö on tarkoitus aloittaa keväällä 2019 niin, että tulokset olisivat syksyllä 2019 käytössä. Esiselvityshankkeessa olisi edustus kuntasektorilta, ja siihen kytketään mukaan myös oikeusministeriö ja sisäministeriö.

Kestävien ja innovatiivisten julkisten hankintojen verkostomainen osaamiskeskus (KEINO)

Maaliskuussa 2018 Suomeen perustettiin Kestävien ja innovatiivisten julkisten hankintojen verkostomainen osaamiskeskus (KEINO). Kuntaliitto on yksi kahdeksasta organisaatiosta, jotka vastaavat KEINO-osaamiskeskuksen toiminnasta.

Kuntaliitto vastaa mm. hankintojen strategisen johtamisen ja mittaamisen painopistealueesta, muutosagenttitoiminnasta sekä koko KEINOn viestinnästä. KEINO-toiminnan keskeisiä tuloksia olivat mm. kestävien ja innovatiivisten hankintojen strategisen johtamisen lähtötasoa koskeva selvitys sekä -hankintaosaamista koskeva selvitys. Ensimmäiset muutosagentit valittiin Varsinais-Suomeen, Pohjois-Pohjanmaalle sekä Pirkanmaalle. KEINO-osaamiskeskuksen toimintaa rahoittaa työ- ja elinkeinoministeriö.

Tekijänoikeudelliset suositussopimukset

Kuntaliitto on neuvotellut tekijänoikeussuositus sopimukset Kopiosto ry:n kanssa kuntien kopiointi- ja tallennekorvauksista, säveltäjäin tekijänoikeustoimisto Teosto ry:n kanssa kuntien musiikinesitystä koskevasta tekijänoikeuskorvauksesta ja esittävien taiteilijoiden ja äänitteiden tuottajien tekijänoikeusyhdistys Gramex ry:n kanssa esityskorvauksesta äänitemusiikin julkisesta esittämisestä. Näiden sopimusten kautta kunnat ovat voineet helposti ja kustannustehokkaasti hankkia tarvittavat luvat ao. järjestöjen valvomien tekijänoikeudella suojattujen materiaalien käyttöön. Valtaosin kunnat ovat liittyneet kyseisiin sopimuksiin.

Uutena elementtinä vuonna 2018 on perus- ja toisen asteen kopiointiluvan laajentaminen koskemaan myös kunnallista varhaiskasvatusta. Tämän Kopioston ja Opetushallituksen välisen kopiointiluvan laajentaminen on ollut Kuntaliiton tavoitteena jo pitkään ja edunvalvonnan myötä toteutunut vuoden 2019 alusta lukien.

Esteellisyysrobotti

Lakiyksikkö osallistui vuoden 2018 aikana Kuntaliiton Tulevaisuuden kunnan digitalisointi -projektiin ehdotuksella esteellisyysrobotista, joka pystyisi palvelemaan kuntia usein toistuvissa esteellisyttä koskevissa kysymyksissä. Kunnista tulee säännöllisesti paljon kunnalliseen päätöksentekoon liittyviä esteellisyttä koskevia kysymyksiä. Chatbot-palvelun ensisijainen tarkoitus on antaa kunnille parempaa palvelua, mutta myös osaltaan helpottaa ruuhkaa lakipalveluissa.

Vuoden 2018 aikana chatbotin ideaa kirkastettiin ja täsmennettiin palvelumuotoilun keinoin Kuntaliiton Kokeilujalostamossa neljässä työpajassa. Konseptin työstämiseen osallistui sekä hallintolakimiehiä että digitalisaation asiantuntijoita. Projekti toteutetaan kokeiluprojektina ja sen toimivuus ja kyky aidosti palvella asiakkaita selviää lopulta vasta testikäytön myötä oikeiden asiakkaiden ja heiltä saadun palautteen perusteella. Varsinainen toteutusprojekti on käynnistetty alkuvuodesta 2019.

Kuntatalous

Kuntaliitto osallistui kevään kehysriihen ja syksyn budjetin julkisen talouden suunnitelman valmisteluun kuntatalousohjelman sihteeristössä. Näissä korostettiin kilpailukykysovimuksen kuntataloutta heikentävää vaikutusta sekä valtionosuusesitysten arvioinnin puutteellisuutta. Julkisen talouden suunnitelman osa kuntatalousohjelma on vuosittain tehtävä suunnitelma, joka syventää kuntataloutta koskevaa arviointia.

Valiokuntakuulemisissa tuotiin laajasti esille kuntatalouteen kohdistuvia riskejä sote- ja maakuntauudistuksen valmisteluun liittyen. Erityisesti VM:lle toimitettiin laaja uudistusta koskeva vaikuttavuusanalyysi koskien julkista- ja kuntataloutta. Kuntaliitto toi sote- ja maakuntauudistuksen valmisteluun kuntien talouteen liittyviä näkökulmia, erityisesti keväällä 2018. Loimme toimivan Maakuntatalouden verkoston yhdessä VM:n kanssa. Verkostossa käytiin läpi asioita, joita tuli esiin käytännössä, kun maakunnat valmistelivat talouden ja rahoituksen kokonaisuuksia. Lisäksi pidettiin yksi Maakuntaseminaari, joka keskittyi kokonaan maakuntien talouden asioihin.

Kriisikuntakriteerit uudistettiin tasapainoisemmaksi kokonaisuudeksi laajentaen erityisesti kuntakonserneihin. Erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan kriteerejä on uudistettu. Uudistetut kriisikuntakriteerit kuvaavat kunnan taloutta eri näkökulmista nykyistä paremmin. Kriisikuntamittariston rakenne säilyy ennallaan, mutta tunnuslukuja ja niiden raja-arvoja on muutettu. Laki tulee voimaan 1.3.2019. Uusia raja-arvoja sovelletaan ensimmäisen kerran vuonna 2022 vuosien 2020 ja 2021 tilinpäätösten tunnuslukujen perusteella.

Kuntatalousyksikössä aloitettiin suunnitelmallinen palveluiden tuotteistamisen kehittäminen, muun muassa kuntatalouden terveystarkastus pilotoitiin viidessä kunnassa. Pilottikuntia olivat Iitti, Hanko, Kerava, Nurmee ja Savukoski. Taloustorstai-tuotetta, streamattua kuntatalouden ajankohtaistarkastusta, kehitettiin paremmin asiakastarpeita vastaavaksi.

Taloustorstai

Kuntatalouden ajankohtaiset
Taloustorstai 7.3.2019
Sanna Lehtonen
@lehtonenKL

Numero	Nimi	Aika
1.	Avaus	00:00:00
2.	Hulevesien kirjanpidollinen käsittely ja r...	00:19:36
3.	Kuntien tilinpäätöstiedot 2018	00:36:04
4.	Esi- ja perusopetuksen valtionavustukset	00:52:12
5.	Kuntien ja digitalisaation kannustinjärje...	01:06:33
6.	Muistinpalaus digitalisaation kannusti...	01:18:30
7.	Vuoden 2020 budjetointi alkaa	01:21:52

© Suomen kuntaliitto / Kunta.tv 2018

1. Avaus 00:00:05 / 02:05:41

Lisäksi

- Laadittiin Rafoon (Kuntaliiton talous- ja rahoitusfoorumi) julkaisu, joka käsitteli kuntatalouden tulevaisuuden haasteita laajalti rahoitus- ja taloudenohjausnäkökulmista.
- Kuntien yhteisen varainhankintajärjestelmän kansanomaistaminen ja konkretisointi julkis-sektorin rahoitusjärjestelmän kannalta.
- Kehitettiin automaattisen talousraportoinnin, JHS-suositusten ja talouden tiedolla johtamisen normeja ja malleja.
- Vaikutettiin digikannustinjärjestelmän sisältöön ja rahoituksen tasoon.
- Osallistuttiin KUNiT-hankkeeseen (Kuntien digitaalisen toiminnan ja päätöksenteon kehittäminen sekä digitalisaation mahdollistaman säästöpotentiaalin tarkentaminen).
- Vaikutettiin Tiedonhallintalakiin.
- Vaikutettiin "taloustietolakipakettiin".
- Vastustettiin voimakkaasti valtionosuusleikkauksia ja mm. vaikutettiin niiden laskentaperusteisiin.
- Oltiin mukana valmistelemassa kiinteistöverouudistusta.
- Selkiytettiin kunnille verotilitysjärjestelmään liittyviä häiriöitä ja tehtiin siihen liittyviä kehittämisavauksia.
- Päivitettiin kuntien ja kuntayhtymien kirjanpidon yleisohjeita kirjanpitolautakunnan kunta-jaostossa.
- Jatkettiin Taloustorstai-konseptin kehitystä.
- Oltiin mukana Työllisyystorstai-webcasteissa.
- Oltiin mukana työllisyyden alueellisten kokeilujen koordinoinnissa.

Kuntakehitys, demokratia ja johtaminen

Kokeilujalostamo

Kokeilujalostamo toteutettiin ensimmäistä kertaa keväällä 2018. Jalostamoon ilmoittautui mukaan 13 tiimiä valmistelevaan kokeiluideaansa tuetussa palvelumuotoilun prosessissa. Tiimeistä kuusi tuli kunnista tai kuntayhtymistä ja seitsemän Kuntaliiton sisältä. Kehitettävät ideat vaihtelevat asiakkaan tarpeen mukaan räätälöidyistä palvelukokonaisuuksista virtuaalilukioon ja esteettömyysrobottiin. Jalostamon ensimmäinen toteutus oli menestys ja se päätettiin vakiinnuttaa alustaksi, jolla kunnat ja Kuntaliitto rinnakkain kehittävät toimintojaan kohti tulevaisuutta.

→ [Kokeilujalostamo](#)

#Kuntamatkalla

Kuntaliitossa, sen verkostoissa ja kunnissa tehtävä kehittämissyö sai uuden ikkunan otsikolla #Kuntamatkalla – matkaopas kuntien muutokseen. Verkkosivustolla julkaistiin eri muodoissa tietoa pitkin vuotta: asiantuntijakirjoituksia, tutkimustietoa, kuntien esimerkkejä. Syksyllä 2018 toimitettiin 60-sivuinen aikakauslehti, joka ilmestyi Uuden sukupolven organisaatiot (USO4) -ohjelman loppuseminaariin.

Halusimme tarjota kuntien ja kumppaneidemme käyttöön ideoita ja työvälineitä, joita syntyy kuntien käytännön uudistuksissa, Kuntaliiton asiantuntijoiden ja verkostojen työssä sekä akateemisissa yhteistyössä. Yhteistyön tuloksena syntyivät mm. USO-ohjelman kuntien strategiamittarit, ARTTU-arviointitutkimusohjelman tulokset kuntakentän monipuolisuudesta, laatutyön ja vaikutusten ennakoarvioinnin työvälineitä, esimerkkejä ja hyviä käytäntöjä luottamushenkilötyöstä, henkilöstön hyvinvoinnista, johtamisesta ja osallisuudesta. #Kuntamatkalla-tuotteen vahvana pohjana on Kunnat 2021 -kehittämisohjelma ja matka jatkuu myös vuoden 2019 #kuntamatkalla.

→ [Kuntamatkalla](#)

Laaja HYTE

Laajaa hyvinvointinäkemystä on Kuntaliitossa viety kuntiin systemaattisesti vuoden 2018 aikana. Yhteistyössä Kuntaliiton eri yksiköiden kanssa on avattu kuntien eri tehtävien näkökulmasta, miten ne toteuttavat kunnan hyvinvoinnin edistämisen tehtävää. Tätä aineistoa on hyödynnetty mm. Kunta hyvinvoinnin edistäjänä -verkostoprojektin työpajoissa. Kumppanikunnissamme on selvästi alettu systemaattisesti arvioimaan ja pohtimaan hyvinvoinnin tuomia vaikutuksia sekä kuntaorganisaation että myös kuntayhteisön eri prosesseihin ja johtamiseen. Samanlaisesti kuntien hyvinvointitiedolla johtamista on vahvistettu ja tarjottu käyttöön uudistuneita työvälineitä.

Tietopohjaista hyvinvointisuunnittelua ja -raportointia tukevaa Sähköistä hyvinvointikertomusta on kehitetty tietopohjaltaan laaja-alaisen hyvinvointinäkemyskyselyn mukaiseksi. Päätösten vaikutusten moninäkökulmainen ennakoarviointi saatiin nostettua yhdeksi hyvinvointijohtamisen keskeiseksi työvälineeksi uudistamalla sähköistä työkalua kuntien tarpeiden mukaiseksi ja tukemalla samalla viranhaltijoiden osaamisen vahvistumista koulutuksin. Lisäksi kokosimme kuntien hyvinvoinnin edistämisen hyvät käytännöt ja muut olennaiset materiaalit yhteen paikkaan kuntien hyödynnettäväksi.

→ [Hyvinvoinnin edistäminen](#)

Osallisuuspeli

Kuntaliitto julkaisi keväällä 2018 kuntien osallisuusosaamisen kehittämiseen tarkoitetun Osallisuuspelin. Peli tarjoaa rungon ja raamit osallisuudesta käytävälle keskustelulle, minkä lisäksi sen avulla on mahdollista suunnitella konkreettinen kunnassa toimeenpantava kehityskohde, jonka toteuttamisessa hyödynnetään osallisuuden eri menetelmiä. Peliä on pelattu ympäri Suomea sekä Kuntaliiton järjestämissä tilaisuuksissa että kuntien omissa työpajoissa. Osallisuuspelin verkkosivuilla vierailtiin vuoden 2018 aikana yhteensä yli 2000 kertaa. Pelistä saatu palaute on ollut erittäin positiivista, Erityistä kiitosta on annettu pelin toimimisesta keskustelunavaajana ja uusien näkökulmien synnyttäjänä.

→ [Osallisuuspeli](#)

ARTTU2-tutkimusohjelman (2014–2018) loppuhiipennus

Kuntaliiton koordinoima arviointitutkimusohjelma ARTTU2 on tavoitteensa mukaisesti tuottanut systemaattista ja vertailukelpoista tutkimustietoa uudistuksista 40 tutkimuskunnan näkökulmasta vuosina 2014–2018. ARTTU2 on jatkoa Kuntaliiton koordinoimille, vuosina 1995–2012 toteutetuille KuntaSuomi 2004- ja Paras-ARTTU-tutkimusohjelmille. ARTTU2-ohjelman puitteissa on julkaistu lähes 50 tiivistä ja verkossa ladattavaa tutkimusraporttia. Uudistusten pitkän aikavälin arviointia sisältävä loppuraportti julkaistaan keväällä 2019. Vuonna 2018 on erityisesti painostettu viestintään, vuorovaikutukseen ja tutkimustulosten levittämiseen ja jalkauttamiseen kuntiin. Vuoden 2018 aikana tutkimusohjelman tuloksia esiteltiin keväällä 2018 järjestetyn loppuseminaarin lisäksi noin 20 kuntakohtaisessa tilaisuudessa. Kaikki raportit löytyvät Kuntaliiton verkkosivuilta.

→ kuntaliitto.fi/arttu2

Tietoyhteiskunta

Tulevaisuuden kunnan digitalisointi

Tulevaisuuden kunnan digitalisointi -projekti on kaksivuotinen kehittämisprojekti, jonka tarkoitus on sekä tukea kuntia digitalisoitumisessa että hakea uusia toimintamalleja Kuntaliiton toimintatapoihin kuntien digipalveluissa, yhteistyön koordinoinnissa ja kehittämisessä. TukuDigin rahoitus muodostuu puoleksi Kuntasäätiön ja puoleksi Kuntaliiton omasta rahoituksesta. Lisäksi kunnat ovat mukana omalla rahoituksellaan Kunta.fi-verkostoprojektin kuntien yhteisten toimenpiteiden mahdollistajana. Projektia toteutetaan kokeilutoiminnan kautta yhteistyössä sekä kuntien että Kuntaliiton eri alojen asiantuntijoiden kanssa. Vuoden 2018 aikana TukuDigi-projektissa kehitettiin kuntien yhteentoimivuutta, käynnistettiin esteellisyysrobottikokeilu lakipalveluissa, kehitettiin kuntien sähköisiä kokouskäytäntöjä, koordinoitiin kuntien yhteistyötä liittyen avoimeen lähdekoodiin sekä yhteisiin ohjelmistotuotteisiin sekä vahvistettiin kuntien ja Väestörekisterikeskuksen vuoropuhelua erityisesti Suomi.fi-palveluiden osalta. Erityisesti panostettiin avoimien hallintamallien jalkauttamiseen kuntien yhteistyössä pilotteina Kunta.fi-verkostoyhteistyö sekä Hälytysajoneuvojen vihreän etuuden ohjelmistoratkaisu HALI.

Julkisen hallinnon tietohallinnon neuvottelukunta (JUHTA)

Juhtan alaisuudessa toimi kautena 2017–2018 tietoturva, tietosuoja ja varautumisen asiantuntijaryhmä. Ryhmä toteutti yhdessä VAHTI:n kanssa laajan valtiovarainministeriön rahoittaman kaksivuotisen tietosuojan yhteishankkeen. Hankkeessa tuettiin julkishallinnon organisaatioita EU-tietosuoja-asetuksen toimeenpanossa. Hankkeessa tuotetuilla videoilla oli yli 600 000 katsojaa. Työpajoihin, joita järjestettiin 18 kappaletta, osallistui yhteensä yli 10 000 asiantuntijaa paikan päällä ja verkossa. Hanke sai paljon kiitosta mm. siitä, että materiaalia tuotettiin koko julkishallinnolle. Kuntaliitto oli näkyvästi esillä videoissa, työpajoissa ja sosiaalisessa mediassa. Videot ja linkit materiaaleihin löytyvät arjentietosuoja.fi-sivustolta.

Kuntien tekniikkakartoitus -kysely

Vuonna 2018 toteutettiin jälleen Kuntien tekniikkakartoitus -kysely. Kuntaliitto on toteuttanut tietotekniikkakartoituksia kolmen vuosikymmenen ajan, edellinen on vuodelta 2013. Tavoitteena tietotekniikkakartoituksessa on saada kokonaiskuva Manner-Suomen ja Ahvenanmaan tietohallinnon tilanteesta kuntasektorilla, päivittää tietoja ICT-kustannustasosta, prosessien ja palveluiden sähköistämisestä sekä koota tietoa tietohallinnossa meneillään olevista ajankohtaisista asioista. Lisäksi vuoden 2018 kartoituksella kerättiin tietohallinnon näkemyksiä tuen tarpeista sekä uusien teknologioiden käytöstä ja digitalisoinnin nykykehityksestä. Vastauksia saatiin tasaisesti eri puolilta Suomea, eri kokoisista kunnista alueellisesti kattavasti. Suomen 15 suurimmasta kaupungista vastaus saatiin 14:stä ja kyselyn väestöpeitto oli 3,2 miljoonaa asukasta, mistä syystä kyselyn tulos on varsin hyvin kuntakenttää edustava.

KUNiT-tutkimus- ja selvityshanke

Kuntaliitto oli mukana Valtioneuvoston Kuntien digitaalisen toiminnan ja päätöksenteon kehittäminen sekä digitalisaation mahdollistaman säästöpotentiaalin tarkentaminen osana JTS-miljardia (KUNiT) -tutkimus- ja selvityshankkeessa. Hankkeessa tarkasteltiin kuntien digitalisaation nykytilaa ja kehityskohteita, kuntien digitalisaatiopotentiaalia, hyötyjen mittaamista sekä keinoja ja toimenpiteitä, joita säästöjen toteuttaminen kunnissa edellyttäisi. Kuntaliiton tietotekniikkakartoitus oli osa hankkeen nykytilakartoitusta.

Hankkeessa kehitettiin kuntien digitalisaation kypsyysmalli, joka huomioi kuntien palveluprosessien eri digitalisaation vaiheissa olevan lähtötilanteen. Kypsyysmallia hyödyntäen kunnat voivat suunnitella toimenpiteitä palvelujensa digitalisaation edistämiseksi omista lähtökohdista. Kunnat voivat hyödyntää mallia myös digitalisaatitavoitteidensa asettamisessa. Hankkeessa työstiin yhteistyössä Kuntaliiton ja kuntien kanssa kuntien kannustinmallien rakentamiseen liittyviä haasteita sekä alustavia ehdotuksia ja kriteereitä siitä, miten ja mihin valtion tukea kuntien digitalisaation edistämiseksi tulisi kohdistaa.

Ruotsinkieliset ja kansainväliset asiat

Pohjoismainen asiantuntijavaihto

Pohjoismainen asiantuntijavaihto mahdollistaa Kuntaliiton työntekijälle 1–3 kuukauden työskentelyn toisessa Pohjoismaisessa sisarliitossa tai Brysselin toimistossa. Käytännössä asiantuntija laajentaa yhteistyöverkostoansa, syventää osaamisensa ja tuo takaisin Kuntaliittoon ja Suomen kuntien käyttöön uutta osaamista ja vertailutietoa. Ruotsinkielisten ja kansainvälisten asioiden johtaja Kristina Wikberg osallistui asiantuntijavaihtoon Ruotsin ja Norjan sisarliitoissa ja toi Kuntaliitolle ymmärrystä liittojen muutosprosesseista.

Yhdenvertaisuusprojekti

Kuntien osaaminen lisääntyi yhdenvertaisuuslain toteuttamisessa ja edistämisessä Kuntaliiton ja oikeusministeriön yhdenvertaisuusprojektissa. Myös Kuntaliiton oma osaaminen kasvoi ja verkostot ministeriöihin ja mm. yhdenvertaisuusvaltuutettuun ja järjestöihin vahvistuivat. Myös sitoutuminen yhdenvertaisuuden edistämiseen kasvoi. Myös etnisten suhteiden neuvottelukunnan kannanotot, jossa Kuntaliitto on mukana, olivat edistyksellisiä.

Kansainvälisessä yhteistyössä menestys- ja onnistumistarina oli CEMR:n järjestämä Osallisuus, monimuotoisuus ja sukupuolten tasa-arvokonferenssi Bilbaossa kesäkuussa 2018. Konferenssissa oli osallistujia 500:sta eri kunnasta ja alueesta Euroopassa. Myös Kuntaliiton hallituksen jäsenet CEMR:n Policy Committeeessa ja Tasa-arvokomiteassa edustivat Suomea. Kuntaliitto osallistui ohjelman laatimiseen alusta alkaen ja innosti suomalaisia kuntia tuomaan konferenssissa esille parhaita käytäntöjään sekä osallistumaan konferenssiin. Myös Kuntaliitolla oli oma esitys Kuntaliiton ja oikeusministeriön yhdenvertaisuusprojektista RainbowRights.

Ruotsinkielisille kunnille tuotettiin uusi sukupuolineutraali neuvolakortti, joka otettiin hyvin vastaan kunnissa.

Käännöspalvelut

Vuonna 2018 muun muassa kunta-alan työehtosopimukset käännettiin ruotsiksi. Kuntaliiton käännökset ovat erittäin laadukkaita ja käännösversioita käytetään lähteinä kaksikielisissä ja ruotsinkielisissä kunnissa.

Brysselin energiaviikko

Kuntaliiton Brysselin toimisto on ollut mukana toteuttamassa Brysselin energiaviikkoa yhteistyössä Kuntaliiton asiantuntijoiden kanssa. Energiateeman lisäksi esillä oli vahvasti kiertotalous.

Alueet ja yhdyskunnat

Onnistunutta EU-edunvalvontaa energia-asioissa

Kuntaliiton EU-edunvalvontayhteistyön ansiosta EU-parlamentin esityksen raukeaminen energiatehokkuusdirektiivin kaavaillun rakennusten 3 prosentin peruskorjausvelvoitteen osalta. Näin estettiin kategoristen ja kustannustehottomien peruskorjausvelvoitteiden laajentaminen mm. kuntasektorille. Energiatehokkuuden kannalta epätarkoituksenmukaisten korjausvelvoitteiden toteutuminen olisi voinut tarkoittaa kunnillemme kymmenien miljoonien, jopa miljardin euron kustannuksia, mutta vaatimattomia energiansäästöhyötyjä.

→ [Klikkaa blogiin](#)

Maapolitiikan keinojen heikennys torjuttiin

Kuntaliiton aktiivinen toiminta vaikutti keskeisesti siihen, että hallitus päätti vetää pois esityksensä lunastuslain muuttamiseksi. Muutoksen tarkoitus oli poistaa ns. arvonleikkaussäädös. Muutoksen vaikutukset maankäyttöön ja kuntatalouteen olisivat olleet merkittävät.

Oikeusministeriö asetti työryhmän lunastuslainsäädännön uudistamiseksi. Työryhmä päätti valmistella ns. arvonleikkaussäädännön poistamista koskevan hallituksen esityksen erillisenä lakimuutoshankkeena irrallaan lunastuslainsäädännön kokonaisvalmistelusta. Kuntasektorin lausunnoissa vastustettiin yksimielisesti arvonleikkauksen poistamista. Kuntaliitto on pyrkinyt vaikuttamaan asian jatkovalmisteluun hallituksen piirissä sekä vielä lopulliseen hallituksen esitykseen ennen sen lähettämistä eduskuntakäsittelyyn. Viimeisissä kommenteissa 12.11.2018 Kuntaliitto korosti esityksen keskeneräisyyttä, koska vaikutuksia kuntien maankäytön järjestämiseen ja kuntatalouteen ei ole selvitetty eikä otettu valmistelussa huomioon. Oikeusministeriö ilmoitti 16.11., että arvonleikkaussäädännön poistamista koskevaa hallituksen esitystä ei anneta eduskunnalle. Asiaa valmistellaan osana lunastuslainsäädännön kokonaistarkastelua.

Kuntien ilmastotyö näkyväksi

Osaltaan Kuntaliiton edunvalvonnan ja sidosryhmäyhteistyön ansiosta kuntien ilmastotyölle on saatu näkyvyyttä, vaikuttavuutta ja jatkuvuutta sekä orastavaa valtion tukea. Kuntien kansallisten ja kansainvälisten ilmastoverkostojen lisääntyttyä, Kuntaliiton 20-vuotias ilmastoverkosto uudistettiin Ilmastokunnat-alustaksi, joka tarjoaa tiedonvaihdon ja kohtaamisten kanavan kaikille ilmastotyöstä kiinnostuneille kunnille, niin edelläkävijöille kuin ilmastotyötään aloittaville, kuntien ilmastoverkostoille sekä muille kuntien ilmastotyötä tukeville organisaatioille. Kuntaliiton järjestämä 9. kuntien ja Kuntaliiton 20-vuotista ilmastotyötä juhlistava Kuntien ilmastokonferenssi kokosi toukokuussa yhteen kuntien ilmastotyön toimijat.

Tukea kunnille turvallisuudessa ja varautumisessa

Yhteiskunnan kokonaisturvallisuuden edistämässä kuntien rooli korostuu myös kriittiseen infrastruktuuriin, väestön toimintakykyyn ja henkiseen kriisinkestävyyteen liittyvissä tehtävissä. Kunta on ihmisten, järjestöjen ja muiden yhteisöjen sekä yritysten kannalta monissa tapauksissa olennainen taho häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin varautumisessa. Myös joidenkin palvelujen järjestäjätahojen mahdollisesti vaihtuessa kunta järjestää ja tuottaa edelleen monet yhteiskunnan toimivuuden kannalta keskeiset palvelut.

Jotta kuntien kasvaviin tarpeisiin voidaan vastata, Kuntaliiton yhteyteen on perustettu kaikille kunnille avoin Turvallinen ja kriisinkestävä kunta -verkosto. Verkoston tavoitteena on kuntien turvallisuus-, varautumis- ja riskienhallintatyön tukeminen, joka tapahtuu ensisijaisesti tietoa ja hyviä käytänteitä jakamalla. Verkosto otettiin kuntakentällä innostuneesti vastaan ja kolmen kuukauden aikana yhteyshenkilöiksi on liittynyt yli 300 henkilöä, yli 150 eri kunnasta. Verkoston toiminta käynnistyi konkreettisesti, kun ensimmäinen seminaari järjestettiin Kuntatalolla 14.–15.11.2018. Kuntaliiton toteuttama kuntien jatkuvuudenhallinnan kehittämistä tukeva KU-JA-projekti palkittiin Turvallisuuskomitean myöntämällä Timanttiteko-palkinnolla maaliskuussa.

Kunnallisen jätehuollon toimintaedellytysten turvaaminen

Hallitusohjelmassa oli sovittu kunnan jätehuoltovastuun supistamisesta vain asumisen jätteisiin, jolloin julkisyhteisöjen yhdyskuntajätehuolto olisi jäänyt markkinoiden hoidettavaksi. Kuitenkaan yksityisillä jätehuoltotoimijoilla ei ollut riittävää käsittelykapasiteettia edes kaikille elinkeinoelämänsä jätteille. Kuntien jäteyhtiöt olivat jo myyneet jonkin verran jätehuoltopalveluita niillekin. Siksi hankintalain tiukka ulosmyyntiraja yhdistettynä vastuunjaon muutokseen olisi oleellisesti vaarantanut koko jätehuoltojärjestelmän toimivuuden. Kuntaliiton, kuntien ja jätelaitosten aktiivisen vaikuttamisen seurauksena onnistuttiin niin lieventämään kunnan jätehuoltovastuun supistamista kuin turvaamaan kunnallisille jäteyhtiöille kohtuullinen ulosmyyntiprosentti, joka oli 10 ilman euromääristä rajaa seuraavaksi kymmeneksi vuodeksi. Eduskunta oli jo hankintalain hyväksymisen yhteydessä kiinnittänyt huomiota jätehuoltotoimialan erityisolosuhteisiin. Vaikuttamistoimilla onnistuttiin turvaamaan kohtuulliset toimintaedellytykset kuntien huolehtimalle kestäväälle yhdyskuntajätehuollolle.

Kuntien näkemykset mukaan maankäyttö- ja rakennuslain kokonaisuudistukseen

Kuntien näkemykset ovat tärkeitä, sillä maankäyttö ja rakentaminen vaikuttavat merkittävästi kunnan elinvoimaan, kuntalaisten hyvinvointiin ja kuntatalouteen sekä kunnan kykyyn vastata ilmastonmuutoksen haasteisiin. Kuntaliitto keräsi kuntien näkemyksiä maankäyttö- ja rakennuslain muutostarpeista ja tavoitteista alueellisissa ja valtakunnallisissa keskustelutilaisuuksissa (ns. MRL-klinikoissa). Tilaisuuksiin osallistui kuntien teknisen toimen johtajia sekä kaavoituksen, maapolitiikan, kuntatekniikan ja rakennusvalvonnan asiantuntijoita. Lisäksi keskustelua on käyty Kuntaliiton eri työryhmissä, neuvottelukunnissa ja verkostoissa, joiden kautta näkemyksiä on saatu myös kunnanjohtajilta ja luottamushenkilöiltä. Tilaisuuksiin osallistui yhteensä noin 230 henkilöä 135 kunnasta. Kuntia oli mukana varsin kattavasti maan eri puolilta, ja niiden alueella asuu lähes 4,3 miljoonaa asukasta. Kooste keskusteluista julkaistiin 13.12.2018 ja huomioidaan Kuntaliiton kokonaisuudistusta koskevissa linjauksissa.

Kuntanäkökulma työllisyyden hoidossa

Kuntien rooli työllisyyspalveluissa nousi vahvasti esille kasvupalvelu-uudistuksen yhteydessä. Kuntaliiton selkeänä tavoitteena oli, että kuntien tulisi olla mahdollista toimia työllisyyspalveluiden järjestäjänä tai vähintäänkin tästä tulisi olla mahdollista sopia kuntien ja tulevien maakuntien kesken. Vahvaa näyttöä kuntavetoisen järjestelmän toimivuudesta oli saatu Kuntaliiton aloitteesta käynnistyneistä työllisyyden kuntakokeiluista. Kuntaliitto onnistui yhdessä kuntakentän kanssa saamaan oman näkemyksensä vahvasti esille tapaamisten, lausuntojen, kuulemisten, aloitteiden ja viestinnän keinoin. Uutena elementtinä viestinnässä otettiin käyttöön webcast-lähetysten toteutettu Työllisyystiistai, jonka lähetykset tavoittivat laajasti asian ympärillä toimivat tahot. Kuntaliiton näkemykset saivat vahvaa tukea myös eduskunnassa.

Opetus ja kulttuuri

Ammatillisen koulutuksen omistajaohjaus -projekti

Projektiin osallistui 13 ammatillisen koulutuksen organisaatiota ja 38 omistajakuntaa maan eri osista. Projektin tavoitteena on ollut kehittää ja tukea kuntien ammatillisen koulutuksen omistajaohjausta yhteistyössä kuntien ja kuntaomisteisten koulutusorganisaatioiden kanssa.

Projektin aikana on luotu omistajakuntien ja koulutuksen järjestäjien välisiä toimivia käytäntöjä ja kehitetty yhteistoimintamuotoja. Projektissa tuotettiin julkaisu ”Ammatillinen koulutus – mainettaan parempi. Kuntien omistajaohjaus ammatillisessa koulutuksessa”. (Painopisteet: yhteistyötä yli rajojen, uudistava kulttuuri.)

Lukiolainsäädännön uudistaminen

Uusi lukiolaki ja asetus lukiokoulutuksesta säädettiin vuona 2018. Kuntaliitolla oli edustus valmistelevalle työryhmälle. Säädökset muuttavat lukiokoulutuksen rakennetta siten, että jatkossa koulutuksen järjestäjä rakentaa omassa opetussuunnitelmassaan paikallisia opintojaksosia.

Kunnat pystyvät siten koulutuksen järjestäjinä ottamaan nykyistä paremmin huomioon paikalliset olosuhteet.

Kuntien kulttuuritoimintaa säätelevän kuntien kulttuuritoimintalain uudistaminen

Keskeistä on nähdä kulttuuritoiminta aiempaa laajempaan toimintaan, jolla edistetään kunnissa perinteisten kulttuuristen tavoitteiden ohella asukkaiden hyvinvointia ja alueen elinvoimaa. Uusi laki kuntien kulttuuritoiminnasta antaa kunnille päätösvalan ja joustavuuden itse määrittellä, miten se kulttuuritoimintaa järjestää. Laissa on määriteltäviä keskeisiä tavoitteita ja isot tehtäväkokonaisuudet, mutta jokainen kunta itse päättää mm. toiminnan laajuuden, resurssit, yhteistyön, tuotantotavat ja osaamisen.

Oppivelvollisuuden pidentämistä koskevat laskelmat

Kuntaliitto julkaisi laskelmat oppivelvollisuusiän pidentämisen kustannuksista keuhällä 2018 ja julkaisi samalla kannanottonsa asiaan. Kuntaliitto haluaa parantaa perusopetusta ja luoda joustavia opinpolkuja jokaiselle varhaiskasvatuksesta toiselle asteelle ja edelleen korkeakouluihin vapaata sivistystyötä unohtamatta. Laskelmilla on ollut paljon käyttöä alkaneissa eduskunta-vaalikeskusteluissa ja todennäköisesti myös tulevissa hallitusneuvotteluissa. (Painopiste: askeleen edellä.)

Varhaiskasvatuksen näkökantojen esille tuominen Kuntaliitto teki omat laskelmansa maksuttoman varhaiskasvatuksen kustannuksista. Laskelmat ja Kuntaliiton näkökulmat saatiin hyvin esille julkaisuudessa. Erityisesti nostimme esille maksuttomuuden kustannusvaikutuksia kunnille, samoin ajatuksia siitä, miten maksuton varhaiskasvatus vaikuttaa varhaiskasvatukseen osallistuvien lasten määrää. (Painopiste: askeleen edellä.)

Asiakasmaksutuottojen alenemiseen ja lakimuutokseen emme yrityksistä huolimatta pystyneet vaikuttamaan – tahtotila muutokselle oli kova. Saimme kuitenkin esille maksutuottojen menetyksestä aiheutuneiden kustannusten kompensoimisen kunnille, joka myös melko hyvin toteutettiin. (Painopiste: edunvalvonta.)

Varhaiskasvatuslain ja varhaiskasvatuksen asiakasmaksujen osalta olemme saaneet sanottavamme esille vaikuttavasti kuntakentälle. Asiaan liittyvissä FCG:n eri koulutuksissa on ollut osallistujia viime vuonna yhteensä lähes 300. (Painopisteet: uudistava toimintakulttuuri, askeleen edellä.)

Yhdyspinnat, sivistystoimen rooli muutostilanteessa

Kunnille tehdyn kyselyn pohjalta Kuntaliitto nosti esiin, että sivistystoimi tarvitaan mukaan sote- ja maakuntauudistuksen valmisteluun, mikä lopulta otettiin huomioon myös ministeriöissä.

Törmäyttämistapahtumalla sekä muilla tilaisuuksilla lisättiin kuntien tietoutta yhdyspinnoista sekä edistettiin SISOTE-yhteistyötä ja verkostoitumista. (Painopisteet: yhteistyötä yli rajojen, uudistava kulttuuri.)

Sosiaali- ja terveyspalvelut

Vammaislaki

Vammaislain valmistelussa Kuntaliitto nosti esille ikääntymisrajan poiston kustannus- ja toiminnalliset vaikutukset, mikä johti uudistuksen vaikutusten uudelleen arviointiin. Ikääntymisrajan poisto tarkoittaisi sitä, että myös ikääntyneet henkilöt tulisivat uuden vammaislain subjektiivisten oikeuksien piiriin. Tällä olisi merkittäviä toiminnallisia ja taloudellisia vaikutuksia kunnille.

Sote-uudistuksen kaaduttua myös vammaislainsäädännön uudistus raukesi, joten vaikuttamistyötä ikääntymisrajan palauttamiseksi uuteen vammaislakiin voidaan jatkaa.

Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksulaki

Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksulain valmistelun yhteydessä vaikutettiin kustannusvaikutusten arviointiin kuntien edun suuntaisesti ja saatiin poistettua ylimitoitettuja arvioita lakiesityksen säästövaikutuksista. Lakiesityksessä oli arvioitu kuntien maksutulojen lisäyksiä erä, jotka eivät kuuluneet tähän lakiesitykseen. Tämä lisäsi esityksen kustannusneutraaliutta maksukertymän osalta, vaikka täysin kustannusneutraaliin esitykseen ei Kuntaliiton arvion mukaan päästykään.

Kun hallituksen esitystä laiksi sosiaali- ja terveyspalvelujen asiakasmaksuista ei ehditty käsitellä ennen eduskuntavaaleja, esitys raukesi ja valmistelutyö ja siihen liittyvä vaikuttamistyö alkaa todennäköisesti uudelleen vaalien jälkeen.

Valtion ja kuntien panokset lapsiperheiden palveluihin

Kuntaliitto selvitti kuntien järjestämässä lapsiperheiden sosiaalipalveluissa tapahtuneita muutoksia kuluneella vuosikymmenellä. Muutosta tarkasteltiin neljästä näkökulmasta: palveluissa, henkilöstössä, kustannuksissa sekä lapsiperheiden sosiaalipalveluihin tarkoitetuissa valtionosuuksien lisäyksissä suhteessa samaan aikaan tehtyihin valtionosuuden vähennyksiin.

Kuntaliiton selvitys osoitti, että ennaltaehkäisevää palvelua saaneiden perheiden määrä on kasvanut ja henkilöstön määrä lapsiperheiden sosiaalipalveluissa lisääntynyt. Myös palvelun nettokustannukset ovat lisääntyneet. Kuntia on syyllistetty siitä, että ne eivät resursoisi riittävästi lapsiperheiden varhaisempia sosiaalipalveluita. Selvitys osoitti, että huolimatta peruspalvelujen valtionosuuksien leikkaamisesta kunnat ovat panostaneet lapsiperheiden sosiaalipalveluihin.

Alueiden ja kuntien sosiaali- ja terveydenhuollon tietohallintoyhteistyöfoorumi AKUSTI

AKUSTI tuotti kuntatoimijoille sosiaali- ja terveydenhuollon asiakas- ja potilastietojärjestelmien yhtenäistämisen ja uudistamisen tueksi työkaluja. Vaihtoehtojen arviointia ja toteuttamista tukevia malleja ja suosituksia tuotettiin mm. kustannus-hyötyarviointiin, hankintalain reunaehtojen selkeyttämiseen sekä järjestelmämuutosten läpiviemiseen ja käyttäjäkoulutusten suunnitteluun.

Kustannus-hyötyarviointityökalujen avulla kuntatoimijat voivat arvioida asiakas- ja potilastietojärjestelmien eri yhtenäistämisvaihtoehtojen taloudellista kannattavuutta. Hankintalain reunaehtoja selkeyttävät työkalut auttavat arvioimaan hankintalain mahdollisuuksia ja esteitä eri yhtenäistämisvaihtoehtojen osalta sekä tuottamaan selvityksen kielletystä valtiontuesta osaksi päätöksentekodokumentaatiota. Yhteisesti mietityt työkalut säästävät kuntatoimijoiden resursseja ja ovat helposti hyödynnettäviä.

Tietojärjestelmien muutostilanteiden käyttäjäkoulutukset ovat sekä kustannusten että toiminnan jatkuvuuden näkökulmasta yksi järjestelmämuutoksen kriittisimmistä tehtävistä. Onnistunut käyttäjäkoulutus säästää sekä kustannuksia että turvaa toimintaa. Käyttäjäkoulutusten suunnittelun käsikirja tarjoaa sote-tietojärjestelmämuutoksen osalta selkeitä käytäntöjä tukemaan onnistumista.

Valinnanvapauslaki

Valinnanvapauslain lausuntokierroksella ja eduskuntakäsittelyssä Kuntaliitto toi esille kuntien ja kuntayhtymien edustajista koostuvien sosiaali- ja terveydenhuollon verkostojen jäsenten sekä omien asiantuntijoidensa kriittisiä huomioita valinnanvapauslakiesityksen toimivuuteen käytännön arjessa sekä lakiesitykseen sisältyvistä kielteisistä kannusteista ja kustannusten kasvamisen riskeistä. Konkreettisten esimerkkien avulla vaikutettiin lausuntokierrosta seuranneeseen jatkovalmisteluun.

.....

Suomen Kuntaliitto
Toinen linja 14, 00530 Helsinki
Puhelin 09 7711
etunimi.sukunimi@kuntaliitto.fi
www.kuntaliitto.fi

Helsinki 2019

Akaa	Inari	Kokemäki	Maalahti
Alajärvi	Inkoo	Kokkola	Maarianhamina
Alavieska	Isojoki	Kolari	Marttila
Alavus	Isokyrö	Konnevesi	Masku
Asikkala	Janakkala	Kontiolahti	Merijärvi
Askola	Joensuu	Korsnäs	Merikarvia
Aura	Jokioinen	Koski Tl	Miehikkälä
Brändö	Jomala	Kotka	Mikkeli
Eckerö	Joroinen	Kouvola	Muhos
Enonkoski	Joutsa	Kristiinankaupunki	Multia
Enontekiö	Juuka	Kruunupyy	Muonio
Espoo	Juupajoki	Kuhmo	Mustasaari
Eura	Juva	Kuhmoinen	Muurame
Eurajoki	Jyväskylä	Kumlinge	Mynämäki
Evijärvi	Jämijärvi	Kuopio	Myrskylä
Finström	Jämsä	Kuortane	Mäntsälä
Forssa	Järvenpää	Kurikka	Mänttä-Vilppula
Föglö	Kaarina	Kustavi	Mäntyharju
Geta	Kaavi	Kuusamo	Naantali
Haapajärvi	Kajaani	Kyyjärvi	Nakkila
Haapavesi	Kalajoki	Kärkölä	Nivala
Hailuoto	Kangasala	Kärsämäki	Nokia
Halsua	Kangasniemi	Kökar	Nousiainen
Hamina	Kankaanpää	Lahti	Nurmes
Hammarland	Kannonkoski	Laihia	Nurmijärvi
Hankasalmi	Kannus	Laitila	Närpiö
Hanko	Karjajoki	Lapinjärvi	Orimattila
Harjavalta	Karkkila	Lapinlahti	Oripää
Hartola	Karstula	Lappajärvi	Orivesi
Hattula	Karvia	Lappeenranta	Oulainen
Hausjärvi	Kaskinen	Lapua	Oulu
Heinola	Kauhajoki	Laukaa	Outokumpu
Heinävesi	Kauhava	Lemi	Padasjoki
Helsinki	Kauniainen	Lehtimäki	Paimio
Hirvensalmi	Kaustinen	Lempäälä	Paltamo
Hollola	Keitele	Leppävirta	Parainen
Honkajoki	Kemi	Lestijärvi	Parikkala
Huittinen	Kemijärvi	Lieska	Parkano
Humppila	Keminmaa	Lieto	Pedersören kunta
Hyrynsalmi	Kemiönsaari	Liminka	Pelkosenniemi
Hyvinkää	Kempele	Liperi	Pello
Hämeenkyrö	Kerava	Lohja	Perho
Hämeenlinna	Keuruu	Loimaa	Pertunmaa
Ii	Kihniö	Loppi	Petäjävesi
Iisalmi	Kinnula	Loviisa	Pieksämäki
Iitti	Kirkkonummi	Luhanka	Pielavesi
Ikaalinen	Kitee	Lumijoki	Pietarsaari
Ilmajoki	Kittilä	Lumparland	Pihtipudas
Ilomantsi	Kiuruvesi	Luoto	Pirkkala
Imatra	Kivijärvi	Luumäki	Polvijärvi

Pomarkku	Sipoo	Vimpeli
Pori	Siuntio	Virolahti
Pornainen	Sodankylä	Virrat
Porvoo	Soini	Vårdö
Posio	Somero	Vöyri
Pudasjärvi	Sonkajärvi	Ylitornio
Pukkila	Sotkamo	Ylivieska
Punkalaidun	Sottunga	Ylöjärvi
Puolanka	Sulkava	Ypäjä
Puumala	Sund	Ähtäri
Pyhtää	Suomussalmi	Äänekoski
Pyhäjoki	Suonenjoki	
Pyhäjärvi	Sysmä	
Pyhäntä	Säkylä	
Pyhäranta	Taipalsaari	
Pälkäne	Taivalkoski	
Pöytyä	Taivassalo	
Raahe	Tammela	
Raasepori	Tampere	
Raisio	Tervo	
Rantasalmi	Tervola	
Ranua	Teuva	
Rauma	Tohmajärvi	
Rautalampi	Toholampi	
Rautavaara	Toivakka	
Rautjärvi	Tornio	
Reisjärvi	Turku	
Riihimäki	Tuusniemi	
Ristijärvi	Tuusula	
Rovaniemi	Tyrnävä	
Ruokolahti	Ulvila	
Ruovesi	Urjala	
Rusko	Utajärvi	
Rääkkylä	Utsjoki	
Saarijärvi	Uurainen	
Salla	Uusikaarlepyy	
Salo	Uusikaupunki	
Saltvik	Vaala	
Sastamala	Vaasa	
Sauvo	Valkeakoski	
Savitaipale	Valtimo	
Savonlinna	Vantaa	
Savukoski	Varkaus	
Seinäjoki	Vehmaa	
Sievi	Vesanto	
Siikainen	Vesilahti	
Siikajoki	Veteli	
Siikalatva	Vieremä	
Siilinjärvi	Vihti	
Simo	Viitasaari	

Kuntaliiton yhteistyöjäsenet 2018

Erityishuoltopiirit

1 (2)

Eskoon sosiaalipalvelujen ky
Eteva kuntayhtymä
Kolpeneen palvelukeskuksen ky
Kärkulla samkommun
Vaalijalan ky
Varsinais-Suomen erityishuoltopiirin ky

Sairaanhoitopiirit

Etelä-Karjalan sairaanhoitopiiri
Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiiri
Etelä-Savon sairaanhoitopiiri
H:gin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri
Itä-Savon sairaanhoitopiiri
Kainuun sairaanhoitopiiri
Kanta-Hämeen sairaanhoitopiiri
Keski-Pohjanmaan sairaanhoitopiiri
Keski-Suomen sairaanhoitopiiri
Kymenlaakson sairaanhoitopiiri
Lapin sairaanhoitopiiri
Länsi-Pohjan sairaanhoitopiiri
Pirkanmaan sairaanhoitopiiri
Pohjois-Karjalan sairaanhoitopiiri
Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiiri
Pohjois-Savon sairaanhoitopiiri
Päijät-Hämeen sairaanhoitopiiri
Satakunnan sairaanhoitopiiri
Vaasan sairaanhoitopiiri
Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiri

Maakuntaliitot

Etelä-Karjalan liitto
Etelä-Pohjanmaan liitto
Etelä-Savon maakuntaliitto
Hämeen liitto
Kainuun liitto
Keski-Pohjanmaan liitto
Keski-Suomen liitto
Kymenlaakson liitto
Lapin liitto
Pirkanmaan liitto
Pohjanmaan liitto
Pohjois-Karjalan maakuntaliitto
Pohjois-Pohjanmaan liitto
Pohjois-Savon liitto
Päijät-Hämeen liitto
Satakuntaliitto
Uudenmaan liitto
Varsinais-Suomen liitto

Kuntaliiton yhteistyöjäsenet 2018

Koulutuskuntayhtymät

1 (2)

Espoon seudun koulutuskuntayhtymä
Etelä-Karjalan koulutuskuntayhtymä
Etelä-Savon koulutus Oy
Itä-Savon koulutuskuntayhtymä
Itä-Uudenmaan koulutuskuntayhtymä
Jokilaaksojen koulutuskuntayhtymä
Jyväskylän koulutuskuntayhtymä
Järviseudun koulutuskuntayhtymä
Kemi-Tornionlaakson koulutuskuntayhtymä, Lappia
Keski-Pohjanmaan koulutusyhtymä
Keski-Uudenmaan koulutuskuntayhtymä, Keuda
Kotkan-Haminan seudun koulutuskuntayhtymä
Koulutuskuntayhtymä Tavastia
Lounais-Suomen koulutuskuntayhtymä
Luksia, Länsi-Uudenmaan koulutuskuntayhtymä
Länsirannikon Koulutus Oy Winnova
Optima samkommun
Oulun seudun koulutuskuntayhtymä
Oy Porvoo International College Ab
Peimarin koulutuskuntayhtymä
Pohjois-Karjalan koulutuskuntayhtymä
Koulutuskeskus Salpaus - kuntayhtymä
Raahen koulutuskuntayhtymä
Raisio seudun koulutuskuntayhtymä
Rovaniemen koulutuskuntayhtymä
Salon seudun koulutuskuntayhtymä
Samkommunen för yrkesutbildning i Östra Nyland
Sastamalan koulutuskuntayhtymä
Satakunnan koulutuskuntayhtymä
Savon koulutuskuntayhtymä
Seinäjoen koulutuskuntayhtymä
Suupohjan koulutuskuntayhtymä
Svenska Österbottens förbund för utbildning och kultur
Valkeakosken seudun koulutuskuntayhtymä
Ylä-Savon koulutuskuntayhtymä
Äänekosken ammatillisen koulutuksen kuntayhtymä

PIENTEN KUNTIEN NEUVOTTELUKUNTA TOIMINTAKERTOMUS 2018

Pienten kuntien neuvottelukunnan toiminnassa painottui vuonna 2018 pienten kuntien näkemysten esiintuominen erityisesti sote- ja maakuntauudistuksessa, mm. lomituspalveluiden ja maatalouden tukihallinnon uudistuksessa sekä yksityistielain uudistuksessa sekä laajakaistarakentaminen. Vuoden 2018 syksyllä käynnistyi lisäksi tulevan EU-ohjelmakauden valmistelu.

Kuntaliiton valtuuskunta asetti toimikaudekseen Pienten kuntien neuvottelukunnan 15 jäsentä ja jokaiselle henkilökohtaisen varajäsenen 15.2.2018. Neuvottelukunnan puheenjohtajana jatkoi Lestijärven kunnanjohtaja Esko Ahonen ja varapuheenjohtajana toimii Evijärven kunnanvaltuuston jäsen Lasse Vertanen. Neuvottelukunnan toiminnasta ja käytännön järjestelyistä vastasi erityisasiantuntija Taina Väre yhdessä varatoimitusjohtaja Timo Reinan kanssa.

Neuvottelukunnan kokoukset

Neuvottelukunnan keskeisenä tehtävänä on välittää tietoa pienkuntien erityisongelmista liiton edunvalvonta- ja kehittämistoiminnan pohjaksi. Juoksevien asioiden lisäksi kokouksissa käsiteltiin ajankohtaisia asioita, mm. SOTE- ja maakuntauudistuksen etenemistä ja kuntataloutta sekä käynnissä olevia kehittämishankkeita.

Vuonna 2018 pienten kuntien neuvottelukunta kokoontui 3 kertaa.

Neuvottelukunnan kokous 1/2018

14.3.2018, klo 8.00 – 16.00

- 8.30-10.30 Laajakaistaseminaari, Pikkuparlamentti (seminaarin tallenne katsottavissa Kunta.tv.fi:ssä)
- 11.30-12.30 Kokouslounas, Kuntatalo
- 12.30-14.30 Työpaja, Innolink, Kuntatalo
- 14.30-16.00 Neuvottelukunnan kokous, Kuntatalo
 - Timo Reinan ajankohtaiskatsaus
 - Kuntaliiton asiakkuuksien kehittäminen ja Innolinkin työpaja pienten kuntien näkökulmia asiakkuuksien kehittämistyöhön.
 - Kuntaliiton maaseutuohjelman laatiminen

Maaseudun kehittäminen:

Maatilojen lomitusjärjestelmän uudistaminen: Kuntaliitto järjesti valtakunnallisen ajankohtaiskatsauksen ja työpajan lomituspalveluista 5.2. Kuntatalolla (Kunta.tv:n tallenne). Lomituspalveluita koskevat lakiehdotukset menossa eduskuntaan syksyllä 2018.

Maatalouden tukihallinnon uudistaminen: Osallistuttu maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan toimintatapavaihtoehtoja maakuntauudistuksessa käsittelevän työryhmän toimintaan. Kuntaliitto jäsen työryhmässä Tarja Hartikainen, varalla Taina Väre.

Yksityistielain kokonaisuudistus: Yksityistielain kokonaisuudistuksen osalta Kuntaliiton AYK-yksikössä valmistelusta on vastannut liikenneasiantuntija Johanna Vilkuna.

Maaseudun INFRA -verkosto: Kuntaliiton koordinoima verkosto käynnistettiin vuoden 2018 alussa kokoamalla yhteen noin 20 organisaation edustajat sekä useita Kuntaliiton asiantuntijoita. Verkoston tehtäviin kuuluu mm. maaseudun tieverkot, tietoliikenneverkot, sähköverkot, vesi- ja jätehuolto sekä maankäyttö ja rakentaminen ja niihin liittyvä kehittäminen ja edunvalvonta.

Maaseutuvaikutusten arviointi työkaluna maakuntauudistuksessa -hanke: Kuntaliitto toteutti pilotoinnin yhdessä Pirkanmaan ja Kainuun maakuntaliittojen kanssa (rahoitus MMM:n valtakunnallisten tutkimus- ja kehittämishankkeet). Hankkeen toimenpiteitä toteutettiin syksystä 2017 syksyyn 2018.

Neuvottelukunnan kokous 2/2018

19.6. 2018, klo 10.00-16.00, Kuntatalo

- 10.00-12.00 Neuvottelukunnan kokous
- 12.00-12.45 Kokouslounas
- 12.45-13.40 Neuvottelukunnan kokous
- 13.45-16.00 MRL-klinikka yhdessä Maaseudun INFRA-verkoston kanssa
 - Timo Reinan ajankohtaiskatsaus
 - Kuntaliiton hallitusohjelmatavoitteet (Henrik Rainio)
 - ARTTU 2- tutkimuksen tuloksia (Marianne Pekola-Sjöblom)
 - Kuntaliiton maaseutuohjelman laatiminen ja siihen liittyvän tilastopakettien kokoaminen

Maaseudun kehittäminen

Maaseudun INFRA-verkosto: Maankäyttö- ja rakennuslaki (MRL) -selvitys maaseutu- ja pienkuntanäkökulmasta käynnistyy ja selvitys suunnitteilla laajakaistainvestoinneista ja rahoituksesta.

Digitaalisen infrastruktuurin strategialuonnos ja Kuntaliiton lausunto.

Maatilojen lomitusräjäjärjestelmän uudistaminen: lomituspäalveluita koskevia lakiesityksiä valmistellaan STM:ssä ja niitä koskeva kuulemistilaisuus, joka oli alustavasti suunniteltu kesäkuulle, siirtyy syksylle 2018.

Yksityistielain kokonaisuudistus: Yksityistielain kokonaisuudistuksen osalta Kuntaliiton AYK-yksikössä valmistelusta on vastannut liikenneasiantuntija Johanna Viikuna.

Maaseutuvaikutusten arviointi työkaluna maakuntaudistuksessa -hanke: alustavat tulokset.

Neuvottelukunnan kokous 3/2018

14.11. 2018, klo 11.30-15.50, Kuntatalo

- 11.30-12.15 Kokouslounas
- 12.20-15.30 Neuvottelukunnan kokous
- 14.15-14.40 Kahvitauko kokouksen välissä
 - Timo Reinan ajankohtaiskatsaus
 - Kuntaliiton maaseutuohjelmaan liittyvä työpaja kehittämistarpeista ja -toimenpiteistä

Maaseudun kehittäminen

Maaseudun INFRA-verkosto: Maankäyttö- ja rakennuslaki (MRL) -selvitys ja siihen liittyvä Maankäyttö ja rakennuslaki uudistuu - Webcast osoitteessa:

<https://www.kuntaliitto.fi/ajankohtaista/2018/maaseutu-live-31102018-maankaytto-ja-rakennuslaki-uudistuu>

Suunnitteilla selvitys laajakaistainvestoinneista ja rahoituksesta, keskustelua vesivarojen hyödyntäminen ja kuntien roolista pohjavesivarojen suojelijana.

Digitaalisen infrastruktuurin strategia (LVM) on hyväksytty ja se löytyy täältä (linkki sivun alaosassa):

https://valtioneuvosto.fi/artikkeli/-/asset_publisher/digitaalisen-infrastruktuurin-strategia-suomi-tietoliikenneverkkojen-karkimaaksi

Maatilojen lomitusräjäjärjestelmän uudistaminen: lomituspäalveluita koskevia lakiesityksiä valmistellaan STM:ssä ja lakiesitykset menossa eduskuntaan syksyllä 2019. Valmistelussa on käyty keskustelua mm. maakuntien välisestä yhteistyöstä lomituspäalveluissa.

Yksityistielain kokonaisuudistus: Uudistettu yksityistieläki tuli voimaan 1.1.2019. Maaseudun INFRA-verkoston Maaseutu LIVE -lähetyt Yksityistieläki uudistuu -webcast siirtyi aikataulusyistä vuoden 2019 alkuun (16.1.2019). Tallenne on katsottavissa osoitteessa <https://www.kunta.tv/suorat-lahetykset/kuntaliitto-live/maaseutu-live>

Maaseutuvaikutusten arviointi työkaluna maakuntaudistuksessa -hanke: Hankkeen päätöstilaisuutena järjestettiin

Maaseutu LIVE -webcast 15.8.2018. Tallenne on katsottavissa osoitteessa

<https://www.kuntaliitto.fi/ajankohtaista/2018/maaseutu-live-maaseutu-nakyvaksi-1582018>

Hankkeen loppuraportti ja politiikkasuositukset löytyvät osoitteesta

http://shop.kuntaliitto.fi/product_details.php?p=3569

Kuntaliiton erityisasiantuntija Taina Väre on osallistunut vuoden aikana lukuisiin valtakunnallisiin ohjaus- ja työryhmiin, joissa on käsitelty pieniä kuntia ja maaseutua koskevia asioita. Tärkeimmät työryhmät ovat olleet Maaseutupoliitiikan neuvosto (MANE) ja sihteeristö, Saaristoasiainneuvottelukunta, Manner-Suomen maaseutuohjelman seuranta-komitea, Maaseutupalveluverkoston ohjausryhmä, Mavin YRHA -työryhmä sekä maatalouden tukihallinnon työryhmä/hallinnon toimialaryhmä (MMM). Syksyllä 2018 MMM käynnisti EU-ohjelmakauden 2021-2027 valmistelun nimesi työryhmiä valmisteluun. Maaseudun kehittämisen työryhmään nimettiin Taina Väre ja varajäseneksi Annukka Mäkinen (mm. rahastojen yhteensovittaminen).

Kuntaliiton Maaseutu LIVE -lähetykset käynnistettiin vuonna 2018 pilottihankkeen kautta ja lähetyksiä on tarkoitus jatkaa vuonna 2019. Em. kokousten yhteydessä esiteltujen Webcastien lisäksi toteutettiin 4.12.2018 Mitä arjen turva edellyttää -Webcast. Tallenne katsottavissa osoitteessa <https://www.kunta.tv/suorat-lahetykset/kuntaliitto-live/maaseutu-live>

Helsinki 11.03.2019

Taina Väre

TOIMINTAKERTOMUS 2018

Ruotsinkielisen neuvottelukunnan muodostavat puheenjohtaja ja 15 jäsentä. Kullekin jäsenelle valitaan henkilökohtainen varajäsen. Vähintään yhden jäsenen ja hänen varajäsenensä tulee edustaa Ahvenanmaan kuntia.

Neuvottelukunnan puheenjohtajana toimi kansanedustaja Thomas Blomqvist ja sihteerinä ajanjaksolla 1.1.2018 - 31.7.2018 tiiminvetäjä Sandra Bergqvist ja ajanjaksolla 1.8.2018 - 31.12.2018 tiiminvetäjä Ida Sulin Suomen Kuntaliitosta. Vuoden 2018 aikana pidettiin kolme kokousta.

Ruotsinkielisen neuvottelukunnan tehtävät

Ruotsinkielisen neuvottelukunnan tehtävänä on myötävaikuttaa siihen, että ruotsin- ja kaksikieliset kunnat saavat tarvitsemansa palvelut. Tämä koskee ennen kaikkea sivistys- ja opetusalaa. Neuvottelukunta voi myös pyynnöstä antaa lausuntoja Kuntaliiton päättävälle elimille ruotsinkielisiä kuntia koskevissa asioissa. Lisäksi neuvottelukunnan tehtävänä on seurata Kuntaliiton ruotsinkielistä toimintaa.

Toiminta 2018

Ruotsinkielinen neuvottelukunta on sekä omien jäsentensä toimesta että Kuntaliiton ja ulkopuolisten asiantuntijoiden avustuksella käsitellyt asioita, jotka koskevat kielikysymyksiä kuntien toiminnassa. Toiminta on keskittynyt lakisääteisiin kielellisiin oikeuksiin ja kuntien mahdollisuuksiin vahvistaa näitä oikeuksia työssään.

Vuoden 2018 alusta asetettu neuvottelukunta kävi ensimmäisessä kokouksessaan läpi Kuntaliiton toimintaa, neuvottelukunnan roolia sekä liiton ruotsinkielisten palveluiden ja edunvalvonnan rakennetta. Toisessa kokouksessaan neuvottelukunta käsitteli erityisesti tulevaan maankäyttö- ja rakennuslainsäädännön uudistukseen liittyviä kysymyksiä maaseutuelinkeinojen näkökulmasta ja kielellisistä lähtökohdista. Lisäksi neuvottelukunta perehtyi oikeusministeriön esitykseen koskien hallituksen kertomusta kielilainsäädännön soveltamisesta 2017 sekä kielikertomuksessa ehdotettuihin kuntasektoria koskeviin toimenpiteisiin.

Vuoden kolmannessa kokouksessa käsiteltiin HUSin kaksikielisyytyötä. Esitys sai aikaan laajaa keskustelua siitä, mihin käytännön toimenpiteisiin voidaan ryhtyä kaksikielisyyden edistämiseksi. Lisäksi käsiteltiin Pietarsaaren kaksikielisyyttä neuvottelukunnan jäsen Sundqvistin esityksen pohjalta.

Neuvottelukunta on myös pohtinut ja arvioinut Kuntaliiton ruotsinkielistä toimintaa erityisesti Kommuntorgetin ja sen koulutustoiminnan kannalta. Ruotsinkielinen neuvottelukunta on tehnyt yhteistyötä niin Kuntaliiton ruotsinkielisen asiantuntijaryhmän kuin ruotsinkielisen tiiminkin kanssa.

SUOMEN KUNTALIITTO RY:N SÄÄNTÖMUUTOS

VOIMASSA OLEVAT SÄÄNNÖT	MUUTOSEHDOTUS
1 § Nimi ja kotipaikka Yhdistyksen nimi on suomeksi Suomen Kuntaliitto ry ja ruotsiksi Finlands Kommunförbund rf. Yhdistyksen englanninkielisenä nimenä voidaan käyttää nimeä The Association of Finnish Local and Regional Authorities, saksankielisenä nimenä Verband der Städte, Gemeinden und Regionen Finnlands ja ranskankielisenä nimenä Association Finlandaise des Pouvoirs Locaux et Régionaux. Yhdistyksen kotipaikka on Helsinki.	1 § Nimi ja kotipaikka Yhdistyksen nimi on suomeksi Suomen Kuntaliitto ry ja ruotsiksi Finlands Kommunförbund rf. Yhdistyksen englanninkielisenä nimenä voidaan käyttää nimeä The Association of Finnish Local and Regional Authorities, saksankielisenä nimenä Verband der Städte, Gemeinden und Regionen Finnlands ja ranskankielisenä nimenä Association Finlandaise des Pouvoirs Locaux et Régionaux. Yhdistyksen kotipaikka on Helsinki.
2 § Yhdistyksen kieli Yhdistys on suomen- ja ruotsinkielinen. Valtuuskunnan esityslistat ja pöytäkirjat laaditaan sekä suomeksi että ruotsiksi. Hallitus päättää muiden toimielinten pöytäkirjakiielestä.	2 § Yhdistyksen kieli Yhdistys on suomen- ja ruotsinkielinen. Valtuuskunnan esityslistat ja pöytäkirjat laaditaan sekä suomeksi että ruotsiksi. Hallitus päättää muiden toimielinten pöytäkirja- ja asiakirjakiielestä.
3 § Jäsenyys Yhdistyksen varsinaisina jäseninä voivat olla Suomen kunnat ja yhteistyöjäseninä kuntayhtymät sekä kuntien ja kuntayhtymien mää-	3 § Jäsenyys Yhdistyksen varsinaisina jäseninä voivat olla Suomen kunnat ja yhteistyöjäseninä kuntayhtymät sekä kuntien ja kuntayhtymien mää-

VOIMASSA OLEVAT SÄÄNNÖT	MUUTOSEHDOTUS
räysvallassa olevat muut oikeuskelpoiset yhteisöt ja säätiöt. Yhteistyöjäsenillä ei ole äänioikeutta eikä oikeutta asettaa ehdokkaita liiton toimielimiin.	räysvallassa olevat muut oikeuskelpoiset yhteisöt ja säätiöt. Yhteistyöjäsenillä ei ole äänioikeutta eikä oikeutta asettaa ehdokkaita liiton toimielimiin.
4 § Tarkoitus Yhdistyksen tarkoituksena on kuntien elinvoimaisuuden ja demokration vahvistaminen sekä kunnan asukkaiden itsehallinnon ja hyvinvoinnin edistäminen. Yhdistys edustaa jäseniään kansallisesti ja kansainvälisesti. Yhdistys ajaa ja valvoo jäsenten etua ja palvelee jäseniä sekä toimii jäsenten kehittäjäkumppanina. Yhdistys tarjoaa itse ja hallinnoimiensa yhteisöjen kautta asiantuntijapalveluja, konsultointia ja koulutusta kuntien erilaistuviin tarpeisiin. Yhdistys voi harjoittaa julkaisutoimintaa. Yhdistyksen osana toimii Kunnallinen työmarkkinalaitos. Kunnallisen työmarkkinalaitoksen tehtävistä säädetään kunnallisesta työmarkkinalaitoksesta annetussa laissa (254/1993). Yhdistyksen tarkoituksena ei ole hankkia voittoa tai muuta taloudellista etua jäsenille tai muille osallisille eikä yhdistyksen tarkoitus tai toiminnan laatu ole muutenkaan pääasiassa taloudellinen.	4 § Tarkoitus Yhdistyksen tarkoituksena on kuntien elinvoimaisuuden ja demokration vahvistaminen sekä kunnan asukkaiden itsehallinnon ja hyvinvoinnin edistäminen. Yhdistys edustaa jäseniään kansallisesti ja kansainvälisesti. Yhdistys ajaa ja valvoo jäsenten etua ja palvelee jäseniä sekä toimii jäsenten kehittäjäkumppanina. Yhdistys tarjoaa itse ja hallinnoimiensa yhteisöjen kautta asiantuntijapalveluja, konsultointia ja koulutusta kuntien erilaistuviin tarpeisiin. Yhdistys voi harjoittaa julkaisutoimintaa. Yhdistyksen osana toimii Kunnallinen työmarkkinalaitos. Kunnallisen työmarkkinalaitoksen tehtävistä säädetään kunnallisesta työmarkkinalaitoksesta annetussa laissa (254/1993). Yhdistyksen tarkoituksena ei ole hankkia voittoa tai muuta taloudellista etua jäsenille tai muille osallisille eikä yhdistyksen tarkoitus tai toiminnan laatu ole muutenkaan pääasiassa taloudellinen.
5 § Taloudellinen toiminta Yhdistys voi omistaa ja hallita kiinteää ja irtainta omaisuutta, osakkeita sekä arvopapereita.	5 § Taloudellinen toiminta Yhdistys voi omistaa ja hallita kiinteää ja irtainta omaisuutta, osakkeita sekä arvopapereita.

VOIMASSA OLEVAT SÄÄNNÖT	MUUTOSEHDOTUS
6 § Yhdistykseen liittyminen Kunnan, yhteisön ja säätiön, joka tahtoo liittyä yhdistyksen varsinaiseksi jäseneksi tai yhteistyöjäseneksi, on ilmoitettava siitä kirjallisesti yhdistyksen hallitukselle, joka päättää varsinaiseksi jäseneksi ja yhteistyöjäseneksi hyväksymisestä. Yhdistyksen varsinaiseksi jäseneksi ja yhteistyöjäseneksi voi liittyä joko kalenterivuoden alusta, jolloin on suoritettava koko jäsenmaksu tai heinäkuun ensimmäisestä päivästä lukien, jolloin on suoritettava puolet vuoden jäsenmaksusta.	6 § Yhdistykseen liittyminen Kunnan, yhteisön ja säätiön, joka tahtoo liittyä yhdistyksen varsinaiseksi jäseneksi tai yhteistyöjäseneksi, on ilmoitettava siitä kirjallisesti yhdistyksen hallitukselle, joka päättää varsinaiseksi jäseneksi ja yhteistyöjäseneksi hyväksymisestä. Yhdistyksen varsinaiseksi jäseneksi ja yhteistyöjäseneksi voi liittyä joko kalenterivuoden alusta, jolloin on suoritettava koko jäsenmaksu tai heinäkuun ensimmäisestä päivästä lukien, jolloin on suoritettava puolet vuoden jäsenmaksusta.
7 § Yhdistyksestä eroaminen Varsinaisella jäsenellä ja yhteistyöjäsenellä on oikeus erota yhdistyksestä tekemällä siitä yhdistyslain mukainen ilmoitus. Eroaminen tulee voimaan vuoden kuluttua eroamisilmoituksen tekemisestä.	7 § Yhdistyksestä eroaminen Varsinaisella jäsenellä ja yhteistyöjäsenellä on oikeus erota yhdistyksestä tekemällä siitä yhdistyslain mukainen ilmoitus. Eroaminen tulee voimaan vuoden kuluttua eroamisilmoituksen tekemisestä. Eroilmoituksen jättäneellä jäsenellä ei ole läsnäolo- eikä äänioikeutta yhdistyksen kokouksessa, vaalipiirikohtaisilla kuntapäivillä eikä yhdistyksen jäsenäänestyksessä eikä oikeutta asettaa ehdokkaita yhdistyksen toimielimiin.
8 § Yhdistyksestä erottaminen Yhdistyksen hallitus voi erottaa varsinaisen jäsenen tai yhteistyöjäsenen yhdistyslaissa mainituilla erottamisperusteilla. Jos varsinainen jäsen tai yhteistyöjäsen ei maksa jäsenmaksua määräaikaan mennessä, tälle on annettava maksukehotus. Jos maksua ei ole	8 § Yhdistyksestä erottaminen Yhdistyksen hallitus voi erottaa varsinaisen jäsenen tai yhteistyöjäsenen yhdistyslaissa mainituilla erottamisperusteilla. Jos varsinainen jäsen tai yhteistyöjäsen ei maksa jäsenmaksua määräaikaan mennessä, tälle on annettava maksukehotus. Jos maksua ei ole

VOIMASSA OLEVAT SÄÄNNÖT	MUUTOSEHDOTUS
suoritettu kahden kuukauden kuluessa siitä, kun maksukehotus on annettu tiedoksi, yhdistyksen hallitus voi erottaa varsinaisen jäsenen tai yhteistyöjäsenen yhdistyksestä.	suoritettu kahden kuukauden kuluessa siitä, kun maksukehotus on annettu tiedoksi, yhdistyksen hallitus voi erottaa varsinaisen jäsenen tai yhteistyöjäsenen yhdistyksestä.
9 § Jäsenmaksu Varsinainen jäsen ja yhteistyöjäsen on velvollinen suorittamaan yhdistykselle vuosittaisen jäsenmaksun. Yhdistyksen valtuuskunta vahvistaa ensimmäisessä varsinaisessa kokouksessaan jäsenmaksun seuraaviksi neljäksi vuodeksi. Vuosittaista jäsenmaksua muutetaan samassa suhteessa kuin kuntien maksuun pantavaa kunnallisveroa vastaavat verotettavat tulot ovat keskimäärin muuttuneet neljän edellisen vuoden aikana. Varsinaisen jäsenen jäsenmaksu määräytyy siten, että siitä kolme neljäsosa kerätään asukasluvun perusteella ja yksi neljäsosa maksuun pantavaa kunnallisveroa vastaavien verotettavien tulojen perusteella, kuitenkin niin, että yli 20 000 asukkaan menevältä osalta on kunnan asukasperusteinen jäsenmaksu 15 prosentilla alennettu ja, jos jäsenkunnan maksuun pantavaa kunnallisveroa vastaavien verotettavien tulojen määrä asukasta kohti ylittää kaikkien jäsenkuntien keskimääräisen maksuun pantavaa kunnallisveroa vastaavien verotettavien tulojen määrän asukasta kohti, alennetaan maksuun pantavaa kunnallisveroa vastaaviin verotettaviin tuloihin perustuvaa kunnan jäsenmaksuosuutta keskiarvon ylittävältä osalta 25 prosentilla. Ahvenanmaan kuntien jäsenmaksu on lisäksi alennettu 25 prosentilla edellä mainitulla tavalla määräytyvästä jäsenmaksusta. Yhteistyöjäsenen jäsenmaksut porrastetaan valtuuskunnan määrittelemillä periaatteilla. Jäsenmaksu muodostuu perusmaksusta ja lisäosasta. Lisäosan suuruus määräytyy jäsenen organisaation luonteen	9 § Jäsenmaksu Varsinainen jäsen ja yhteistyöjäsen on velvollinen suorittamaan yhdistykselle vuosittaisen jäsenmaksun. Yhdistyksen valtuuskunta vahvistaa ensimmäisessä varsinaisessa kokouksessaan jäsenmaksun seuraaviksi neljäksi vuodeksi. Vuosittaista jäsenmaksua muutetaan samassa suhteessa kuin kuntien maksuun pantavaa kunnallisveroa vastaavat verotettavat tulot ovat keskimäärin muuttuneet neljän edellisen vuoden aikana. Varsinaisen jäsenen jäsenmaksu määräytyy siten, että siitä kolme neljäsosa kerätään asukasluvun perusteella ja yksi neljäsosa maksuun pantavaa kunnallisveroa vastaavien verotettavien tulojen perusteella, kuitenkin niin, että yli 20 000 asukkaan menevältä osalta on kunnan asukasperusteinen jäsenmaksu 15 prosentilla alennettu ja, jos jäsenkunnan maksuun pantavaa kunnallisveroa vastaavien verotettavien tulojen määrä asukasta kohti ylittää kaikkien jäsenkuntien keskimääräisen maksuun pantavaa kunnallisveroa vastaavien verotettavien tulojen määrän asukasta kohti, alennetaan maksuun pantavaa kunnallisveroa vastaaviin verotettaviin tuloihin perustuvaa kunnan jäsenmaksuosuutta keskiarvon ylittävältä osalta 25 prosentilla. Ahvenanmaan kuntien jäsenmaksu on lisäksi alennettu 25 prosentilla edellä mainitulla tavalla määräytyvästä jäsenmaksusta. Yhteistyöjäsenen jäsenmaksut porrastetaan valtuuskunnan määrittelemillä periaatteilla. Jäsenmaksu muodostuu perusmaksusta ja lisäosasta. Lisäosan suuruus määräytyy jäsenen organisaation luonteen

VOIMASSA OLEVAT SÄÄNNÖT	MUUTOSEHDOTUS
mukaan asukasluvusta, oppilasmäärästä, liikevaihdosta tai muusta toiminnan laajuutta kuvaavasta perusteesta. Lisäosaa tasataan erikseen määrittelevällä kertoimella. Yhteistyöjäsenen jäsenmaksu noudattaa 2 momentissa määrättyä muutosperustetta. Yhteistyöjäsenien porrastetut maksut voivat olla erisuuruiset. Hallitus voi myöntää määrääjäksi alennuksia varsinaisen jäsenen tai yhteistyöjäsenen maksuvelvollisuudesta, milloin varsinaisen jäsenen tai yhteistyöjäsenen maksukyky on olennaisesti alentunut tai muu painava syy antaa siihen aiheen. Valtuuskunta voi määrätä varsinaisen jäsenen ja yhteistyöjäsenen suorittamaan tiettyä tarkoitusta varten ylimääräistä jäsenmaksua. Ylimääräinen jäsenmaksu suoritetaan 3 tai 4 momentissa määrättyjen perusteiden mukaan ja hallituksen määräämänä aikana. Jäsenmaksu on suoritettava vuosittain maaliskuun ensimmäiseen päivään mennessä, jollei valtuuskunta toisin määrää.	mukaan asukasluvusta, oppilasmäärästä, liikevaihdosta tai muusta toiminnan laajuutta kuvaavasta perusteesta. Lisäosaa tasataan erikseen määrittelevällä kertoimella. Yhteistyöjäsenen jäsenmaksu noudattaa 2 momentissa määrättyä muutosperustetta. Yhteistyöjäsenien porrastetut maksut voivat olla erisuuruiset. Hallitus voi myöntää määrääjäksi alennuksia varsinaisen jäsenen tai yhteistyöjäsenen maksuvelvollisuudesta, milloin varsinaisen jäsenen tai yhteistyöjäsenen maksukyky on olennaisesti alentunut tai muu painava syy antaa siihen aiheen. Valtuuskunta voi määrätä varsinaisen jäsenen ja yhteistyöjäsenen suorittamaan tiettyä tarkoitusta varten ylimääräistä jäsenmaksua. Ylimääräinen jäsenmaksu suoritetaan 3 tai 4 momentissa määrättyjen perusteiden mukaan ja hallituksen määräämänä aikana. Jäsenmaksu on suoritettava vuosittain maaliskuun ensimmäiseen päivään mennessä, jollei valtuuskunta toisin määrää.
10 § Kuntien maksuosuus Kunnalliselle työmarkkinalaitokselle Kuntien maksuosuudesta Kunnalliselle työmarkkinalaitokselle säädetään kunnallisesta työmarkkinalaitoksesta annetussa laissa (254/1993).	10 § Kuntien maksuosuus Kunnalliselle työmarkkinalaitokselle Kuntien maksuosuudesta Kunnalliselle työmarkkinalaitokselle säädetään kunnallisesta työmarkkinalaitoksesta annetussa laissa (254/1993).
11 § Kuntien muodostamien yhteisöjen palvelu	11 § Kuntien muodostamien yhteisöjen palvelu

VOIMASSA OLEVAT SÄÄNNÖT	MUUTOSEHDOTUS
Yhdistys voi palvella varsinaisten ja yhteistyöjäsenien lisäksi muita kuntien muodostamia, omistamia ja hallinnoimia yhteisöjä hallituksen päättämien perusteiden mukaisesti.	Yhdistys voi palvella varsinaisten ja yhteistyöjäsenien lisäksi muita kuntien muodostamia, omistamia ja hallinnoimia yhteisöjä hallituksen päättämien perusteiden mukaisesti.
12 § Toimielimet Yhdistyksen toimielimet ovat: 1) valtuuskunta 2) hallitus 3) vaalilautakunta 4) vaalipiirikohtaiset kuntapäivät 5) Kunnallisen työmarkkinalaitoksen valtuuskunta, josta säädetään kunnallisesta työmarkkinalaitoksesta annetussa laissa (254/1993) ja 6) ruotsinkielinen neuvottelukunta 7) pienten kuntien neuvottelukunta. Edellä 1 momentin 2-3 ja 5-7 kohdassa mainittujen toimielinten jäseniä valittaessa noudatetaan tasa-arvolain vaatimuksia. Yhdistyksen hallitus voi asettaa myös muita toimielimiä ja neuvottelukuntia. Hallituksen puheenjohtajalla ja toimitusjohtajalla on oikeus olla läsnä ja ottaa osaa keskusteluun yhdistyksen toimielinten kokouksissa.	12 § Toimielimet Yhdistyksen toimielimet ovat: 1) valtuuskunta 2) hallitus 3) vaalilautakunta 4) vaalipiirikohtaiset kuntapäivät 5) Kunnallisen työmarkkinalaitoksen valtuuskunta, josta säädetään kunnallisesta työmarkkinalaitoksesta annetussa laissa (254/1993) ja 6) ruotsinkielinen neuvottelukunta 7) pienten kuntien neuvottelukunta. Edellä 1 momentin 2-3 ja 5-7 kohdassa mainittujen toimielinten jäseniä valittaessa noudatetaan tasa-arvolain vaatimuksia. Yhdistyksen hallitus voi asettaa myös muita toimielimiä ja neuvottelukuntia. Hallituksen puheenjohtajalla ja toimitusjohtajalla on oikeus olla läsnä ja ottaa osaa keskusteluun yhdistyksen toimielinten kokouksissa.
13 § Vaalilautakunta	13 § Vaalilautakunta

VOIMASSA OLEVAT SÄÄNNÖT	MUUTOSEHDOTUS
Valtuuskunta asettaa vaalilautakunnan, jonka tehtävänä on vahvistaa vaalipiirikohtaiset ehdokaslistat valtuuskunnan vaalia varten ja ohjeistaa vaali, päättää valtuuskunnan tasauspaikoista sekä vahvistaa valtuuskunnan vaalien tulos. Vaalilautakuntaan voi jokainen valtuuskunnan ryhmä ehdottaa yhtä jäsentä.	Valtuuskunta asettaa vaalilautakunnan, jonka tehtävänä on muun muassa ohjeistaa valtuuskunnan vaali, vahvistaa vaalipiirikohtaiset ehdokaslistat valtuuskunnan vaalia varten, päättää valtuuskunnan tasauspaikoista sekä vahvistaa valtuuskunnan vaalin tulos. Vaalilautakunnan tehtävistä määrätään tarkemmin valtuuskunnan äänestys- ja vaalijärjestyksessä, jota kutsutaan yhdistyksessä vaalijärjestykseksi. Vaalilautakuntaan voi jokainen valtuuskunnan ryhmä ehdottaa yhtä jäsentä ja henkilökohtaista varajäsentä.
14 § Valtuuskunnan kokoonpano ja toimikausi Valtuuskuntaan kuuluu 76 jäsentä, joiden tulee olla kuntalaissa tarkoitettuja valtuutettuja. Jäsenistä 66 valitaan kuntavaalien jälkeen samana vuonna järjestettävissä vaaleissa. Lisäksi valtuuskuntaan valitaan yhdeksän jäsentä tasauspaikoilta. Ahvenanmaan maakunnasta valitaan lisäksi yksi jäsen. Valtuuskunnan jäsenten toimikausi jatkuu siihen asti kunnes uusi valtuuskunta on järjestäytynyt. Valtuuskunnan jäsenille valitaan varajäseniä jokaisen valtuuskunnan vaalipiirikohtaisessa vaalissa esiintyneen ehdokaslistan ensimmäisistä valitsematta jääneistä ehdokkaista sama määrä kuin ehdokaslistalta on valittuja jäseniä. Jos jäsenen todetaan menettäneen vaalikelpoisuutensa, hänet on vapautettu toimestaan tai hän on kuollut, val-	14 § Valtuuskunnan kokoonpano ja toimikausi Valtuuskuntaan kuuluu 76 jäsentä, joiden tulee olla kuntalaissa tarkoitettuja valtuutettuja. Jäsenistä 66 valitaan kuntavaalien jälkeen samana vuonna järjestettävissä vaaleissa (vaalipiiripaikat). Lisäksi valtuuskuntaan valitaan yhdeksän jäsentä tasauspaikoilta (tasauspaikat). Ahvenanmaan maakunnasta valitaan lisäksi yksi jäsen. Valtuuskunnan jäsenten toimikausi jatkuu siihen asti, kunnes uusi valtuuskunta on järjestäytynyt. Valtuuskunnan jäsenille valitaan varajäseniä valtuuskunnan vaalissa mukana olleen ehdokaslistan ensimmäisistä valitsematta jääneistä ehdokkaista sama määrä kuin ehdokaslistalta on valittuja jäseniä. Jos jäsenen todetaan menettäneen vaalikelpoisuutensa, hänet on vapautettu toimestaan tai hän on kuollut, valtuuskunnan puheenjohtaja

VOIMASSA OLEVAT SÄÄNNÖT	MUUTOSEHDOTUS
tuuskunnan puheenjohtaja kutsuu hänen sijaansa jäljellä olevaksi toimikaudeksi asianomaisen ehdokaslistan järjestyksessä ensimmäisen varajäsenen. Varajäsenistä on soveltuvin osin voimassa, mitä jäsenistä määrätään.	kutsuu hänen sijaansa jäljellä olevaksi toimikaudeksi vaalipiirin asianomaisen ehdokaslistan järjestyksessä ensimmäisen varajäsenen. Edellä mainitussa tilanteessa vaalilautakunnan on valtuuskunnan puheenjohtajan pyynnöstä määrättävä jäljellä olevaksi toimikaudeksi uudeksi varajäseneksi asianomaisen ehdokaslistan järjestyksessä ensimmäinen valitsematta jäänyt ehdokas. Jollei kaikkia varajäsenen toimia saada täytetyksi, varajäsenten määrä jää vajaaksi. Varajäsenistä on soveltuvin osin voimassa, mitä jäsenistä määrätään.
15 § Valtuuskunnan jäsenten ja varajäsenten vaali sekä tasauspaikkojen täyttäminen. Valtuuskunnan jäsenet valitaan vaalipiireittäin, jotka määräytyvät siten kuin vaalilaissa (714/1998) säädetään maan jakamisesta vaalipiireihin eduskuntavaalia varten. Kustakin vaalipiiristä valitaan jäseniä vaalipiirin asukasluvun suhteessa. Asukasluku määräytyy kuntavaalivuotta edeltävän vuoden marraskuun 30. päivän päättyessä väestötietojärjestelmässä olevien tietojen mukaan. Valtuuskunnan vaali suoritetaan yhdistyksen jäsenäänestyksenä postitse, tietoliikenneyhteyden tai muun vaalilautakunnan määräämän teknisen apuvälineen avulla. Yhdistyksen varsinaiset jäsenet äänestävät vaalilautakunnan vahvistamien ehdokaslistojen välillä vaalipiirikohtaisesti. Suhteellinen vaali suoritetaan ehdokaslistoja käyttäen siten, että varsinainen jäsen voi jakaa äänensä yhdelle tai useammalle ehdokaslistalle. Varsinaisella	15 § Valtuuskunnan jäsenten ja varajäsenten vaali sekä tasauspaikkojen täyttäminen Valtuuskunnan jäsenet valitaan vaalipiireittäin, jotka määräytyvät siten kuin vaalilaissa (714/1998) säädetään maan jakamisesta vaalipiireihin eduskuntavaaleja varten. Valtuuskunnan 66 vaalipiiripaikkaa jaetaan vaalipiirien kesken niiden asukasluvun suhteessa. Asukasluku määräytyy kuntavaalivuotta edeltävän vuoden marraskuun 30. päivän päättyessä väestötietojärjestelmässä olevien tietojen mukaan. Valtuuskunnan vaali suoritetaan yhdistyksen jäsenäänestyksenä postitse, tietoliikenneyhteyden tai muun vaalilautakunnan määräämän teknisen apuvälineen avulla. Suhteellinen vaali suoritetaan vaalilautakunnan vahvistamia ehdokaslistoja käyttäen siten, että varsinainen jäsen voi jakaa äänensä yhdelle tai useammalle oman vaalipiirin ehdokaslistalle. Varsinaisella

VOIMASSA OLEVAT SÄÄNNÖT	MUUTOSEHDOTUS
jäsenellä on vaalissa asukaslukuaan vastaava äänimäärä, joka määräytyy kuntavaalivuotta edeltävän vuoden marraskuun 30. päivän päättyessä väestötietojärjestelmässä olevien tietojen mukaan. Valtuuskuntaan tasauspaikat määräytyvät ehdokaslistojen saamien äänimäärien perusteella siten, että valtuuskunnan vaalin vaalitulos saatetaan vastaamaan listojen vaalipiireissä saamia yhteenlaskettuja äänimääriä. Äänestys- ja vaalijärjestyksessä on valtuuskunnan vaalia ja tasauspaikkojen täyttämistä koskevat täydentävät määräykset. Valtuuskunnan asettama vaalilautakunta vahvistaa vaalin tulokset.	jäsenellä on vaalissa asukaslukuaan vastaava äänimäärä, joka määräytyy kuntavaalivuotta edeltävän vuoden marraskuun 30. päivän päättyessä väestötietojärjestelmässä olevien tietojen mukaan. Valtuuskunnan yhdeksän tasauspaikkaa määräytyvät ehdokaslistojen saamien äänimäärien perusteella siten, että valtuuskunnan vaalin jäsenäänestyksessä määräytynyt vaalitulos saatetaan vastaamaan ehdokaslistojen vaalipiireissä saamia yhteenlaskettuja äänimääriä vaalijärjestyksessä tarkemmin määrättävällä tavalla. Vaalijärjestyksessä on valtuuskunnan vaalia koskevat täydentävät määräykset. Valtuuskunnan asettama vaalilautakunta vahvistaa vaalin tulokset.
16 § Vaalipiirikohtaiset kuntapäivät Varsinaiset jäsenet valitsevat edustajat vaalipiirikohtaisille kuntapäiville. Edustajien määrä määräytyy kunnan asukasluvun mukaan seuraavasti: • Kunnasta, jonka asukasluku on 10 000 tai vähemmän, valitaan yksi edustaja. • Kunnasta, jonka asukasluku on 10 001–50 000, valitaan kaksi edustajaa. • Kunnasta, jonka asukasluku on 50 001–100 000, valitaan kolme edustajaa.	16 § Vaalipiirikohtaiset kuntapäivät Vaalipiirikohtaisille kuntapäiville voidaan osallistua, jos vaalilautakunta niin päättää, tietoliikenneyhteyden tai muun teknisen apuvälineen avulla kokouksen aikana tai ennen kokousta. Varsinaiset jäsenet valitsevat edustajat vaalipiirikohtaisille kuntapäiville. Edustajien määrä määräytyy kunnan asukasluvun mukaan seuraavasti: • Kunnasta, jonka asukasluku on 10 000 tai vähemmän, valitaan yksi edustaja. • Kunnasta, jonka asukasluku on 10 001–50 000, valitaan kaksi edustajaa. • Kunnasta, jonka asukasluku on 50 001–100 000, valitaan kolme edustajaa.

VOIMASSA OLEVAT SÄÄNNÖT	MUUTOSEHDOTUS
Kunnasta, jonka asukasluku on yli 100 000, valitaan neljä edustajaa. Asukasluku määräytyy kuntavaalivuotta edeltävän vuoden marraskuun 30. päivän päättyessä väestötietojärjestelmässä olevien tietojen mukaan. Yhdistyksen varsinaisella jäsenellä on kokouksessa kunnan asukaslukua vastaava äänimäärä. Äänimäärä jakautuu tasan paikalla olevien varsinaisen jäsenen edustajien kesken. Vaalipiirikohtaiset kuntapäivät nimeävät vaalipiirikohtaiset ehdokaslistat valtuuskunnan vaalia varten.	Kunnasta, jonka asukasluku on yli 100 000, valitaan neljä edustajaa. Asukasluku määräytyy kuntavaalivuotta edeltävän vuoden marraskuun 30. päivän päättyessä väestötietojärjestelmässä olevien tietojen mukaan. Yhdistyksen varsinaisella jäsenellä on kokouksessa kunnan asukaslukua vastaava äänimäärä. Äänimäärä jakautuu tasan paikalla olevien varsinaisen jäsenen edustajien kesken. Vaalipiirikohtaiset kuntapäivät hyväksyvät vaalipiirien ehdokaslistat valtuuskunnan vaalia varten.
17 § Valtuuskunnan tehtävät Valtuuskunnan tehtävänä on sen lisäksi, mitä näissä säännöissä muualla määrätään: 1) valita valtuuskunnan jäsenistä puheenjohtaja ja kaksi varapuheenjohtajaa; 2) valita hallituksen jäsenet ja varajäsenet sekä nimetä jäsenistä puheenjohtaja ja kaksi varapuheenjohtajaa; 3) asettaa ruotsinkielinen neuvottelukunta ja pienten kuntien neuvottelukunta; 4) valita neljän vuoden toimikaudeksi yhdistyksen tilintarkastajaksi ja varatilintarkastajaksi keskuskauppakamarin hyväksymä KHT-yhteisö, jonka piiristä nimetään vastuuhenkilöt; 5) todeta valtuuskunnan vaalipiirikohtaiset jäsenmäärät;	17 § Valtuuskunnan tehtävät Päätösvaltaa yhdistyksessä käyttää valtuuskunta, jollei näissä säännöissä ole määrätty erikseen muuta. Valtuuskunnan tehtävänä on sen lisäksi, mitä näissä säännöissä muualla määrätään: 1) valita valtuuskunnan jäsenistä puheenjohtaja ja kaksi varapuheenjohtajaa; 2) valita hallituksen jäsenet ja varajäsenet sekä nimetä jäsenistä puheenjohtaja ja kaksi varapuheenjohtajaa; 3) asettaa ruotsinkielinen neuvottelukunta ja pienten kuntien neuvottelukunta; 4) valita neljän vuoden toimikaudeksi yhdistyksen tilintarkastajaksi ja varatilintarkastajaksi keskuskauppakamarin hyväksymä KHT-yhteisö, jonka piiristä nimetään vastuuhenkilöt; 5) todeta valtuuskunnan vaalipiirikohtaiset jäsenmäärät;

VOIMASSA OLEVAT SÄÄNNÖT	MUUTOSEHDOTUS
6) asettaa valtuuskunnan vaalia varten vaalilautakunta; 7) hyväksyä yhdistyksen toimintasuunnitelma ja talousarvio sekä vahvistaa jäsenmaksun suuruus; 8) hyväksyä yhdistyksen toimintakertomus ja tilinpäätös, ja päättää vastuuvapauden myöntämisestä hallitukselle ja muille tilivelvollisille; 9) päättää hallituksen ja muiden toimielinten jäsenten palkkioista ja muista korvauksista; 10) päättää Kunnallisesta työmarkkinalaitoksesta annetun lain tarkoittamista työmarkkinalaitoksen taloudenhoitoa koskevista asioista; 11) tehdä valtiovarainministeriölle ehdotus Kunnallisen työmarkkinalaitoksen valtuuskuntaan valittavista jäsenistä ja varajäsenistä; 12) päättää yhdistyksen toiminnan kannalta huomattavan omaisuuden myymisestä, vaihtamisesta ja muusta luovuttamisesta; 13) hyväksyä äänestys- ja vaalijärjestys; 14) hyväksyä yhdistyksen sääntöjen muutokset kolmen neljäsosan enemmistöllä annetuista äänistä; sekä 15) päättää yhdistyksen purkamisesta.	6) asettaa valtuuskunnan vaalia varten vaalilautakunta; 7) vahvistaa yhdistyksen toimintasuunnitelma ja talousarvio sekä vahvistaa jäsenmaksun suuruus; 8) vahvistaa yhdistyksen toimintakertomus ja tilinpäätös, ja päättää vastuuvapauden myöntämisestä hallitukselle ja muille tilivelvollisille; 9) päättää hallituksen ja muiden toimielinten jäsenten palkkioista ja muista korvauksista; 10) päättää Kunnallisesta työmarkkinalaitoksesta annetun lain tarkoittamista työmarkkinalaitoksen taloudenhoitoa koskevista asioista; 11) tehdä valtiovarainministeriölle ehdotus Kunnallisen työmarkkinalaitoksen valtuuskuntaan valittavista jäsenistä ja varajäsenistä; 12) päättää yhdistyksen toiminnan kannalta huomattavan omaisuuden myymisestä, vaihtamisesta ja muusta luovuttamisesta; 13) hyväksyä vaalijärjestys ja valtuuskunnan työjärjestys; 14) hyväksyä yhdistyksen sääntöjen muutokset kolmen neljäsosan enemmistöllä annetuista äänistä; sekä 15) päättää yhdistyksen purkamisesta.
18 § Valtuuskunnan kokoukset Valtuuskunta kokoontuu viimeistään kolmen kuukauden kuluessa valtuuskunnan vaaleista hallituksen puheenjohtajan kutsusta järjestäytymiskokoukseen valtuuskunnan puheenjohtajan ja kahden varapuheenjohtajan sekä hallituksen vaalin toimittamista varten.	18 § Valtuuskunnan kokoukset Valtuuskunta kokoontuu viimeistään kolmen kuukauden kuluessa valtuuskunnan vaaleista hallituksen puheenjohtajan kutsusta järjestäytymiskokoukseen valtuuskunnan puheenjohtajan ja kahden varapuheenjohtajan sekä hallituksen vaalin toimittamiseksi ja vaalilautakunnan asettamiseksi.

VOIMASSA OLEVAT SÄÄNNÖT	MUUTOSEHDOTUS
Valtuuskunta kokoontuu varsinaiseen kokoukseen kahdesti vuodessa, kevätkokoukseen maalis–heinäkuussa ja syyskokoukseen syys–joulukuussa hallituksen määräämänä aikana ja paikassa. Ylimääräinen valtuuskunnan kokous pidetään, kun valtuuskunta niin päättää tai hallitus pitää sitä tarpeellisenä taikka kun vähintään kymmenesosa valtuuskunnan jäsenistä on ilmoittamansa asian käsittelemistä varten kirjallisesti sitä hallitukselta pyytänyt. Valtuuskunta on päätösvaltainen, kun enemmän kuin puolet sen jäsenistä on läsnä. Kutsu valtuuskunnan kokoukseen on toimitettava kullekin jäsenelle tämän ilmoittamaan osoitteeseen lähetetyllä kirjeellä tai sähköisesti vähintään kymmenen päivää ennen kokousta. Kutsuun on mahdollisuuksien mukaan liitettävä esityslista. Hallituksen jäsenellä, toimitusjohtajalla, varatoimitusjohtajalla ja ruotsinkielisen toiminnan johtajalla sekä muilla valtuuskunnan määräämillä henkilöillä on oikeus olla läsnä valtuuskunnan kokouksissa ja ottaa osaa keskusteluun. Valtuuskunnan hyväksymässä työjärjestyksessä voidaan antaa tarkempia määräyksiä valtuuskunnan toiminnasta ja kokousmenettelystä.	Valtuuskunta kokoontuu varsinaiseen kokoukseen kahdesti vuodessa, kevätkokoukseen maalis–heinäkuussa ja syyskokoukseen syys–joulukuussa hallituksen määräämänä aikana ja paikassa. Ylimääräinen valtuuskunnan kokous pidetään, kun valtuuskunta niin päättää tai hallitus pitää sitä tarpeellisenä taikka kun vähintään kymmenesosa valtuuskunnan jäsenistä on ilmoittamansa asian käsittelemistä varten kirjallisesti sitä hallitukselta pyytänyt. Valtuuskunta on päätösvaltainen, kun enemmän kuin puolet sen jäsenistä on läsnä. Kutsu valtuuskunnan kokoukseen on lähetettävä kullekin jäsenelle tämän ilmoittamaan osoitteeseen kirjeellä tai sähköisesti vähintään kymmenen päivää ennen kokousta. Kutsuun on mahdollisuuksien mukaan liitettävä esityslista. Hallituksen jäsenellä, toimitusjohtajalla, varatoimitusjohtajalla ja ruotsinkielisen toiminnan johtajalla sekä muilla valtuuskunnan määräämillä henkilöillä on oikeus olla läsnä valtuuskunnan kokouksissa ja ottaa osaa keskusteluun. Valtuuskunnan hyväksymässä työjärjestyksessä voidaan antaa tarkempia määräyksiä valtuuskunnan toiminnasta ja kokousmenettelystä.
19 § Hallituksen kokoonpano Hallitukseen kuuluu 15 jäsentä ja 15 varajäsentä. Hallituksen jäsenten toimikausi päättyy, kun valtuuskunta on valinnut seuraavan hallituksen. Hallitukseen kuuluvista vähintään yhden jäsenen ja yhden varajäsenen on edustettava ruotsinkielistä väestöryhmää.	19 § Hallituksen kokoonpano Hallitukseen kuuluu 15 jäsentä ja 15 varajäsentä. Hallituksen jäsenten toimikausi päättyy, kun valtuuskunta on valinnut seuraavan hallituksen. Hallitukseen kuuluvista vähintään yhden jäsenen ja yhden varajäsenen on edustettava ruotsinkielistä väestöryhmää.

VOIMASSA OLEVAT SÄÄNNÖT	MUUTOSEHDOTUS
Hallitus valitaan noudattaen periaatetta, jonka mukaan eri poliittisten puolueiden tai muiden ryhmien edustus vastaa kuntavaalien suhteellisuusperiaatteen mukaisesti puolueiden tai muiden ryhmien edellisissä kuntavaaleissa yhdistyksen jäsenkunnissa saamia äänimääriä. Jäseniä valittaessa on lisäksi otettava huomioon alueelliset näkökohdat ja erikokoisten kuntien edustavuus. Hallituksen puheenjohtaja on yhdistyksen puheenjohtaja.	Hallitus valitaan noudattaen periaatetta, jonka mukaan eri poliittisten puolueiden tai muiden ryhmien edustus vastaa kuntavaalien suhteellisuusperiaatteen mukaisesti puolueiden tai muiden ryhmien edellisissä kuntavaaleissa yhdistyksen jäsenkunnissa saamia äänimääriä. Jäseniä valittaessa on lisäksi otettava huomioon alueelliset näkökohdat ja erikokoisten kuntien edustavuus. Hallituksen puheenjohtaja on yhdistyksen puheenjohtaja.
20 § Hallituksen tehtävät Hallitus edustaa yhdistystä ja huolehtii yhdistyksen hallinnosta ja taloudesta, jollei se ole valtuuskunnan päätösvaltaan kuuluva asia. Hallituksen tulee: 1) valmistella valtuuskunnan käsiteltäväksi tulevat asiat sekä huolehtia sen päätösten täytäntöönpanosta; 2) vahvistaa yhdistyksen palvelujen käyttöä koskevien maksujen perusteet siltä osin kuin tehtävä ei kuulu valtuuskunnalle tai maksun määräämistä ole annettu muulle toimielimelle; 3) päättää toimisäännöistä ja toimiston organisaatorakenteen perusteista; 4) päättää toimitusjohtajan, varatoimitusjohtajan ja ruotsinkielisen toiminnan johtajan ottamisesta ja erottamisesta sekä heidän keskinäisestä vastuualuejaostaan; 5) päättää Kunnallisen työmarkkinalaitoksen johtajan ottamisesta ja erottamisesta;	20 § Hallituksen tehtävät Hallitus edustaa yhdistystä ja huolehtii yhdistyksen hallinnosta ja taloudesta, jollei se ole valtuuskunnan päätösvaltaan kuuluva asia. Hallituksen tulee: 1) valmistella valtuuskunnan käsiteltäväksi tulevat asiat sekä huolehtia sen päätösten täytäntöönpanosta; 2) vahvistaa yhdistyksen palvelujen käyttöä koskevien maksujen perusteet siltä osin kuin tehtävä ei kuulu valtuuskunnalle tai maksun määräämistä ole annettu muulle toimielimelle; 3) päättää hallituksen ja työvaliokunnan työjärjestyksestä, toimisäännöistä ja toimiston organisaatorakenteen perusteista; 4) päättää toimitusjohtajan, varatoimitusjohtajan ja ruotsinkielisen toiminnan johtajan ottamisesta ja erottamisesta sekä heidän keskinäisestä vastuualuejaostaan; 5) päättää Kunnallisen työmarkkinalaitoksen johtajan ottamisesta ja erottamisesta;

VOIMASSA OLEVAT SÄÄNNÖT	MUUTOSEHDOTUS
6) päättää henkilöstön palkkauksen, eläkkeiden ja luontaisetujen yleisistä perusteista; 7) päättää kiinteän omaisuuden, kiinteistöjen tai huoneistojen hallintaan oikeuttavien osakkeiden sekä muiden pitkäaikaiseen omistukseen tarkoitettujen osakkeiden tai muiden arvopapereiden sekä muun kuin yhdistyksen toiminnan kannalta huomattavan omaisuuden myymisestä, vaihtamisesta, muusta luovutuksesta, ostamisesta ja kiinnittämisestä sekä panttaamisesta; sekä 8) päättää velan ottamisesta ja antamisesta; 9) päättää takaussitoumuksen antamisesta yhdistyksen tytäryhtiöiden ja -yhteisöjen sitoumuksien suorittamisen vakuudeksi; 10) päättää yhdistyksen sijoitustoiminnan perusteista.	6) päättää henkilöstön palkkauksen, eläkkeiden ja luontaisetujen yleisistä perusteista; 7) päättää kiinteän omaisuuden, kiinteistöjen tai huoneistojen hallintaan oikeuttavien osakkeiden sekä muiden pitkäaikaiseen omistukseen tarkoitettujen osakkeiden tai muiden arvopapereiden sekä muun kuin yhdistyksen toiminnan kannalta huomattavan omaisuuden myymisestä, vaihtamisesta, muusta luovutuksesta, ostamisesta ja kiinnittämisestä sekä panttaamisesta; sekä 8) päättää velan ottamisesta ja antamisesta; 9) päättää takaussitoumuksen antamisesta yhdistyksen tytäryhtiöiden ja -yhteisöjen sitoumuksien suorittamisen vakuudeksi; 10) päättää yhdistyksen sijoitustoiminnan perusteista.
21 § Hallituksen työskentely Hallitus on päätösvaltainen, kun enemmän kuin puolet sen jäsenistä on läsnä. Hallitus kokoontuu puheenjohtajan kutsusta. Puheenjohtajan on kutsuttava hallitus koolle, kun vähintään neljä hallituksen jäsentä on ilmoittamansa asian käsittelemistä varten kirjallisesti sitä puheenjohtajalta pyytänyt. Valtuuskunnan puheenjohtajalla ja varapuheenjohtajalla, toimitusjohtajalla, varatoimitusjohtajalla ja ruotsinkielisen toiminnan johtajalla sekä yhdistyksen hallituksen määräämillä henkilöillä on oikeus olla läsnä hallituksen kokouksessa ja ottaa osaa keskusteluun.	21 § Hallituksen työskentely Hallitus on päätösvaltainen, kun enemmän kuin puolet sen jäsenistä on läsnä. Hallitus kokoontuu puheenjohtajan kutsusta. Puheenjohtajan on kutsuttava hallitus koolle, kun vähintään neljä hallituksen jäsentä on ilmoittamansa asian käsittelemistä varten kirjallisesti sitä puheenjohtajalta pyytänyt. Valtuuskunnan puheenjohtajalla ja varapuheenjohtajalla, toimitusjohtajalla, varatoimitusjohtajalla ja ruotsinkielisen toiminnan johtajalla sekä yhdistyksen hallituksen määräämillä henkilöillä on oikeus olla läsnä hallituksen kokouksessa ja ottaa osaa keskusteluun.

VOIMASSA OLEVAT SÄÄNNÖT	MUUTOSEHDOTUS
	Päätökseksi tulee ehdotus, jota on kannattanut yli puolet läsnä olevista jäsenistä. Esteellistä hallituksen jäsentä ei pidetä läsnä olevana. Jos äänet menevät tasan, ratkaisee puheenjohtajan ääni. Vaalissa tulevat valituiksi eniten ääniä saaneet. Kuitenkin jos valittavana on yksi henkilö, vaalissa tulee valituksi enemmän kuin puolet ääniä saanut. Jos ensimmäisellä kerralla kukaan ehdokkaista ei saa yli puolta äänistä, vaali suoritetaan tällöin kahden eniten ääniä saaneen välillä. Jos äänet menevät vaalissa tasan, ratkaistaan vaali arvalla.
22 § Asioiden esittely hallituksen kokouksessa Asiat päätetään hallituksen kokouksessa toimitusjohtajan ja varatoimitusjohtajan esittelystä hallituksen hyväksymän vastuualuejaon pohjalta. Toimitusjohtajalla on oikeus ottaa esiteltäväkseen varatoimitusjohtajan vastuualueeseen kuuluva asia, jos hän katsoo asian laadun sitä vaativan sekä siirtää hänelle kuuluvan asian esittely varatoimitusjohtajalle.	22 § Asioiden esittely hallituksen kokouksessa Asiat päätetään hallituksen kokouksessa toimitusjohtajan ja varatoimitusjohtajan esittelystä hallituksen hyväksymän vastuualuejaon pohjalta, jollei hallitus päättä yksittäisessä asiassa muuta. Toimitusjohtajalla on oikeus ottaa esiteltäväkseen varatoimitusjohtajan vastuualueeseen kuuluva asia, jos hän katsoo asian laadun sitä vaativan sekä siirtää hänelle kuuluvan asian esittely varatoimitusjohtajalle.
23 § Työvaliokunta Hallitus voi asettaa keskuudestaan työvaliokunnan, jonka tehtävänä on valmistella hallituksen käsiteltäviä asioita sekä huolehtia muista hallituksen sille antamista tehtävistä.	23 § Työvaliokunta Hallitus voi asettaa keskuudestaan työvaliokunnan, jonka tehtävänä on valmistella hallituksen käsiteltäviä asioita sekä huolehtia muista hallituksen sille antamista tehtävistä.
24 § Neuvottelukunnat	24 § Neuvottelukunnat

VOIMASSA OLEVAT SÄÄNNÖT	MUUTOSEHDOTUS
Neuvottelukunnan tehtävänä on hoitaa sille hallituksen hyväksymässä toimisäännössä määrätyt tehtävät. Neuvottelukunnan jäsenten valinnassa huomioon otettavista seikoista määrätään toimisäännössä.	Neuvottelukunnan tehtävänä on hoitaa sille hallituksen hyväksymässä toimisäännössä määrätyt tehtävät. Neuvottelukunnan jäsenten valinnassa huomioon otettavista seikoista määrätään toimisäännössä.
25 § Toimitusjohtaja Toimitusjohtajan tehtävänä on: 1) johtaa hallituksen alaisena yhdistyksen toimistoa yhdessä varatoimitusjohtajien kanssa sekä vastata yhdistyksen konserniin kuuluvien yhteisöjen omistajaohjauksesta; 2) seurata kuntia koskevan lainsäädännön ja kunnallishallinnon yleistä kehitystä sekä ryhtyä tarpeellisiin toimenpiteisiin yhdistyksen ja sen jäsenten etujen valvomiseksi; 3) valvoa yhdistyksen varojen hoitoa sekä antaa tätä koskevat määräykset siltä osin kuin tehtävää ei ole annettu muulle toimihenkilölle; sekä 4) huolehtia muista hallituksen ja sen työvaliokunnan määräämistä tehtävistä.	25 § Toimitusjohtaja Toimitusjohtajan tehtävänä on: 1) johtaa hallituksen alaisena yhdistyksen toimistoa yhdessä varatoimitusjohtajien kanssa sekä vastata yhdistyksen konserniin kuuluvien yhteisöjen omistajaohjauksesta; 2) seurata kuntia koskevan lainsäädännön ja kunnallishallinnon yleistä kehitystä sekä ryhtyä tarpeellisiin toimenpiteisiin yhdistyksen ja sen jäsenten etujen valvomiseksi; 3) valvoa yhdistyksen varojen hoitoa sekä antaa tätä koskevat määräykset siltä osin kuin tehtävää ei ole annettu muulle toimihenkilölle; sekä 4) huolehtia muista hallituksen ja sen työvaliokunnan määräämistä tehtävistä.
26 § Varatoimitusjohtaja Varatoimitusjohtajan tehtävänä on hallituksen hyväksymän vastuualuejaon mukaisesti huolehtia asioiden valmistelusta ja esittelystä hallituksen kokouksessa.	26 § Varatoimitusjohtaja Varatoimitusjohtajan tehtävänä on hallituksen hyväksymän vastuualuejaon mukaisesti huolehtia asioiden valmistelusta ja esittelystä hallituksen kokouksessa.
27 § Yhdistyksen tilit	27 § Yhdistyksen tilit

VOIMASSA OLEVAT SÄÄNNÖT	MUUTOSEHDOTUS
Yhdistyksen tilit päätetään kalenterivuositain. Niiden samoin kuin muiden yhdistyksen hallintoa ja taloudenpitoa koskevien asiakirjojen on oltava valmiina tilintarkastajien tarkastettavaksi huhtikuun 20. päivään mennessä.	Yhdistyksen tilit päätetään kalenterivuositain. Niiden samoin kuin muiden yhdistyksen hallintoa ja taloudenpitoa koskevien asiakirjojen on oltava valmiina tilintarkastajien tarkastettavaksi huhtikuun 20. päivään mennessä.
28 § Aloitteet ja kysymykset Yhdistyksen varsinaisella ja yhteistyöjäsenellä jäsenellä ja valtuuskunnan jäsenellä on oikeus tehdä yhdistyksen toimintaan liittyviä aloitteita ja kysymyksiä. Aloitteen ja kysymyksen tekijälle on ilmoitettava sen johdosta suoritettavat toimenpiteet. Hallituksen on vastattava yhdistyksen varsinaisen jäsenen ja yhteistyöjäsenen ja valtuuskunnan edustajan tekemään kysymykseen viimeistään siinä kokouksessa, joka ensiksi pidetään kolmen kuukauden kuluessa kysymyksen tekemisestä. Hallituksen on vuosittain saatettava valtuuskunnalle tiedoksi tehdyt aloitteet ja kysymykset sekä niiden johdosta suoritettavat toimenpiteet.	28 § Aloitteet ja kysymykset Yhdistyksen varsinaisella ja yhteistyöjäsenellä jäsenellä ja valtuuskunnan jäsenellä on oikeus tehdä yhdistyksen toimintaan liittyviä aloitteita ja kysymyksiä. Aloitteen ja kysymyksen tekijälle on ilmoitettava sen johdosta suoritettavat toimenpiteet. Hallituksen on vastattava yhdistyksen varsinaisen jäsenen ja yhteistyöjäsenen ja valtuuskunnan edustajan tekemään kysymykseen viimeistään siinä kokouksessa, joka ensiksi pidetään kolmen kuukauden kuluessa kysymyksen tekemisestä. Hallituksen on vuosittain saatettava valtuuskunnalle tiedoksi tehdyt aloitteet ja kysymykset sekä niiden johdosta suoritettavat toimenpiteet.
29 § Nimenkirjoitus Yhdistyksen nimen kirjoittaa hallituksen puheenjohtaja, varapuheenjohtaja, toimitusjohtaja ja varatoimitusjohtaja, kaksi näistä yhdessä tai joku näistä yhdessä hallituksen määräämän yhdistyksen muun toimihenkilön kanssa.	29 § Nimenkirjoitus Yhdistyksen nimen kirjoittaa hallituksen puheenjohtaja, varapuheenjohtaja, toimitusjohtaja ja varatoimitusjohtaja, kaksi näistä yhdessä tai joku näistä yhdessä hallituksen määräämän yhdistyksen muun toimihenkilön kanssa.
30 § Yhdistyksen purkautuminen	30 § Yhdistyksen purkautuminen

VOIMASSA OLEVAT SÄÄNNÖT	MUUTOSEHDOTUS
Yhdistyksen purkautuessa on sen varat, sen jälkeen kun velat on maksettu, luovutettava käytettäväksi yhdistyksen varsinaisten jäsenten yhteisiä etuja palveleviin tarkoituksiin.	Yhdistyksen purkautuessa on sen varat, sen jälkeen kun velat on maksettu, luovutettava käytettäväksi yhdistyksen varsinaisten jäsenten yhteisiä etuja palveleviin tarkoituksiin.
31 § Siirtymäsäännös Mitä näissä säännöissä määrätään valtuuskunnan tehtävistä sovelletaan valtuuston tehtäviin kunnes valtuuskunta on ensimmäisen kerran valittu.	

VAALIJÄRJESTYKSEN MUUTOSEHDOTUS

VOIMASSA OLEVA VAALIJÄRJESTYS	MUUTOSEHDOTUS
I Luku Yleistä	I Luku Yleistä
1 § SOVELTAMINEN Tämän vaalijärjestyksen määräyksiä noudatetaan sen lisäksi, mitä Suomen Kuntaliitto ry:n säännöissä määrätään valittaessa jäsenet Suomen Kuntaliitto ry:n valtuuskuntaan. Valtuuskunnan vaali suoritetaan kuntavaalien jälkeen samana vuonna vaalijärjestyksen kohdan 8 § mukaisena ajankohtana.	1 § Soveltaminen Tämän vaalijärjestyksen määräyksiä noudatetaan sen lisäksi, mitä Suomen Kuntaliitto ry:n säännöissä määrätään valittaessa jäsenet Suomen Kuntaliitto ry:n valtuuskuntaan. Valtuuskunnan vaali suoritetaan kuntavaalien jälkeen samana vuonna vaalijärjestyksen kohdan 8 § mukaisena ajankohtana.
2 § MÄÄRITTELYT Vaalijärjestyksessä tarkoitetaan <i>valtuuskunnalla</i> Suomen Kuntaliitto ry:n valtuuskuntaa; <i>varsinaisella</i> jäsenellä Suomen Kuntaliitto ry:n jäsenenä olevaa kuntaa; <i>vaalilautakunnalla</i> Suomen Kuntaliitto ry:n valtuuskunnan asettamaa vaalilautakuntaa;	2 § Määrittelyt Vaalijärjestyksessä tarkoitetaan <i>valtuuskunnalla</i> Suomen Kuntaliitto ry:n valtuuskuntaa; <i>varsinaisella</i> jäsenellä Suomen Kuntaliitto ry:n jäsenenä olevaa kuntaa; <i>vaalilautakunnalla</i> Suomen Kuntaliitto ry:n valtuuskunnan asettamaa vaalilautakuntaa.
3 § VALTUUSKUNNAN KOKOONPANO, TOIMIKAUSI JA VALINTA Valtuuskuntaan kuuluu 76 jäsentä.	3 § Valtuuskunnan kokoonpano, toimikausi ja valinta Valtuuskuntaan kuuluu 76 jäsentä. (Sääntöjen 14.1 §)

VOIMASSA OLEVA VAALIJÄRJESTYS	MUUTOSEHDOTUS
Jäsenistä 66 valitaan kuntavaalien jälkeen samana vuonna järjestettävissä vaaleissa jäsenäänestyksessä (vaalipiiripaikat). Lisäksi valtuuskuntaan valitaan yhdeksän jäsentä tasauspaikoilta (tasauspaikat). Ahvenanmaan maakunnasta valitaan lisäksi yksi jäsen. Valtuuskunnan jäsenten toimikausi jatkuu siihen asti kunnes uusi valtuuskunta on järjestäytynyt. Valtuuskunnan jäsenille valitaan varajäseniä jokaisen valtuuskunnan vaalipiirikohteisessa vaalissa esiintyneen ehdokaslistan ensimmäisistä valitsematta jääneistä ehdokkaista sama määrä kuin ehdokaslistalta on valittuja jäseniä. Varajäsenistä on soveltuvin osin voimassa, mitä jäsenistä määrätään. Jos jäsenen todetaan menettäneen vaalikelpoisuutensa, hänet on vapautettu toimestaan tai hän on kuollut, valtuuskunnan puheenjohtaja kutsuu hänen sijaansa jäljellä olevaksi toimikaudeksi vaalipiirin asianomaisen ehdokaslistan järjestyksessä ensimmäisen varajäsenen. Mikäli varajäsenten määrä jää vajaaksi, vaalilautakunnan on valtuuskunnan puheenjohtajan pyynnöstä määrättävä uusia varajäseniä. Jollei kaikkia varajäsenten paikkoja saada täytetyksi, jää varajäsenten määrä vajaaksi.	Jäsenistä 66 valitaan kuntavaalien jälkeen samana vuonna järjestettävissä vaaleissa jäsenäänestyksessä (vaalipiiripaikat). (Ks. sääntöjen 14.2 § ja 15.3 §) Lisäksi valtuuskuntaan valitaan yhdeksän jäsentä tasauspaikoilta (tasauspaikat). (Sääntöjen 14.3 §) Ahvenanmaan maakunnasta valitaan lisäksi yksi jäsen. (Sääntöjen 14.4 §) Valtuuskunnan jäsenten toimikausi jatkuu siihen asti, kunnes uusi valtuuskunta on järjestäytynyt. (Sääntöjen 14.5 §) Valtuuskunnan jäsenille valitaan varajäseniä valtuuskunnan vaalipiirikohteisessa vaalissa mukana olleen ehdokaslistan ensimmäisistä valitsematta jääneistä ehdokkaista sama määrä kuin ehdokaslistalta on valittuja jäseniä. (Sääntöjen 14.6 §) Varajäsenistä on soveltuvin osin voimassa, mitä jäsenistä määrätään. (Sääntöjen 14.8 §) Jos jäsenen todetaan menettäneen vaalikelpoisuutensa, hänet on vapautettu toimestaan tai hän on kuollut, valtuuskunnan puheenjohtaja kutsuu hänen sijaansa jäljellä olevaksi toimikaudeksi vaalipiirin asianomaisen ehdokaslistan järjestyksessä ensimmäisen varajäsenen. Edellä mainitussa tilanteessa vaalilautakunnan on valtuuskunnan puheenjohtajan pyynnöstä määrättävä jäljellä olevaksi toimikaudeksi uudeksi varajäseneksi asianomaisen ehdokaslistan järjestyksessä ensimmäinen valitsematta jäänyt ehdokas. Jollei kaikkia varajäsenten toimia saada täytetyksi, varajäsenten määrä jää vajaaksi. (Sääntöjen 14.7 §)

VOIMASSA OLEVA VAALIJÄRJESTYS	MUUTOSEHDOTUS
4 § VAALIKELPOISUUS Vaalikelpoisia valtuuskuntaan ovat kuntalaissa tarkoitetut kunnan valtuutetut.	4 § Vaalikelpoisuus Vaalikelpoisia valtuuskuntaan ovat kuntalaissa tarkoitetut kunnan valtuutetut. (Ks. sääntöjen 14.1 §)
5 § VAALIPIIIRIT Valtuuskunnan jäsenet valitaan vaalipiireittäin, jotka määräytyvät siten kuin vaalilaissa (714/1998) säädetään maan jakamisesta vaalipiireihin eduskuntavaalia varten.	5 § Vaalipiirit Valtuuskunnan jäsenet valitaan vaalipiireittäin, jotka määräytyvät siten kuin vaalilaissa (714/1998) säädetään maan jakamisesta vaalipiireihin eduskuntavaaleja varten. (Sääntöjen 15.1 §)
6 § VALTUUSKUNNAN JÄSENTEN LUKUMÄÄRÄ VAALIPIIREITTÄIN Kustakin vaalipiiristä valitaan jäseniä vaalipiirin asukasluvun suhteessa. Asukasluku määräytyy kuntavaalivuotta edeltävän vuoden marraskuun 30. päivän päättyessä väestötietojärjestelmässä olevien tietojen mukaan.	6 § Valtuuskunnan jäsenten lukumäärä vaalipiireittäin Valtuuskunnan 66 vaalipiiripaikkaa jaetaan vaalipiirien kesken niiden asukasluvun suhteessa. Asukasluku määräytyy kuntavaalivuotta edeltävän vuoden marraskuun 30. päivän päättyessä väestötietojärjestelmässä olevien tietojen mukaan. (Sääntöjen 15.2 §)
II Luku Jäsenäänestys valtuuskunnan valitsemiseksi	II Luku Jäsenäänestys valtuuskunnan valitsemiseksi
7 § JÄSENÄÄNESTYS Valtuuskunnan jäsenten vaali suoritetaan yhdistyksen jäsenäänestyksenä esisijaisesti tietoliikenneyhteyden tai muun vaalilautakunnan määräämän teknisen apuvälineen avulla. Yhdistyksen vaalilautakunta voi perustellusta syystä päättää myös, että vaali toimitetaan kokonaan tai osittain postitse.	7 § Jäsenäänestys Valtuuskunnan jäsenten vaali suoritetaan yhdistyksen jäsenäänestyksenä esisijaisesti tietoliikenneyhteyden tai muun vaalilautakunnan määräämän teknisen apuvälineen avulla. Yhdistyksen vaalilautakunta voi perustellusta syystä päättää myös, että vaali toimitetaan kokonaan tai osittain postitse. (Vrt. sääntöjen 15.3 §, ks. YhdL 17.3 §)

VOIMASSA OLEVA VAALIJÄRJESTYS	MUUTOSEHDOTUS
Vaalilautakunnan on huolehdittava toimista, joilla turvataan varsinaisen jäsenen oikeus äänioikeuden käyttöön. Vaalilautakunnan tulee huolehtia jäsenäänestyksen tietoturvasta ja tunnistautumismenettelystä sekä siitä, että vaalisalaisuus toteutuu.	Vaalilautakunnan on huolehdittava toimista, joilla turvataan varsinaisen jäsenen oikeus äänioikeuden käyttöön. Vaalilautakunnan tulee huolehtia jäsenäänestyksen tietoturvasta ja tunnistautumismenettelystä sekä siitä, että vaalisalaisuus toteutuu vaalilautakunnan toiminnassa (ks. YhdL 29.4 §).
8 § VALTUUSKUNNAN JÄSENTEN VAALIN AJANKOHTA Vaalien ajankohta on kuntavaalivuonna 15.11–31.12.	8 § Valtuuskunnan jäsenten vaalin ajankohta Vaalien ajankohta on kuntavaalivuonna 15.11–31.12.
9 § ÄÄNIOIKEUS Valtuuskunnan vaalissa äänioikeutettuja ovat yhdistyksen varsinaiset jäsenet.	9 § Äänioikeus Valtuuskunnan vaalissa äänioikeutettuja ovat yhdistyksen varsinaiset jäsenet. (Ks. sääntöjen 3 §) Eroilmoituksen jättäneellä jäsenellä ei ole läsnäolo- eikä äänioikeutta yhdistyksen kokouksessa, vaalipiirikohtaisilla kuntapäivillä eikä yhdistyksen jäsenäänestyksessä eikä oikeutta asettaa ehdokkaita yhdistyksen toimielimiin. (Ks. sääntöjen 7 §)
10 § VARSINAISEN JÄSENEEN ÄÄNIMÄÄRÄ Yhdistyksen varsinaisella jäsenellä on vaalissa asukaslukuaan vastaava äänimäärä, joka määräytyy kuntavaalivuotta edeltävän vuoden marraskuun 30. päivän päättyessä väestötietojärjestelmässä olevien tietojen mukaan.	10 § Varsinaisen jäsenen äänimäärä Varsinaisella jäsenellä on vaalissa asukaslukuaan vastaava äänimäärä, joka määräytyy kuntavaalivuotta edeltävän vuoden marraskuun 30. päivän päättyessä väestötietojärjestelmässä olevien tietojen mukaan. (Sääntöjen 15.4 §)
11 § VAALIMENETTELY	11 §

VOIMASSA OLEVA VAALIJÄRJESTYS	MUUTOSEHDOTUS
Yhdistyksen varsinaiset jäsenet äänestävät vaalilautakunnan vahvistamien ehdokaslistojen välillä vaalipiirikohtaisesti. Vaali on suljettu suhteellinen listavaali.	Vaalimenettely Vaali on suljettu suhteellinen listavaali.
12 § TASAUSPAIKKOJEN MÄÄRÄYTYMISPERUSTEET Valtuuskunnan yhdeksän (9) taseauspaikkaa määräytyvät ehdokaslistojen saamien äänimäärien perusteella siten, että valtuuskunnan vaalin jäsenäänestyksessä määrätynyt vaalitulos saatetaan vastaamaan ehdokaslistojen vaalipiireissä saamia yhteenlaskettuja äänimääriä. Taseauspaikat jaetaan siten, että kullekin ehdokaslistalle lasketaan valtakunnalliset vertausluvut. Kunkin listan näin saaduista vertausluvuista poistetaan se määrä vertauslukuja jonka ehdokaslista on saanut valtuuskunnan vaalissa vaalipiirikohtaisia paikkoja. Tämän jälkeen todetaan mitkä ovat kaikkien ehdokaslistojen jäljelle jäävistä vertausluvuista suurimmat. Näiden vertauslukujen järjestyksessä jaetaan taseauspaikat ehdokaslistojen kesken. Valtuuskunnan jäsenet valitaan ehdokaslistoilta siten, että kullakin listalla valtuuskunnan vaalissa valitsematta jääneet ehdokkaat laitetään vertauslukujensa mukaiseen paremmuusjärjestykseen ja heistä tulee tässä järjestyksessä valituiksi se määrä minkä ehdokaslista on saanut taseauspaikkoja. Kunkin ehdokaslistan saamat taseauspaikat jaetaan vaalipiirien kesken siten, että valtuuskunnan jäsenet valitaan järjestyksessä niistä vaalipiireistä mistä ehdokaslista on valtuuskunnan vaalissa saanut suurimman ääniosuuden, mutta ei vielä vaalipiiripaikkaa. Ehdokaslista voi saada enintään yhden taseauspaikan samasta vaalipiiristä.	

VOIMASSA OLEVA VAALIJÄRJESTYS	MUUTOSEHDOTUS
13 § VAALILAUTAKUNTA Valtuuskunta asettaa vaalilautakunnan viimeistään vaalivuoden alkupuolella. Vaalilautakuntaan voi jokainen valtuuskunnan ryhmä ehdottaa yhtä jäsentä ja henkilökohtaista varajäsentä. Valtuuskunta nimeää vaalilautakunnan puheenjohtajan ja kaksi varapuheenjohtajaa. Vaalilautakunnan jäsen tai varajäsen, joka on asetettu ehdokkaaksi valtuuskunnan vaalissa, ei voi osallistua vaalilautakunnan työskentelyyn kyseisissä vaaleissa. Vaalilautakunta ottaa itselleen sihteerin ja muun tarvittavan henkilöstön. Vaalilautakunnan kokouksissa on läsnäolo- ja puheoikeus yhdistyksen puheenjohtajalla ja toimitusjohtajalla. Lautakunta päättää muiden henkilöiden läsnäolo- ja puheoikeudesta kokouksissaan. Vaalilautakunta on päätösvaltainen kun enemmän kuin puolet sen jäsenistä on läsnä. Vaalilautakunnan tehtävänä on sen lisäksi mitä muualla vaalijärjestyksessä määrätään: 1. valmistella valtuuskunnan vaali 2. kutsua koolle vaalipiirikohtaiset kuntapäivät	12 § Vaalilautakunta Valtuuskunta asettaa vaalilautakunnan valtuuskunnan järjestäytymiskokouksessa (ks. sääntöjen 18.1 §). Vaalilautakunnan toimikausi jatkuu siihen asti, kun uusi vaalilautakunta on asetettu. Vaalilautakunnassa on yhtä monta jäsentä ja henkilökohtaista varajäsentä kuin valtuuskunnassa on ryhmiä. Vaalilautakuntaan voi jokainen valtuuskunnan ryhmä ehdottaa yhtä jäsentä ja henkilökohtaista varajäsentä (sääntöjen 13.2 §). Valtuuskunta nimeää vaalilautakunnan puheenjohtajan ja kaksi varapuheenjohtajaa. Vaalilautakunnan jäsen tai varajäsen, joka on asetettu ehdokkaaksi valtuuskunnan vaalissa, ei voi osallistua vaalilautakunnan työskentelyyn kyseisissä vaaleissa. Vaalilautakunta ottaa itselleen sihteerin ja muun tarvittavan henkilöstön. Vaalilautakunnan kokouksissa on läsnäolo- ja puheoikeus hallituksen puheenjohtajalla ja toimitusjohtajalla (ks. sääntöjen 12.4 §). Lautakunta päättää muiden henkilöiden läsnäolo- ja puheoikeudesta kokouksissaan. Vaalilautakunta on päätösvaltainen, kun enemmän kuin puolet sen jäsenistä on läsnä. Päätökseksi tulee ehdotus, jota on kannattanut yli puolet läsnä olevista jäsenistä. Jos äänet menevät tasan, päätökseksi tulee se mielipide, jota kokouksen puheenjohtaja ilmoittaa kannattavansa.

VOIMASSA OLEVA VAALIJÄRJESTYS	MUUTOSEHDOTUS
3. ohjeistaa valtuuskunnan vaali 4. vahvistaa vaalipiirikohtaiset ehdokaslistat valtuuskunnan vaalia varten 5. päättää valtuuskunnan tasauspaikoista 6. vahvistaa valtuuskunnan vaalin tulos 7. muut tehtävät, jotka liittyvät vaalin järjestämiseen. Vaalilautakunta kokoontuu puheenjohtajan kutsusta. Vaalilautakunta voi pitää sähköisen kokouksen tai sähköpostikokouksen.	Vaalilautakunnan tehtävänä on sen lisäksi mitä muualla vaalijärjestyksessä määrätään: - ohjeistaa valtuuskunnan vaali (ks. sääntöjen 13.1 §) - valmistella valtuuskunnan vaali - tarkastaa ehdokaslistat - kutsua koolle vaalipiirikohtaiset kuntapäivät - vahvistaa vaalipiirikohtaiset ehdokaslistat valtuuskunnan vaalia varten (ks. sääntöjen 13.1 §) - päättää valtuuskunnan tasauspaikoista (ks. sääntöjen 13.1 §) - vahvistaa valtuuskunnan vaalin tulos (ks. sääntöjen 13.1 ja 15.7 §) - muut tehtävät, jotka liittyvät vaalin järjestämiseen. Vaalilautakunta kokoontuu puheenjohtajan kutsusta. Vaalilautakunta voi pitää sähköisen kokouksen tai sähköpostikokouksen.
14 § VALMISTAVAT TOIMENPITEET Vaalilautakunta ylläpitää listaa äänioikeutetuista yhdistyksen varsinaisista jäsenistä. Vaalilautakunta lähettää yhdistyksen varsinaiselle jäsenelle hyvissä ajoin ennen vaalia tiedon varsinaisen jäsenen äänimäärästä ja ohjeistuksen vaalin toimittamista varten.	13 § Valmistavat toimenpiteet Vaalilautakunta julkaisee yhdistyksen verkkosivuilla tai lähettää yhdistyksen varsinaiselle jäsenelle hyvissä ajoin ennen vaalia - tiedon varsinaisen jäsenen äänimäärästä - tiedon kustakin vaalipiiristä valittavien valtuuskunnan varsinaisten jäsenten ja varajäsenten määrästä ja - ohjeistuksen vaalin toimittamista varten.
15 § EHDOKASASETTELU	14 §

VOIMASSA OLEVA VAALIJÄRJESTYS	MUUTOSEHDOTUS
Valtuuskunnan vaalia varten ehdokkaat asetetaan vaalipiireittäin. Vaalipiirikohtaiset kuntapäivät nimeävät ehdokaslistat valtuuskunnan vaalia varten. Kolme yhdistyksen varsinaista jäsentä voi yhdessä ehdottaa yhtä ehdokaslistaa Vaalipiirikohtaisten kuntapäivien käsittelyyn. Tätä määrystä ei sovelleta Helsingin vaalipiirissä. Puoluelaisa (10/1969) tarkoitettu rekisteröity puolue, jolla on edustus vähintään yhdessä vaalipiirin kunnan valtuustossa, voi valmistella vaalipiirikohtaisten kuntapäivien käsittelyyn yhden ehdokaslistan. Ehdokaslistan ehdokasmäärä on enintään 1,5 kertaa vaalipiiristä valittavien valtuuskunnan jäsenten määrä. Ehdokaslistan tulee sisältää ehdokkaat järjestyksessä numeroituna. Ehdokas voi olla vain yhdellä ehdokaslistalla yhdessä vaalipiirissä.	Ehdokasasettelu Valtuuskunnan vaalia varten ehdokkaat asetetaan vaalipiireittäin. Vaalipiirikohtaiset kuntapäivät hyväksyvät vaalipiirikohtaiset ehdokaslistat valtuuskunnan vaalia varten. (Sääntöjen 16.5 §) Vähintään kolme samaan vaalipiiriin kuuluvaa yhdistyksen varsinaista jäsentä voi yhdessä ehdottaa yhtä ehdokaslistaa oman vaalipiirin vaalipiirikohtaisten kuntapäivien käsittelyyn. Tätä määrystä ei sovelleta Helsingin vaalipiirissä. (Ks. YhdL 28 §) Eroilmoituksen jättäneellä jäsenellä ei ole oikeutta asettaa ehdokkaita valtuuskunnan vaalia varten. (Ks. sääntöjen 7 §) Puoluelaisa (10/1969) tarkoitettu rekisteröidyn puolueen, jolla on edustus vähintään yhdessä vaalipiirin kunnan valtuustossa, vaalilautakunnalle ilmoittama taho voi valmistella vaalipiirikohtaisten kuntapäivien käsittelyyn yhden ehdokaslistan. Sitoutumattomien valtakunnallisen rekisteröidyn yhdistyksen (jäljempänä "sitoutumattomien yhdistys"), jonka jäsenyhdistyksellä on edustus vähintään yhdessä vaalipiirin kunnan valtuustossa, vaalilautakunnalle ilmoittama taho voi valmistella vaalipiirikohtaisten kuntapäivien käsittelyyn yhden ehdokaslistan. Valtuuskunnan vaalissa ei ole sallittua muodostaa vaaliliittoja ja -renkaita. Ehdokkaita voi olla ehdokaslistalla enintään 1,5 kertaa vaalipiirin vaalipiiripaikkojen määrä. Ehdokkaiden enimmäismäärää laskettaessa 0,5 pyöristetään alaspäin. Jokaisessa vaalipiirissä voidaan kuitenkin asettaa vähintään kuusi ehdokasta. Edellä mainitusta poiketen Ahvenanmaan vaalipiirissä voidaan asettaa enintään kolmen ehdokkaan ehdokaslista.

VOIMASSA OLEVA VAALIJÄRJESTYS	MUUTOSEHDOTUS
Ehdokaslistalla tulee olla yhdyshenkilö. Ehdokaslistat tulee toimittaa vaalilautakunnan määräämänä ajankoh- tana vaalilautakunnalle, joka toimittaa ne edelleen nimettäväksi vaa- lipiirikohtaisille kuntapäiville. Vaalilautakunta vahvistaa ehdokaslistat Vaalipiirikohtaisten kunta- päivien jälkeen pidettävässä kokouksessaan.	Ehdokaslistassa on mainittava, mistä vaalista ja vaalipiiristä on kysy- mys sekä ehdokaslistan asettajan (puolueen, sitoutumattomien yhdis- tyksen, vähintään kolmen kunnan) nimi. Ehdokaslistan tulee sisältää ehdokkaat järjestyksessä numeroituna. Ehdokas voi olla vain yhdellä ehdokaslistalla yhdessä vaalipiirissä. Kustakin ehdokkaasta on mai- nittava ehdokkaan nimi, arvo, ammatti tai toimi ja kotikunta sekä jär- jestysnumero. Ehdokaslistassa ei saa olla muita merkintöjä, paitsi jos ne ovat tarpeen ehdokkaan henkilöllisyyden täsmentämiseksi. Eh- dokkaaksi ei saa nimetä henkilöä, joka ei ole antanut siihen kirjallista suostumusta. Ehdokaslistalla tulee olla yhteyshenkilö. Ehdokaslistan yhteyshenki- lön on annettava ehdokaslistan toimittamisen ohessa kirjallinen va- kuutus, että henkilöt ovat vaalikelpoisia ja että ehdokkaat ovat anta- neet ehdokkuuteen kirjallisen suostumuksen. Yksikielisessä vaalipiirissä ehdokaslista on laadittava vaalipiirin kie- lellä. Kaksikielisessä vaalipiirissä ehdokaslista voidaan laatia molem- milla vaalipiirin kielillä. Ehdokaslistat tulee toimittaa vaalilautakunnan määräämänä ajankoh- tana vaalilautakunnalle. Vaalilautakunta toimittaa ehdokaslistat tar- kastamisen jälkeen hyväksyttäväksi vaalipiirikohtaisille kuntapäi- ville. Vaalilautakunta vahvistaa ehdokaslistat vaalipiirikohtaisten kuntapäivien jälkeen pidettävässä kokouksessaan.
	15 § Ehdokaslistojen tarkastaminen Vaalilautakunta tarkastaa ehdokaslistat ennen kuin vaalipiirikohtai- set kuntapäivät hyväksyvät vaalipiirikohtaiset ehdokaslistat. Vaalilautakunta tarkastaa

VOIMASSA OLEVA VAALIJÄRJESTYS	MUUTOSEHDOTUS
	- että ehdokaslistan on toimittanut puolueen tai sitoutumattomien yhdistyksen valtuuttama taho - ehdokkaiden vaalikelpoisuuden ja että ehdokas on vain yhdellä ehdokaslistalla - että ehdokaslistan liitteenä on yhteyshenkilön kirjallinen vakuutus siitä, että ehdokkaat ovat antaneet ehdokkuuteen kirjallisen suostumuksen ja - muut mahdolliset vaalien lain- ja sääntöjen mukaisuuteen liittyvät seikat. Jos ehdokaslistaa ei ole jätetty vaalilautakunnalle määräaikaan mennessä, se jätetään tutkimatta. Vaalilautakunnan on huomautettava ehdokaslistan yhteyshenkilölle ehdokaslistojen puutteista ja pyydettävä tekemään tarvittavat oikaisut, vaalilautakunnan edellyttämät muutokset ehdokasasetteluun ja täydennykset kohtuullisessa vaalilautakunnan määräämässä ajassa. Jos vaalilautakunta on huomauttanut, että - ehdokkaalta puuttuu vaalikelpoisuus - ehdokas on kahdella ehdokaslistalla tai - ehdokas on kuollut ehdokaslistalta voidaan poistaa ehdokkaita ja poistettujen ehdokkaiden tilalle nimetä uusia ehdokkaita vaalilautakunnan määräämään aikaan mennessä. Jos vaalilautakunta on tehnyt ehdokkaasta huomautuksen ja hyväksyttävää ilmoitusta oikaisusta ei ole annettu taikka ilmoitusta ehdokkaan poistamisesta ehdokaslistalta ei ole tehty määräajassa, ehdo-

VOIMASSA OLEVA VAALIJÄRJESTYS	MUUTOSEHDOTUS
	kasta ei oteta ehdokaslistojen yhdistelmään. Vaalilautakunta voi hylätä ehdokaslistan, jos siinä on muu olennainen virhe tai puute, jota ei ole korjattu vaalilautakunnan asettamaan määräaikaan mennessä (esimerkiksi puolue ei ole antanut valtuutusta ehdokaslistan valmisteluun tai yhteyshenkilö ei ole antanut edellä määrättyä kirjallista vakuutusta). Ehdokaslistan yhteyshenkilön on viipymättä ilmoitettava ehdokkaan kuolemasta vaalilautakunnalle. Jos ehdokas on kuollut, hänet voidaan poistaa ehdokaslistalta siihen asti, kun vaalilautakunta on laatinut ehdokaslistojen yhdistelmät.
16 § VAALILIITOT JA -RENKAAT Valtuuskunnan vaalissa ei ole sallittua muodostaa vaaliliittoja ja -renkaita.	
17 § VAALIPIIRIKOHTAISET KUNTAPÄIVÄT Vaalipiirikohtaiset kuntapäivät pidetään kuntavaalivuoden 1.9.–20.10 välisenä aikana.	16 § Vaalipiirikohtaiset kuntapäivät Vaalipiirikohtaiset kuntapäivät pidetään kuntavaalivuoden 1.9.–20.10. välisenä aikana. Vaalipiirikohtaisille kuntapäiville voidaan osallistua, jos vaalilautakunta niin päättää, tietoliikenneyhteyden tai muun teknisen apuvälineen avulla kokouksen aikana tai ennen kokousta (sääntöjen 16.1 §, ks. YhdL 17.2 §). Vaalipiirikohtaiset kuntapäivät voidaan järjestää myös vaalipiirin ulkopuolella. Vaalipiirikohtaiset kuntapäivät kokoontuvat vaalilautakunnan kutsusta.

VOIMASSA OLEVA VAALIJÄRJESTYS	MUUTOSEHDOTUS
Varsinaiset jäsenet valitsevat edustajat vaalipiirikohtaisille kuntapäiville. Edustajien määrä määräytyy kunnan asukasluvun mukaan seuraavasti: • Kunnasta, jonka asukasluku on 10 000 tai vähemmän, valitaan yksi edustaja. • Kunnasta, jonka asukasluku on 10 001–50 000, valitaan kaksi edustajaa. • Kunnasta, jonka asukasluku on 50 001–100 000, valitaan kolme edustajaa. • Kunnasta, jonka asukasluku on yli 100 000, valitaan neljä edustajaa. Asukasluku määräytyy kuntavaalivuotta edeltävän vuoden marraskuun 30. päivän päättyessä väestötietojärjestelmässä olevien tietojen mukaan. Yhdistyksen varsinaisella jäsenellä on kokouksessa kunnan asukaslukua vastaava äänimäärä. Äänimäärä jakautuu tasan paikalla olevien varsinaisen jäsenen edustajien kesken. Vaalipiirikohtaiset kuntapäivät nimeävät vaalipiirikohtaiset ehdokaslistat valtuuskunnan vaalia varten.	Varsinaiset jäsenet valitsevat edustajat vaalipiirikohtaisille kuntapäiville. Edustajien määrä määräytyy kunnan asukasluvun mukaan seuraavasti: • Kunnasta, jonka asukasluku on 10 000 tai vähemmän, valitaan yksi edustaja. • Kunnasta, jonka asukasluku on 10 001–50 000, valitaan kaksi edustajaa. • Kunnasta, jonka asukasluku on 50 001–100 000, valitaan kolme edustajaa. • Kunnasta, jonka asukasluku on yli 100 000, valitaan neljä edustajaa. (Sääntöjen 16.2 §) Asukasluku määräytyy kuntavaalivuotta edeltävän vuoden marraskuun 30. päivän päättyessä väestötietojärjestelmässä olevien tietojen mukaan. (Sääntöjen 16.3 §) Yhdistyksen varsinaisella jäsenellä on kokouksessa kunnan asukaslukua vastaava äänimäärä. Äänimäärä jakautuu tasan paikalla olevien varsinaisen jäsenen edustajien kesken. (Sääntöjen 16.4 §) Eroilmoituksen jättäneellä jäsenellä ei ole läsnäolo- eikä äänioikeutta vaalipiirikohtaisilla kuntapäivillä. (Ks. sääntöjen 7 §) Vaalipiirikohtaisilla kuntapäivillä on läsnäolo- ja puheoikeus yhdistyksen hallituksen puheenjohtajalla, toimitusjohtajalla ja varatoimitusjohtajilla sekä vaalipiirikohtaisten kuntapäivien päättämällä muilla henkilöillä. (Vrt. sääntöjen 12.4 §) Vaalipiirikohtaiset kuntapäivät hyväksyvät vaalipiirin ehdokaslistat valtuuskunnan vaalia varten. (Sääntöjen 16.5 §)

VOIMASSA OLEVA VAALIJÄRJESTYS	MUUTOSEHDOTUS
Vaalipiirikohtaiset kuntapäivät kokoontuvat vaalilautakunnan kutsusta. Vaalipiirikohtaiset kuntapäivät voivat pitää sähköisen kokouksen tai sähköpostikokouksen.	Vaalipiirikohtaisilla kuntapäivillä voidaan ottaa käsiteltäväksi sellainen ehdokaslista, joka on asetettu vaalilautakunnan määräämässä ajassa ja jonka vaalilautakunta on tarkastanut. Vaalipiirikohtaiset kuntapäivät voivat - hyväksyä ehdokaslistan tai - hylätä ehdokaslistan. Vähintään kolmen jäsenen asettamaa ehdokaslistaa ei kuitenkaan voi hylätä (ks. YhdL 28 §).
18 § EHDOKASLISTOJEN TARKASTAMINEN Vaalilautakunta tarkistaa ehdokaslistat. Ehdokaslistoista tarkistetaan ehdokkaiden vaalikelpoisuus ja listojen sääntöjen mukaisuus ja muut mahdolliset vaalien lainmukaisuuteen liittyvät seikat. Jos ehdokaslistaa ei ole jätetty vaalilautakunnalle määrääkaan mennessä, se jätetään tutkimatta. Vaalilautakunnan on huomautettava listan yhdyshenkilölle ehdokaslistojen puutteista ja pyydettyä tekemään tarvittavat oikaisut, muutokset ehdokasasetteluun ja täydennykset kohtuullisessa vaalilautakunnan määräämässä ajassa. Jos vaalilautakunta on tehnyt huomautuksen ja hyväksyttävää ilmoitusta oikaisusta ei ole annettu taikka ilmoitusta ehdokkaan poistamisesta listalta ei ole tehty määräajassa, ehdokasta ei oteta ehdokaslistojen yhdistelmään. Ehdokaslistan yhteyshenkilön on viipymättä ilmoitettava ehdokkaan kuolemasta vaalilautakunnalle.	

VOIMASSA OLEVA VAALIJÄRJESTYS	MUUTOSEHDOTUS
19 § EHDOKASLISTOJEN YHDISTELMÄN LAATIMINEN Hyväksytyistä ehdokaslistoista vaalilautakunta laatii vaalipiireittäin ehdokaslistojen yhdistelmän sitten kun oikaisuja varten varattu määräaika on päättynyt. Ehdokaslistojen järjestys ehdokaslistojen yhdistelmässä määrätään arvalla. Ehdokaslistoille annetaan numerot alkaen numerosta 2. Ehdokaslistojen yhdistelmä on otsikoitava sen selvittämiseksi, mitä vaaleja varten yhdistelmä on laadittu. Kuhunkin ehdokaslistaan merkitään ehdokkaan kohdalle järjestysnumero, nimi, arvo tai ammatti sekä kotikunta. Yhdistelmään ei merkitä henkilötunnuksia. Vaalilautakunnan tulee toimittaa kunkin vaalipiirin ehdokaslistojen yhdistelmiä tarpeellinen määrä asian- omaisen vaalipiirin varsinaisille jäsenille viimeistään kaksi viikkoa ennen vaaleja.	17 § Ehdokaslistojen yhdistelmän laatiminen Vaalilautakunta vahvistaa vaalipiirikohtaisten kuntapäivien hyväksymät ehdokaslistat. (Ks. sääntöjen 13.1 §) Vahvistetuista ehdokaslistoista vaalilautakunta laatii vaalipiireittäin ehdokaslistojen yhdistelmän. Ehdokaslistojen järjestys ehdokaslistojen yhdistelmässä määrätään arvalla. Ehdokaslistoille annetaan numerot alkaen numerosta 2. Ehdokaslistojen yhdistelmä on otsikoitava sen selvittämiseksi, mitä vaaleja ja mitä vaalipiiriä varten yhdistelmä on laadittu. Vaalilautakunnan tulee toimittaa kunkin vaalipiirin ehdokaslistojen yhdistelmiä tarpeellinen määrä asianomaisen vaalipiirin varsinaisille jäsenille viimeistään kaksi viikkoa ennen vaaleja.
20 § ÄÄNESTYSLIPPU Vaaleissa käytettävä äänestyslippu on vaalilautakunnan päätöksen mukaan sähköinen, joka toimitetaan vaalilautakunnalle sähköisesti tai tietojärjestelmässä taikka mikäli vaalilautakunta päättää paperinen postitse toimitettava äänestyslippu.	18 § Äänestyslippu Vaaleissa käytettävä äänestyslippu on vaalilautakunnan päätöksen mukaan sähköinen, joka toimitetaan vaalilautakunnalle sähköisesti tai tietojärjestelmässä, taikka mikäli vaalilautakunta päättää, paperinen postitse toimitettava äänestyslippu.

VOIMASSA OLEVA VAALIJÄRJESTYS	MUUTOSEHDOTUS
21 § VAALIN TOIMITTAMINEN Suhteellinen vaali suoritetaan ehdokaslistoja käyttäen siten, että varsinainen jäsen voi jakaa äänensä yhdelle tai useammalle ehdokaslistalle. Yhdistyksen varsinainen jäsen toimittaa vaalilautakunnalle äänestyslipun, johon on merkitty selvästi niiden ehdokaslistojen numerot, joille varsinaisen jäsenen äänet on annettu ja kunkin ehdokaslistan saama äänimäärä.	19 § Vaalin toimittaminen Suhteellinen vaali suoritetaan vaalilautakunnan vahvistamia ehdokaslistoja käyttäen siten, että varsinainen jäsen voi jakaa äänensä yhdelle tai useammalle oman vaalipiirin ehdokaslistalle. (Säntöjen 15.4 §) Yhdistyksen varsinainen jäsen toimittaa vaalilautakunnalle äänestyslipun, johon on merkitty selvästi niiden ehdokaslistojen numerot, joille varsinaisen jäsenen äänet on annettu ja kunkin ehdokaslistan saama äänimäärä. Vaaliala ei tarvitse järjestää, jos vaalipiirissä on asetettu vain yksi vaalilautakunnan hyväksymä ehdokaslista.
22 § VAALIN TULOS Vaalin tulos määräytyy käyttäen laskentamenetelmänä soveltuvien osin vaalilain mukaista suhteellista vaalitapaa. Vaalien tulosta laskettaessa ehdokkaat tulevat valituksi ehdokaslistalta siinä järjestyksessä kuin heidät on asetettu ehdokaslistalle. Kun vaalipiirin ehdokaslistojen äänimäärät on laskettu, määrätään kunkin ehdokkaan listansa äänimäärän perusteella saama vertausluku. Ehdokkaat asetetaan vertauslukujen mukaiseen järjestykseen ja kunkin ehdokkaan nimen kohdalle merkitään hänen vertauslukunsa. Valituksi tulee vertauslukujen suuruusjärjestyksessä niin monta ehdokasta kuin valittavia on vaalipiirissä. Jos ehdokkaiden saamat vertausluvut ovat yhtä suuret, niiden keskinäinen järjestys ratkaistaan arpomalla.	20 § Vaalipiiripaikat Vaalin tulos määräytyy käyttäen laskentamenetelmänä soveltuvien osin vaalilain mukaista suhteellista vaalitapaa. Vaalien tulosta laskettaessa ehdokkaat tulevat valituksi ehdokaslistalta siinä järjestyksessä kuin heidät on asetettu ehdokaslistalle. Kun vaalipiirin ehdokaslistojen äänimäärät on laskettu, määrätään kunkin ehdokkaan ehdokaslistansa äänimäärän perusteella saama vertausluku. Ehdokaslistalla ensimmäisenä oleva saa vertausluvukseen ehdokaslistan saaman koko äänimäärän, toisena oleva puolet äänimäärästä, kolmantena oleva kolmasosan äänimäärästä ja niin edelleen. Kunkin ehdokkaan nimen kohdalle merkitään hänen vertauslukunsa. Valituksi tulee vertauslukujen suuruusjärjestyksessä

VOIMASSA OLEVA VAALIJÄRJESTYS	MUUTOSEHDOTUS
Varajäsenet eivät ole henkilökohtaisia, valituksi tulevat varsinaisiksi jäseniksi valittavien jälkeen seuraavaksi korkeimmat vertailuluvut saaneet ehdokkaat. Sähköisessä äänestyksessä vaalilautakunta saa teknisen apuvälineen ylläpitäjältä tai järjestelmästä tiedot äänimääristä. Vaalien lopullinen tulos saadaan laskemalla yhteen kunkin vaalipiirin vaalipiiripaikat ja tasauspaikat.	niin monta ehdokasta kuin vaalipiirissä on vaalipiiripaikkoja. Jos ehdokkaiden saamat vertausluvut ovat yhtä suuret, niiden keskinäinen järjestys ratkaistaan arpomalla. Varajäsenet eivät ole henkilökohtaisia. Valituksi tulevat varsinaisiksi jäseniksi valittavien jälkeen samalta ehdokaslistalta seuraavaksi korkeimmat vertausluvut saaneet ehdokkaat. Sähköisessä äänestyksessä vaalilautakunta saa teknisen apuvälineen ylläpitäjältä tai järjestelmästä tiedot ehdokaslistojen äänimääristä.
	21 § Tasauspaikat Valtuuskunnan yhdeksän tasauspaikkaa määräytyvät ehdokaslistojen saamien äänimäärien perusteella siten, että valtuuskunnan vaalin jäsenäänestyksessä määräytynyt vaalitulos saatetaan vastaamaan ehdokaslistojen vaalipiireissä saamia yhteenlaskettuja äänimääriä vaalijärjestyksessä tarkemmin määrättävällä tavalla. (Säntöjen 15.5 §) Ensimmäisessä vaiheessa määritellään ehdokaslistojen kaikissa vaalipiireissä saamien yhteenlaskettujen äänimäärien perusteella, miten tasauspaikat jakautuvat puolueiden ja sitoutumattomien yhdistyksen kesken. Kullekin puolueelle ja sitoutumattomien yhdistykselle lasketaan valtakunnallinen äänimäärä laskemalla niiden eri vaalipiireissä saamat äänimäärät yhteen. Valtakunnallisten äänimäärien perusteella lasketaan kullekin puolueelle ja sitoutumattomien yhdistykselle valtakunnalliset vertausluvut siten, että ensimmäinen vertausluku on puolueen tai sitoutumattomien yhdistyksen valtakunnallinen äänimäärä, toinen puolet siitä, kolmas kolmannes ja niin edelleen.

VOIMASSA OLEVA VAALIJÄRJESTYS	MUUTOSEHDOTUS
	Valtakunnallisista vertausluvuista yliviivataan suurimmasta vertausluvusta alkaen se määrä vertauslukuja, jonka puolue ja sitoutumattomien yhdistys on saanut jo vaalipiirikohtaisia paikkoja. Tämän jälkeen todetaan, mitkä ovat yhdeksän suurinta yliviivaamatonta valtakunnallista vertauslukua, joista jokainen tarkoittaa yhtä tasauspaikkaa puolueelle tai sitoutumattomien yhdistykselle. Toisessa vaiheessa määritellään, mihin vaalipiireihin puolueen tai sitoutumattomien yhdistyksen saamat tasauspaikat menevät. Tasauspaikka menee vaalipiiriin, josta asianomaisen puolueen tai sitoutumattomien yhdistyksen ehdokaslista on valtuuskunnan vaalissa saanut suurimman ääniosuuden, mutta ei vielä vaalipiiripaikkaa. Ääniosuutta laskettaessa ei huomioida vaalissa annettuja hylättyjä ja tyhjiä ääniä. Jos puolue tai sitoutumattomien yhdistys on saanut useampia tasauspaikkoja, tasauspaikat menevät ehdokaslistan ääniosuuden mukaisessa järjestyksessä vaalipiireihin, joista ei ole saatu vaalipiiripaikkaa. Ehdokaslista voi saada enintään yhden tasauspaikan samasta vaalipiiristä.
23 § VAALIN TULOKSESTA TIEDOTTAMINEN Vaalilautakunnan on vahvistettava vaalin tulos ja viipymättä ilmoitettava siitä valtuuskuntaan valituille jäsenille, yhdistyksen hallitukselle ja yhdistyksen varsinaisille jäsenille.	22 § Vaalin tuloksesta tiedottaminen Vaalilautakunnan on vahvistettava vaalin tulos ja viipymättä ilmoitettava siitä valtuuskuntaan valituille jäsenille, yhdistyksen hallitukselle ja yhdistyksen varsinaisille jäsenille. Vaalin tulos vahvistetaan suomeksi ja ruotsiksi.

VOIMASSA OLEVA VAALIJÄRJESTYS	MUUTOSEHDOTUS
24 § PÖYTÄKIRJA Vaalilautakunta laatii valtuuskunnan vaaleja koskevan jäsenäänestyksen osalta pöytäkirjan. Pöytäkirjaan otetaan tiedot menettelystä päätöksenteossa, äänten laskennasta ja sen tuloksesta sekä tehdystä päätöksestä. Pöytäkirjan allekirjoittaa hallituksen puheenjohtaja ja vaalilautakunnan puheenjohtaja. Vaalilautakunnan kokouksista pidetään päätöspöytäkirjaa, jonka allekirjoittaa puheenjohtaja ja varmentaa sihteeri. Pöytäkirjan tarkastaa kaksi kokouksessa valittua henkilöä. Pöytäkirja voidaan allekirjoittaa ja tarkastaa sähköisesti. Vaalipiirikohtaisista kuntapäivistä pidetään päätöspöytäkirjaa, jonka allekirjoittaa kokoukselle valittu puheenjohtaja ja varmentaa kokoukselle valittu sihteeri. Pöytäkirjan tarkastaa kaksi kokouksessa valittua henkilöä. Pöytäkirja voidaan allekirjoittaa ja tarkastaa sähköisesti.	23 § Pöytäkirja Vaalilautakunta hyväksyy valtuuskunnan vaaleja koskevan jäsenäänestyksen osalta pöytäkirjan. Pöytäkirjaan otetaan tiedot menettelystä vaalissa, äänten laskennasta ja sen tuloksesta sekä tehdystä päätöksestä. Pöytäkirja on päivättävä ja pöytäkirjan allekirjoittaa hallituksen puheenjohtaja ja vaalilautakunnan puheenjohtaja. (Ks. YhdL 31.2 §) Vaalilautakunnan kokouksista pidetään päätöspöytäkirjaa, jonka allekirjoittaa puheenjohtaja ja varmentaa sihteeri. Pöytäkirjan tarkastaa kaksi kokouksessa valittua henkilöä. Pöytäkirja voidaan allekirjoittaa ja tarkastaa sähköisesti. Vaalilautakunnan pöytäkirjakieli on suomi, jollei hallitus päättä toisin (ks. sääntöjen 2 §). Vaalipiirikohtaisista kuntapäivistä pidetään päätöspöytäkirjaa, jonka allekirjoittaa kokoukselle valittu puheenjohtaja ja varmentaa kokoukselle valittu sihteeri. Pöytäkirjan tarkastaa kaksi kokouksessa valittua henkilöä (ks. YhdL 31.1 §). Pöytäkirja voidaan allekirjoittaa ja tarkastaa sähköisesti.
	24 § Vaalijärjestyksen muuttaminen Tämän vaalijärjestyksen muuttamisesta päättää valtuuskunta.

VALTUUSKUNNAN TYÖJÄRJESTYKSEN MUUTOSEHDOTUS

VOIMASSA OLEVA TYÖJÄRJESTYS	MUUTOSEHDOTUS
1 § VALTUUSKUNNAN JÄRJESTÄYTYMINEN Valtuuskunnan toimikauden ensimmäisen kokouksen kutsuu koolle hallituksen puheenjohtaja, joka avaa kokouksen ja johtaa puhetta siihen saakka, kun valtuuskunnan puheenjohtaja ja varapuheenjohtajat on valittu. Valtuuskunnan jäsenet istuvat kokouksissa ryhmittäin puheenjohtajan hyväksymän istumajärjestyksen mukaisesti.	1 § Valtuuskunnan järjestäytyminen Valtuuskunnan toimikauden ensimmäisen kokouksen kutsuu koolle hallituksen puheenjohtaja, joka avaa kokouksen ja johtaa puhetta siihen saakka, kun valtuuskunnan puheenjohtaja ja varapuheenjohtajat on valittu. Valtuuskunnan jäsenet istuvat kokouksissa ryhmittäin puheenjohtajan hyväksymän istumajärjestyksen mukaisesti.
2 § KOKOUSHUTSU JA ESITYSLISTA Valtuuskunnan kutsuu koolle yhdistyksen hallitus. Kutsu valtuuskunnan kokoukseen on toimitettava kullekin valtuuskunnan jäsenelle tämän ilmoittamaan osoitteeseen lähetetyllä kirjeellä tai sähköisesti vähintään kymmenen päivää ennen kokousta. Kutsuun on mahdollisuuksien mukaan liitettävä esityslista. Esityslista laaditaan suomeksi ja ruotsiksi.	2 § Kokouskutsu ja esityslista Valtuuskunnan kutsuu koolle yhdistyksen hallitus. Kutsu valtuuskunnan kokoukseen on lähetettävä kullekin valtuuskunnan jäsenelle ja läsnäolo-oikeutetulle tämän ilmoittamaan osoitteeseen kirjeellä tai sähköisesti vähintään kymmenen päivää ennen kokousta. Kutsuun on mahdollisuuksien mukaan liitettävä esityslista. (Ks. sääntöjen 18.5 §) Esityslista laaditaan suomeksi ja ruotsiksi. (Ks. sääntöjen 2 §)
3 § ESITYSLISTAN JULKAISEMINEN YLEISESSÄ TIETOVERKOSSA Esityslistat julkaistaan yhdistyksen verkkosivuilla. Ennen julkaisemista esityslistalta poistetaan yksityisyyden suojan edellyttämät henkilötiedot sekä salassa pidettävät tiedot.	3 § Esityslistan julkaiseminen yleisessä tietoverkossa Esityslistat julkaistaan yhdistyksen verkkosivuilla. Ennen julkaisemista esityslistalta poistetaan yksityisyyden suojan edellyttämät henkilötiedot sekä salassa pidettävät tiedot.

VOIMASSA OLEVA TYÖJÄRJESTYS	MUUTOSEHDOTUS
4 § KOKOUKSEN LAILLISUUS JA PÄÄTÖSVALTAISUUS Valtuuskunnan kokous on päätösvaltainen, kun enemmän kuin puolet valtuuskunnan jäsenistä on läsnä. Läsnä olevat jäsenet ja varajäsenet todetaan allekirjoitettujen läsnäololistojen mukaisesti tai nimenhuudolla, joka toimitetaan aakkosjärjestyksessä. Todettuaan läsnä olevat jäsenet puheenjohtaja toteaa esteen ilmoittaneet jäsenet ja läsnä olevat varajäsenet. Poistumisesta kesken kokouksen on ilmoitettava puheenjohtajalle tai sihteerille. Puheenjohtaja voi kokouksen kestäessä tai kokoustauon päätyttyä tarvittaessa todeta uudelleen läsnäolijat. Mikäli puheenjohtaja toteaa valtuuskunnan menettäneen päätösvalan, hänen on keskeytettävä kokous.	4 § Kokouksen päätösvaltaisuus ja läsnäolo-oikeus Valtuuskunta on päätösvaltainen, kun enemmän kuin puolet valtuuskunnan jäsenistä on läsnä. (Säntöjen 18.4 §) Läsnä olevat jäsenet ja varajäsenet todetaan allekirjoitettujen läsnäololistojen mukaisesti tai nimenhuudolla. Todettuaan läsnä olevat jäsenet puheenjohtaja toteaa esteen ilmoittaneet jäsenet ja läsnä olevat varajäsenet. Poistumisesta kesken kokouksen on ilmoitettava puheenjohtajalle tai sihteerille. Puheenjohtaja voi kokouksen kestäessä tai kokoustauon päätyttyä tarvittaessa todeta uudelleen läsnäolijat. Mikäli puheenjohtaja toteaa valtuuskunnan menettäneen päätösvalan, hänen on keskeytettävä kokous. Hallituksen jäsenellä, toimitusjohtajalla, varatoimitusjohtajalla ja ruotsinkielisen toiminnan johtajalla sekä muilla valtuuskunnan määräämillä henkilöillä on oikeus olla läsnä valtuuskunnan kokouksissa ja ottaa osaa keskusteluun. (Säntöjen 18.6 §)
5 § KÄSITTELYJÄRJESTYS Asiat käsitellään esityslistan mukaisessa järjestyksessä, jollei valtuuskunta toisin päättä. Käsitteilyn pohjana on hallituksen ehdotus. Jos hallitus on muuttanut esityslistalla olevaa ehdotustaan ennen kuin valtuuskunta on tehnyt päätöksen asiasta, muutettu ehdotus on	5 § Käsittelyjärjestys Asiat käsitellään esityslistan mukaisessa järjestyksessä, jollei valtuuskunta toisin päättä. Käsitteilyn pohjana on hallituksen ehdotus. Jos hallitus on muuttanut esityslistalla olevaa ehdotustaan ennen kuin valtuuskunta on tehnyt päätöksen asiasta, muutettu ehdotus on

VOIMASSA OLEVA TYÖJÄRJESTYS	MUUTOSEHDOTUS
pohjaehdotus. Jos ehdotus on peruutettu ennen kuin valtuuskunta on tehnyt päätöksen asiassa, asia on poistettava esityslistalta.	pohjaehdotus. Jos ehdotus on peruutettu ennen kuin valtuuskunta on tehnyt päätöksen asiassa, asia on poistettava esityslistalta.
6 § PUHEENVUOROT Kokouksen alussa puheenjohtaja voi antaa ryhmäpuheenvuoron kunkin valtuuskunnan ryhmän edustajalle ryhmien suuruuden mukaisessa järjestyksessä. Esityslistan mukaisen asian käsittelyn yhteydessä puheenvuorot annetaan siinä järjestyksessä, kuin ne on pyydetty. Tästä järjestyksestä poiketen puheenjohtaja voi antaa: 1. puheenvuoron hallituksen puheenjohtajalle ja hallituksen jäsenelle, toimitusjohtajalle, varatoimitusjohtajalle, ruotsinkielisen toiminnan johtajalle ja muulle läsnäoloon oikeutetulle; sekä 2. repliikki- ja kannatuspuheenvuoron. Asian käsittelyjärjestystä koskeva työjärjestyspuheenvuoro on annettava ennen muita. Ryhmäpuheenvuoro saa kestää seitsemän minuuttia ja muu puheenvuoro kolme minuuttia, jollei puheenjohtaja toisin päätä.	6 § Puheenvuorot Kokouksen alussa puheenjohtaja voi antaa ryhmäpuheenvuoron kunkin valtuuskunnan ryhmän edustajalle ryhmien suuruuden mukaisessa järjestyksessä. Esityslistan mukaisen asian käsittelyn yhteydessä puheenvuorot annetaan siinä järjestyksessä, kuin ne on pyydetty. Tästä järjestyksestä poiketen puheenjohtaja voi antaa: 1. puheenvuoron hallituksen puheenjohtajalle ja hallituksen jäsenelle, toimitusjohtajalle, varatoimitusjohtajalle, ruotsinkielisen toiminnan johtajalle ja muulle läsnäoloon oikeutetulle; sekä 2. repliikki- ja kannatuspuheenvuoron. Asian käsittelyjärjestystä koskeva työjärjestyspuheenvuoro on annettava ennen muita. Ryhmäpuheenvuoro saa kestää seitsemän minuuttia ja muu puheenvuoro kolme minuuttia, jollei puheenjohtaja toisin päätä.
7 § PÖYDÄLLEPANO JA ASIAN PALAUTTAMINEN VALMISTETTAVAKSI Jos keskustelun kuluessa tehdään kannatettu ehdotus asian pöydällepanosta, palauttamisesta valmisteltavaksi tai jokin muu ehdotus, jonka hyväksyminen keskeyttäisi asian käsittelyn, seuraavien puhujien on puheenjohtajan kehotuksesta rajoitettava puheenvuoronsa	7 § Pöydällepano ja asian palauttaminen valmisteltavaksi Jos keskustelun kuluessa tehdään kannatettu ehdotus asian pöydällepanosta, palauttamisesta valmisteltavaksi tai jokin muu ehdotus, jonka hyväksyminen keskeyttäisi asian käsittelyn, seuraavien puhujien on puheenjohtajan kehotuksesta rajoitettava puheenvuoronsa

VOIMASSA OLEVA TYÖJÄRJESTYS	MUUTOSEHDOTUS
koskemaan vain tätä ehdotusta. Jos ehdotus hyväksytään, puheenjohtaja keskeyttää asian käsittelyn. Jos ehdotus hylätään, asian käsittely jatkuu.	koskemaan vain tätä ehdotusta. Jos ehdotus hyväksytään, puheenjohtaja keskeyttää asian käsittelyn. Jos ehdotus hylätään, asian käsittely jatkuu.
8 § EHDOTUKSET JA KESKUSTELUN PÄÄTTÄMINEN Keskustelun kuluessa tehty ehdotus on annettava kirjallisena, jollei puheenjohtaja toisin päättä. Muussa kuin vaaliasiassa tehty ehdotus, jota ei ole kannatettu, tai ehdotus, joka sisältää vaihtoehtoja, raukeaa. Kun kaikki puheenvuorot on käytetty, puheenjohtaja toteaa keskustelun päättyneeksi. Puheenjohtaja toteaa keskustelun kuluessa tehdyt ehdotukset ja onko ehdotuksia kannatettu.	8 § Ehdotukset ja keskustelun päättäminen Keskustelun kuluessa tehty ehdotus on annettava kirjallisena, jollei puheenjohtaja toisin päättä. Muussa kuin vaaliasiassa tehty ehdotus, jota ei ole kannatettu, tai ehdotus, joka sisältää vaihtoehtoja, raukeaa. Kun kaikki puheenvuorot on käytetty, puheenjohtaja toteaa keskustelun päättyneeksi. Puheenjohtaja toteaa keskustelun kuluessa tehdyt ehdotukset ja onko ehdotuksia kannatettu.
9 § PÄÄTÖKSEN TOTEAMINEN Jos keskustelun aikana ei ole tehty kannatettuja ehdotuksia, puheenjohtaja toteaa pohjaehdotuksen valtuuskunnan päätökseksi. Jos puheenjohtaja toteaa valtuuskunnan yksimielisesti kannattavan kokouksessa tehtyä ehdotusta, puheenjohtaja toteaa ehdotuksen valtuuskunnan päätökseksi. Päätöksen yhteydessä voidaan hyväksyä siihen liittyviä ponsia.	9 § Päätöksen toteaminen Jos keskustelun aikana ei ole tehty kannatettuja ehdotuksia, puheenjohtaja toteaa pohjaehdotuksen valtuuskunnan päätökseksi. Jos puheenjohtaja toteaa valtuuskunnan yksimielisesti kannattavan kokouksessa tehtyä ehdotusta, puheenjohtaja toteaa ehdotuksen valtuuskunnan päätökseksi. Päätöksen yhteydessä voidaan hyväksyä siihen liittyviä ponsia.
10 § ÄÄNESTYKSEEN OTETTAVAT EHDOTUKSET	10 § Äänestykseen otettavat ehdotukset

VOIMASSA OLEVA TYÖJÄRJESTYS	MUUTOSEHDOTUS
Äänestykseen otetaan pohjaehdotus ja kannatetut ehdotukset. Ehdotusta, joka on tehty vaihtoehtoisena tai ehdollisena tai menee käsiteltävän asian ulkopuolelle, ei kuitenkaan oteta äänestykseen.	Äänestykseen otetaan pohjaehdotus ja kannatetut ehdotukset. Ehdotusta, joka on tehty vaihtoehtoisena tai ehdollisena tai menee käsiteltävän asian ulkopuolelle, ei kuitenkaan oteta äänestykseen.
11 § ÄÄNESTYSTAPA Äänestys on toimitettava avoimesti. Tarvittaessa voidaan suorittaa koeäänestys. Puheenjohtaja saattaa äänestystavan valtuuskunnan hyväksyttäväksi.	11 § Äänestystapa Äänestys on toimitettava avoimesti. Tarvittaessa voidaan suorittaa koeäänestys. Puheenjohtaja saattaa äänestystavan valtuuskunnan hyväksyttäväksi.
12 § ÄÄNESTYSJÄRJESTYS Jos äänestykseen otettavia ehdotuksia on enemmän kuin kaksi, puheenjohtaja esittää valtuuskunnan hyväksyttäväksi äänestysjärjestyksen. Äänestysjärjestys määräytyy seuraavien periaatteiden mukaan: 1. Ensin otetaan äänestykseen kaksi eniten pohjaehdotuksesta poikkeavaa ehdotusta. Voittanut ehdotus asetetaan jäljellä olevista ehdotuksista eniten pohjaehdotuksesta poikkeavaa ehdotusta vastaan. Näin jatketaan, kunnes saadaan lopullinen vastaehdotus pohjaehdotukselle. Kuitenkin jos äänestykseen on otettava pohjaehdotuksen kokonaan hylkäämistä tarkoittava ehdotus, se on asetettava viimeisenä äänestettäväksi muista ehdotuksista voittanutta vastaan. 2. Jos ehdotuksen hyväksyminen tai hylkääminen on riippumaton muista ehdotuksista, sen hyväksymisestä tai hylkäämisestä on äänestettävä erikseen.	12 § Äänestys- ja päätöksentekojärjestys Jos äänestykseen otettavia ehdotuksia on enemmän kuin kaksi, puheenjohtaja esittää valtuuskunnan hyväksyttäväksi äänestysjärjestyksen. Äänestysjärjestys määräytyy seuraavien periaatteiden mukaan: 1. Ensin otetaan äänestykseen kaksi eniten pohjaehdotuksesta poikkeavaa ehdotusta. Voittanut ehdotus asetetaan jäljellä olevista ehdotuksista eniten pohjaehdotuksesta poikkeavaa ehdotusta vastaan. Näin jatketaan, kunnes saadaan lopullinen vastaehdotus pohjaehdotukselle. Kuitenkin jos äänestykseen on otettava pohjaehdotuksen kokonaan hylkäämistä tarkoittava ehdotus, se on asetettava viimeisenä äänestettäväksi muista ehdotuksista voittanutta vastaan. 2. Jos ehdotuksen hyväksyminen tai hylkääminen on riippumaton muista ehdotuksista, sen hyväksymisestä tai hylkäämisestä on äänestettävä erikseen.

VOIMASSA OLEVA TYÖJÄRJESTYS	MUUTOSEHDOTUS
Jos päätöksen tekemiseen vaaditaan yhdistyksen sääntöjen tai yhdistyslain (503/1989) mukaan määräenemmistön kannatus, puheenjohtajan on ilmoitettava siitä ennen äänestyksen toimittamista ja otettava se huomioon äänestyksen tuloksen todetessaan.	Päätökseksi tulee se mielipide, jota on kannattanut yli puolet äänestyksessä annetuista äänistä. Äänten mennessä tasan ratkaisee se mielipide, jota kokouksen puheenjohtaja ilmoittaa kannattavansa. (Ks. YhdL 27.1 §) Edellä mainitusta poiketen yhdistyksen päätökseksi tulee sääntöjen muuttamista, yhdistyksen purkamista tai yhdistyksen omaisuuden pääosan luovuttamista koskevassa asiassa se mielipide, jota on kannattanut vähintään kolme neljäsosaa äänestyksessä annetuista äänistä. (Ks. YhdL 27.1 § 3-kohta, sääntöjen 17.2 §:n 14-kohta) Annettuja ääniä laskettaessa ei huomioida tyhjiä ja hylättyjä ääniä. Jos päätöksen tekemiseen vaaditaan yhdistyksen sääntöjen tai yhdistyslain mukaan määräenemmistön kannatus, puheenjohtajan on ilmoitettava siitä ennen äänestyksen toimittamista ja otettava se huomioon äänestyksen tuloksen todetessaan.
13 § VAALIT Vaalit toimitetaan vaadittaessa suljetuin lipuin.	13 § Vaalit Vaalit toimitetaan vaadittaessa suljetuin lipuin. Vaalissa tulevat valituiksi eniten ääniä saaneet. Tasatulos vaalissa ratkaistaan arvalla. (Ks. YhdL 21 §, 29 § 1 ja 4 mom)
14 § VARAJÄSENEEN KUTSUMINEN Valtuuskunnan jäsenen, joka ei pääse kokoukseen tai on esteellinen käsittelemään esityslistalla olevaa asiaa, on viipymättä ilmoitettava esteestä tai esteellisyydestä valtuuskunnan sihteerille tai kokoushenkilökunnalle.	14 § Varajäsenen kutsuminen Valtuuskunnan jäsenen, joka ei pääse kokoukseen tai on esteellinen käsittelemään esityslistalla olevaa asiaa, on viipymättä ilmoitettava esteestä tai esteellisyydestä valtuuskunnan sihteerille tai kokoushenkilökunnalle. Sama koskee varajäsentä, joka on kutsuttu varsinaisen

VOIMASSA OLEVA TYÖJÄRJESTYS	MUUTOSEHDOTUS
Saatuaan luotettavasti tiedon esteestä tai esteellisyydestä valtuuskunnan jäsenen sijaan on kutsuttava yhdistyksen sääntöjen mukainen varajäsen.	jäsenen tilalle, kun varsinainen jäsen on estynyt tai esteellinen osallistumaan kokoukseen. Saatuaan luotettavasti tiedon esteestä tai esteellisyydestä valtuuskunnan jäsenen sijaan on kutsuttava yhdistyksen sääntöjen mukainen varajäsen. Jos esteestä tai esteellisyydestä on ilmoitettu Kuntaliittoon myöhemmin kuin 48 tuntia ennen valtuuskunnan kokouksen alkamista, kutsu lähetetään varajäsenelle, jos se on mahdollista.
15 § KAKSIKIELISYYS Puheenvuorot voidaan pitää suomeksi tai ruotsiksi. Tehdyt ehdotukset ja päätökset saatetaan tarvittaessa valtuuskunnan jäsenten tietoon molemmilla kielillä.	15 § Kaksikielisyys Puheenvuorot voidaan pitää suomeksi tai ruotsiksi. Tehdyt ehdotukset ja päätökset saatetaan tarvittaessa kokouksessa valtuuskunnan jäsenten tietoon molemmilla kielillä.
16 § PÖYTÄKIRJA Kokouksessa tehdyistä päätöksistä laaditaan pöytäkirja suomeksi ja ruotsiksi. Pöytäkirjan allekirjoittavat puheenjohtaja ja sihteeri sekä tarkastaa kaksi kokouksessa valittua valtuuskunnan jäsentä. Pöytäkirja voidaan allekirjoittaa ja tarkastaa sähköisesti. Pöytäkirjat julkaistaan yhdistyksen verkkosivuilla. Ennen julkaisemista pöytäkirjasta poistetaan yksityisyyden suojan edellyttämät henkilötiedot sekä salassa pidettävät tiedot.	16 § Pöytäkirja Kokouksessa tehdyistä päätöksistä laaditaan pöytäkirja suomeksi ja ruotsiksi. (Ks. sääntöjen 2 §) Pöytäkirja on päivättävä ja sen allekirjoittavat kokouksen puheenjohtaja ja sihteeri sekä tarkastaa kaksi kokouksessa valittua valtuuskunnan jäsentä (ks. YhdL 31.1 §). Pöytäkirja voidaan allekirjoittaa ja tarkastaa sähköisesti. Pöytäkirjat julkaistaan yhdistyksen verkkosivuilla. Ennen julkaisemista pöytäkirjasta poistetaan yksityisyyden suojan edellyttämät henkilötiedot sekä salassa pidettävät tiedot.

VOIMASSA OLEVA TYÖJÄRJESTYS	MUUTOSEHDOTUS
Voimaantulo ja siirtymäaika Tämän vaali- ja työjärjestyksen hyväksymisestä ja muuttamisesta päättää valtuuskunta. Valtuuskunnan vaali- ja työjärjestys tulee voimaan sen jälkeen kun valtuusto on sen hyväksynyt, ja sitä sovelletaan soveltuvien osien heti voimaantulosta.	17 § Työjärjestyksen muuttaminen Tämän työjärjestyksen muuttamisesta päättää valtuuskunta.

Valtuuskunta 22.-23.5.2019

Kokoustiedot

Aika Keskiviikko 22.5.2019 klo 14.00–18.00
Torstai 23.5.2019 klo 9.00–16.00

Paikka Kuntatalo, luentosali ja neuvotteluhuoneet
Toinen linja 14, Helsinki

Kokousohjelma

Keskiviikko 22.5.2019

Klo

13.00-14.00	Svensk träff (tilaisuuteen on lähetetty erillinen kutsu)	Torget, 4. krs
13.30-	Ilmoittautuminen ja tulokahvi	luentosalin aula
14.00	Kokouksen avaus <i>valtuuskunnan puheenjohtaja Mauri Pekkarinen</i>	luentosali

Kokousasioiden 1 § – 4 § käsittely

Kuntaliiton valtuuskunnan seminaari: Erilaistuvat kunnat ja Kuntaliitto

- Seminaarin puheenjohtajana toimitusjohtaja Minna Karhunen.
- Puheenvuorot ovat n. 20 minuuttia pitkiä, joiden jälkeen on 10 minuuttia aikaa kysymyksille ja keskustelulle.
- Lopussa on Kuntaliiton strategian päivittämiseen liittyvä osuus, joka sisältää strategiatori-työskentelyn, jossa valtuuskunnan jäsenet voivat kommentoida Kuntaliiton strategian päivittämistä.

14.15	Hallitusneuvottelut ja Kuntaliiton hallitusohjelmatavoitteiden edunvalvonta Minna Karhunen, toimitusjohtaja
-------	---

14.45	Kuntatalouden tila ja tulevaisuus Timo Reina, varatoimitusjohtaja
-------	---

15.15	Kuntaliiton linjaukset sote-uudistuksen jatkoon Hanna Tainio, varatoimitusjohtaja
-------	---

15.45	Tauko
-------	-------

16.00	Erilaistuvan kuntakentän tilannekuva ja muutosilmiöiden ennakointi Jarkko Majava, kehityspäällikkö ja Tuula Jäppinen, innovaatioasiantuntija
-------	--

16.40	Kuntaliiton strategian päivittäminen ja strategiadialogin tulokset tähän mennessä Markus Pauni, strategia- ja kehitysjohtaja
-------	--

Strategiatori-työskentely luentosalissa

17.30-18.00	Seminaarin päätös
-------------	-------------------

Välittömästi seminaarin päätyttyä n. klo 18.00 Kuntaliiton vastaanotto (buffetruokailu) Kuntatalon aulassa.

Valtuuskunta 22.-23.5.2019

Torstai 23.5.2019

9.00	Päivän avaus <i>valtuuskunnan puheenjohtaja Mauri Pekkarinen</i>	luentosali
	Kokousasioiden käsittely jatkuu, 5 §	
10.00	Valtuustoryhmien kokoukset	Kuntatalon kokoushuoneet
	Kok.	B 3.6 3. kerros
	SDP	B 3.1 3. kerros
	Kesk.	B 3.8 3. kerros
	Vihr.	B 3.2 3. kerros
	Vas.	B 3.3 3. kerros
	PS	B 1.1 1. kerros
	RKP	B 1.2 1. kerros
	KD	B 1.3 1. kerros
	Ahvenanmaa	B 1.4 1. kerros
12.00	Ryhmiä puheenjohtajien välinen neuvottelu	Kokoushuone B 3.4, 3. kerros
11.00 - 12.30	Lounas tarjolla	Kuntatalon ravintola
12.30	Kokous jatkuu <i>valtuuskunnan puheenjohtaja Mauri Pekkarinen</i>	
	Kokousasioiden käsittely jatkuu, 6 § - 13 §	luentosali
	Kokouksen päättäminen	

Valtuuskunta 22.-23.5.2019

Asiat

- 1 Kokouksen avaus
- 2 Kokouksen laillisuuden ja päätösvaltaisuuden toteaminen
- 3 Pöytäkirjan tarkastajien valinta
- 4 Esityslistan hyväksyminen
- 5 Ajankohtaiskatsaus
- 6 Suomen Kuntaliiton ja Kuntaliitto-konsernin tilinpäätös vuodelta 2018
- 7 Suomen Kuntaliiton vuosikertomus 2018
- 8 Neuvottelukuntien toimintakertomukset 2018
- 9 Muutokset Suomen Kuntaliitto ry:n sääntöihin sekä valtuuskunnan vaalijärjestykseen ja työjärjestykseen
- 10 KL-Kuntahankinnat Oy:n ja Hansel Oy:n yhdistyminen
- 11 Seuraava kokous
- 12 Muut asiat
- 13 Kokouksen päättäminen

Sosiaali- ja terveysministeriö, valtiovarainministeriö
Inka Hassinen
Marja Isomäki

Lausuntopyyntönne 25.2.2019

Lausunto eläkejärjestelmien erillisyyttä selvittäneen työryhmän raportista

Sosiaali- ja terveydenhuollon ja maakuntauudistuksen projektiryhmän asettama työryhmä ja työryhmän laatima loppuraportti on tuottanut erinomaista vertailutietoa julkisen eläkejärjestelmän historiasta, säännöstöstä, tunnusluvuista, pitkän aikavälin ennusteista sekä siitä, miten nämä tekijät suhteutuvat yksityiseen työeläkejärjestelmään. Vastaavaa selvitystä ei ole aikaisemmin tehty. Raportti sisältää laskelmia myös esimerkiksi järjestelmien välisten henkilösiirtymien vaikutuksista, mahdollisen yhdistämisen rahoituksellisista vaikutuksista sekä sen reunaehdoista, kuten esimerkiksi perustuslaillisesta näkökulmasta.

Eläkejärjestelmien erillisyyttä selvittänyt työryhmä päätyi arvioon, että kunnallisen ja yksityisen sektorin eläkejärjestelmän yhdistäminen on mahdollista ja tarkoituksenmukaista.

Yhdistäminen tulisi toteuttaa niin, että jatkossa kaikki työ vakuutettaisiin yksityisen sektorin eläkejärjestelmän TyEL:in mukaan. Kevasta tulisi TyEL-laitos, joka toimeenpanisi työntekijän eläkelakia. Rahoitusteknisesti kuntatyöntekijöiden TyEL:ä vastaava osa karttuneista ja maksussa olevista eläkkeistä siirrettäisiin TyEL-järjestelmään. Työntekijän eläkelain tason ylittävä osa eläketurvasta jätettäisiin ns. Julkis-Kevaan. Se hoitaisi myös esimerkiksi valtion ja evankelisluterilaisen kirkon eläkkeitä.

Jos yhdistämisessä ei tehtäisi mitään muita toimia, TyEL-maksuun kohdistuisi yhdistymisen jälkeen noin 0,6 prosenttiyksikön korotuspaine. Valtaosa korotuspaineesta johtuu yksityiseen eläkejärjestelmään liittyvän uuden TyEL-Kevan muita laitoksia kalliimmasta vakuutuskanasta. Toisin sanoen työvoima on kunnallisessa eläkejärjestelmässä ikääntyneempää ja naisvaltaisempaa kuin yksityisessä eläkejärjestelmässä. Myös menneisyydessä eri säännöin karttuneet eläkkeet vaikuttavat kunta-alan korkeampaan eläkemenoprosenttiin.

Koska eläkejärjestelmien yhdistymisellä ei tavoitella muutoksia eläkemaksujen tasoon niin työryhmä ehdottaa, että yksityisen sektorin eläkejärjestelmään kohdistuva kustannuspaine neutraloidaan. Neutralointi tapahtuisi siirtämällä kunnallisesta eläkejärjestelmästä varoja yksityiseen TyEL-järjestelmään.

Pitkän aikavälin laskelmien mukaan maksuvaikutusten neutralointiin tarvittava rahamäärä olisi 10,5 miljardia euroa. Summa tarkentuu jatkovalmistelun yhteydessä.

Tällä hetkellä näyttää, että huomattava osa neutralointisummasta voidaan rahoittaa suoraan Kevaan jo kerätyistä varoista. Loppuosa tultaisiin keräämään kuntakentältä Julkis-Kevan jäsenyhteisöjen muita sektoreita korkeampina eläkemaksuina. Pitkällä aikavälillä julkisen sektorin maksurasitus ei muuttuisi, mutta maksujen ajoitus nopeutuisi.

Mahdollinen yhdistämisen vahvistaisi eläkejärjestelmien riskinkantokykyä

Vaikka kunnallisen eläkejärjestelmän rahoituspohja on kehittynyt toistaiseksi hyvin ja väestön ikääntyminen vain lisää hyvinvointipalvelujen kysyntää tulevaisuudessa, näkymä julkisen sek-

torin työllisyyden kasvun suhteen on epävarma. Yhtiöittäminen on jatkunut kunta-alalla jo pitkään ja suuntaus jatkunee myös tulevaisuudessa. Sen lisäksi julkisen sektorin tulevaisuuden näkymiin vaikuttavat myös poliittiset linjaukset ja lakisääteiset muutokset.

Muita eläkejärjestelmään ja sen rahoitukseen vaikuttavia merkittäviä muutoksia tapahtuu väistämättä tulevaisuudessa esimerkiksi syntyvyydessä, työllisyydessä, nettomaahanmuutossa, sijoitusmarkkinoilla tai keskimääräisen eliniän kehityksessä. Raportin laskelmissa ei ole mukana esimerkiksi Tilastokeskuksen uuden väestöennusteen vaikutusta lakisääteisten eläkeiden kehitykseen.

Eläkejärjestelmien yhdistämisen keskeisin hyöty on eläkejärjestelmää heikentävien riskien jakaminen yhdessä. Yhdistäminen poistaisi esimerkiksi sektorien välisistä työvoiman siirtymistä aiheutuvat toista eläkejärjestelmää heikentävät ja toista eläkejärjestelmää vahvistavat vaikutukset. Rahoituspohjien yhdistäminen vahvistaisi siten koko työeläkejärjestelmän kestävyyttä.

Eläkejärjestelmien erillisyydestä luopuminen yhdenmukaistaisi pitkällä aikavälillä myös eri sektoreiden työn hintaan sisältyvät eläkemaksut. Eläkemenoperusteisen maksun kanssa kunta-alan työnantajan keskimääräinen maksu on ollut viime vuosina keskimäärin noin neljä prosenttiyksikköä korkeampi kuin TyEL-työnantajan keskimääräinen maksu. Pitkällä aikavälillä muutos helpottaisi siten kuntasektorille palkattavien uusien työntekijöiden työllistämistä.

Neutralointisumma korottaa työn hintaa kuntasektorilla

Erillisen kunnallisen eläkejärjestelmän hyviin puoliin kuuluu muun muassa se, että järjestelmä on hyvin kustannustehokas ja tuottava. Osittain tätä selittää asiakaskanta, sillä yksityiseen sektoriin verrattuna kuntatyönantajat ovat suuria ja vakavaraisia asiakkaita. Myös eläkejärjestelmien palkkasummien kasvuvauhti on kehittynyt 1990-luvulta lähtien suurin piirtein samaa tasoa. Tätä aiemmin kunnallisen järjestelmän kasvuvauhti oli suurempaa kuin TyEL:ssä.

Eläkejärjestelmien yhdistämiseen liittyykin kuntien kannalta myös riskejä, joista osa liittyy mahdollisen yhdistämisen hintaan, tekniikkaan, aikatauluihin, tietojärjestelmiin ja reunaehdoihin. Osa riskeistä liittyy yhdistämisen jälkeisen uuden eläkejärjestelmän toimivuuteen ja kunnallisesta eläkejärjestelmästä muodostettujen molempien eläkeyhtiöiden toimintakykyyn uudessa järjestelmässä.

Näistä tekijöistä kuntien kannalta keskeisenä näyttäytyy yhdistämiseen liittyvä neutralointisumma ja siihen liittyvä maksamistekniikka. Työryhmäraportin työstöhetkellä laskelmat osoittavat, että kunnallisesta eläkejärjestelmästä tulisi siirtää yksityiseen työeläkejärjestelmään 10,5 miljardia euroa TyEL:n tasoisen vastuuvelan ja vakavaraisuuspääoman lisäksi. Summa on suuri. Sen suuruutta voi verrata esimerkiksi koko kuntasektorin opetustoimen käyttökustannuksiin, jotka yltyvät 12-13 miljardiin euroon.

Neutralointisumma olisi järjestelmien säilyessä erillisinä kerätty kunnallisen eläkejärjestelmän rahoittajilta pitkällä aikavälillä. Tästä huolimatta neutralointisumman suuruuteen liittyy epävarmuutta, sillä eläkejärjestelmiin liittyvät pitkän aikavälin laskelmat ovat hyvin herkkiä käytetyille oletuksille ja ennusteille. Kun toteutuva kehitys väistämättä poikkeaa käytetyistä oletuksista niin lukkoon lyödyn neutralointisumman ja ilman yhdistymistä muutoin toteutuneiden kustannusten väliin jää eroa.

Raportti ehdottaa, että valtaosa neutralointisummasta rahoitettaisiin kunnalliseen eläkejärjestelmään jo kerätyistä Kevan varoista. Tämä on hyvä linjaus. Alustavien laskelmien mukaan Kevalla on tähän käytettävissä olevia varoja noin 8,6 miljardia euroa. On varauduttava kuitenkin myös siihen vaihtoehtoon, että kunnallisesta eläkejärjestelmästä neutralointiin käytettävissä oleva summa voi pienentyä jatkovalmistelun aikana, esimerkiksi sijoitusmarkkinoiden muutosten tai syntyvyyden laskun vuoksi.

Osa neutralointisummasta, esimerkiksi 1,9 miljardia euroa, tullaan keräämään Julkis-Kevan rahoittajien muita sektoreita korkeampina eläkemaksuina. Kuntasektorin kokonaismaksu muodostuu siten TyEL-maksusta ja Julkis-Kevaan jätetyn eläkemenon rahoituksesta. Tässä vaiheessa näyttää, että kunnalliseen järjestelmään kohdistuva laskennallinen maksupaine on suurimmillaan vuoteen 2035 asti. Kerättävän summan suuruusluokkaa havainnollistaa se, että keskimääräisen kunnalliseron nosto yhdellä prosenttiyksiköllä tuottaa kuntien kassaan yksi miljardia euroa lisäverotuottoja.

Yhteenveto

Kuntaliitto pitää suurella arvolla sitä, että julkisen ja yksityisen eläkejärjestelmän eroista ja samankaltaisuuksista on tuotettu ensimmäistä kertaa perinpohjainen tietopaketti. Myös pohdinta eläkejärjestelmien mahdollisen yhdistämisen tavoista ja taloudellisista vaikutuksista on erinomaisen arvokasta.

Eläkejärjestelmien yhdistämisellä voidaan saavuttaa aikaisempia, kahta erillistä eläkejärjestelmää, vahvempi uusi järjestelmä. Muuttuvassa toimintaympäristössä eläkejärjestelmien yhdistämisen keskeisin hyöty onkin erillisiä eläkejärjestelmiä heikentävien riskien jakaminen yhdessä. Tärkeää on myös, että eläkejärjestelmien yhdistäminen lähentää kuntatyönantajien eläkemaksun tason yksityisen sektoriin verrattuna. Sen vuoksi Kuntaliitto tukee ehdotusta eläkejärjestelmien erillisyydestä luopumisesta. Ehdotuksen jatkovalmistelu tulee kuitenkin tehdä huolella, ja jatkotyölle on varattava riittävä työrauha. Raportissa on luonnosteltu aikataulua eläkejärjestelmien yhdistämiselle. Esitettyä aikataulua on syytä pitää ehdottomana minimiaikatauluna yhdistämiseen liittyvien lakimuutosten ja yhtiöittämisten monimutkaisuuden ja laajakantoisuuden vuoksi.

Jos jatkovalmistelussa nousee esiin uusia kuntasektoriin vaikuttavia asioita, tai jos yhdistämiseen liittyvät kustannusarviot muuttuvat olennaisesti, linjauksia on syytä tarkastella uudelleen yhdessä.

Kunnallisen eläkejärjestelmän rahoittajan näkökulmasta siirtyminen uuteen yhteiseen eläkejärjestelmään merkitsee paitsi mahdollisuuksia niin myös suurta riskiä, kun hyvin toimivasta järjestelmästä siirrytään vielä rakenteilla olevaan järjestelmään, jonka yksityiskohtia tai hintaa ei ole tässä vaiheessa selvillä. Jatkotyössä onkin selvitettävä, mitä keinoja olisi vielä hyödynnettävissä, jotta muutokseen liittyviä riskejä voitaisiin vähentää tai poistaa.

SUOMEN KUNTALIITTO

[Nimi]
[tehtävänimike]

Liite [Liitteen nimi]
Jakelu
Tiedoksi

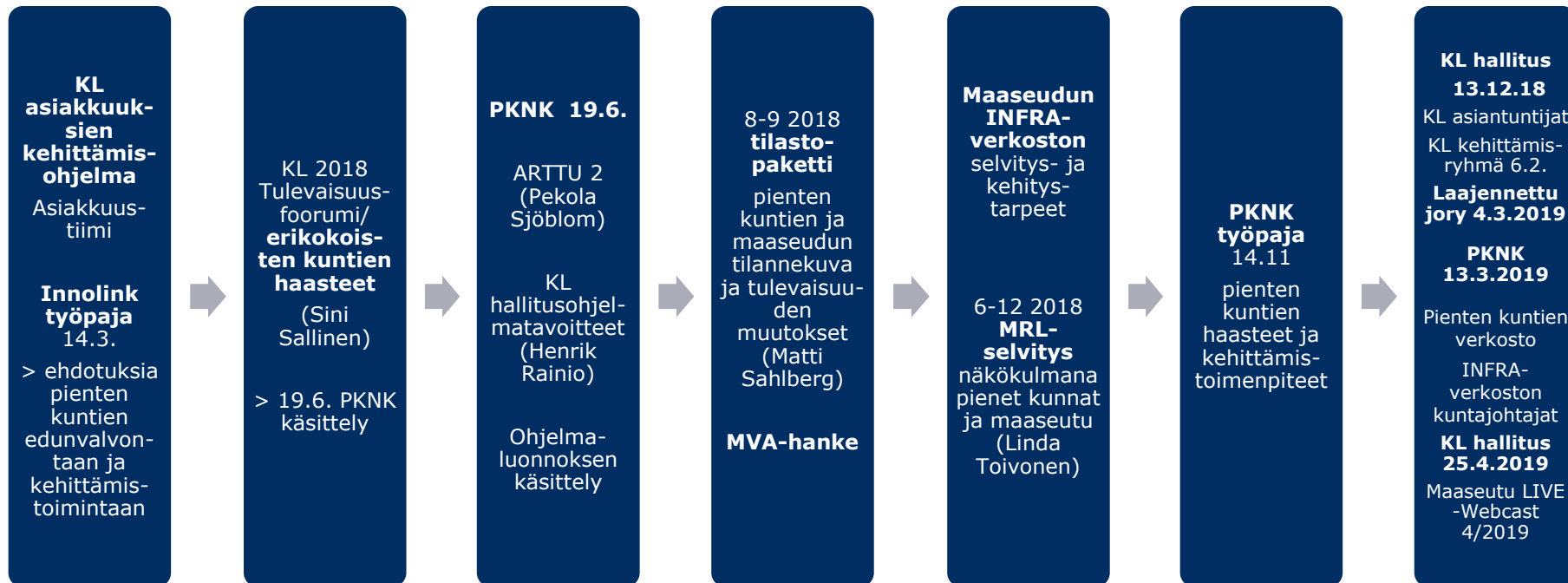
KUNTA MAASEUDULLA – MAASEUTU KAUPUNGISSA

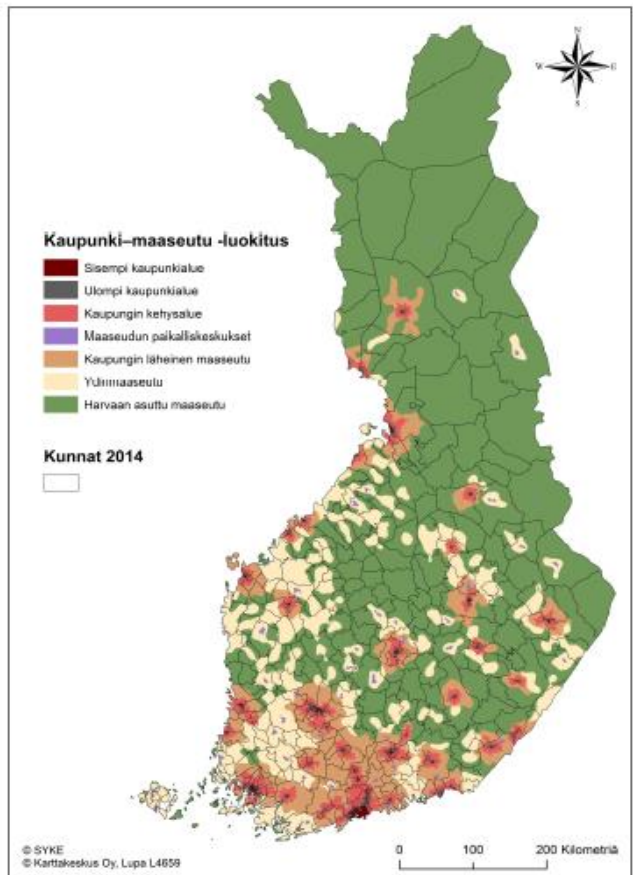
Kuntaliiton maaseutu- ja
pienkuntapainopisteet osana
Kuntaliiton asiakkuus- ja ohjelmatyötä

Taina Väre

15.4.2019

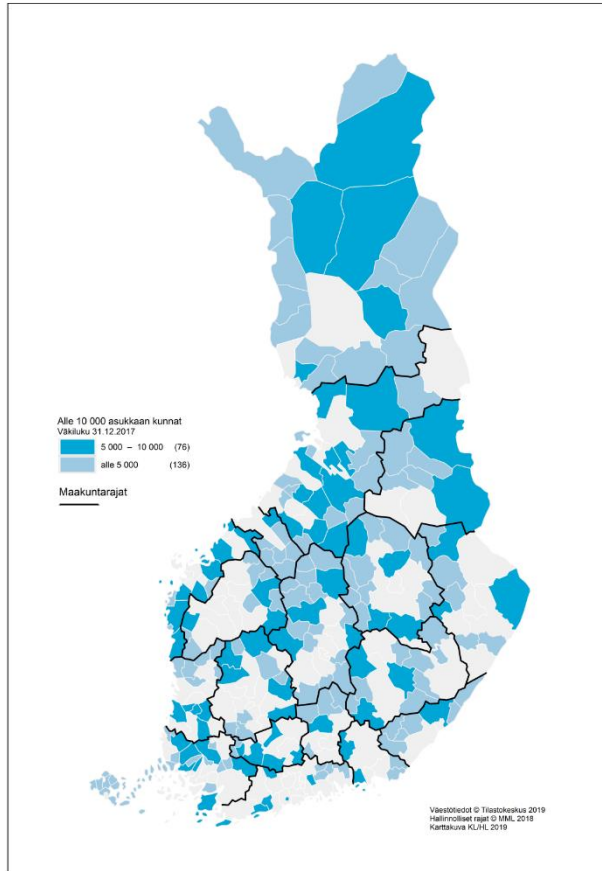
Valmistelun etappeja 2018 ja 2019

Aluetyyppi	Vuosi 2000		Vuosi 2017		Muutos 2000-2017	
	henkilöä	%	henkilöä	%	henkilöä	%
KOKO MAA	5 181 115	100	5 513 130	100	332 015	6,4
Sisempi kaupunkialue	1 578 652	30,5	1 792 968	32,5	214 316	13,6
Ulompi kaupunkialue	1 287 976	24,9	1 454 992	26,4	167 016	13,0
Kaupungin kehysalue	506 975	9,8	608 787	11,0	101 812	20,1
Maaseudun paikalliskeskus	332 167	6,4	318 947	5,8	-13 220	-4,0
Kaupungin läheinen maaseutu	375 834	7,3	388 716	7,1	12 882	3,4
Ydinmaaseutu	676 302	13,1	594 083	10,8	-82 219	-12,2
Harvaan asuttu maaseutu	368 244	7,1	283 432	5,1	-84 812	-23,0

Suomen väkiluku aluetyypeittäin kaupunki-maaseutu-luokituksen mukaan vuosina 2000 ja 2017. (Laadittu mukaillen taulukkoa julkaisussa Maaseutukatsaus 2017. Lähde: Tilastokeskus 2018)

Kunnan väkiluku 31.12.2017	Kuntien lukumäärä
Alle 5 000	136
5 001-10 000	76
10 001-15 000	22
15 001-20 000	20
20 001-50 000	35
50 001-100 000	12
yli 100 000	9

Lähtökohdat ja yhteydet Kuntaliiton ohjelmatyöhön ja asiakkuuksien kehittämiseen

Lähtökohdat

- Kuntakenttä on heterogeeninen
 - Suomen maaseutu on monimuotoista ja myös kaupunkien sisällä on laajoja maaseutualueita
 - Kuntaliitto tunnistaa eri kuntaryhmien erot edunvalvonta-, kehittämis- ja palvelutoiminnassaan
 - Pienet kunnat (alle 10 000 asukasta) ovat hyvin erilainen joukko kuntia, joilla on erilaisia palvelutarpeita: taloudellinen tilanne, elinolosuhteet, maantieteelliset etäisyydet, jne.
 - Yhteiskunnalliset muutokset vaikuttavat pieniin kuntiin eri tavoin
- Tavoitteena on omalta osaltaan vaikuttaa siihen, että tulevaisuuden kunta on elinvoimainen - sijainnista riippumatta

Mitä tehdään?

- Määritellään, kuinka pienkunta- ja maaseutukysymyksiin liittyvää valmistelua ja tiedontuotantoa tehdään ja kehitetään Kuntaliitossa
- Huomioidaan käynnissä olevat toimintaympäristön muutokset ja pyritään proaktiiviseen toimintaan ja ennakointiin
- Määritellään keskeisimmät Kuntaliiton edunvalvonta- ja kehittämisteemat maaseutu- ja pienkuntakysymyksissä
- Tunnistetaan yhteydet Kuntaliiton muiden ohjelmien ja verkostojen kanssa ja pyritään synergiaan toimenpiteiden välille
- Kootaan yhteen mm. asiantuntija- ja verkostotyötä, kuntaverkostojen asiakastyön kehittämistä ja erilaisten kuntaryhmien näkyvyyttä ja tarpeita
- Tuodaan esille hyviä käytäntöjä erilaisista kuntien välisistä yhteistyöratkaisuksista ja tuetaan uusien yhteistyömuotojen rakentumista

Maaseutu- ja pienkunta- kysymykset Kuntaliitossa

 Kuntaliitto
Kommunförbundet

Maaseutu- ja pienten kuntien verkostot Kuntaliitossa

Kuntaliiton pienten kuntien neuvottelukunta

- Tehtävänä pienten kuntien erityiskysymykset ja edunvalvonta
- 15 luottamushenkilöjäsentä (pl. pj) /15 varajäsentä
- 3 kokousta/vuosi sekä pienkunta/maaseutuseminaarit

Keväällä 2019 käynnistetään pienten kuntien verkoston toiminta

- Verkosto koostuu muiden kuntaverkostojen tapaan kunnanjohtajista.
- Tavoitteena tiivistää keskusteluyhteyttä kuntiin ja tarjota keskustelu- ja kehittämisfoorumi pienille kunnille ja maaseutuasioille
- Riippuen käsiteltävistä asioista mukaan kutsutaan myös ko. toimialajohtajat

Kuntaliiton Maaseudun INFRA-verkosto on yksi viidestä maaseutupolitiikan verkostosta (MMM). Verkosto täydentää maaseudun elinvoimaisen toimintaympäristön kehittämistä ja edunvalvontaa (2017-2019(-2020) mm. seuraavissa teemoissa:

- Tietoliikenneyhteydet (digitalisaatio ja sähköiset palvelut maaseudulla)
- Sähköverkot ja energia (toimintavarmuus maaseudulla ja hajautettu energiantuotanto)
- Tieverkot ja vesi ja jätehuolto (mm. infraisännöinnin kehittäminen)
- Maankäyttö ja rakentamin maaseudulla (MRL-uudistus)
- Toimiva infra ja arjen turvallisuus sekä luonnonvarojen kestävä käyttö ja biotalous

Kansallisen tason edunvalvonta maaseutu- ja pienten kuntien kysymyksissä Kuntaliitossa

- Kuntaliitto **osallistuu** kuntien edunvalvojana aktiivisesti maaseutu- ja pienkuntakysymysten osalta **lainsäädännön valmistelutyöryhmiin sekä muihin yhteistyöelimiin**. Keskeisiä maaseutupoliittisia ryhmiä ovat:
 - Maaseutupolitiikan neuvosto ja sihteeristö (MMM)
 - Maaseutuverkoston ohjausryhmä (MMM)
 - Manner Suomen maaseutuohjelman seurantakomitea (MMM)
 - CAP 2027 –valmistelutyöryhmä ja työpajat (MMM)
 - EU18 Maatalous- ja elintarvikejaosto(MMM) ja EU4 Alue- ja rakennepolitiikan jaosto (TEM)
 - Saaristoasiain neuvottelukunta (MMM)
 - Alueiden uudistumisen neuvottelukunta (TEM)
 - Lomitusasiain neuvottelukunta (Mela)
 - Maatalousyrittäjien työterveyshuollon neuvottelukunta jne.
 - 4H-yhdistyksen valtuuskunta
 - Suomen Kylät ry:n hallitus jne.
- **Toimialakohtaiset verkostot:** Turvallisuus ja varautuminen, työllisyys, ympäristö, koulutus jne.
- **Lausunnot ja valiokuntakuulemiset** sekä säädösvalmistelua tekevät työryhmät
- **Kehittämishankkeisiin osallistuminen:** Lähiruoka ja julkiset hankinnat, maaseutuvaikutusten arviointi, lähipalveluiden kehittäminen, maaseudun liikennepalvelut jne.

Viestinnän uudet kanavat

- Pieniin kuntiin ja maaseutukysymyksiin liittyvässä viestinnässä hyödynnetään mm. Maaseutu LIVE -lähetyksiä
- Webcastit, podcastit ja Webinaarit mahdollistavat kustannustehokkaan viestinnän ja osallistumisen eri aihealueita koskeviin ajankohtaislähetyksiin.
- Toiminnassa hyödynnetään etäyhteyksiä, Skype-kokoukset jne.

AJANKOHTAISTA TIETOA KUNTA-ALASTA
JA KUNTIEN EDUNVALVONNASTA

[Kuntaliitto.fi/live](https://kuntaliitto.fi/live)

Maaseutu LIVE

Yhteydet Kuntaliiton strategiaan ja ohjelmatyöhön

 Kuntaliitto
Kommunförbundet

Työpajoissa ja keskusteluissa esille tulleita asioita ja tarpeita, mitä Kuntaliiton strategia tarkoittaa pienten kuntien ja maaseudun näkökulmasta kolmessa painopisteessä

ASKELEEN EDELLÄ	YHTEISTYÖTÄ YLI RAJOJEN	UUDISTUVA KULTTUURI
▪ Ennakoiva edunvalvonta > "täsmäedunvalvonta" ja pitkän aikavälin edunvalvonta pienten kuntien ja maaseutua koskevissa erityiskysymyksissä ▪ Tuki muutoksenhallinnassa > uudistusten avaaminen ja vaikutusten ennakoarviointi ja maaseutuvaikutusten arviointi (MVA) ▪ Muutoksissa hereillä, sekä KL:ssa että kunnissa ▪ Muutosten merkitys pienille kunnille, ennakoiva edunvalvonta ▪ Varaudutaan pienten /erilaisten kuntien tulevaisuuden muuttuviin palvelutarpeisiin ▪ Ilmastomuutokseen vaikuttaminen biotalouden keinoin ➤ Ennakoinnin työkalujen tarjoaminen, mm. tiedontuotanto	▪ Pieni kunta ei pärjää yksin alueellisessa kehityksessä > yhteistyöllä päästään tavoitteisiin paremmin ▪ Yhteistyö osaamisen hankkimisessa (rekrytointiongelmat) ▪ Kuntaliitto erilaisten kuntien ja verkostojen yhdistäjänä ▪ Yhteistyön edistäminen ja vastakkainasettelun vähentäminen - mm. maaseutu - kaupunki vuorovaikutus ▪ Kuntaliitto toimii viestijänä ja mahdollistajana > erilaiset alustat ja viestintäkanavat yhteistyön tukena ➤ Verkostotoiminnasta lisäarvoa	▪ Kuntien tehtävät samat riippumatta kunnan koosta > tarvitaan uusia toimintatapoja, jotta pienten kuntien elinvoima ja toimintakyky säilyy ▪ Joustavuus paikallisten ratkaisujen toteutukseen erityisesti harvaan asutun maaseudun palveluissa ▪ Kokeilukulttuuri: hyvien käytäntöjen jalkautus ja uusien toimintamallien käyttöönotto edellyttää joustoja myös lainsäädännössä ▪ Positiivinen viestintä > vahvuudet ja mahdollisuudet eri kuntaprofiileissa ➤ KL jalkautuminen kuntiin, koulutukset ja kohtaamiset ➤ Uudet viestintäkanavat: alustat, webcastit, podcastit, webinaarit, some jne.

Maaseutu- ja pienkunta- painopisteet osana Kuntaliiton asiakkuus- ja ohjelmatyötä:

Kunnat 2021 -ohjelma

Kunta luo itse tulevaisuuttaan uudistamalla palveluja, johtamista ja toimintatapoja

Kuntien rooli elinvoiman, osaamisen ja hyvinvoinnin tekijänä on merkittävä suomalaisen yhteiskunnan tulevaisuuden tekemisessä

Ohjelman projekteissa mukana monet teemat, kuten digitalisaatio, sivistys, hyvinvointi ja elinvoima, demokratia, osallistuminen ja kumppanuus

Kunta maaseudulla - maaseutu kaupungissa

Pienten kuntien verkosto

Pienten kuntien
neuvottelukunta

Maaseudun INFRA-
verkosto

Kuntaliiton asiakkuuksien kehittämishohjelma

Tavoitteena on, että erityyppisten kuntien vahvuudet ja merkitys yhteiskunnan tulevaisuuden tekemisessä tunnistetaan ja hyödynnetään

Keskeisiä asiakasryhmiä mm. kaupunkipoliittinen työryhmä, seutukaupunkiverkosto, kehyskuntaverkosto, maakuntaverkostot ja pienten kuntien neuvottelukunta

Kunta maaseudulla – maaseutu kaupungissa -painopisteet toteuttavat sekä Kunnat 2021 -ohjelmaa että asiakkuuksien kehittämistä

Kuntaliiton maaseutu- ja pienkuntapainopisteet

Läpileikkaavat asiat, jotka koskevat kaikkia painopisteitä:

- Pienten- ja maaseutuvaltaisten kuntien erityiskysymykset kuntataloudessa
- Harvan asutuksen ja pitkien etäisyyksien tuomat haasteet
- Pienten kuntien haasteet asiantuntijuuden/erityisosaamisen varmistamisessa
- Ilmastonmuutos ja kestävä kehitys maaseutuymäristössä (biotalous ja liikkuminen)
- Maaseudun kehittämisen tarpeet ja resurssien kohdentaminen EU-ohjelmakauden 2021-2027 valmistelussa
- Digitalisaation hyödyntämiseen sekä fyysiseen saavutettavuuteen liittyvät erityistarpeet maaseudulla
- Työn murros ja työpaikat: julkisen alan työpaikkojen sijoittuminen ja osaavan työvoiman saatavuus maaseudulla
- Kunta- ja aluehallinnon toimiva yhdyspinta maaseudun pienten kuntien näkökulmasta
- Yhteisöllisyys, osallisuus ja paikallinen identiteetti voimavarana

Digitalisaation edellytykset ja hyödyntäminen maaseudulla

- Kuinka varmistetaan asukkaiden ja yritysten tietoliikennetarpeita tyydyttävät laajakaistayhteydet
- Kuinka turvata pienten kuntien kyky hyödyntää sähköistä asiointia ja hallinnon järjestelmiä
- Miten luodaan edellytykset sähköisten järjestelmien hyödyntämiselle harvaan asutun alueen turvallisuudessa ja varautumisessa

Ilmastonmuutos ja maaseutu

Ilmastonmuutoksen hillintä:

- Kiertotalous ja biotalous osana ilmastoratkaisua: biopolttoaineet, biopohjaiset tuotteet, biomassat ja ravinnekierrat
- Hajautetun energiantuotannon mahdollisuudet
- Hiilinielut (maa – ja metsätaloudessa) ja hiilivarastot (puurakentaminen)
- Maaseudun liikkumisratkaisut (kuljetusten yhdistäminen)
- Kestävä ruuan tuotanto (ilmastoystävällisten tuotteiden kehittäminen)

Ilmastonmuutokseen sopeutuminen:

- Sään ääriolosuhteisiin varautuminen (maakaapelointi, teiden kunto, vesihuollon ratkaisut jne.)
- Viheralueiden kytkeytyneisyys ja luonnon monimuotoisuus lisäävät resilienssiä

Työn murros ja työpaikat maaseudulla

- Alustatalous, jakamistalous, hajautuneet arvoketjut ja alihankinta
- Robotisaatio: lypsyrobotit, ruokinta-automaatit maataloudessa jne.
- Maahanmuutto: työperusteinen ja humanitäärinen
- Ulkomainen kausityövoima
- Kohtaanto-ongelma: työvoiman kysynnän ja saatavuuden varmistaminen
- Työn eri muodot: pätkätyö, vuokratyö, osa-aikatyö, freelance-työ ja kausityöt
- Joustavuuden lisääminen: etätyö, työn ja opiskelun yhdistäminen, työn ja kuntoutuksen yhdistäminen, silpputöiden yhdistäminen

KUNTATALOUS JA KUNNAN HALLINTO	
Keskeiset teemat maaseutu- ja pienkuntanäkökulmasta	Toimenpiteitä ja vastuutahoja Kuntaliitossa
Kunnilla samat tehtävät koosta riippumatta - Kuntatalouden tasapainotus - Kunnan koon kytkös talouteen ja vaikutukset toimintojen järjestämiseen - Haasteet asiantuntijuuden/erityisosaamisen varmistamisessa - Kunnan tehtävien rahoituksen turvaaminen maakunta ja sote-uudistuksessa - Kunnan tehtävien ja roolin muuttuminen	- Vero- ja vos-ennusteiden avaaminen: ennusteiden tausta, ennusteiden merkitys kunnissa - Valtionosuusuudistukseen osallistuminen / Kuntatalous-yksikkö - Ylikunnallinen yhteistyö - Muutostuki
Kunnan kehittämisresurssit - Hankeosaaminen ja työkalut - Rahoitus (EU ja valtio) ja kuntarahoitus	Edunvalvonta EU-ohjelmakauden valmistelussa: - Resurssit ja rahoituksen kohdentaminen - Edunvalvonta kuntarahoitusosuuksiin liittyen (hanketoiminta) - AYK, Kuntatalous
Taantuvat alueet - Supistumisen hallinta	- Kiinteistöjen arvon aleneminen ja rahoitusvaikeudet - Tyhjien kiinteistöjen käyttö tai purkaminen - MRL-uudistus - AYK, Kuntatalous, SOTE-yksikkö
Päätöksenteko ja demokratia - Vaalit ja edustuksellinen demokratia - Demokratiavaje (pienen kuntien edustus ylikunnallisissa organisaatioissa) - Lähidemokratia: kyläneuvostot kunnanosa-hallinto, aluelautakunta ym.	- Äänestysaktiivisuuden vahvistaminen - Osallistumisen vahvistaminen, digitalisaatio ja uudet osallistumisen keinot - Kuntien luottamushenkilökoulutus - Maaseutuvaikutusten arviointi (MVA) - Kuntademokratiaverkosto, Demokratia-päivä - MANE/ Kansalaistoiminnan ja hyvinvoinnin verkosto (Kahvee) - KDJ, AYK

TOIMINTAYMPÄRISTÖ, INFRA JA ASUMINEN	
Keskeiset teemat maaseutu- ja pienkuntanäkökulmasta	Toimenpiteitä ja vastuutahoja Kuntaliitossa
Tietoliikenneyhteydet maaseudulla - Mikä on kunnan rooli/resurssi laajakaista-investoinneissa - Investointivelka (tietoliikenteen infran rakentamisen viive, digitalisaation edellytysten puuttuminen) - Julkishallinnon digitalisoituminen: sähköisten palvelujen tarjonta ja sähköinen asiointi	Selvitys laajakaistainvestointien rahoituksesta ym. /2019 INFRA-verkosto, Maaseutu LIVE, Fiksu verkonrakentaja LIVE EU ohjelmakauden 2021-2027 rahoitusvälineet ja kohdentuminen kuntien kannalta keskeisiin teemoihin AYK, Tietoyhteiskuntayksikkö
Alempiasteisen tiestön huono kunto Korjausvelka	Selvitykset ja tiedontuotanto, seminaarit AYK, asiantuntijat, INFRA-verkosto
Liikkuminen ja henkilö ja lähilogistiikkakuljetukset erityisesti harvaan asutulla maaseudulla	Toimintatapojen ja hankintojen kehittämisen tuki Selvitykset ja tiedontuotanto, seminaaritAYK, asiantuntijat, INFRA-verkosto
Sähköverkot ja energian tuotanto sähkön hinta ja toimitusvarmuus maaseudulla	Hajautetut ratkaisut ja energian tuotanto Selvitykset ja tiedontuotanto, INFRA-verkosto
Vesihuolto - Vesihuollon organisointi ja osaaminen - Kriisitilanteiden hallinta	Infraisännöintimalli ja koulutuskokonaisuus / 2019 INFRA-verkosto, Maaseutu LIVE AYK
Jätehuolto Kotitaloudet ja yritykset maaseudulla	Selvitykset ja tiedontuotanto, seminaarit, INFRA-verkosto, asiantuntijat
Maaseutuasuminen MRL-uudistus: rakentaminen ja maankäyttö maaseudulla	MRL-selvitys 2018-2019/ INFRA-verkosto, Webcast 30.10.2018, AYK
Luonnonvarojen kestävä käyttö ja elinympäristön laatu - Pinta- ja pohjavedet ja luonto - Ilmastomuutos, luonnonvarojen kestävä käyttö ja biotalous	Hajautetut ratkaisut ja energian tuotanto, AYK, INFRA-verkosto Kuntien ympäristön ja luonnonsuojelun ja vesienhoidon tukeminen, AYK Puurakentamisen mahdollisuudet Ilmastokunnat-toiminta. AYK

ELINVOIMA, ELINKEINOT JA TYÖLLISYYS

Keskeiset teemat maaseutu- ja pienkuntanäkökulmasta	Toimenpiteitä ja vastuutahoja Kuntaliitossa
Kunta yritystoiminnan kehittäjänä maaseudulla - Yritysten toimintaedellytysten edistämisen toimenpiteet - Elinkeinopolitiikka ja sen organisointi maaseudulla - Työllisyyden hoito ja työllisyyspalvelut - Maahanmuuttajien kotouttaminen osana työvoimakehitystä	Elinvoimateema /pienien kuntien verkosto ja neuvottelukunta Yhteistyö yritysten ja oppilaitosten kanssa / Opeku, AYK Järjestöyhteistyö kotouttamisessa
Pienten maaseutukuntien vetovoimatekijät - pitovoimatekijät - Yritysten sijoittuminen ja sitoutuminen paikkaan - Potentiaaliset uudet yrittäjät, uudet alat ja yrittäjyyden muodot - Etätyö ja työnteon uudet muodot - Mökkiläiset ja kakkosasumisen merkitys	Aiheeseen liittyvää kehittämistä pienten kuntien verkostossa ja neuvottelukunnassa
Maaseutuyritysten ja maaseudun kehittämistoiminnan rahoitus	EU–rahoitukseen liittyvä edunvalvonta/ AYK, Brysselin toimisto, Lakiyksikkö Osallistuminen ohjelmakauden 2021-2027 valmistelutyöryhmiin (Maaseuturahasto ja rakennerahastot) AYK, KV - Rahoitusvälineiden kohdentuminen kuntien kannalta keskeisiin teemoihin - kotimainen kannanmuodostus ja vaikuttaminen CEMR:n ja KL:n Brysselin toimiston kautta
Julkiset hankinnat ja paikallinen/alueellinen elinvoima Julkisten hankintojen hyödyntäminen paikallisen yrittäjyyden edistämisessä	Hankintakoulutukset ja hankkeet Hankintaan liittyvän osaamisen organisointi (hankinta-asiamiehet) AYK, Lakiyksikkö
Kunta – aluetaso -yhdyspinta - Maatalouden tukihallinto ja lomituspalvelut - Ympäristöterveydenhuolto	Lomitushenkilöiden ja maataloushallinnon verkostot Maakuntien valmistelijat, AYK, KT, Lakiyksikkö KL:n yhdyspintatyö
Osaavan työvoiman saatavuus haasteena maaseudulla - Osaamisen ja koulutustarpeiden ennakointi ja jatkuva oppiminen - Työvoiman saatavuus julkisella sektorilla - Työvoiman saatavuus yksityisellä sektorilla (kohtaanto-ongelmat) - Koulutuksen ja osaamisen varmistaminen elinkeinoelämän ja julkisen sektorin tarpeisiin - Syrjäytymisen ehkäisy	Teema pienten kuntien verkostossa ja neuvottelukunnassa Osaamistarpeiden ennakointi, Opeku, KT

KOULUTUS, KULTTUURI, LIIKUNTA JA VAPAA-AIKA

Keskeiset teemat maaseutu- ja pienkuntanäkökulmasta

- Sivistyspalveluiden järjestämisen haasteet** huomioiden väestörakenne ja pitkät etäisyydet
- Varhaiskasvatus, esi- ja perusopetus ja palveluverkko
 - Koulutuksen saavutettavuuden haasteet
 - Yhteistyön tarve ja mahdollisuudet pienissä kunnissa
 - Uudenlaiset kuntien ja koulutusmuotojen väliset yhteistyön muodot
 - Digitalisaatio ja etäopetus, digipedagogiikka, etäopiskelu: välineet ja osaaminen
 - Osaamisen varmistaminen ja henkilöstön saatavuus

Osaamisen ja koulutustarpeiden ennakointi ja jatkuva oppiminen

- Toisen asteen koulutus ja oppilaitosverkko**
- Oppilaitos- ja palveluverkko ja etäopiskelun mahdollisuudet eri koulutusasteilla
 - Koulutussopimus ja oppisopimuskoulutus
 - Osaamisen varmistaminen elinkeinoelämän ja julkisen sektorin tarpeisiin (osaavan työvoiman saatavuus- ja kohtaanto -ongelmat)
 - Toisen asteen koulutuksen palveluverkon harveneminen vaikutukset perusopetuksen järjestämiseen
 - Lukiokoulutuksen ja korkea-asteen välinen yhteistyö
 - Syrjäytymisen ehkäisy maaseudulla (etäisyydet)
- Ammattikorkeakoulut**
- TKI-toiminta: uusien palvelumuotojen kehittäminen ja yhteistyö kuntien kanssa

Vapaa sivistystyö

- Kansalaisopistotoiminnan organisointi ja yhteys muuhun koulutukseen ja luovan alan yrityksiin
- Toiminnan sisällölliset tarpeet
- Kuntien välinen yhteistyö

Kulttuuripalvelut, kirjasto- ja nuorisopalvelut

- Kansalaisopistojen hyödyntäminen harrastus-, kulttuuri- ja liikuntapalveluiden mahdollistajana sekä osaamisen vahvistajana
- Kirjasto lähipalveluna ja kuntien välisenä yhteistyönä (kimpat, eKirjasto ja kirjastoautot)
- Yhteistyö järjestöjen ja kaupallisten palveluiden tarjoajien kanssa, monipalvelukeskukset

Maku- ja sote-uudistus ja yhdyspinnat

- Hyvin toimivat koulutus-, kulttuuri-, liikunta- ja vapaa-ajan palvelut tukevat kuntalaisten hyvinvointia ja terveyttä, vahvistavat kuntalaisten osallisuutta ja lisäävät kunnan elinvoimaa.
- Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen edellyttää yhteistyötä ja sitä tukevia rakenteita kunnan ja maakunnan välillä esim. oppilas- ja opiskeluhuollon toteutuksessa.
- Sivistys- ja sotepalvelujen väliset yhdyspinnat lasten ja nuorten palveluissa

Toimenpiteitä ja vastuutahoja Kuntaliitossa

Koulutus palveluna-projekti
Sivistyskunnan rooli ja tuki -projekti
Opeku, KT

Osaamisen ennakointiverkosto (maakunnat)
Opeku

Ammatillisen koulutuksen areena
Lukiofoorumi (lukiokoulutuksen järjestäjien verkosto)
Lukiorehtoriverkosto
Elinvoima- ja elinkeinopolitiikan verkostot
Opeku, AYK

Opeku

Opeku, AYK
Kulttuurijohtajien verkosto

Yhdyspintatyö Opeku, Sote
Sivistyskunnan roolit ja tuki –projekti
LAPE –akatemiatyö

HYVINVOINTIPALVELUT

Keskeiset teemat maaseutu- ja pienkuntanäkökulmasta

Sosiaali- ja terveyspalvelut maaseudulla/pienissä kunnissa (huomioiden väestörakenne ja etäisyydet)

- Lähipalvelujen saatavuus ja saavutettavuus
- Digitaaliset palvelut
- Liikkuvat palvelut
- Asiakas- ja palveluohjaus
- Arjen turvallisuuden varmistaminen lähiyhteisöissä
- Valmius-, jatkuvuuden hallinta ja varautuminen pitkien etäisyyksien alueilla

Julkisten palveluiden saavutettavuus

- Liikkuminen, koulukuljetukset ja sote -kuljetukset: kuljetuspalveluiden yhdistäminen (henkilö- ja tavarakuljetukset)
- Lähipalvelut: keskittämisen uhka ja palveluiden saatavuus maaseudulla (myös tasa-arvokysymyksenä)
- Digitaaliset menetelmät ja alueelliset yhteistyömahdollisuudet

Kaupalliset palvelut:

- Kaupan murros: kyläkauppojen väheneminen, palveluiden keskittyminen, verkkokauppa
- Monipalvelukeskukset: kauppa, pankki, posti, apteekki, kirjasto jne.
- Kuljetusten logistiikan kehittäminen maaseudulla ja liikkuvat palvelut

Maakunta- ja soteuudistus

- Valinnanvapauden toteutuminen maaseudulla (markkinapuutealueet)
- Palvelut ja julkisen sektorin läsnäolo koko maassa

Turvallisuus ja varautuminen

- Ensivasteajat sekä poliisin läsnäolo maaseudulla
- Maaseudun arjen turvallisuus kokemuksena
- Digitaalinen turvallisuus

Uudistuvat palvelut ja uudet toimintamallit

- Palvelujen digitalisointi: haasteet infrassa ja osaamisessa (myös tasa-arvokysymys)
- Kumppanuus järjestöjen ja yksityisen sektorin kanssa

Toimenpiteitä ja vastuutahoja Kuntaliitossa

SOTE-yksikkö mukana mm.:

Sote- järjestämis- ja valinnanvapauslain valmistelussa ja tiedon levittämisessä

Akusti, alueiden ja kuntien tietohallinnon kehittäminen

Asiakas- ja palveluohjaus –hankkeessa

Paloriski-hankkeessa

Valmius ja varautuminen sote-rakenteissa –hankkeessa

KL mukana Sitran hankkeessa ja teema mukana Kuntaliiton KLASH -haastekilpailussa

KOPA, Koulutus palveluna –projekti, Opeku

Yhdistelmäpalveluiden kehittäminen ja kyläkaupat monipalvelukeskuksena (ml. Kyläkauppatuki), AYK, KDJ

Kuntaliitto mukana eri valmistelutyöryhmissä

Muutostuki ja kunta-maakunta yhdyspintatyö

Edunvalvonta sote-kiinteistöjen kompensaatiossa

Arjen turvaa –hanke ja kumppanuuden mallit

Harva turva-verkosto (STM, AYK)

AYK:n verkostot: KUJA 2-hanke ja Turvallisuuden ja varautumisen verkosto, INFRA-verkosto

Edistetään liikkuvien-, mobiili- ja digitaalisten -palveluiden käyttöönottoa (kokeilut)

Edistetään julkisten, yksityisten ja kolmannen sektorin palvelujen kumppanuusmalleja, AYK, KDJ

Aikataulu:

- Kuntaliiton hallitus 13.12. 2018: evästystä valmisteluun
- Tammikuu –helmikuu: muokkausta ja täydennystä: AYK, SOTE, Kuntatalous, Tietoyhteiskunta, Opeku
- KL Kehittämisyhmä 6.2.
- KL laajennettu johtoryhmä 4.3.
- Pienten kuntien neuvottelukunta (kokous 1/2019 13.3.2019)
- Maaseudun INFRA-verkosto ja verkoston kuntajohtajat 6/2019
- Pienten kuntien verkoston valmisteluryhmän kokoaminen ja verkoston toiminnan käynnistäminen (5-6/2019)
- Kuntaliiton työvaliokunta ja hallitus 25.4.
- Maaseutu LIVE –webcast (5-6/2019)

KIITOS

Taina Väre

050 462 7279

Taina.vare@kuntaliitto.fi

 Kuntaliitto
Kommunförbundet

kuntaliitto.fi

PL 200, 00101 Helsinki
Kuntatalo, Toinen linja 14
00530 Helsinki

KUNTALIITTO HOLDING OY

TILINPÄÄTÖS

01.01.2017 - 31.12.2017

Emoyhtiö	sivu
Tuloslaskelma	2
Tase	3
Liitetiedot	4-6
Konserni	
Tuloslaskelma	7
Tase	8-9
Konsernin rahoituslaskelma	10
Liitetiedot	11-20
Luettelo kirjanpitokirjoista ja tositelajeista	21
Tilinpäätöksen allekirjoitukset	22

Tasekirja on säilytettävä vähintään 10 vuotta tilikauden päättymisestä, eli 31.12.2027 asti (KPL 2:10.1 §).

Tilikauden tositeaineisto on säilytettävä vähintään 6 vuotta sen vuoden lopusta, jona tilikausi on päättynyt, eli 31.12.2023 asti (KPL 2:10.2 §).

Osoite Toinen linja 14
 00530 HELSINKI

Y-tunnus 2542168-8
Kotipaikka Helsinki

Kuntaliitto Holding Oy

TULOSLASKELMA	31.12.2017	31.12.2016
LIKEVAIHTO	145 860,00	146 040,00
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-103 713,39	-103 969,32
Henkilösivukulut	-2 715,07	-3 624,24
Eläkekulut	-15 452,21	-14 709,62
Henkilöstökulut	-121 880,67	-122 303,18
Liiketoiminnan muut kulut	-263 377,32	-86 960,94
LIKEVOITTO (-TAPPIO)	-239 397,99	-63 224,12
Rahoitustuotot ja -kulut		
Tuotot osuuksista saman konsernin yrityksissä	1 550 000,00	1 550 000,00
Korko- ja rahoitustuotot		
Saman konsernin yrityksiltä	31 399,99	21 858,24
Muilta		1,37
Korkokulut ja muut rahoitus kulut		
Saman konsernin yrityksiltä	-42 606,98	-18 089,69
Muilta	-32 044,36	-17 650,53
Arvon alentumiset	0,00	0,00
Rahoitustuotot ja -kulut	1 506 748,65	1 536 119,39
VOITTO/TAPPIO ENNEN TILIN- PÄÄTÖSSIIRTOJA JA VEROJA	1 267 350,66	1 472 895,27
Tilikauden verot		
TILIKAUDEN VOITTO/TAPPIO	1 267 350,66	1 472 895,27

Kuntaliitto Holding Oy

TASE

VASTAAVAA**31.12.2017****31.12.2016****PYSYVÄT VASTAAVAT****Aineelliset hyödykkeet yhteensä****Sijoitukset**

Osuudet saman konsernin yrityksissä

38 656 352,55

36 656 352,55

Osuudet omistusyhteysyrityksissä

0,00

209 850,71

PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ**38 656 352,55****36 866 203,26****VAIHTUVAT VASTAAVAT****Lyhytaikaiset**

Saamiset saman konsernin yrityksiltä

5 877 398,36

13 861 534,59

Siirtosaamiset

9 866,49

1 367,22

Rahat ja pankkisaamiset

2 823 254,05

73,35

VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ**8 710 518,90****13 862 975,16****VASTAAVAA YHTEENSÄ****47 366 871,45****50 729 178,42****VASTATTAVAA****31.12.2017****31.12.2016****Oma pääoma**

Osakepääoma

338 282,00

338 282,00

Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto

36 722 797,21

36 722 797,21

Edellisten tilikausien voitto (tappio)

3 583 369,62

2 110 474,35

Tilikauden voitto

1 267 350,66

1 472 895,27

Oma pääoma yhteensä**41 911 799,49****40 644 448,83****Lyhytaikainen**

Lainat rahoituslaitoksilta

0,00

6 214 078,68

Ostovelat

252,94

2 810,42

Velat saman konsernin yrityksille

5 426 627,64

3 840 550,81

Muut velat

3 281,50

5 285,26

Siirtovelat

24 909,88

22 004,42

Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä**5 455 071,96****10 084 729,59****Vieras pääoma yhteensä****5 455 071,96****10 084 729,59****VASTATTAVAA YHTEENSÄ****47 366 871,45****50 729 178,42**

Tilinpäätöksen liitetiedot

Kuntaliitto Holding Oy on Suomen Kuntaliiton kokonaan omistama tytäryhtiö. Kuntaliitto Holdingin ja tytäryhtiöiden muodostama konsernitilinpäätös sisältyy Suomen Kuntaliitto ry -konserniin, jonka emoyhtiö on on Suomen Kuntaliitto ry. Konsernitilinpäätöksen jäljennös on saatavissa osoitteesta:

Suomen Kuntaliitto ry.
Toinen linja 14
00530 HELSINKI

Tilinpäätöksen laadintaperiaatteet

Tilinpäätöksen laatimisessa on noudatettu pien- ja mikroyrityksen tilinpäätöksessä esitettävistä tiedoista annetun asetuksen (PMA) pienyrityssäännöstöä.

Tilikausi

Yhtiön tilikausi 1.1.2017. - 31.12.2017

Arvostusperiaatteet

Pysyvät vastaavat on arvostettu hankintamenoonsa tai sitä alhaisempaan käypään arvoonsa.

Osakeyhtiölain toimintakertomustiedot

Hallituksen esitys yhtiön voittoa koskeviksi toimenpiteiksi

Yhtiön jakokelpoiset varat ovat tilinpäätöshetkellä 41 573 517,49 euroa. Yhtiön tilikauden voitto oli 1 267 350,66 euroa.

Hallitus esittää yhtiökokoukselle, että voitonjakokelpoiset varat jätetään omaan pääomaan.

Yhtiön osakkeiden määrä osakelajeittain ja kutakin osakelajia koskevat yhtiöjärjestyksen pääasialliset määräykset.

Yhtiön osakepääoma on 338 282 euroa ja osakkeiden lukumäärä 35 340 867 kappaletta.

Tuloslaskelman liitetiedot**Liitetiedot henkilöstöstä**

Keskimääräinen yhtiön palveluksessa olleiden henkilöiden lukumäärä
- tilikaudella 1.1.2017 - 31.12.2017

1

1

Henkilöstökulujen erittely**2017****2016**

Palkat	103 713,39	103 969,32
Eläkekulut	15 452,21	14 709,62
Muut henkilösivukulut	2 715,07	3 624,24
Henkilöstökulut yhteensä	121 880,67	122 303,18

Johdon ja hallituksen palkkiot

Johdon ja hallituksen palkkiot	13 200,00	16 800,00
--------------------------------	------------------	------------------

Liiketoiminnan muut kulut

Vapaaehtoiset henkilöstökulut	2 561,36	1 679,53
Ict - ja toimistokulut	0,00	0,00
Matkat	0,00	0,00
Muut	260 815,64	85 281,41
	263 377,00	86 960,94

Tilintarkastuspalvelut erittely

Tilintarkastus		
KPMG Oy	2 782,50	3 432,50
Tilintarkastuspalvelut yhteensä	2 782,50	3 432,50

Rahoitustuotot ja -kulut

Osinkotuotot tytäryhtiö osakkeista		
FCG Finnish Consulting Group Oy	1 300 000,00	1 300 000,00
KL-Kustannus Oy	250 000,00	250 000,00
	1 550 000,00	1 550 000,00

**Muut korko- ja rahoitustuotot ja
muut korko- ja rahoituskulut**

Korkotuotot konserniyrityksiltä	31 399,99	21 858,24
Muut korkotuotot	0,00	1,37
Korkokulut konserniyrityksiltä	-42 606,98	-18 089,69
Muut korkokulut	-32 044,36	-17 650,53
	-43 251,35	-13 880,61

Taseen liitetiedot, vastaavaa**Pysyvät vastaavat**

Osuudet saman konsernin yrityksissä	31.12.2017	31.12.2016
Hankintameno 1.1	36 656 352,55	36 656 352,55
Lisäykset	2 000 000,00	0,00
Hankintameno 31.12.	38 656 352,55	36 656 352,55

Osuudet omistusyhteisyrityksissä

Hankintameno 1.1	209 850,71	209 850,71
Vähennykset	209 850,71	0,00
Hankintameno 31.12.	0,00	209 850,71

Vaihtuvat vastaavat**Konsernisaamiset**

Konsernitili Kuntaliitto	5 877 398,36	13 861 534,59
--------------------------	--------------	---------------

Siirtosaamiset

Muut siirtosaamiset	7 677,00	1 103,22
Henkilöstöön liittyvät saamiset	2054,49	264,00
	9 731,49	1 367,22

Taseen liitetiedot, vastattavaa

31.12.2017	31.12.2016
-------------------	-------------------

Oma pääoma**Sidottu oma pääoma**

Osakepääoma	338 282,00	338 282,00
-------------	------------	------------

Vapaa oma pääoma

Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto 1.1.	36 722 797,21	36 722 797,21
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto 31.12.	36 722 797,21	36 722 797,21
Edellisten tilikausien voitto/tappio	3 583 369,62	2 110 474,35
Tilikauden voitto/tappio	1 267 350,66	1 472 895,27
Vapaa oma pääoma yhteensä	41 573 517,49	40 306 166,83
Oma pääoma yhteensä	41 911 799,49	40 644 448,83

Laskelma jakokelpoisista varoista

Edellisten tilikausien voitto/tappio	3 583 369,62	2 110 474,35
Tilikauden voitto/ tappio	1 267 350,66	1 472 895,27
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	36 722 797,21	36 722 797,21
Yhteensä	41 573 517,49	40 306 166,83

Konsernivelat

Ostovelat	54 282,64	1 099,18
Lyhytaikaiset velat	5 372 345,00	3 839 451,63
	5 426 627,64	3 840 550,81

Siirtovelat

Palkat sosiaalikuluihin	22 911,23	21 605,83
Muut siirtovelat	1 998,65	398,59
Siirtovelat yhteensä	24 909,88	22 004,42

Kuntaliitto Holding Konserni

TULOSLASKELMA

	1.1.-31.12.2017	1.1.-31.12.2016
LIKEVAIHTO	90 326 177	88 312 498
Liiketoiminnan muut tuotot	645 160	641 841
Materiaalit ja palvelut		
Ostot tilikauden aikana	-2 209 946	-1 936 113
Varaston muutos	0	-27 659
Ulkopuoliset palvelut	-16 819 571	-15 459 722
Materiaalit ja palvelut yhteensä	-19 029 516	-17 423 494
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-33 874 950	-32 886 021
Henkilösivukulut	-2 037 229	-2 127 689
Eläkekulut	-5 229 132	-5 098 197
Henkilöstö kulut yhteensä	-41 141 311	-40 111 908
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-5 083 073	-4 532 281
Poistot ja arvonalentumiset yhteensä	-5 083 073	-4 532 281
Liiketoiminnan muut kulut	-24 283 836	-25 159 616
Osuus omistusyhteysyrityksiltä	0	-36 779
Osuus osakkuusyritysten tuloksesta		8 430
LIKEVOITTO (-TAPPIO)	1 433 602	1 698 692
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot		
Saman konsernin yrityksiltä	17 845	18 494
Muilta	995 683	12 356
Osinkotuotot muilta	5 366	32
Rahoitustuotot yhteensä	1 018 894	30 888
Korkokulut ja muut rahoitus kulut		
Saman konsernin yrityksille	-33 297	-42 749
Muille	-206 102	-159 325
Arvonalentumiset pysyvien vastaavien sijoituksista	-3 973	-5 825
Kurssi- ja myyntitappiot	-322 953	-277 035
Rahoituskulut yhteensä	-566 326	-484 939
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	452 568	-454 051
VOITTO/TAPPIO ENNEN TILIN- PÄÄTÖSSIIRTOJA JA VEROJA	1 886 170	1 244 641
Tilikauden verot	-1 427 026	-983 832
Vähemmistöosuus	-23 481	46 931
TILIKAUDEN VOITTO/TAPPIO	435 664	307 739

**Kuntaliitto Holding Konserni
TASE**

VASTAAVAA	31.12.2017	31.12.2016
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Kehittämismenot	500 783	
Aineettomat oikeudet	35 629	57 207
Liikearvo	6 455	28 715
Konserniliikearvo	15 996 459	16 606 173
Muut pitkävaikutteiset menot	373 174	399 366
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	16 912 500	17 091 462
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	92 000	111 430
Rakennukset ja rakennelmat	0	10 188
Koneet ja kalusto	2 102 400	2 725 887
Muut aineelliset hyödykkeet	22 975	25 289
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	2 217 375	2 872 794
Sijoitukset		
Saamiset saman konsernin yrityksiltä, sijoitukset	434 368	0
Osuudet omistusyhteisyrityksissä	874 658	1 066 768
Muut osakkeet ja osuudet	602 805	761 918
Muut saamiset, sijoitukset	167 618	
Sijoitukset yhteensä	2 079 450	1 828 686
PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ	21 209 325	21 792 942
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	67 122	26 895
Vaihto-omaisuus yhteensä	67 122	26 895
Saamiset		
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	14 464 586	14 255 755
Saamiset saman konsernin yrityksiltä	6 644 088	14 768 974
Lainasaamiset	62 238	137 319
Laskennalliset verosaamiset	50 725	53 410
Muut saamiset	658 197	590 506
Siirtosaamiset	12 109 152	9 537 226
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	33 988 986	39 343 190
Rahoitusarvopaperit		
Muut arvopaperit	250 000	250 000
Rahoitusarvopaperit yhteensä	250 000	250 000
Rahat ja pankkisaamiset	16 610 527	13 616 155
VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ	50 916 634	53 236 239
VASTAAVAA YHTENSÄ	72 125 959	75 029 181

VASTATTAVAA	31.12.2017	31.12.2016
OMA PÄÄOMA		
Osakepääoma	338 281	338 281
Sijoitetun vapaan pääoman rahasto	36 722 797	36 722 797
Muuntoero	-135 351	-143 229
Edellisten tilikausien voitto (tappio)	423 484	258 973
Tilikauden voitto (tappio)	435 664	307 739
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	37 784 876	37 484 562
VÄHEMMISTÖ-OSUUS		
Vähemmistöosuus	513 007	53 059
PAKOLLISET VARAUKSET		
Eläkevaraukset	253 625	267 049
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen		
Velat saman konsernin yrityksille	3 583 387	3 583 387
Laskennallinen verovelka	318 606	282 757
Lainat rahoituslaitoksilta, pitkäaikaiset	4 330 503	4 037 334
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä	8 232 496	7 903 478
Lyhytaikainen		
Lainat rahoituslaitoksilta, lyhytaikaiset	1 288 062	7 368 549
Saadut ennakot	6 910 634	5 101 461
Ostovelat	3 413 021	3 604 257
Ostovelat saman konsernin yrityksille	299 990	84 727
Muut velat	3 706 796	3 296 704
Muut velat konserni	485 053	1 399 415
Siirtovelat	9 238 400	8 465 920
Lyhyt aikainen vieras pääoma yhteensä	25 341 955	29 321 032
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ	33 574 451	37 224 510
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	72 125 959	75 029 181

Kuntaliitto Holding Konserni
RAHOITUSLASKELMA

	2017	2016
LIIKETOIMINNAN RAHAVIRTA		
Liikevoitto	1 433 602	1 698 692
Oikaisut liikevoittoon	5 721 706	4 500 026
Käyttöpääoman muutos	7 738 889	-16 214 621
Maksetut korot	-221 559	-199 309
Muut rahoituskulut	0	0
Saadut korot	0	0
Osingot, kurssivoitot ja -tappiot	691 968	-251 972
Maksetut verot	-1 802 061	-956 901
LIIKETOIMINNAN RAHAVIRTA	13 562 546	-11 424 085
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		
Investoinnit aineettomiin ja aineellisiin hyödykkeisiin	-7 989 824	-3 763 280
Aineettomien ja aineell. hyödykkeiden luovutustulot	3 741 133	1 209 441
Investoinnit muihin sijoituksiin	-8 505	-81 518
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-4 257 196	-2 635 357
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		
Lyhytaikaisten lainojen nostot	-6 080 487	5 976 251
Pitkäaikaisten lainojen takaisinmaksut	293 168	-990 666
Lyhytaikaisten lainasaamisten muutos	-359 287	197 374
Muuntoero	-164 371	-143 181
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	-6 310 977	5 039 779
RAHAVAROJEN MUUTOS	2 994 373	-9 019 662
Rahavarat 1.1.	13 866 155	22 885 817
Rahavarat 31.12.	16 860 527	13 866 155

Kuntaliitto Holding Konserni
Tilinpäätöksen liitetiedot 31.12.2017

Kuntaliitto Holding Oy on Suomen Kuntaliiton kokonaan omistama tytäryhtiö. Kuntaliitto Holdingin ja tytäryhtiöiden muodostama konsernitilinpäätös sisältyy Suomen Kuntaliitto ry -konserniin, jonka emoyhtiö on Suomen Kuntaliitto ry. Konsernitilinpäätöksen jäljennös on saatavissa osoitteesta:

Suomen Kuntaliitto ry.

Toinen linja 14
00530 HELSINKI

Konsernitilinpäätöksen laajuus ja laadintaperiaatteet

Konsernitilinpäätökseen on yhdistetty
Emoyhtiö Kuntaliitto Holding Oy
Tytäryhtiö Kunta-Efeko
Tytäryhtiö KL-Tarkastuspalvelut Oy
Tytäryhtiö KL-Kustannus Oy
Tytäryhtiö Kuntaliitto Palvelut Oy
Tytäryhtiö FCG Finnish Consulting Group konserni ja tytäryhtykset

Kuntaliitto Holding Oy:n tilinpäätös on laadittu Suomen kirjanpitolain ja muiden tilinpäätösten laadintaan vaikuttavien säännösten mukaan.

Konsernin sisäinen omistus on eliminoitu hankintamenomenetelmällä.
Konsernin sisäiset saamiset ja velat sekä sisäinen voitonjako on eliminoitu.
Konsernin sisäiset liiketapahtumat on eliminoitu

Osakkuusyritykset on yhdistetty pääomaosuusmenetelmällä. Konsernin omistuosuuden mukainen osuus osakkuusyrityksen tilikauden tuloksesta on esitetty rahoituserissä.

Laskennalliset verovelat ja saamiset on merkitty taseeseen

Valuuttamääräiset erät

Ulkomaanrahan määräiset saamiset ja velat on muutettu Suomen rahaksi tilinpäätöspäivän kurssiin.
Ulkomaisten konserniyritysten tuloslaskelmat on muutettu tilikauden keskikurssiin ja taseet on muutettu euromääräisiksi tilinpäätöspäivän kurssiin ja kurssiero sisältyy tilikauden voittoon.
Konsernin sisäisen omistuksen eliminoinnista syntyvä muuntoero on esitetty edellisten vuosien voittovaroissa.

Sellaiset projektit, joilla on kiinteä budjetti, kirjataan tuotoksi tehdyn työn mukaan varovaisesti siihen asti kun budjettia on käytettävissä. Budjetin ylittävät työt ja kulut kirjataan projektin kuluksi. Näitä vastaavia tuottoja ei jaksoteta.

Muut hankkeet tuloutetaan juoksevasti laskituksen mukaisesti.

Pysyvien vastaavien arvostus ja poistoperiaatteet

Pysyvät vastaavat on arvostettu suunnitelman mukaisilla poistoilla vähennettynä hankintamenoonsa tai sitä alhaisempaan käypään arvoonsa

Suunnitelman mukaiset poistoajat:

Rakennukset	20-30 vuotta
Rakennuksissa olevat koneet	
Tutkimusalus	15 vuotta
laboratoriokalusto	7 vuotta
Toimistokalusteet	7 vuotta
Ajoneuvot	4 vuotta
ATK-laitteet	3 vuotta
Muut aineelliset hyödykkeet	5 vuotta
Kehittämismenot	5 vuotta
Ohjelmistot	5 vuotta
Liikearvo	5 vuotta
Konsernin liikearvo	5-10 vuotta
Muut pitkävaikutteiset menot	5 vuotta

*Konserni liikearvon vaikutusaika on katsottu olevan 10 vuotta 5 vuoden sijaan.

Vaihto-omaisuuden arvostus

Vaihto-omaisuus on aktivoitu varovaisuuden periaatetta noudattaen välittömästi hankintamenoonsa tai sitä alempaan todennäköiseen myyntihintaan.

Sijoitus- ja rahoitusomaisuuden arvostus

Sijoitus- ja rahoitusomaisuuden arvopaperit on arvostettu hankintamenoon tai sitä alempaan markkinahintaan.

Tilikausi

Kyseessä on tilikausi 1.1.2017 - 31.12.2017.

Eläkevastuut

Kuntaliiton ja sen tytäryhtiöiden palveluksessa olevien henkilöiden eläketurva on järjestetty Kuntien eläkevakuutuksen kautta lukuun ottamatta FCG Finnish Consulting Group Oy:tä jonka eläkevakuutukset on hoidettu eläkevakuutus yhtiöiden kautta.

Varhaiseläkemenoperusteinen maksu

Kevan valtuuskunta päättää varhaiseläkemenoperusteisen (Varhe) maksun määrän jokaiselle vuodelle erikseen. Maksu jaetaan jäsenyhteisöjen kesken varhaiseläkkeistä aiheutuvien menojen suhteessa.

Varhe -maksun kokonaismäärä vuonna 2017 on yhteensä 149 miljoonaa euroa.

(v. 2016 yht. 152 milj. euroa).

Pientyönantajat (palkkasumma alle 2,0836 milj. euroa vuoden 2017 tasossa) maksavat varhaiseläkemenoperustelsta maksua 0,9% maksetulsta palkoista.

KI-Kustannus Oy:n on arvioitu ja kirjattu pakolliseksi varaukseksi.

Tytäryhtiösakkeet	Kpl	konsernin- omistus- osuus %	emoyhtiön om.osuus %
KL-Tarkastuspalvelut, Helsinki	4	100	100
Kunta-Efeko Oy, Helsinki	1 000	100	100
KL-Kustannus Oy, Helsinki	100	100	100
Kuntaliitto Palvelut Oy, Helsinki	2 500	100	100
FCG-Finnish Consulting Oy, Helsinki	19 679 000	100	100

FCG Finnish Consulting Group Oy tytäryhtiöt

Omistukset konserniyrityksissä	konsernin om.osuus %	emoyhtiön om.osuus %
FCG Koulutus Oy	100	100
FCG Suunnittelu ja tekniikka Oy	100	100
FCG Konsultointi Oy	100	100
FCG International Oy	100	100
FCG International Danismanlik Hizmetleri Limited Sirketi, Turkki	100	
FCG City Portal Oy	80	80
FCG Kuntarekry Oy	100	100
FCG Prodacapo Group Oy	78,5	78,5
FCG Prodacapo Finland Oy (entinen FCG Datawell Oy)	78,5	
Nirvaco AS, Norja	78,5	
FCG Prodacapo Sweden AB	78,5	
FCG Prodacapo SYD AB (ent. Datawell Ab), Ruotsi	78,5	
Bellis-Jones Hill Ltd, Englanti	78,5	
Bellis-Jones Hill & Prodacapo Ltd	78,5	
FCG SIPU International Ab, Ruotsi	100	100
SIPU AB, Ruotsi	60	
FCG ANZDEC Ltd, Uusi Seelanti	100	100
FCG Invicta Oü , Viro	100	100
Finnish Consulting Group SRL, Romania	100	100
POVVIK EAD, Bulgaria	100	100
LLC Finnish Consulting Group, Ukraina	100	90
FCG Swedish Development AB, Ruotsi	100	100
Orgut Finland Oy	100	
Orgut UK Ltd, Iso-Britannia	100	
Orgut Consulting Ltd, Kenia	98	
Finnish Consulting Group Asia Pte. Ltd, Singapore	100	100

Omistukset omistusyhteisyrityksissä

Oü Projektikeskus	27,3	27,3
-------------------	------	------

Tuloslaskelman liitetiedot

<u>Liikevaihto markkina-alueittain (1000 Eur)</u>	Konserni 2017	Konserni 2016	Emoyhtiö 2017	Emoyhtiö 2016
Eurooppa	74 654	71 680	146	146
Aasia ja Oseania	11 646	10 126		
Afrikka	3 277	5 820		
Latinalainen Amerikka	756	684		
Pohjois-Amerikka ja Karibia	-7	2		
	90 326	88 312	146	146
<u>Liikevaihto liiketoimintaryhmittäin (1000 Eur)</u>	2017	2016	2017	2016
Koulutus , konsultointi ja asiantuntijapalvelut	45 693	43 759		
Infra ja talo	16 375	14 088		
Vesi ja ympäristö	21 315	22 790		
Kustannus- ja julkaisutoiminta toiminta	2 620	2 696		
Sijoitus ja rahoitustoiminta	146	146	146	147
Muu myynti	4 177	4 833		
	90 326	88 312	146	147

	Konserni 2017	Konserni 2016		
Käyttöomaisuuden myyntivoitot	39	202		
Vuokratuotot	0	149		
Muut tuotot	607	290		
	646	641		
<u>Liitetiedot henkilöstöstä</u>	Konserni	Konserni	Emoyhtiö	Emoyhtiö
	2017	2016	2017	2016
Henkilöstön lukumäärä keskimäärin *)	812	749	1	1
<u>Henkilöstökulujen erittely</u>	Konserni	Konserni		
	2017	2016		
Palkat ja palkkiot	33 874 948	32 886 021		
Eläkekulut	5 229 131	5 098 198		
Muut henkilösivukulut	2 037 228	2 127 689		
Henkilöstökulut yhteensä	41 141 307	40 111 908		
<u>Johdon ja hallituksen palkat ja palkkiot</u>	Konserni	Konserni	Emoyhtiö	Emoyhtiö
	2017	2016	2017	2016
	1 702 384	1 570 618	13 200	16 800
<u>Poistot ja arvonalennukset</u>	Konserni	Konserni	Emoyhtiö	Emoyhtiö
	2017	2016	2017	2016
Liikearvo	21 880	38 018		
Kehittämismenot	163 249			
Aineettomat hyödykkeet	54 505	94 753		
Muut pitkävaikuttavat menot	141 936	136 484		
Rakennukset ja rakennelmat	202	7 439		
Koneet ja kalusto	736 125	832 665		
Arvon alentuminen	0	0		
Muut aineelliset hyödykkeet	194	2 068		
Konserniliikearvo	3 964 980	3 420 854		
Poistot ja arvonalentumiset yhteensä	5 083 072	4 532 281		
<u>Liiketoiminnan muut kulut</u>	Konserni	Konserni	Emoyhtiö	Emoyhtiö
	2017	2016	2017	2016
Vuokrat	4 383 058	4 222 486	0	
Vapaaehtoiset henkilöstökulut	1 080 634	841 317	2 561	5 001
Ict - ja toimistokulut	3 336 477	3 867 000		44
Markkinointi	715 505	746 943		0
Matkat	3 115 954	3 677 526	0	97
Muut	11 652 209	11 804 345	260 816	144 696
	24 283 836	25 159 616	263 377	149 838

Tilintarkastajan palkkiot

	Konserni 2017	Konserni 2016	Emoyhtiö 2017	Emoyhtiö 2016
KPMG Oy				16
Tilintarkastus	67 035	54 444	2 783	3 433
Lakipalvelut	191 453	27 008	0	0
Muut palvelut	12 000	20 917	0	0
KPMG Ab, Norja	0			
Tilintarkastus	9 762	8 739		
KPMG Baltics Ou	0			
Tilintarkastus	650	650		
KPMG Ab, Ruotsi	0			
Tilintarkastus	46 547	30 933		
Muut palvelut	40 515			
William Buck Ltd, Uusi Seelanti	0			
Tilintarkastus	5 189	5 688		
TS Audit Consult, Bulgaria	0			
Tilintarkastus	3 999	3 999		
	377 150	152 378	2 783	3 433

Tuotot osuuksista saman konsernin yrityksissä

	Konserni 2017	Konserni 2016	Emoyhtiö 2017	Emoyhtiö 2016
Osinkotuotot tytäryhtiöosakkeista	0	0	1 550 000	1 550 000
Osingot omistusyhteisyrittäjiltä	5366			
Osinkotuotot muilta		32		
Osuus osakkuusyhtiöltä	0	-36 779		
Osinko osakkuusyhtiöltä		8 430		
Arvon alentumiset pys. vast. sij.	0	-5 825		
	5 366	-34 142	1 550 000	1 550 000

Rahoitustuotot ja -kulut

	Konserni 2017	Konserni 2016	Emoyhtiö 2017	Emoyhtiö 2016
Korkotuotot konserniyrityksiltä	17 846	18 494	31 400	21 858
Muut korkotuotot	4 086	12 356		1,37
Muut rahoitustuotot				
Korkokulut konserniyrityksille	-33 297	-42 749	-42 607	-18 089
Muut korkokulut	-174 767	-140 351	-32 044	-17 650
Muut rahoituskulut	-31 335	-18 974		0
Kurssivoitot ja -tappiot	-189 056	-277 035		0
	452 568	-448 259	-43 251	-35 737,63

Tuloverot

	Konserni 2017	Konserni 2016	Emoyhtiö 2017	Emoyhtiö 2016
Tuloverot varsinaisesta toiminnasta	1 383 137	-1 004 161		
Laskennallisen verosaamisen muutos				
Laskennallisen verovelan muutos		-5 473		
Poistoero	-29 113	-29 113		
Ruotsin vapaaehtoinen varaus	54 914	54 914		
	1 427 025	-983 833		

Taseen vastaavia koskevat liitetiedotAineettomat hyödykkeetAineettomat oikeudet

	Konserni 2017	Konserni 2016
Hankintameno 1.1.	2 015 681	2 013 220
Lisäys	33 000	8 715
Lisäys, uudet tytäryhtiöt	0	0
Vähennys	-1 125	-6 255
Hankintameno 31.12.	2 047 557	2 015 681
Kertyneet poistot 1.1.	1 958 474	1 869 373
Kertyneet poistot, uudet tytäryhtiöt	0	0
Vähennysten kertyneet poistot	0	0
Tilikauden poistot	54 505	94 754
Kertyneet poistot 31.12.	2 011 928	1 958 474
Menojäännös 31.12.	35 630	57 207

Liikearvo

	Konserni 2017	Konserni 2016
Arvo 1.1.	1 105 981	1 115 906
Vähennys	-7 448	-9 925
Hankintameno 31.12.	1 098 536	1 105 981
Kertyneet poistot 1.1.	1 077 267	1 047 006
Vähennysten kertyneet poistot	7 066	7 757
Tilikauden poistot	21 880	38 018
Kertyneet poistot 31.12.	1 092 080	1 077 267
Menojäännös 31.12.	6 455	28 714

Konserniliikearvo

	Konserni 2017	Konserni 2016
Arvo 1.1.	14 734 081	13 042 983
Lisäys	105 067	1 691 098
Lisäys, uudet tytäryhtiöt	3 250 200	0
Hankintameno 31.12.	18 089 347	14 734 081
Kertyneet poistot 1.1.	7 667 283	8 334 733
Tilikauden poistot	3 964 980	3 420 854
Kertyneet poistot 31.12.	10 269 495	7 667 283
Menojäännös 31.12.	15 996 459	16 606 173

Kehittämismenot

	Konserni 2017	Konserni 2016
Hankintameno 1.1.		
Lisäys	150 000	
Lisäys, uudet tytäryhtiöt	580 238	
Vähennys	11 206	
Hankintameno 31.12.	719 033	
Kertyneet poistot, uudet tytäryhtiöt	55 000	
Tilikauden poistot	163 249	
Kertyneet poistot 31.12.	218 249	
Menojäännös 31.12.	500 783	

Muut pitkävaikutteiset menot

	Konserni 2017	Konserni 2016
Hankintameno 1.1.	4 374 179	4 348 122
Lisäys	106 374	92 187
Lisäys, uudet tytäryhtiöt	12 969	0
Vähennys	-11 292	-66 131
Hankintameno 31.12.	4 482 230	4 374 178
Kertyneet poistot 1.1.	3 974 812	3 904 964
Kertyneet poistot, uudet tytäryhtiöt	1 110	0
Vähennysten kertyneet poistot	8 803	66 635
Tilikauden poistot	141 936	136 783
Kertyneet sumupoistot 31.12.	4 109 056	3 974 812
Menojäännös 31.12.	373 174	399 366

Aineelliset hyödykkeetMaa- ja vesialueet

	Konserni 2017	Konserni 2016
Hankintameno 01.01.	111 429	111 429
Lisäys, sulautuneet yhtiöt	0	0
Vähennys	-19 429	0
Hankintameno 31.12.	92 000	111 429
Menojäännös 31.12.	92 000	111 429

Rakennukset ja rakennelmat

	Konserni 2017	Konserni 2016
Hankintameno 1.1.	86 633	88 413
Vähennys	-42 879	-1 781
Hankintameno 31.12.	43 754	86 632
Kertyneet poistot 1.1.	76 446	70 590
Vähennysten kertyneet poistot	32 893	1 583
Tilikauden poistot	202	7 439
Kertyneet sumupoistot 31.12.	43 754	76 444
Tuloustus	0	42 381
Menojäännös 31.12.	0	10 188

Koneet ja kalusto

	Konserni 2017	Konserni 2016
Hankintameno 1.1.	9 960 387	9 954 186
Lisäys	709 389	925 846
Lisäys, uudet tytäryhtiöt	119 488	205 568
Vähennys	-1 835 935	-1 125 213
Väh. Yrit sis siirrosta	-20 636	0
Hankintameno 31.12.	8 932 692	9 960 387
Kertyneet poistot 1.1.	7 234 498	7 152 935
Kertyneet poistot, uudet tytäryhtiöt	24 185	206 059
Vähennysten kertyneet poistot	1 164 518	959 199
Tilikauden poistot	736 124	834 703
Kertyneet sumupoistot 31.12.	6 830 289	7 234 498
Tuloutus	3 225	
Menojäännös 31.12.	2 102 401	2 725 887

Muut aineelliset hyödykkeet

	Konserni 2017	Konserni 2016
Hankintameno 1.1.	25 332	20 669
Lisäys	3 342	4 171
Lisäys, uudet tytäryhtiöt	1 061	628
Vähennys	-6 521	-136
Hankintameno 31.12.	23 214	25 332
Kertyneet poistot 1.1.	43	0
Vähennysten kertyneet poistot	-3	
Tilikauden poistot	194	43
Kertyneet poistot 31.12.	239	43
Menojäännös 31.12.	22 975	25 289

Osuudet saman konsernin yrityksissä

	Konserni 2017	Konserni 2016	Emo 2017	Emo 2016
Hankintameno 1.1.			36 656 353	36 023 353
Lisäykset			2 000 000	633 000
Vähennykset			0	0
Hankintameno 31.12.	434 368		38 656 353	36 656 353

SijoituksetSaamiset saman konsernin yrityksiltä

	Konserni 2017	Konserni 2016
	0	0
	0	0

Osuudet omistusyhteisyrityksissä

	Konserni 2017	Konserni 2016	Emo 2017	Emo 2016
Hankintameno 1.1.	875 254	1 133 758		209 851
Muutos	0	-36 779	0	0
Vähennykset	-595	-30 211	0	0
Hankintameno 31.12.	874 658	1 066 768	0,00	209 851

Muut osakkeet ja osuudet

	Konserni 2017	Konserni 2016
Hankintameno 1.1.	657 880	680 399
Lisäys	0	81 518
Lisäys, uudet tytäryhtiöt	80 498	0
Vähennys	-135 573	0
Hankintameno 31.12.	602 805	761 917

Muut pitkäaikaiset saamiset

	Konserni 2017	Konserni 2016
Hankintameno 1.1.	0	
Lisäys	81 932	0
Lisäys, uudet tytäryhtiöt	85 686	
Hankintameno 31.12.	167 618	0

Pysyvät vastaavatVaihto-omaisuus

	Konserni 2017	Konserni 2016
Aineet ja tarvikkeet		
Hankintameno 1.1.	26 895	49 747
Lisäys	40 227	4 807
Vähennys	0	-27 659
Hankintameno 31.12.	67 122	26 895

Konsernisaamiset

	Konserni 2017	Konserni 2016	Emo 2017	Emo 2016
Myyntisaamiset	466 690	567 045		
Saamiset saman konsernin yrityksiltä	5 877 398	13 861 534	5 877 398	
Lainasaamiset	0	0		13 861 534
Siirtosaamiset	300 000	340 394		
	6 644 089	14 768 973	5 877 398	0

<u>Siirtosaamiset</u>	Konserni 2017	Konserni 2016	Emoyhtiö 2017	Emoyhtiö 2016
Projektitoimintaan liittyvät saamiset	9 590 922	7 804 351		
Vuokrat	240 595	229 909		
Henkilöstöön liittyvät saamiset	257 938	382 492	2 054	264
Verot	103 301	199 182	0	0
Muut	1 855 945	921 289	7 677	1 103
	12 048 702	9 537 223	9 731	1 367

Muut saamiset ryhmässä osa siirtosaamisista

<u>Laskennalliset verosaamiset</u>	Konserni 2017	Konserni 2016
	50 725	58 401

Rahat ja pankki saamiset

Konsernilla on käytössään konsernipankkitili, jonka omistaja on konsernin emoyhtiö.

Tilinpäätöshetkellä tytäryhtiöiden tilien varat/velat raportoidaan emoyhtiön rahavaroissa.

Vastaavasti tytäryhtiöissä tilin varat/velat esitetään lyhytaikaisissa saamisissa/veloissa emoyhtiölle.

Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

<u>Oman pääoman muutokset</u>	Konserni 2017	Konserni 2016	Emoyhtiö 2017	Emoyhtiö 2016
Osakepääoma 1.1.	338 282	338 282	338 282	338 282
Osakepääoma 31.12.	338 282	338 282	338 282	338 282
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto 1.1.	36 722 797	36 722 797	36 722 797	36 722 797
Lisäys				
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto 31.12.	36 722 797	36 722 797	36 722 797	36 722 797
Voitto edellisiltä tilikausilta 1.1.	423 483	258 974	3 583 369	2 110 474
Osingon jako	0	0		
Muuntoero	-135 351	-143 229		
Voitto edellisiltä tilikausilta 31.12.	423 484	258 973	3 583 369	2 110 474
Tilikauden voitto (tappio)	435 664	307 739	1 267 351	1 472 895
Oma pääoma yhteensä	37 784 876	37 484 562	41 911 799	40 644 448

Tilinpäätössiirtojen kertymä

	Konserni 2017	Konserni 2016
Tilinpäätössiirtojen kertymän jako verovelkaan ja omaan pääomaan		
Ruotsin vapaaehtoinen varaus	723 715,52	853 424,45
Laskennallinen verovelka *	159 217,41	187 753,38
Oman pääoman osuus	564 498,11	665 671,07
* Ruotsin vero 22 %		

Poistoero erillisyyhtiöiden tilinpäätöksissä	796 943,50	311 425,95
Laskennallinen verovelka	159 388,70	62 285,19
Oman pääoman osuus	637 554,80	249 140,76

Pakolliset varaukset

	Konserni 2017	Konserni 2016
Eläkevaraukset	230 350	238 000
Muut pakolliset varaukset	23 274	29 049
	253 624	267 049

Konsernivetat

	Konserni 2017	Konserni 2016	Emoyhtiö 2017	Emoyhtiö 2016
Muut velat, pitkäaikaiset	3 583 388	3 583 388		
Ostovelat	299 994	84 726	54 283,00	1 099
Velat saman konsernin yrityksille	485 053	1 399 415	5 372 345	3 839 451
	4 368 435	5 067 529	5 426 628,00	3 840 550

<u>Muut velat lyhyt aikainen</u>	Konserni 2017	Konserni 2016	Emoyhtiö 2017	Emoyhtiö 2016
Ostovelat	3 413 022	2 835 073	253	10 630
Muut velat	3 706 406	3 411 271	3 282	10 149
	7 119 428	6 246 344	3 535	20 779

<u>Saadut ennakot</u>	Konserni 2017	Konserni 2016		
Projektiomintaan liittyvät ennakot	6 902 354	5 101 461		

<u>Siirtovelat</u>	Konserni 2017	Konserni 2016	Emoyhtiö 2017	Emoyhtiö 2016
Palkat sosiaalikuluneen	5 118 096	5 003 022	22 911	18 999
Verot	75 143	584 593	0	0
Projektiomintaan liittyvät velat	2 649 753	2 189 014	0	0
Korot	15 071	2 769	0	0
Muut	1 380 644	686 521	1 998	1 838
	9 238 709	8 465 920	24 909	20 837

<u>Vakuudet ja vastuusitoumukset</u>	Konserni	Konserni
Samaan konserniin kuuluvien yhtiöiden puolesta annetut vakuudet	2017	2016
<u>Yrityskiinnitykset *</u>	15 001 006	15 001 007
Vuokraoikeuskiinnitykset		
Annettu rahoituslimiitin ja pankkitakausten * vakuudeksi		

<u>Leasingvastuut</u>	Konserni 2017	Konserni 2016
Seuraavalla tilikaudella maksettavat	935 719	695 403
Myöhemmin maksettavat	875 867	874 138

<u>Toimitilojen vuokravastuut</u>		
Seuraavalla tilikaudella maksettavat	1 785 064	2 880 672
Myöhemmin maksettavat	8 453 148	16 585 080

<u>Koronvaihtosopimukset</u>		
Käypä arvo	-7 325	-37 272
Nimellisarvo	975 000	3 525 000

<u>Pitkäaikaiset lainat jotka erääntyvät 5 vuoden jälkeen</u>		
Velat saman konsernin yhteisölle	2 388 924	2 388 924
Muut velat		

Lähipiiritapahtumat

Kuntaliitto-konsernin emoyhteisö on Suomen Kuntaliitto ry, jonka lähipiiriin kuuluvat: yhteisöt ja säätiöt, joissa Suomen Kuntaliitto ry suoraan tai välillisesti käyttää määräysvaltaa tai huomattavaa vaikutusvaltaa liiton ja yhtiöiden hallitusten jäsenet ja varajäsenet, liiton valtuuston puheenjohtajisto, liiton ja yhtiöiden toimitusjohtajat, varatoimitusjohtajat, liiton hallintojohtaja sekä heidän perheenjäsenensä sekä sellaiset yhtiöt, yhdistykset tai säätiöt joissa em. lähipiiriin kuuluva henkilö käyttää määräysvaltaa tai huomattavaa vaikutusvaltaa

LUETTELO KIRJANPIDOISTA JA KIRJANPITOAINEISTOJEN LAJEISTA

		tositelaji erinen,sidottu
Tilinpäätös		
Päivä- ja pääkirja		sähköinen
Myyntireskontra		sähköinen
Myyntilaskut	3	sähköinen
Myyntilaskujen suoritukset	13	sähköinen
Ostolaskut	2	sähköinen
Ostolaskujen suoritukset	12	sähköinen
Palkkalistat	4	paperinen
Pankkitositteet	6	paperinen
Pankkitositteet, OP	1902	paperinen
Pankkitositteet, Nordea	1914	paperinen
Matkalaskut	15	paperinen
Muistiotositteet	8	paperinen
Käyttöomaisuus	80	sähköinen
Liitetietositteet		paperinen

Tilinpäätöksen allekirjoitukset

Helsingissä 5. päivänä huhtikuuta 2018

Hallituksen ja toimitusjohtajan allekirjoitukset

Sirpa Paatero
hallituksen puheenjohtaja

Toimi Kankaanniemi
hallituksen jäsen

Martti Korhonen
hallituksen jäsen

Meri Lumela
hallituksen jäsen

Mikaela Nylander
hallituksen jäsen

Sari Rautio
hallituksen jäsen

Tapani Tölli
hallituksen jäsen

Tilinpäätösmerkintä

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Helsingissä päivänä 26. huht. kuuta 2018

KPMG Oy Ab
Tilintarkastusyhteisö

Heidi Vierros
KHT

Tilintarkastuskertomus

Kuntaliitto Holding Oy:n yhtiökokoukselle

Tilinpäätöksen tilintarkastus

Lausunto

Olemme tilintarkastaneet Kuntaliitto Holding Oy:n (y-tunnus 2542168-8) tilinpäätöksen tilikaudelta 1.1.–31.12.2017. Tilinpäätös sisältää sekä konsernin että emoyhtiön taseen, tuloslaskelman ja liitetiedot sekä konsernin rahoituslaskelman.

Lausuntonamme esitämme, että tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan konsernin sekä emoyhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisääteiset vaatimukset.

Lausunnon perustelut

Olemme suorittaneet tilintarkastuksen Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Hyvän tilintarkastustavan mukaisia velvollisuuksiamme kuvataan tarkemmin kohdassa *Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa*. Olemme riippumattomia emoyhtiöstä ja konserniyrityksistä niiden Suomessa noudatettavien eettisten vaatimusten mukaisesti, jotka koskevat suorittamaamme tilintarkastusta ja olemme täyttäneet muut näiden vaatimusten mukaiset eettiset velvollisuutemme. Käsityksemme mukaan olemme hankkineet lausuntonamme perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä.

Tilinpäätöstä koskevat hallituksen ja toimitusjohtajan velvollisuudet

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat tilinpäätöksen laatimisesta siten, että se antaa oikean ja riittävän kuvan Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisääteiset vaatimukset. Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat myös sellaisesta sisäisestä valvonnasta, jonka ne katsovat tarpeelliseksi voidakseen laatia tilinpäätöksen, jossa ei ole väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyyttä.

Hallitus ja toimitusjohtaja ovat tilinpäätöstä laatiessaan velvollisia arvioimaan emoyhtiön ja konsernin kykyä jatkaa toimintaansa ja soveltuviissa tapauksissa esittämään seikat, jotka liittyvät toiminnan jatkuvuuteen ja siihen, että tilinpäätös on laadittu toiminnan jatkuvuuteen perustuen. Tilinpäätös laaditaan toiminnan jatkuvuuteen perustuen, paitsi jos emoyhtiö tai konserni aiotaan purkaa tai toiminta lakkauttaa tai ei ole muuta realistista vaihtoehtoa kuin tehdä niin.

Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa

Tavoitteenamme on hankkia kohtuullinen varmuus siitä, onko tilinpäätöksessä kokonaisuutena väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyyttä, sekä antaa tilintarkastuskertomus, joka sisältää lausuntonamme. Kohtuullinen varmuus on korkea varmuustaso, mutta se ei ole tae siitä, että olennainen virheellisyys aina havaitaan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti suoritettavassa tilintarkastuksessa. Virheellisyyksiä voi aiheutua väärinkäytöksestä tai virheestä, ja niiden katsotaan olevan olennaisia, jos niiden yksin tai yhdessä voisi kohtuudella odottaa vaikuttavan taloudellisiin päätöksiin, joita käyttäjät tekevät tilinpäätöksen perusteella.

Hyvän tilintarkastustavan mukaiseen tilintarkastukseen kuuluu, että käytämme ammatillista harkintaa ja säilytämme ammatillisen skeptisyyden koko tilintarkastuksen ajan. Lisäksi:

- Tunnistamme ja arvioimme väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvat tilinpäätöksen olennaisen virheellisuuden riskit, suunnittelemme ja suoritamme näihin riskeihin vastaavia tilintarkastustoimenpiteitä ja hankimme lausuntonamme perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä. Riski siitä, että väärinkäytöksestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, on suurempi kuin riski siitä, että virheestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, sillä väärinkäytökseen

voi liittyä yhteistoimintaa, väärentämistä, tietojen tahallista esittämättä jättämistä tai virheellisten tietojen esittämistä taikka sisäisen valvonnan sivuuttamista.

- Muodostamme käsityksen tilintarkastuksen kannalta relevantista sisäisestä valvonnasta pystyäksemme suunnittelemaan olosuhteisiin nähden asianmukaiset tilintarkastustoimenpiteet mutta emme siinä tarkoituksessa, että pystyisimme antamaan lausunnon emoyhtiön tai konsernin sisäisen valvonnan tehokkuudesta.
- Arvioimme sovellettujen tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden asianmukaisuutta sekä johdon tekemien kirjanpidollisten arvioiden ja niistä esitettävien tietojen kohtuullisuutta.
- Teemme johtopäätöksen siitä, onko hallituksen ja toimitusjohtajan ollut asianmukaista laatia tilinpäätös perustuen oletukseen toiminnan jatkuvuudesta, ja teemme hankkimamme tilintarkastusevidenssin perusteella johtopäätöksen siitä, esiintyykö sellaista tapahtumiin tai olosuhteisiin liittyvää olennaista epävarmuutta, joka voi antaa merkittävää aihetta epäillä emoyhtiön tai konsernin kykyä jatkaa toimintaansa. Jos johtopäätöksemme on, että olennaista epävarmuutta esiintyy, meidän täytyy kiinnittää tilintarkastuskertomuksessamme lukijan huomiota epävarmuutta koskeviin tilinpäätöksessä esitettäviin tietoihin tai, jos epävarmuutta koskevat tiedot eivät ole riittäviä, mukauttaa lausuntomme. Johtopäätöksemme perustuvat tilintarkastuskertomuksen antamispäivään mennessä hankittuun tilintarkastusevidenssiin. Vastaiset tapahtumat tai olosuhteet voivat kuitenkin johtaa siihen, ettei emoyhtiö tai konserni pysty jatkamaan toimintaansa.
- Arvioimme tilinpäätöksen, kaikki tilinpäätöksessä esitettävät tiedot mukaan lukien, yleistä esittämistapaa, rakennetta ja sisältöä ja sitä, kuvastaako tilinpäätös sen perustana olevia liiketoimia ja tapahtumia siten, että se antaa oikean ja riittävän kuvan.
- Hankimme tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä konserniin kuuluvia yhteisöjä tai liiketoimintoja koskevasta taloudellisesta informaatiosta pystyäksemme antamaan lausunnon konsernitilinpäätöksestä. Vastaamme konsernin tilintarkastuksen ohjauksesta, valvonnasta ja suorittamisesta. Vastaamme tilintarkastuslausunnosta yksin.

Kommunikoidemme hallintoelinten kanssa muun muassa tilintarkastuksen suunnittelusta laajuudesta ja ajoituksesta sekä merkittävistä tilintarkastushavainnoista, mukaan lukien mahdolliset sisäisen valvonnan merkittävät puutteellisuudet, jotka tunnistamme tilintarkastuksen aikana.

Muut raportointivelvoitteet

Muut lausumat

Puollamme tilinpäätöksen vahvistamista. Hallituksen esitys taseen osoittaman voiton käyttämisestä on osakeyhtiölain mukainen. Puollamme vastuuvapauden myöntämistä hallituksen jäsenille sekä toimitusjohtajalle tarkastamaltamme tilikaudelta.

Helsingissä 26. huhtikuuta 2018

KPMG OY AB

Heidi Vierros
KHT

KUNTALIITTO HOLDING OY

TILINPÄÄTÖS

01.01.2018 - 31.12.2018

Emoyhtiö	sivu
Tuloslaskelma	2
Tase	3
Liitetiedot	4-6
Konserni	
Tuloslaskelma	7
Tase	8-9
Konsernin rahoituslaskelma	10
Liitetiedot	11-20
Luettelo kirjanpitokirjoista ja tositelajeista	21
Tilinpäätöksen allekirjoitukset	22

Tasekirja on säilytettävä vähintään 10 vuotta tilikauden päättymisestä, eli 31.12.2028 asti (KPL 2:10.1 §).

Tilikauden tositeaineisto on säilytettävä vähintään 6 vuotta sen vuoden lopusta, jona tilikausi on päättynyt, eli 31.12.2024 asti (KPL 2:10.2 §).

Osoite Toinen linja 14
 00530 HELSINKI

Y-tunnus 2542168-8
Kotipaikka Helsinki

Kuntaliitto Holding Oy

TULOSLASKELMA	31.12.2018	31.12.2017
LIKEVAIHTO	0,00	145 860,00
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-17 200,00	-103 713,39
Henkilösivukulut	80,23	-2 715,07
Eläkekulut	-27,30	-15 452,21
Henkilöstökulut	-17 147,07	-121 880,67
Liiketoiminnan muut kulut	-78 722,67	-263 377,32
LIKEVOITTO (-TAPPIO)	-95 869,74	-239 397,99
Rahoitustuotot ja -kulut		
Tuotot osuuksista saman konsernin yrityksissä	1 550 000,00	1 550 000,00
Korko- ja rahoitustuotot		
Saman konsernin yrityksiltä	27 854,14	31 399,99
Muilta	0,32	
Korkokulut ja muut rahoitus kulut		
Saman konsernin yrityksiltä	-56 086,77	-42 606,98
Muilta	-25 379,12	-32 044,36
Rahoitustuotot ja -kulut	1 496 388,57	1 506 748,65
VOITTO/TAPPIO ENNEN TILIN- PÄÄTÖSSIIRTOJA JA VEROJA	1 400 518,83	1 267 350,66
TILIKAUDEN VOITTO/TAPPIO	1 400 518,83	1 267 350,66

Kuntaliitto Holding Oy

TASE

VASTAAVAA	31.12.2018	31.12.2017
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineelliset hyödykkeet yhteensä		
Sijoitukset		
Osuudet saman konsernin yrityksissä	38 656 352,55	38 656 352,55
PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ	38 656 352,55	38 656 352,55
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Lyhytaikaiset		
Saamiset saman konsernin yrityksiltä	7 993 589,53	5 877 398,36
Siirtosaamiset	12 005,58	9 866,49
Rahat ja pankkisaamiset	3 499 535,67	2 823 254,05
VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ	11 505 130,78	8 710 518,90
VASTAAVAA YHTEENSÄ	50 161 483,33	47 366 871,45
VASTATTAVAA	31.12.2018	31.12.2017
Oma pääoma		
Osakepääoma	338 282,00	338 282,00
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	36 722 797,21	36 722 797,21
Edellisten tilikausien voitto (tappio)	4 850 720,28	3 583 369,62
Tilikauden voitto	1 400 518,83	1 267 350,66
Oma pääoma yhteensä	43 312 318,32	41 911 799,49
Lyhytaikainen		
Ostovelat	724,16	252,94
Velat saman konsernin yrityksille	6 846 136,85	5 426 627,64
Muut velat	1 262,00	3 281,50
Siirtovelat	1 042,00	24 909,88
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	6 849 165,01	5 455 071,96
Vieras pääoma yhteensä	6 849 165,01	5 455 071,96
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	50 161 483,33	47 366 871,45

Tilinpäätöksen liitetiedot

Kuntaliitto Holding Oy on Suomen Kuntaliiton kokonaan omistama tytäryhtiö. Kuntaliitto Holdingin ja tytäryhtiöiden muodostama konsernitilinpäätös sisältyy Suomen Kuntaliitto ry -konserniin, jonka emoyhtiö on Suomen Kuntaliitto ry. Konsernitilinpäätöksen jäljennös on saatavissa osoitteesta:

Suomen Kuntaliitto ry.
Toinen linja 14
00530 HELSINKI

Tilinpäätöksen laadintaperiaatteet

Tilinpäätöksen laatimisessa on noudatettu pien- ja mikroyrityksen tilinpäätöksessä esitettävistä tiedoista annetun asetuksen (PMA) pienyrityssäännöstöä.

Tilikausi

Yhtiön tilikausi 1.1.2018. - 31.12.2018

Arvostusperiaatteet

Pysyvät vastaavat on arvostettu hankintamenoonsa tai sitä alhaisempaan käypään arvoonsa.

Osakeyhtiölain toimintakertomustiedot

Hallituksen esitys yhtiön voittoa koskeviksi toimenpiteiksi

Yhtiön jakokelpoiset varat ovat tilinpäätöshetkellä 42 974 036,32 euroa. Yhtiön tilikauden voitto oli 1 400 518,83 euroa.

Hallitus esittää yhtiökokoukselle, että voitonjakokelpoiset varat jätetään omaan pääomaan.

Yhtiön osakkeiden määrä osakelajeittain ja kutakin osakelajia koskevat yhtiöjärjestyksen pääasialliset määräykset.

Yhtiön osakepääoma on 338 282 euroa ja osakkeiden lukumäärä 35 340 867 kappaletta.

Tuloslaskelman liitetiedot**Liitetiedot henkilöstöstä**

Keskimääräinen yhtiön palveluksessa olleiden henkilöiden lukumäärä
- tilikaudella 1.1.2018- 31.12.2018

0

1

Henkilöstökulujen erittely**2018****2017**

Palkat	17 200,00	103 713,39
Eläkekulut	27,30	15 452,21
Muut henkilösivukulut	-80,23	2 715,07
Henkilöstökulut yhteensä	17 147,07	121 880,67

Johdon ja hallituksen palkkiot

Johdon ja hallituksen palkkiot	17 200,00	13 200,00
--------------------------------	------------------	------------------

Liiketoiminnan muut kulut

Vapaaehtoiset henkilöstökulut	817,88	2921,36
Matkat	649,91	277,1
Konsernipalvelut	59994	65257,9
Ulkopuoliset palvelut	7737,75	25654,5
Muut	9 523,13	169266
	78 722,67	263 377,00

Tilintarkastuspalvelut erittely

Tilintarkastus		
KPMG Oy	2818,75	2 782,50
Tilintarkastuspalvelut yhteensä	2 818,75	2 782,50

Rahoitustuotot ja -kulut

Osinkotuotot tytäryhtiö osakkeista		
FCG Finnish Consulting Group Oy	1 300 000,00	1 300 000,00
KL-Kustannus Oy	250 000,00	250 000,00
	1 550 000,00	1 550 000,00

**Muut korko- ja rahoitustuotot ja
muut korko- ja rahoituskulut**

Korkotuotot konserniyrityksiltä	27 854,14	31 399,99
Muut korkotuotot	0,32	0,00
Korkokulut konserniyrityksiltä	-56 086,77	-42 606,98
Muut korkokulut	-25 379,12	-32 044,36
	-53 611,43	-43 251,35

Taseen liitetiedot, vastaavaa**Pysyvät vastaavat**

Osuudet saman konsernin yrityksissä	31.12.2018	31.12.2017
Hankintameno 1.1	38 656 352,55	36 656 352,55
Lisäykset	0,00	2 000 000,00
Hankintameno 31.12.	38 656 352,55	38 656 352,55

Osuudet omistusyhteisyriksissä

Hankintameno 1.1	0,00	209 850,71
Vähennykset	0,00	209 850,71
Hankintameno 31.12.	0,00	0,00

Vaihtuvat vastaavat**Konsernisaamiset**

Konsernitili Kuntaliitto	7 993 589,53	5 877 398,36
--------------------------	--------------	--------------

Siirtosaamiset

Muut siirtosaamiset	12 005,58	7 677,00
Henkilöstöön liittyvät saamiset	0,00	2 054,49
	12 005,58	9 731,49

Taseen liitetiedot, vastattavaa

31.12.2018 **31.12.2017**

Oma pääoma

Osakepääoma	338 282,00	338 282,00
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto 1.1.	36 722 797,21	36 722 797,21
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto 31.12.	36 722 797,21	36 722 797,21
Edellisten tilikausien voitto/tappio	4 850 720,28	3 583 369,62
Tilikauden voitto/tappio	1 400 518,83	1 267 350,66
Oma pääoma yhteensä	43 312 318,32	41 911 799,49

Laskelma jakokelpoisista varoista

Edellisten tilikausien voitto/tappio	4 850 720,28	3 583 369,62
Tilikauden voitto/ tappio	1 400 518,83	1 267 350,66
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	36 722 797,21	36 722 797,21
Yhteensä	42 974 036,32	41 573 517,49

Konsernivelat

Ostovelat	51 463,10	54 282,64
Lyhytaikaiset velat	6 794 673,75	5 372 345,00
	6 846 136,85	5 426 627,64

Siirtovelat

Palkat sosiaalikuluneen	0,00	22 911,23
Muut siirtovelat	1 042,00	1 998,65
Siirtovelat yhteensä	1 042,00	24 909,88

Kuntaliitto Holding Konserni**TULOSLASKELMA**

	1.1.-31.12.2018	1.1.-31.12.2017
LIKEVAIHTO	91 751 071	90 326 177
Liiketoiminnan muut tuotot	11 170 874	645 160
Materiaalit ja palvelut		
Ostot tilikauden aikana	-2 386 886	-2 209 946
Ulkopuoliset palvelut	-17 733 242	-16 819 571
Materiaalit ja palvelut yhteensä	-20 120 128	-19 029 516
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-35 575 588	-33 874 950
Henkilösivukulut	-1 835 389	-2 037 229
Eläkekulut	-5 412 971	-5 229 132
Henkilöstö kulut yhteensä	-42 823 948	-41 141 311
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-5 285 134	-5 083 073
Poistot ja arvonalentumiset yhteensä	-5 285 134	-5 083 073
Liiketoiminnan muut kulut	-26 155 344	-24 283 836
LIKEVOITTO (-TAPPIO)	8 537 390	1 433 602
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot		
Saman konsernin yrityksiltä	11 232	17 845
Muilta	200 574	995 683
Osinkotuotot muilta	5 120	5 366
Rahoitustuotot yhteensä	216 927	1 018 894
Korkokulut ja muut rahoitus kulut		
Saman konsernin yrityksille	-35 999	-33 297
Muille	-106 484	-206 102
Arvonalentumiset pysyvien vastaavien sijoituksista		-3 973
Kurssi- ja myyntitappiot	-361 130	-322 953
Rahoituskulut yhteensä	-503 613	-566 326
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	-286 686	452 568
VOITTO/TAPPIO ENNEN TILIN- PÄÄTÖSSIIRTOJA JA VEROJA	8 250 704	1 886 170
Tilikauden verot	-1 089 022	-1 427 026
Vähemmistöosuus	140 546	-23 481
TILIKAUDEN VOITTO/TAPPIO	7 302 228	435 664

Kuntaliitto Holding Konserni
TASE

VASTAAVAA	31.12.2018	31.12.2017
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Kehittämismenot	520 449	500 783
Aineettomat oikeudet	290 288	35 629
Liikearvo	1 616 667	6 455
Konserniliikearvo	10 545 434	15 996 459
Muut pitkävaikutteiset menot	763 462	373 174
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	13 736 299	16 912 500
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	92 000	92 000
Rakennukset ja rakennelmat	0	0
Koneet ja kalusto	2 008 628	2 102 400
Muut aineelliset hyödykkeet	22 125	22 975
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	2 122 754	2 217 375
Sijoitukset		
Saamiset saman konsernin yrityksiltä, sijoitukset	0	434 368
Osuudet omistusyhteisyrityksissä	873 902	874 658
Muut osakkeet ja osuudet	602 637	602 805
Muut saamiset, sijoitukset	0	167 618
Sijoitukset yhteensä	1 476 539	2 079 450
PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ	17 335 592	21 209 325
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	32 386	67 122
Vaihto-omaisuus yhteensä	32 386	67 122
Saamiset		
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	14 210 597	14 464 586
Saamiset saman konsernin yrityksiltä	8 623 773	6 644 088
Lainasaamiset	36 025	62 238
Laskennalliset verosaamiset	48 265	50 725
Muut saamiset	290 667	658 197
Siirtosaamiset	13 109 130	12 109 152
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	36 318 457	33 988 986
Rahoitusarvopaperit		
Muut arvopaperit	250 000	250 000
Rahoitusarvopaperit yhteensä	250 000	250 000
Rahat ja pankkisaamiset		
Rahat ja pankki saamiset yhteensä	25 380 523	16 610 527
VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ	36 600 842	50 916 634
VASTAAVAA YHTENSÄ	53 936 432	72 125 959

Kuntaliitto Holding Konserni
TASE

VASTATTAVAA	31.12.2018	31.12.2017
OMA PÄÄOMA		
Osakepääoma	338 281	338 281
Sijoitetun vapaan pääoman rahasto	36 722 797	36 722 797
Muuntoero	-373 986	-135 351
Edellisten tilikausien voitto (tappio)	3 226 626	423 484
Tilikauden voitto (tappio)	7 302 228	435 664
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	47 215 946	37 784 876
VÄHEMMISTÖ-OSUUS		
Vähemmistöosuus	210 815	513 007
PAKOLLISET VARAUKSET		
Eläkevaraukset	223 194	253 625
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen		
Velat saman konsernin yrityksille	3 583 387	3 583 387
Laskennallinen verovelka	302 647	318 606
Lainat rahoituslaitoksilta, pitkäaikaiset	575 846	4 330 503
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä	4 461 880	8 232 496
Lyhytaikainen		
Lainat rahoituslaitoksilta, lyhytaikaiset	417 261	1 288 062
Saadut ennakot	7 138 491	6 910 634
Ostovelat	3 883 854	3 413 021
Ostovelat saman konsernin yrityksille	233 182	299 990
Muut velat	3 426 622	3 706 796
Muut velat konserni	1 432 082	485 053
Siirtovelat	10 673 627	9 238 400
Lyhyt aikainen vieras pääoma yhteensä	27 205 119	25 341 955
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ	31 667 000	33 574 451
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	79 316 955	72 125 959

Kuntaliitto Holding -konserni
RAHOITUSLASKELMA

	2018	2017
LIIKETOIMINNAN RAHAVIRTA		
Liikevoitto	8 537 390	1 433 602
Oikaisut liikevoittoon	5 093 813	5 721 706
Käyttöpääoman muutos	473 879	7 738 889
Maksetut korot	-142 483	-221 559
Muut rahoituskulut	0	0
Saadut korot	0	0
Osingot, kurssivoitot ja -tappiot	-144 203	691 968
Maksetut verot	-1 165 844	-1 802 061
LIIKETOIMINNAN RAHAVIRTA	12 652 552	13 562 546
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		
Investoinnit aineettomiin ja aineellisiin hyödykkeisiin	-2 032 894	-7 989 824
Aineettomien ja aineell. hyödykkeiden luovutustulot	18 757	3 741 133
Investoinnit muihin sijoituksiin	167 786	-8 505
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-1 846 350	-4 257 196
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		
Lyhytaikaisten lainojen nostot	-870 801	-6 080 487
Pitkäaikaisten lainojen takaisinmaksut	-3 754 657	293 168
Lyhytaikaisten lainasaamisten muutos	460 581	-359 287
Muuntoero	2 128 671	-164 371
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	-2 036 205	-6 310 977
RAHAVAROJEN MUUTOS	8 769 996	2 994 373
Rahavarat 1.1.	16 860 527	13 866 155
Rahavarat 31.12.	25 630 523	16 860 527

Kuntaliitto Holding Konserni

Tilinpäätöksen liitetiedot 31.12.2018

Kuntaliitto Holding Oy on Suomen Kuntaliiton kokonaan omistama tytäryhtiö. Kuntaliitto Holdingin ja tytäryhtiöiden muodostama konsernitilinpäätös sisältyy Suomen Kuntaliitto ry -konserniin, jonka emoyhtiö on Suomen Kuntaliitto ry. Konsernitilinpäätöksen jäljennös on saatavissa osoitteesta:

Suomen Kuntaliitto ry.

Toinen linja 14
00530 HELSINKI

Konsernitilinpäätöksen laajuus ja laadintaperiaatteet

Konsernitilinpäätökseen on yhdistetty
Emoyhtiö Kuntaliitto Holding Oy
Tytäryhtiö Kunta-Efeko
Tytäryhtiö KL-Tarkastuspalvelut Oy
Tytäryhtiö KL-Kustannus Oy
Tytäryhtiö Kuntaliitto Palvelut Oy
Tytäryhtiö FCG Finnish Consulting Group konserni ja tytäryritykset

Kuntaliitto Holding Oy:n tilinpäätös on laadittu Suomen kirjanpitolain ja muiden tilinpäätösten laadintaan vaikuttavien säännösten mukaan.

Konsernin sisäinen omistus on eliminoitu hankintamenomenetelmällä.
Konsernin sisäiset saamiset ja velat sekä sisäinen voitonjako on eliminoitu.
Konsernin sisäiset liiketapahtumat on eliminoitu

Osakkuusyritykset on yhdistetty pääomaosuusmenetelmällä. Konsernin omistussuuden mukainen osuus osakkuusyrityksen tilikauden tuloksesta on esitetty rahoituserissä.

Laskennalliset verovelat ja saamiset on merkitty taseeseen

Valuuttamääräiset erät

Ulkomaanrahan määräiset saamiset ja velat on muutettu Suomen rahaksi tilinpäätöspäivän kurssiin.
Ulkomaisten konserniyritysten tuloslaskelmat on muutettu tilikauden keskipäivän kurssiin ja taseet on muutettu euromääräisiksi tilinpäätöspäivän kurssiin ja kurssiero sisältyy tilikauden voittoon.
Konsernin sisäisen omistuksen eliminoinnista syntyvä muuntoero on esitetty edellisten vuosien voittovaroissa.

Sellaiset projektit, joilla on kiinteä budjetti, kirjataan tuotoksi tehdyn työn mukaan varovaisesti siihen asti kun budjettia on käytettävissä. Budjetin ylittävät työt ja kulut kirjataan projektin kuluksi. Näitä vastaavia tuottoja ei jaksoteta.

Muut hankkeet tuloutetaan juoksevasti laskutuksen mukaisesti.

Poistot

Suunnitelman mukaiset poistot lasketaan konsernin yhdenmukaisin periaattein käyttöomaisuushyödykkeiden taloudellisen käyttöiän mukaisina tasapoistoina alkuperäisistä hankintahinnoista.

Suunnitelman mukaiset poistoajat:

Rakennukset	20-30 vuotta	
Tutkimusalus	15 vuotta	
Laboratoriokalusto	7 vuotta	
Toimistokalusteet	7 vuotta	
Ajoneuvot	4 vuotta	
ATK-laitteet	3 vuotta	
Muut aineelliset hyödykkeet	5 vuotta	
Kehittämismenot	5 vuotta	
Aineettomat oikeudet	3-5 vuotta	
ICT-ohjelmat, käyttöoikeudet	3 vuotta	
Ohjelmistot	5 vuotta	
Liikearvo	5 vuotta	
Konsernin liikearvo	5-10 vuotta	*
Muut pitkävaikutteiset menot	5 vuotta	

*Konserni liikearvon vaikutusaika on katsottu olevan 10 vuotta 5 vuoden sijaan.

Vaihto-omaisuuden arvostus

Vaihto-omaisuus on aktivoitu varovaisuuden periaatetta noudattaen välittömästi hankintamenoonsa tai sitä alempaan todennäköiseen myyntihintaan.

Sijoitus- ja rahoitusomaisuuden arvostus

Sijoitus- ja rahoitusomaisuuden arvopaperit on arvostettu hankintamenoon tai sitä alempaan markkinahintaan.

Tilikausi

Kyseessä on tilikausi 1.1.2018- 31.12.2018.

Eläkevastuut

Kuntaliiton ja sen tytäryhtiöiden palveluksessa olevien henkilöiden eläketurva on järjestetty Kuntien eläkevakuutuksen kautta lukuun ottamatta FCG Finnish Consulting Group Oy:tä jonka eläkevakuutukset on hoidettu eläkevakuutus yhtiöiden kautta.

Varhaiseläkemenoperusteinen maksu

Kevan valtuuskunta vahvistaa vuosittain eläkemenoperusteisen eläkemaksun kokonaismäärän. Kokonaismäärä jaetaan jäsenyhteisöjen maksettavaksi sen perusteella, miten paljon nyt maksussa olevista eläkkeistä on karttunut kunkin jäsen yhteisön palveluksessa ennen vuotta 2005 tehdystä työstä. Eläkemenoperusteisen eläkemaksun kokonaismäärä vuonna 2018 on yhteensä 653 miljoonaa euroa. (v. 2016 yht. 663 milj. euroa). (Lähde: Keva.fi)

KI-Kustannus Oy:n eläkevastuu on arvioitu Finanssivalvonnan säännösten mukaan tehdyn laskelman perusteella ja kirjattu pakolliseksi varaukseksi.

	Kpl	konsernin- omistus- osuus %	emoyhtiön om.osuus %
Tytäryhtiöosakkeet			
KL-Tarkastuspalvelut, Helsinki	4	100	100
Kunta-Efeko Oy, Helsinki	1 000	100	100
KL-Kustannus Oy, Helsinki	100	100	100
Kuntaliitto Palvelut Oy, Helsinki	25	100	100
FCG-Finnish Consulting Oy, Helsinki	19 679 000	100	100

FCG Finnish Consulting Group Oy tytäryhtiöt**Omistukset konserniyrityksissä**

	konsernin om.osuus %	emoyhtiön om.osuus %
Tytäryhtiö FCG Koulutus Oy	100	100
Tytäryhtiö FCG Suunnittelu ja tekniikka Oy	100	100
Tytäryhtiö FCG Konsultointi Oy	100	100
Tytäryhtiö FCG International Oy	100	100
Tytäryhtiö FCG International Danismanlik Hizmetleri Limited Sirketi, Turkki 1.	100	
Tytäryhtiö FCG City Portal Oy 21.7.2015 alkaen	80	80
Tytäryhtiö FCG Talent Oy 1.11.2015 alkan	100	100
Tytäryhtiö Elbit Oy, ostettu 1.12.2016, konsernissa 1.1.2017 alkaen, sulautunut FCG Kuntarekry Oy:öön 31.12.2017		
Tytäryhtiö FCG Prodacapo Group Oy, perustettu 23.2.2017, myyty 8.10.2018		
Tytäryhtiö FCG Prodacapo Finland Oy (entinen FCG Datawell Oy) 1.9.2015 alkaen, ostettu FCG-emolta 11.4.2017		
Tytäryhtiö Nirvaco AS, Norja		
Tytäryhtiö FCG Prodacapo Sweden AB 1.4.2017 alkaen		
Tytäryhtiö FCG Prodacapo SYD AB (ent. Datawell Ab), Ruotsi ost. FCG Prodacapo Finland Oy:ltä 31.8.2017		
Tytäryhtiö FCG Miraplan Oy 1.7.2017 alkaen, sulautunut FCG Suunnittelu ja tekniikka Oy:öön 31.12.2017		
Tytäryhtiö FCG Smart Transportation Oy, 8.8.2018 alkaen	75	75
Tytäryhtiö FCG Flowmedik Oy, 1.8.2018 alkaen	100	100
Tytäryhtiö FCG SIPU International Ab, Ruotsi	100	100
Tytäryhtiö FCG ANZDEC Ltd, Uusi Seelanti	100	100
Tytäryhtiö FCG Invicta OÜ, Viro, myyty 2.2.2018		
Tytäryhtiö Finnish Consulting Group SRL, Romania	100	100
Tytäryhtiö POVVIK EAD, Bulgaria	100	100
Tytäryhtiö LLC Finnish Consulting Group, Ukraina	100	90
Tytäryhtiö FCG Swedish Development AB, Ruotsi 1.6.2016	100	100
Tytäryhtiö Finnish Consulting Group Asia Pte. Ltd, Singapore	100	100
Tytäryhtiö Orgut Consulting AB, sulautunut FCG Swedish Development AB:hen 11.4.2017		
FCG Kenya Ltd, Kenia	98	
KPL 6:3.1§:n nojalla konsernitiilinpäätökseen on jätetty yhdistelemättä:		
Fmedik Sweden AB		
SIPU AB, Ruotsi	60	
Omistukset omistusyhteisyrityksissä		
OÜ Projektikeskus	27,3	27,3

Tuloslaskelman liitetiedotLiikevaihto markkina-alueittain (1000 Eur)

	Konserni 2018	Konserni 2017	Emoyhtiö 2018	Emoyhtiö 2017
Eurooppa	74 389	74 654		146
Aasia ja Oseania	13 282	11 646		
Afriikka	3 543	3 277		
Latinalainen Amerikka	537	756		
Pohjois-Amerikka ja Karibia	0	-7		
	91 751	90 326	0	146

Liikevaihto liiketoimintaryhmittäin (1000 Eur)

	2018	2017	2018	2017
Koulutus , konsultointi ja asiantuntijapalvelut	45 104	45 693		
Infra ja talo	16 717	16 375		
Vesi ja ympäristö	24 612	21 315		
Kustannus- ja julkaisutoiminta toiminta	2 174	2 620		
Sijoitus ja rahoitustoiminta	0	146		147
Muu myynti	3 144	4 177		
	91 751	90 326	0	147

Liiketoiminnan muut tuotot (1000 Eur)

	Konserni 2018	Konserni 2017
Käyttöomaisuuden myyntivoitot	10 367	39
Vuokratuotot	119	0
Muut tuotot	685	607
	11 171	646

	2018	2017	2018	2017
Henkilöstön lukumäärä keskimäärin *)	797	812	0	1

Henkilöstökulujen erittely

	Konserni 2018	Konserni 2017
Palkat ja palkkiot	35 575 588	33 874 948
Eläkekulut	5 412 970	5 229 131
Muut henkilösivukulut	1 835 389	2 037 228
Henkilöstökulut yhteensä	42 823 947	41 141 307

Johdon ja hallituksen palkat ja palkkiot

Konserni 2018	Konserni 2017	Emoyhtiö 2018	Emoyhtiö 2017
1 309 034	1 702 384	17 200	13 200

Poistot ja arvonalennukset

	Konserni 2018	Konserni 2017
Liikearvo	89 507	21 880
Kehittämismenot	102 689	163 249
Aineettomat hyödykkeet	85 898	54 505
Muut pitkävaikuttavat menot	260 926	141 936
Rakennukset ja rakennelmat	0	202
Koneet ja kalusto	494 545	736 125
Muut aineelliset hyödykkeet	175	194
Konserniliikearvo	4 251 394	3 964 980
Poistot ja arvonalentumiset yhteensä	5 285 134	5 083 072

Liiketoiminnan muut kulut

	Konserni 2018	Konserni 2017	Emoyhtiö 2018	Emoyhtiö 2017
Vuokrat	3 748 525	4 383 058	0	0
Vapaaehtoiset henkilöstökulut	1 141 020	1 080 634	818	2 921
Ict - ja toimistokulut	3 450 757	3 336 477	0	0
Markkinointi	796 345	715 505	0	0
Matkat	3 216 717	3 115 954	650	277
Konsernipalvelut	429 994	504 789	59 994	65 258
Ulkopuoliset palvelut	1 275 958	1 335 848	7 738	25 655
Muut	12 096 028	9 811 572	9 523	169 266
	26 155 343	24 283 836	78 723	263 377

<u>Tilintarkastajan palkkiot</u>	Konserni 2018	Konserni 2017	Emoyhtiö 2018	Emoyhtiö 2017
KPMG Oy				
Tilintarkastus	74 522	67 035	2 819	2 783
Lakipalvelut	73 955	191453,13	0	0
Muut palvelut	11 049	12 000	0	0
KPMG Ab, Norja				
Tilintarkastus	9 770	9 762		
KPMG Baltics Ou				
Tilintarkastus	0	650		
KPMG Ab, Ruotsi				
Tilintarkastus	22 953	46 547		
Muut palvelut	4 249	40 515		
William Buck Ltd, Uusi Seelanti				
Tilintarkastus	5 011	5 189		
TS Audit Consult, Bulgaria				
Tilintarkastus	3 999	3 999		
	205 507	377 150	2 819	2 783
<u>Tuotot osuuksista saman konsernin yrityksissä</u>	Konserni 2018	Konserni 2017	Emoyhtiö 2018	Emoyhtiö 2017
Osinkotuotot tytäryhtiöosakkeista	0	0	1 550 000	1 550 000
Osingot omistusyhteisyriksiltä	0	5366		
Osinkotuotot muilta	5120			
	5 120	5 366	1 550 000	1 550 000
<u>Rahoitustuotot ja -kulut</u>	Konserni 2018	Konserni 2017	Emoyhtiö 2018	Emoyhtiö 2017
Korkotuotot konserniyrityksiltä	11 232	17 846	27 854	31400
Muut korkotuotot	3 055	4 086	0	0
Muut rahoitustuotot	5 120	0	0	0
Korkokulut konserniyrityksille	-36 085	-33 297	-56 087	-42607
Muut korkokulut	-85 745	-174 767	-25 379	-32044
Muut rahoituskulut	-20 653	-31 335		
Kurssivoitot ja -tappiot	-163 610	-189 056		
	-286 686	452 568	-53 611	-43251
<u>Tuloverot</u>	Konserni 2018	Konserni 2017	Emoyhtiö 2018	Emoyhtiö 2017
Tuloverot varsinaisesta toiminnasta	1 031 781	1 383 137		
Laskennallisen verosaamisen muutos	4 655	0		
Poistoero	83 748	-29 113		
Ruotsin vapaaehtoinen varaus	-31 162	54 914		
	1 089 022	1 427 025		

Taseen vastaavia koskevat liitetiedotAineettomat oikeudet

	Konserni 2018	Konserni 2017
Hankintameno 1.1.	2 047 557	2 015 681
oikaisu kert.hankintameno/poisto	-7 524	0
Lisäys	69 340	33 000
Lisäys, uudet tytäryhtiöt	128 790	0
Vähennys	0	-1 125
Hankintameno 31.12.	2 343 711	2 047 557
Kertyneet poistot 1.1.	1 975 050	1 958 474
oikaisu kert.hankintameno/poisto	7 524	0
Tilikauden poistot	85 898	54 505
Kertyneet poistot 31.12.	2 053 423	2 011 928
Menojäännös 31.12.	290 288	35 630

Liikearvo

	Konserni 2018	Konserni 2017
Arvo 1.1.	1 098 536	1 105 981
Lisäys	1 700 000	
Vähennys	-281	-7 446
Hankintameno 31.12.	2 798 254	1 098 536
Kertyneet poistot 1.1.	1 092 080	1 077 267
Vähennysten kertyneet poistot	0	7 066
Tilikauden poistot	89 507	21 880
Kertyneet poistot 31.12.	1 181 588	1 092 080
Menojäännös 31.12.	1 616 667	6 455

Konserniliikearvo

	Konserni 2018	Konserni 2017
Arvo 1.1.	18 089 347	14 734 081
Lisäys	994 000	105 067
Lisäys, uudet tytäryhtiöt	1 514 384	3 250 200
Vähennys	-3 708 015	
Hankintameno 31.12.	16 889 716	18 089 347
Kertyneet poistot 1.1.	10 269 495	7 667 283
Tilikauden poistot	4 251 394	3 964 980
Kertyneet poistot 31.12.	13 158 122	10 269 495
Menojäännös 31.12.	10 545 434	15 996 459

Kehittämismenot

	Konserni 2018	Konserni 2017
Hankintameno 1.1.		
Lisäys	275 466	150 000
Lisäys, uudet tytäryhtiöt	65 138	580 238,23
Vähennys	0	11 205,5
Hankintameno 31.12.	841 387	719 032,73
Kertyneet poistot	218 249	0
Kertyneet poistot, uudet tytäryhtiöt	0	55 000,01
Tilikauden poistot	102 689	163 249,27
Kertyneet poistot 31.12.	320 938	218 249,28
Menojäännös 31.12.	520 449	500 783,45

Muut pitkävaikutteiset menot

	Konserni 2018	Konserni 2017
Hankintameno 1.1.	4 482 230	4 374 179
Lisäys	652 888	106 374
Lisäys, uudet tytäryhtiöt	0	12 969
Vähennys	-5 776	-11 292
Hankintameno 31.12.	5 129 341	4 482 230
Kertyneet poistot 1.1.	4 109 056	3 974 812
Kertyneet poistot, uudet tytäryhtiöt	0	1 110
Vähennysten kertyneet poistot	4 102	8 803
Tilikauden poistot	260 926	141 936
Kertyneet sumupoistot 31.12.	4 365 880	4 109 056
Menojäännös 31.12.	763 462	373 174

Aineelliset hyödykkeetMaa- ja vesialueet

	Konserni 2018	Konserni 2017
Hankintameno 01.01.	92 000	111 429
Vähennys	0	-19 429
Menojäännös 31.12.	92 000	92 000

Rakennukset ja rakennelmat

	Konserni 2018	Konserni 2017
Hankintameno 1.1.	43 754	86 633
Vähennys	0	-42 879
Hankintameno 31.12.	43 754	43 754
Kertyneet poistot 1.1.	43 755	76 446
Vähennysten kertyneet poistot	0	32 893
Tilikauden poistot	0	202
Kertyneet sumupoistot 31.12.	43 754	43 754
Menojäännös 31.12.	0	0

Koneet ja kalusto

	Konserni 2018	Konserni 2017
Hankintameno 1.1.	8 932 692	9 960 387
oikaisu kert.hankintameno/poisto	-143 742	
Lisäys	398 327	709 389
Lisäys, uudet tytäryhtiöt	3 752	119 488
Vähennys	-1 306	-1 835 935
Väh. Yrit sis siirrosta	0	-20 636
Hankintameno 31.12.	9 189 721	8 932 692
Kertyneet poistot 1.1.	6 828 790	7 234 498
Kertyneet poistot, uudet tytäryhtiöt	0	24 185
Vähennysten kertyneet poistot	950 190	1 164 518
oikaisu kert.hankintameno/poisto	143 742	
Tilikauden poistot	494 371	736 124
Kertyneet sumupoistot 31.12.	7 181 093	6 830 289
Tuloutus	0	3 225
Menojäännös 31.12.	2 008 626	2 102 401

Muut aineelliset hyödykkeet

	Konserni 2018	Konserni 2017
Hankintameno 1.1.	23 214	25 332
Lisäys	25 000	3 342
Lisäys, uudet tytäryhtiöt	1 100	1 061
Vähennys, tytäryhtiöt	-15 381	
Vähennys	-11 394	-6 521
Hankintameno 31.12.	22 539	23 214
Kertyneet poistot 1.1.	239	43
Vähennysten kertyneet poistot	0	-3
Tilikauden poistot	175	194
Kertyneet poistot 31.12.	414	239
Menojäännös 31.12.	22 125	22 975

Osuudet saman konsernin yrityksissä

	Konserni 2018	Konserni 2017	Emo 2018	Emo 2017
Hankintameno 1.1.			38 656 353	36 656 353
Lisäykset				2 000 000
Hankintameno 31.12.	0	0	38 656 353	38 656 353

Osuudet omistusyhteisyrityksissä

	Konserni 2018	Konserni 2017	Emo 2018	Emo 2017
Hankintameno 1.1.	874 658	875 254		209 851
Vähennykset	-756	-595	0	0
Hankintameno 31.12.	873 902	874 658	0,00	209 851

Muut osakkeet ja osuudet

	Konserni 2018	Konserni 2017
Hankintameno 1.1.	602 805	657 880
Lisäys, uudet tytäryhtiöt	0	80 498
Vähennys	-168	-135 573
Hankintameno 31.12.	602 637	602 805

Muut pitkäaikaiset saamiset

	Konserni 2018	Konserni 2017
Hankintameno 1.1.	167 618	0
Lisäys	0	81 932
Lisäys, uudet tytäryhtiöt	0	85 686
Vähennys	-167 618	0
Hankintameno 31.12.	0	167 618

Pysyvät vastaavatVaihto-omaisuus

	Konserni 2018	Konserni 2017
Aineet ja tarvikkeet		
Hankintameno 1.1.	67 122	26 895
Lisäys	0	40 227
Varaston muutos	34 736	0
Hankintameno 31.12.	32 386	67 122

Konsernisaamiset

	Konserni 2018	Konserni 2017	Emo 2018	Emo 2017
Myyntisaamiset	630 185	466 690		
Muut saamiset	7 993 589	5 877 398	7 993 590	5877398
Lainasaamiset	0	0		
Siirtosaamiset	0	300 000		
	8 623 774	6 644 089	7 993 590	5 877 398

Siirtosaamiset

	Konserni 2018	Konserni 2017	Emoyhtiö 2018	Emoyhtiö 2017
Projektitoimintaan liittyvät saamiset	10 248 997	9 590 922		
Vuokrat	6 046	240 595		
Henkilöstöön liittyvät saamiset	193 584	257 938		2 054
Verot	101 628	103 301		0
Muut	2 561 717	1 855 945	12 006	7 677
	13 111 972	12 048 702	12 006	9 731

Laskennalliset verosaamiset

	Konserni 2018	Konserni 2017
	48 445	50 725

Rahat ja pankki saamiset

Konsernilla on käytössään konsernipankkitili, jonka omistaja on konsernin emoyhtiö.
Tilinpäätöshetkellä tytäryhtiöiden tilien varat/velat raportoidaan emoyhtiön rahavaroissa.
Vastaavasti tytäryhtiöissä tilin varat/velat esitetään lyhytaikaisissa saamisissa/veloissa emoyhtiölle.

<u>Oman pääoman muutokset</u>	Konserni 2018	Konserni 2017	Emoyhtiö 2018	Emoyhtiö 2017
Osakepääoma 1.1.	338 282	338 282	338 282	338 282
Osakepääoma 31.12.	338 282	338 282	338 282	338 282
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto 1.1.	36 722 797	36 722 797	36 722 797	36 722 797
31.12.	36 722 797	36 722 797	36 722 797	36 722 797
Muuntoero 1.1	-135 351	-40 252		
Tilikauden muutos	-238 635	-95 099		
Muuntoero 31.12	-373 986	-135 351		
Voitto edellisiltä tilikausilta 1.1.	859 148	423 483	4 850 720	3 583 369
Tytäryhtiöiden myyntiin liittyvä oikaisu	2 384 994	0		
Edellisen tilikauden kirjausvirheen korjaus	-17 995	0		
Edellisen tilikauden kirjausvirheen korjaus	660	0		
Voitto edellisiltä tilikausilta 31.12.	3 226 807	423 484	4 850 720	3 583 369
Tilikauden voitto (tappio)	7 302 046	435 664	1 400 519	1 267 351
Oma pääoma yhteensä	47 215 947	37 784 876	43 312 318	41 911 799
<u>Tilinpäätössiirtojen kertymä</u>	Konserni 2018	Konserni 2017		
Tilinpäätössiirtojen kertymän jako verovelkaan ja omaan pääomaan				
Ruotsin vapaaehtoinen varaus	547 474,45	723 715,52		
Laskennallinen verovelka *	120 444,38	159 217,41		
Oman pääoman osuus	427 030,07	564 498,11		
* Ruotsin vero 22 %				
Poistoero erillisyyhtiöiden tilinpäätöksissä	909 515,20	796 943,50		
Laskennallinen verovelka	181 903,04	159 388,70		
Oman pääoman osuus	727 612,16	637 554,80		
<u>Pakolliset varaukset</u>	Konserni 2018	Konserni 2017		
Eläkevaraukset	223 194	230 350		
Muut pakolliset varaukset	0	23 274		
	223 194	253 624		
<u>Konsernivelat</u>	Konserni 2018	Konserni 2017	Emoyhtiö 2018	Emoyhtiö 2017
Muut velat	3 735 787	3 583 388		
Ostovelat	233 182	299 994	51 463,10	54 283
Siirtovelat	1 279 676	485 053	6 794 674	5 372 345
	5 248 651	4 368 435	6 846 136,85	5 426 628
<u>Muut velat</u>	Konserni 2018	Konserni 2017	Emoyhtiö 2017	Emoyhtiö 2017
Siirtovelat	0	3 413 022		
Ostovelat	0	0		
Muut velat	444 959	3 706 406	3 282	3 282
	444 959	7 119 428	3 282	3 535
<u>Saadut ennakot</u>	Konserni 2018	Konserni 2017		
Projektitoimintaan liittyvät ennakot	7 138 491	6 902 354		
<u>Siirtovelat</u>	Konserni 2018	Konserni 2017	Emoyhtiö 2018	Emoyhtiö 2017
Palkat sosiaalikuluihin	5 134 378	5 118 096	0	22 911
Verot	10 147	75 143	0	0
Projektitoimintaan liittyvät velat	3 711 046	2 649 753	0	0
Korot	0	15 071	0	0
Muut	1 891 841	1 380 644	1 042	1 998
	10 747 412	9 238 709	1 042	24 909

<u>Vakuudet ja vastuusitoumukset</u>	Konserni	Konserni
Samaan konserniin kuuluvien yhtiöiden puolesta annetut vakuudet	2018	2017
<u>Yrityskiinnitykset *</u>	15 001 006	15 001 006
Vuokraoikeuskiinnitykset		
Annettu rahoituslimiitin ja pankkitakausten *		
vakuudeksi		
 <u>Leasingvastuut</u>	 Konserni	 Konserni
	2018	2017
Seuraavalla tilikaudella maksettavat	728 157	935 719
Myöhemmin maksettavat	752 873	875 867
 <u>Toimitilojen vuokravastuut</u>		
Seuraavalla tilikaudella maksettavat	2 132 839	1 785 064
Myöhemmin maksettavat	7 364 932	8 453 148
 <u>Koronvaihtosopimukset</u>		
Käypä arvo	-3 362	-7 325
Nimellisarvo	600 000	975 000
 <u>Pitkäaikaiset lainat jotka erääntyy 5 vuoden jälkeen</u>		
Velat saman konsernin yhteisölle	2 388 924	2 388 924
Muut velat		
 <u>Lähipiiritapahtumat</u>		

Kuntaliitto-konsernin emoyhteisö on Suomen Kuntaliitto ry, jonka lähipiiriin kuuluvat yhteisöt ja säätiöt, joissa Suomen Kuntaliitto ry suoraan tai välillisesti käyttää määräysvaltaa tai huomattavaa vaikutusvaltaa liiton ja yhtiöiden hallitusten jäsenet ja varajäsenet, liiton valtuuston puheenjohtajisto, liiton ja yhtiöiden toimitusjohtajat, varatoimitusjohtajat, liiton hallintojohtaja sekä heidän perheenjäsenensä sekä sellaiset yhtiöt, yhdistykset tai säätiöt joissa em. lähipiiriin kuuluva henkilö käyttää määräysvaltaa tai huomattavaa vaikutusvaltaa

Kuntaliitto Holding Oy

LUETTELO KIRJANPIDOISTA JA KIRJANPITOAINEISTOJEN LAJEISTA

	tositelaji	
Tilinpäätös		paperinen, sidottu
Liitetietotositteet	LTT	paperinen
Päivä- ja pääkirja		sähköinen
Pankkitositeet, OP	1902	sähköinen
Pankkitositeet, Nordea	1914	sähköinen
Ostolaskut	3010	sähköinen
Ostolaskut Approval	3050	sähköinen
Ostolaskujen suoritukset	3020	sähköinen
Palkkatositteet	4010	sähköinen
Muistiotositeet	6010	sähköinen

Tilinpäätöksen allekirjoitukset

Helsingissä 4 päivänä huhtikuuta 2019

Hallituksen ja toimitusjohtajan allekirjoitukset

Sirpa Paatero
hallituksen puheenjohtaja

Toimi Kankaanniemi
hallituksen jäsen

Martti Korhonen
hallituksen jäsen

Meri Lumela
hallituksen jäsen

Mikaela Nylander
hallituksen jäsen

Sari Rautio
hallituksen jäsen

Tapani Tölli
hallituksen jäsen

Tilinpäätösmerkintä

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Helsingissä 15 päivänä huhti kuuta 2019

KPMG Oy Ab
Tilintarkastusyhteisö

Heidi Vierros
KHT

Kuntaliitto Holding Oy

Tase-erittelyt 31.12 2018

Tämä tase-erittelykirja on säilytettävä 31.12.2028 asti

Vastaavaa

Sijoitukset	1200	Osakkeet konsernin yrityksiltä	
		Kuntaliitto Palvelut	2 500,00
		Kunta-Efeko	8 000,00
		FCG Finnish Consulting Group	35 000 085,00
		KL-Tarkastuspalvelut	10 000,00
		Gustavelund	1 037 726,33
		Gustavelund	-1 037 726,33
		Kuntaliitto myy Holdingille Gustavelundin c	342 958,00
		Siirto osakkeet omistusyhteys yrityksiltä	-342 958,00
		KL-Kustannus	1 002 767,55
		Kuntaliitto Palvelut	633 000,00

Saamiset saman konsernin yrityksiltäMyyntisaamiset

1665	Lyhytaikaiset muut saamiset	7 993 589,53
	Konsernitili Kuntaliitto	

1730	Siirtosaamiset	
------	----------------	--

Rahat ja pankkisaamiset

1902	Osuuspankki	42,12
------	-------------	-------

VAIHTUVAT VASTAAVAT

11 505 130,78

Vastaavaa yhteensä

50 161 483,33

Vastattavaa

OMA PÄÄOMA	<u>Osakemääöma</u>		
	2000	Osakepääöma	338 282,00
	2027	Sijoitetun vapaan oman pääöman rahasto	36 722 797,21
	2080	Edellisten tilikausien tulos	4 850 720,28
	2090	Tilikauden tulos	1 400 518,83
			43 312 318,32

Lyhytaikainen

Ostovelat

2770	Tuloste tase-erittelyn liitteenä	-724,16
------	----------------------------------	---------

Velat konserniyrityksille

2780	Ostovelat	
	Kuntaliitto Palvelut	-50 609,36
	Fcg	-853,74
		-51 463,10

2800	Muut lyhytaikaiset velat konserni	
	konsernitilin saldot FCG Oy	-10 883,15
	konsernitilin saldot KL-Kustannus	-1 548 755,47
	konsernitilin saldot Kuntaliitto Palvelut	-4 238 273,47
	konsernitilin saldot KL- Hankinnat	-996 761,66
		-6 794 673,75

Muut velatSiirtovelat

2930	Holding Dittmar lasku 2018	-1 042,00
------	----------------------------	-----------

Lyhytaikaiset velat yhteensä

-6 849 165,01

VIERAS PÄÄOMA

-6 849 165,01

Vastattavaa yhteensä

-50 161 483,33

Helsinki 19.1.2019

 Kirsti Kuusio
 Pääkirjanpitäjä

Tilintarkastuskertomus

Kuntaliitto Holding Oy:n yhtiökokoukselle

Tilinpäätöksen tilintarkastus

Lausunto

Olemme tilintarkastaneet Kuntaliitto Holding Oy:n (y-tunnus 2542168-8) tilinpäätöksen tilikaudelta 1.1.–31.12.2018. Tilinpäätös sisältää sekä konsernin että emoyhtiön taseen, tuloslaskelman ja liitetiedot sekä konsernin rahoituslaskelman.

Lausuntonamme esitämme, että tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan konsernin sekä emoyhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisääteiset vaatimukset.

Lausunnon perustelut

Olemme suorittaneet tilintarkastuksen Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Hyvän tilintarkastustavan mukaisia velvollisuuksiamme kuvataan tarkemmin kohdassa *Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa*. Olemme riippumattomia emoyhtiöstä ja konserniyrityksistä niiden Suomessa noudatettavien eettisten vaatimusten mukaisesti, jotka koskevat suorittamaamme tilintarkastusta ja olemme täyttäneet muut näiden vaatimusten mukaiset eettiset velvollisuutemme. Käsityksemme mukaan olemme hankkineet lausuntonamme perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä.

Tilinpäätöstä koskevat hallituksen ja toimitusjohtajan velvollisuudet

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat tilinpäätöksen laatimisesta siten, että se antaa oikean ja riittävän kuvan Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisääteiset vaatimukset. Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat myös sellaisesta sisäisestä valvonnasta, jonka ne katsovat tarpeelliseksi voidakseen laatia tilinpäätöksen, jossa ei ole väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyyttä.

Hallitus ja toimitusjohtaja ovat tilinpäätöstä laatiessaan velvollisia arvioimaan emoyhtiön ja konsernin kykyä jatkaa toimintaansa ja soveltuvissa tapauksissa esittämään seikat, jotka liittyvät toiminnan jatkuvuuteen ja siihen, että tilinpäätös on laadittu toiminnan jatkuvuuteen perustuen. Tilinpäätös laaditaan toiminnan jatkuvuuteen perustuen, paitsi jos emoyhtiö tai konserni aiotaan purkaa tai toiminta lakkauttaa tai ei ole muuta realistista vaihtoehtoa kuin tehdä niin.

Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa

Tavoitteenamme on hankkia kohtuullinen varmuus siitä, onko tilinpäätöksessä kokonaisuutena väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyyttä, sekä antaa tilintarkastuskertomus, joka sisältää lausuntonamme. Kohtuullinen varmuus on korkea varmuustaso, mutta se ei ole tae siitä, että olennainen virheellisyys aina havaitaan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti suoritettavassa tilintarkastuksessa. Virheellisyyksiä voi aiheutua väärinkäytöksestä tai virheestä, ja niiden katsotaan olevan olennaisia, jos niiden yksin tai yhdessä voisi kohtuudella odottaa vaikuttavan taloudellisiin päätöksiin, joita käyttäjät tekevät tilinpäätöksen perusteella.

Hyvän tilintarkastustavan mukaiseen tilintarkastukseen kuuluu, että käytämme ammatillista harkintaa ja säilytämme ammatillisen skeptisyyden koko tilintarkastuksen ajan. Lisäksi:

- Tunnistamme ja arvioimme väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvat tilinpäätöksen olennaisen virheellisyyden riskit, suunnittelemme ja suoritamme näihin riskeihin vastaavia tilintarkastustoimenpiteitä ja hankimme lausuntonamme perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä. Riski siitä, että väärinkäytöksestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, on suurempi kuin riski siitä, että virheestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, sillä väärinkäytökseen voi liittyä yhteistoimintaa, väärentämistä, tietojen tahallista esittämättä jättämistä tai virheellisten tietojen esittämistä taikka sisäisen valvonnan sivuuttamista.
- Muodostamme käsityksen tilintarkastuksen kannalta relevantista sisäisestä valvonnasta pystyäksemme suunnittelemaan olosuhteisiin nähden asianmukaiset tilintarkastustoimenpiteet mutta emme siinä tarkoituksessa, että pystyisimme antamaan lausunnon emoyhtiön tai konsernin sisäisen valvonnan tehokkuudesta.
- Arvioimme sovellettujen tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden asianmukaisuutta sekä johdon tekemien kirjanpidollisten arvioiden ja niistä esitettävien tietojen kohtuullisuutta.
- Teemme johtopäätöksen siitä, onko hallituksen ja toimitusjohtajan ollut asianmukaista laatia tilinpäätös perustuen oletukseen toiminnan jatkuvuudesta, ja teemme hankkimamme tilintarkastusevidenssin perusteella johtopäätöksen

siitä, esiintyykö sellaista tapahtumiin tai olosuhteisiin liittyvää olennaista epävarmuutta, joka voi antaa merkittävää aihetta epäillä emoyhtiön tai konsernin kykyä jatkaa toimintaansa. Jos johtopäätöksemme on, että olennaista epävarmuutta esiintyy, meidän täytyy kiinnittää tilintarkastuskertomuksessamme lukijan huomiota epävarmuutta koskeviin tilinpäätöksessä esitettäviin tietoihin tai, jos epävarmuutta koskevat tiedot eivät ole riittäviä, mukauttaa lausuntomme. Johtopäätöksemme perustuvat tilintarkastuskertomuksen antamispäivään mennessä hankittuun tilintarkastusevidenssiin. Vastaiset tapahtumat tai olosuhteet voivat kuitenkin johtaa siihen, ettei emoyhtiö tai konserni pysty jatkamaan toimintaansa.

- Arvioimme tilinpäätöksen, kaikki tilinpäätöksessä esitettävät tiedot mukaan lukien, yleistä esittämistapaa, rakennetta ja sisältöä ja sitä, kuvastaako tilinpäätös sen perustana olevia liiketoimia ja tapahtumia siten, että se antaa oikean ja riittävän kuvan.
- Hankimme tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä konserniin kuuluvia yhteisöjä tai liiketoimintoja koskevasta taloudellisesta informaatiosta pystyäksemme antamaan lausunnon konsernitilinpäätöksestä. Vastaamme konsernin tilintarkastuksen ohjauksesta, valvonnasta ja suorittamisesta. Vastaamme tilintarkastuslausunnosta yksin.

Kommunikoidimme hallintoelinten kanssa muun muassa tilintarkastuksen suunnitellusta laajuudesta ja ajoituksesta sekä merkittävistä tilintarkastushavainnoista, mukaan lukien mahdolliset sisäisen valvonnan merkittävät puutteellisuudet, jotka tunnistamme tilintarkastuksen aikana.

Muut raportointivelvoitteet

Muut lausunnot

Puollamme tilinpäätöksen vahvistamista. Hallituksen esitys taseen osoittaman voiton käyttämisestä on osakeyhtiölain mukainen. Puollamme vastuuvapauden myöntämistä hallituksen jäsenille sekä toimitusjohtajalle tarkastamaltamme tilikaudelta.

Helsingissä 15. huhtikuuta 2019

KPMG OY AB

Heidi Vierros
KHT

Ehdotus Suomen Kuntaliiton johtajiston vastuualuejaoksi

Sen lisäksi mitä Kuntaliiton säännöissä on määrätty toimitusjohtajan ja varatoimitusjohtajien tehtävistä, liiton johtajiston vastuualuejaossa noudatetaan seuraavia periaatteita:

Toimitusjohtaja **Minna Karhusen** vastuulle kuuluvat toiminnot

- valtio-kuntasuhteen johto sekä liiton strateginen ja operatiivinen edunvalvonta
- kunta- ja kaupunkipolitiikka
- Kuntaliiton ja Kuntaliitto-konsernin johto
- kansainväliset suhteet ja EU-asiat
- viestintä
- ruotsinkielinen sihteeristö

Varatoimitusjohtaja **Timo Reinan** vastuulle kuluvat toiminnot

- yhdyskunta-, tekniikka- ja ympäristöasiat (ml. pelastustoimi)
- alue- ja elinkeinoasiat sekä EU:n rakennepolitiikka
- työllisyys- ja maahanmuuttoasiat
- kuntatalous (verot, maksut, rahoitus, valtionosuusjärjestelmä)
- työmarkkina- ja henkilöstöasiat (ml. kehittäminen ja eläkepolitiikka)
- kuntakehitys, tuottavuus ja tutkimustoiminta
- vastuualueen edunvalvonta

Varatoimitusjohtaja **Hanna Tainion** vastuulle kuuluvat toiminnot

- sosiaali- ja terveysasiat
- opetus- ja kulttuuriasiat (ml. varhaiskasvatus ja päivähoito)
- lakiasiat, julkiset hankinnat ja kilpailupolitiikka
- tietoyhteiskunta-asiat
- vastuualueen edunvalvonta

Toimitusjohtajan varamiehinä toimivat varatoimitusjohtaja Timo Reina ja varatoimitusjohtaja Hanna Tainio, tässä järjestyksessä.

Johtajiston vastuujasta Kuntaliitto-konsernin yhtiöiden seurannassa ja liiton strategisissa projekteissa päättää toimitusjohtaja johtajistossa sovitun mukaisesti.